

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/303 79 P.C. 9046.77

Uitgever en redactie

wensen aan alle lezers
een gelukkig en vredig
1973

HET St-SIXTUSKLOOSTER TE WESTVLETEREN WERD GESTICHT door GILLES de LATRE van ROESBRUGGE-HARINGE

Beata Solitudo : gelukzalige eenzaamheid !
Gelegen in de stille Westhoek en nog door
dichte bossen geïsoleerd, is de bekende St-
Sixtusabdij van de paters Trappisten te West-
Vleteren, een oase van rust; niet zozeer een
afgesloten zone van de wereld-die-voorbijgaat,
maar de toegangzone tot de wereld-die-komt.
Hier laten enkele mannen, weg van de over-
rompelende consumptiemaatschappij, in so-
berheid en stilte, het diep-menselijke naar
boven komen en zoeken er langs het mona-
stieke gebed, dat er dag en nacht weerklinkt,
in bestendig contact te blijven met het Begin
en het Einde van alle dingen.

De oudste stichtingen

Vele eeuwen geleden waren er reeds monni-
ken te West-Vleteren. In 806 werden aldaar
gronden aangekocht door de St-Bertinusabdij
van Sithiu (de oudere naam voor St-Omaars),
en werden er enkele broeders heen gestuurd
om die landerijen te bewerken. Dat is alles
wat men van die eerste stichting afweet.
Meer dan vier eeuwen later is er sprake van
een tweede stichting. In 1255 geeft de proost
van Watten toelating aan de monialen van
St-Sixtus om te West-Vleteren een kerk en
een klooster op te richten. Waar de naam
St-Sixtus precies vandaan komt weet men
niet met zekerheid, men vermoedt dat in het
moederhuis van deze kloosterlingen, de heil-
ige Sixtus - eerste bisschop van Reims - werd
vereerd. Een eeuw later is het convent van
West-Vleteren echter overgebracht naar de
streek van Lumbres, tussen Boulogne en
St-Omer en de bezittingen alhier werden ver-
kocht. In 1375 kwamen die gronden in het be-
zit van de Duinenabdij te Koksijde.

De Birgittijnen

Omstreeks 1540 verkregen *Florent de Latre*,
heer van Beaupré en Loelingham en zijn echt-
genote *Joachima van Berthen*, meerdere eigen-
dommen in onze streek. Daartoe behoorde
ook een herenhoeve, met uitgestrekte lande-
rijen, te Haringe. In 1584 kwam *Jan de Latre*,
zoon van de vorige, dit domein betrekken en
toen kreeg het de naam *Latershove*. Nog
steeds bestaat *Latershove*, het is thans be-
woond door de hr. Henri Louwagie, die in
smeedijzers letters de historische naam op
zijn huisgevel heeft aangebracht. Er is aan
deze hoeve en aan de familie *de Latre* een
hele geschiedenis verbonden, die we in een
van de volgende nummers eens uit de doeken
zullen doen. Een lid van deze familie, *Gilles
de Latre*, afkomstig van Roesbrugge-Haringe,
werd priester en kwam in dienst van Mgr.
Hennin, bisschop van Ieper. Met twee gezelen
trok hij omstreeks 1610 naar het gebied
van het oude St-Sixtus klooster om er als
kluizenaar te leven, in kleine zelfgebouwde
hutten. Toen zij daar enkele jaren verbleven
ondernam *de Latre* de verre reis naar Rome,
om toelating te bekomen tot het oprichten
van een klooster op het gebied van St-Sixtus
en aan te sluiten bij de Orde van de Birgittij-
nen, gesticht in 1344 door de H. Birgitta van
Zweden. Rome was akkoord, maar onder voor-
waarde dat de toestemming werd verkregen
van de bisschop van Ieper. Die toestemming
werd verleend op 9 september 1615. Gelukkig
en met grootse plannen bezielde werd de hand
aan het werk geslagen en een kloosterhuis en
een kerkje opgetrokken, zij het met beschei-
den middelen. Bijna een eeuw later, in 1706,
werd het eerste klooster volledig herbouwd.
Intussen had de abt van Ter Duinen op 22 au-
gustus 1630 een oppervlakte van 3 à 4 „ge-
mete“ aan de West-Vleterse monniken af-
gestaan.

Alles verliep voorspoedig. De oudere kloos-
ters van de H. Birgitta waren steeds zgn. dub-
belkloosters geweest, die bestonden zowel
uit een afdeling voor mannen als voor vrou-
wen, onder het bevel van dezelfde abdis.
St-Sixtus was het eerste klooster voor man-
nen alleen en werd het moederhuis van ver-
schillende gelijkaardige stichtingen, o.a. te
Armentiers, Borgloon en Peruwelz.

Pater Gregorius Cousyn

In de tweede helft van de 18de eeuw kwamen
onze gewesten, die onder Oostenrijks bestuur
stonden, in handen van keizer Jozef II, die tal
van vernieuwingen invoerde en zich ook toe-
legde op reorganisatie van het kerkelijk leven.
Zijn tussenkomst ging zo ver dat hij voor-
schriften dicteerde in verband met de ere-
dienst, de gezangen in de kerk, het habijt van
de kloosterzusters en nog het aantal kaarsen
bepaalde dat op de altaren mocht branden,
wat de koning van Pruisen ertoe aanzette hem
spottenderwijze de koning-koster te noemen.

Hij ontbond ook de Beschouwende Orden, die
hij nutteloos noemde en daaronder vielen de
Birgittijnen van West-Vleteren. In 1783 onder-
ging St-Sixtus de toepassing van de keizer-
lijke decreten. Op 15 mei van dat jaar werd
het klooster ontruimd, de inboedel werd ver-
kocht en de gebouwen werden afgebroken.
Op het ogenblik van de likwidatie bestond de
kloostergemeenschap uit acht priesters, drie
lekebroeders en drie novicen, die zonder
enige consideratie terug het wereldlijk leven
werden ingejaagd. De prior was pater Gregori-
us Cousyn, te Roesbrugge geboren op 13 juni
1734, zoon van Jan-Baptist Cousyn en Marie-
Françoise Daeten, en gedoopt onder de naam
Antonius. Hij was in het klooster van St-Six-
tus getreden op 16 oktober 1752, waar hij de
kloosternaam Gregorius kreeg. Hij werd ge-
proft op 12 oktober 1753. Hij overleed te
Poperinge op 8 januari 1796, getroffen door
een beroerte. Pater Gregorius, 'die een be-
faamde landbouwkundige was, is een ver fa-
milielid van de hr. notaris Raymond Deeren.
Immers de overgrootvader van dokter Urbain
Peel was de broeder van Pater Gregorius en
voor de jongere generatie voegen we er aan-
toe dat dokter Urbain Peel († 1947) de groot-
vader was van notaris Deeren.

De Trappisten

In 1826 werd op de Catsberg, door de abdis
van Notre Dame du Gard bij Amiens, een Trap-
pistenklooster opgericht, dat een gunstige
ontwikkeling tegemoet ging. Maar in 1831
vaardigde Mgr. Belmans, bisschop van Kamer-
rijk, een decreet uit waarbij hij zich de volle
rechtsmacht over het klooster van de Cats-
berg toeëigende. Zo ontstond er een geschil
tussen de bisschop en de abt van Amiens. De
prior van de Catsberg, Dom Franciscus Van
Langendonck, die meende veeleer aan zijn abt
dan aan de bisschop van Kamerrijk te moeten
gehoorzamen, verliet zijn klooster en ging
naar de bossen van West-Vleteren waar hij
zijn intrek nam in het huis van Jan-Baptist
Victoor. Deze was een hophandelaar uit Re-
ningelst die daar een eigendom had gekocht
van meer dan 12 hectaren, er een huis had ge-
bouwd waar hij als kluizenaar leefde en door
een gelofte zich ertoe verbonden had zijn be-
zit over te dragen aan een orde die in het bij-
zonder Onze Lieve Vrouw was toegewijd. Hij
bood aan de kloosterlingen van de Catsberg
zijn huis en zijn domein aan, om er zich te
vestigen buiten de rechtsmacht van bisschop
Belmas. Jan-Baptist Victoor overleed reeds in
1832 en zijn bezittingen kwamen definitief in
handen van de Trappisten. Op 7 september
1831 kwam in opdracht van de bisschop van
Gent, tot wiens rechtsmacht toen ook West-
Vlaanderen behoorde, de deken van Poperinge
er de eerste huiskapel inwijden. Op 4 novem-
ber 1831 werd in die kleine kapel het taber-
nakel opgericht en die datum geldt als offi-
ciële stichtingsdatum van het Trappistenkloos-
ter te West-Vleteren. In 1833 werden te Rome
de eerste stappen gezet om het klooster tot
een zelfstandige priorij te verheffen. In no-
vember 1834 kwam de toelating.

vervolg blz. 2

bestelling langs BERTENNEST
Bergenstraat 29, 8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/302.08 of 056/169.07
Ofwel door betaling langs
P.R. 90.50.98 der Nest Van der Hallen-
Jeugdgemeenschap te Roesbrugge.

► dat U gans het jaar door de Bertennest-uitgaven kan bestellen :

- ONZE ARBEID, maandelijks werkschriften : abonnement 50 Fr.
- JEUGDGEBED (5 Fr.) en andere Van der Hallen-teksten
- DE WIND WAAIT, blijvend Van der Hallen-suksesboek : 30 Fr.
- ERNEST VAN DER HALLEN ofwel door B. Luyckx of K. Vertommen : 50 Fr.
- VAN DER HALLEN-GEDENKBOEK door twintigtal auteurs : 80 Fr.
- BRIEVEN AAN ELCKERLYC, zijn testament : 50 Fr.
- ANTWOORD AAN ELCKERLYC, aktueel antwoord door R. De Wachter : 50 Fr.
- CYRIEL VERSCHAEVE-KALENDER 1973 : 40 Fr.
- 16 SEIZOENEN SJOUWTONEEL, nieuw boek over „Groep Herman Bruggen“ : 100 Fr.
- MARTHA EN RIK TE VOET NAAR ROME, dagboek Rik Spiessens : 100 Fr.
- verder boeken over katolieke vernieuwing, Vlaamse Beweging, Jonge Jeugdbeweging, natuurleefwijze en kunst, Oost-Europa, Bond Zonder Naam-kaarsen en -uitgaven, IJzerbedevaart- en Bertennest-kunstkaarten en -zelfklevers, Vansteenkiste- en Vlaamse Koppen-wenskaarten, enz. ...

► en elke woensdag-avond : NATUURKOOKLES - 120 Fr. in „Bertennest 3“ :
gelieve deze maand in te schrijven voor gezamenlijke heen- en terugreis en onderlinge afspraak voor eventuele andere lesdagen : lessen o.l.v. makrobiotische natuurkok André Verdaet „van Bertennest 3“ te Kortrijk.

HET St.-SIXTUSKLOOSTER TE WESTVLETEREN

(vervolg)

In 1834 werd door Mgr. Corselis, apostolisch vicaris van alle Belgische kloosters bepaald dat West-Vleteren niet langer van het Franse klooster van Amiens zou afhangen, maar diende samengevoegd met het klooster van Westmalle. In 1836 werd de priorij van Westmalle tot abdij verheven en van toen af ressorteerde het klooster van West-Vleteren onder die abdij.

De eerste jaren van het bestaan te West-Vleteren waren buitengewoon hard, men leefde er in een bijna ondraaglijke armoede, maar in harde labuur wist men de omliggende bossen te ontginnen en stilaan in de eerste behoeften van de kloostergemeenschap te voorzien. In 1836 werd een afzonderlijk gebouw als kerk ingericht en van toen af kende het klooster een bestendige uitbreiding.

Op 15 juni 1838 kocht men voor 919 F gereedschap van een oude brouwerij, om zelf bier te brouwen voor de ambachtslieden die werkzaam waren aan de gebouwen. Dat was de grondslag van de bekende kloosterbrouwerij die veel heeft bijgedragen tot de materiële instandhouding en uitbouw van het West-Vleterse Trappistenklooster.

Op 4 april 1871 werd door Mgr. Faict, bisschop van Brugge, bij besluit van de Heilige Stoel, de priorij van West-Vleteren tot abdij verheven.

Ora et labora : bidden en werken, in eenzaamheid en stilte. Hun zieleleven laten rijpen te midden van een bijna maagdelijke natuur en God benaderen, niet met acrobatische theologische stellingen, maar met de schoonmenselijke gaven van hart en geest, dat is het leven van de kloosterlingen in de abdij van West-Vleteren.

R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Lamote Manuela, d.v. Jean-Pierre en Vanhauwe Beatrice.

Overlijden

- Bocket Emma, 87 j., weduwe van Camerlynck Achille.

Davidfonds „IJzerweelde“

Wie herinnert zich de zeer opvallende sprekebeurt niet van Prof. Sebruyns over „Verdovende middelen“ ? Deze zeer begaafde spreker krijgen we opnieuw te horen met een even prangend probleem : „Abortus“.

Een nijpend probleem waarop onze moderne maatschappij een onpartijdige voorlichting moet krijgen.

Welke zijn de voordelen en de nadelen van de legalisatie van abortus ? In welke omstandigheden en onder welke voorwaarden kan abortus toegelaten worden ?

Welke zijn de gevolgen van een medische abortus en deze van een clandestiene ? Op deze vragen, antwoordt Prof. Sebruyns op donderdag 26 jan. '73 in de zaal „Sint Elooi“ te Proven om 20 uur.

Ouderfeest door de Meisjesschool van Roesbrugge

Zaterdag 9 en zondag 10 december werd in „De Gouden Arend“ voor de elfde maal het jaarlijks ouderfeest ingericht door de bloeiende meisjesschool.

Het werd een feest voor oog en oor, voor hart

en ziel. Al de kinderen tot zelfs de allerkleinsten kwamen voor het voetlicht in een bonte afwisseling van muziek, zang, dans en voordracht met tot slot het prachtig sprookje in drie bedrijven „De schat van de Rotsenburch“ geschreven en uitmuntend geregisseerd door Romain Depuydt die daarop terecht gehuldigd werd en in de bloemen gezet omdat dit sprookje het achtste in de reeks was, door hem geschreven. Ook Zuster Veronique van de H. Familie van Ieper, die ieder jaar de choreografie verzorgt, werd in die huld betrokken. Zij mochten dan ook vanwege het dankbaar publiek een hartelijk applaus in ontvangst nemen.

De Zusters en de leerkrachten van onze meisjesschool verdienen dan ook alle lof en een hartelijk proficiat.

DE IJZEBODE Informatieblad

voor de gemeenten :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS

aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**

op de grote baan Veurne-Ieper bij WOESTEN

Tel. 057/404 42

303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

*Nieuwjaar is het feest waarop je
zelfs thuis nog heimwee hebt.*

Mijn vader, Félix Timmermans

door Lia Timmermans

Grootvader Timmermans was een levenslustige Brabantse kantfabrikant, grootmoeder een eerder stille, ingekeerde vrouw uit de Kempen. Toen hun dertiende kind geboren werd, schonken zij hem de klinkende namen: Leopoldus, Maximilianus, Felix. Slechts de laatste naam, Felix - de gelukkige - werd onthouden. Over zijn gelukkige kinderjaren, vertelde vader dikwijls en gaarne. Zijn moeder, van wie hij de vroomheid en de neiging tot weemoed en stille overweging meekreeg, verwerende haar Felix zó gaarne dat hij zelfs de gehate reken- en wiskundelessen mocht overslaan. Zijn vader was een fantastische man, die steeds iedereen wist te verheugen. Een harde werker, steeds moedig en opgewekt verloor hij ook in de moeilijkheden nooit zijn vrolijkheid en zijn humor. Een zachte man met een kinderlijk gemoed, die boeiend kon vertellen en fantaseren. Veel van het werk, dat vader later heeft geschreven, is geïnspireerd geweest door zijn zonnige kinderjaren in de kleine stad Lier. Op school was vader een zeer slechte leerling. Maar op de tekenacademie volgde hij alle lessen met enthousiasme. Van jongsaf tekende en schilderde hij zeer gaarne. Toen reeds de onderwerpen, waarvan hij zoveel hield: de typische mensen van zijn land; de bomen; de dorpjes, de windmolens van Vlaanderen. Ook begon hij reeds vroeg kleine gedichten te schrijven, natuurstemmingen, sterk onder invloed van K.O. De Laey, later gebundeld onder de titel: *Door de dagen*. Toen vader vijftien jaar oud was, stuurden zijn ouders hem naar Flobecq om er beter de franse taal machtig te worden. Eigenaardig genoeg, leerde vader daar de Vlaamse beweging kennen, waaraan hij heel zijn leven trouw bleef. In die tijd schreef hij een bijna kinderlijke - voor mij onbegrijpelijke - brief, waarin hij zijn ouders meedeelde dat hij gaarne letterkundige zou worden en door zijn werk zou trachten de mensen meer vreugde te schenken. Een belofte aan zichzelf, waaraan hij ook heel zijn leven, trouw gebleven is.

Terug in Lier maakt hij kennis met de architect Flor Van Reeth en de jonge componist Renaat Veremans. Het werd een levenslange vriendschap. Een andere vriend was de kunstschilder Raymond De la Haye. Vader geraakte sterk onder de invloed van deze gecultiveerde, ietwat vreemde man. De la Haye wijdde de jonge Felix in in de occulte wetenschappen; in de astrologie; in de leer van Sar Peladan, Annie Besant en Madame Blavatsky. Vader geraakte er helemaal in verward. Hij verloor zijn geloof, alhoewel hij steeds de godsvrucht tot O. L. Vrouw bleef bewaren. Hij zocht de waarheid in de ene, dan weer in de andere theorie. „La peur de vivre”, overviel hem; ook de twijfel en de moedeloosheid. In die tijd schreef hij: *De Schemeringen van den Dood*.

Die toestand duurde tot vader tweeëntwintig jaar was. Toen moest hij plots een heelkundige bewerking ondergaan. Er deden zich ontwikkelingen voor zodat gevreesd werd voor zijn leven. Dat betekende de ommekeer. „Plots, als in een bliksem”, zo schreef hij zelf, „terwijl ik de afgrond van de dood zag, zag ik hoe eenvoudig het leven is... lijk een vis, die naar water snakt, zo snakte ik naar het leven”. Al het getheoriseer smolt weg en alleen een drang, een bewondering, een dank naar en voor het leven bleef over. Vader genas. Hij herontdekte het leven en de natuur... Het zaad voor „Pallieter” was gelegd. Het schrijven ervan zou vader vier jaar vergen.

Intussen huwde hij met moeder in oktober 1912. Marieke Janssens was negentien en samen begon het jonge paar een kantaak. Nog geen twee jaar nadien brak de eerste wereldoorlog uit. De Timmermans vluchtten naar Kortrijk en toen ze terug in het zwaar geteisterd Lier kwamen, bleef er van hun kantaak niets over.

Tijdens de donkere oorlogsjaren bad de moeder van mama iedere avond de rozenkrans; iedere weesgegroet voorafgegaan door een zin, die een tafereeltje uit het evangelie opriep. Dit - samen met de verhalen van zijn vader over het kind Jezus - inspireerde vader tot het schrijven van *Het Kindeke Jezus in Vlaanderen*. Ook *De zeer schone uren van Juffrouw Symphorosa, Begijntjen* werd tijdens de oorlog 14-18 geschreven.

Einde 1918 week vader - samen met zijn vrienden, die als vorige Vlamingen bekend stonden - uit naar Nederland. Daar was het enorme succes van Pallieter hem voorafgegaan en men vroeg hem zowat overal lezingen te geven over het ontstaan van dit boek.

In Scheveningen, waar mijn ouders toen woonden, schreef vader het satyrisch dierenepos in rijm *Boudewijn*. Hij werkte ook aan *Anna-Marie* een verhaal uit de Biedermeyertijd. Het werk vlotte niet. Vader had de atmosfeer van de kleine stad, Lier, nodig. Bovendien was het eerste kind op komst en dat moest natuurlijk in de vaderstad geboren worden. In mei werd er naar Lier verhuisd, waar op 9 augustus 1920 het eerste kind, Cecilia - ikzelf - geboren werd. Een tweede dochter - Clara - kwam in november 1922. In die tijd schreef vader vele korte verhalen, die later gebundeld werden in *Het Keerseken in de Lanteern*; *Schoon Lier*; *Driekoningentryptiek* en *De Pastoor uit den bloeyenden wijngaerd*. In samenwerking met Edward Veterman volgden de toneelstukken: *Mijnheer Pirroen*; *En waar de Ster bleef stille staan* en *Leontientje*.

In 1925 maakten Felix en Marieke - samen met twee van hun vaders' zusters - een reis naar Italië, vooral om Assisi te leren kennen, de stad van Sint Franciscus. Het jaar nadien verscheen *Naar waar de Appelsienen groeien* en werd een derde dochter Antonia Carda geboren. Nadien kwamen twee grote werken, degene die het meeste succes in het buitenland kenden, en nog steeds kennen: *Pieter Breughel, zó heb ik u uit uwe werken geroken* en *De Harp van Sint Franciscus*.

In 1930 werd eindelijk de eerste en enige zoon geboren, Gommar. Tussen al het werk, de voordrachtreizen, het tekenen en schilderen in, had vader steeds de tijd om met vrouw en kinderen bezig te zijn. Steeds welgezind, alhoewel nooit uitbundig; kon hij ons altijd verheugen. Hij vertelde voor ons, tekende voor ons; nam ons mee op wandel door de velden en was bezorgd en bekommerd om al onze kleine probleempjes. Hij was gaarne thuis, bij moeder en de familie en leefde heel eenvoudig, dankbaar om de schone simpele dingen van het leven. Hij was zeer nederig, goedhartig en geraakte meer en meer doordrongen van een diepe godsdienstzin. In gezelschap - en thuis waren er voortdurend vrienden, lezers, bezoekers - kon hij heel aangenaam zijn. Soms ook heel stil. Zijn grote vreugde: tekenen en schilderen en ons gelukkig bij elkaar te weten.

In 1935 verscheen het boek dat als zijn meesterwerk wordt beschouwd *Boerenpsalm*. Het succes van zijn werk was intussen enorm geworden. Zijn werken werden in 23 talen vertaald en worden nog steeds herdrukt en gelezen. Vader heeft het zich nooit laten aanzien. Na een verblijf te Averbode schreef hij het tedere *Ik zag Cecilia komen*. En tijdens een heerlijke vakantie in de Kempische dennenbossen schreef hij het lieflijke dagboek *Minneke-poes*.

Hij was bezig aan *De Familie Hernat*, een uitgebreide familieroman, toen de tweede wereldoorlog uitbrak. Vader leed er geweldig onder. Zijn hartziekte, waarvan de eerste symptomen zich reeds in 1936 vertoonden, werd voortdurend erger. Toch schreef hij *De Familie Hernat* verder. Ook kwamen er veel kindervertellingen. En een minder gekend, doch krachtig boek *Adriaan Brouwer*. Op 6 augustus 1944 werd hij getroffen door een kranstlagadertrumbrose. Hij zou niet meer van zijn ziekbed opstaan.

De ziekte; de moeilijkheden die men hem gemaakt heeft bij de bevrijding; de beproevingen en het verdriet maakten hem niet bitter. Hij kloeg nooit. Ik heb hem nooit een kwaad woord over iemand horen zeggen. Hij bleef voor iedereen even goed en vriendelijk en wist nog iedereen te verheugen. Meer en meer ging hij op in het gebed, in het bidden van God. En in deze tijd van genade schreef hij de ontroerende gedichten van *Adagio*.

*De kern van alle dingen
is stil en eindeloos.
Alleen de dingen zingen
ons lied is kort en broos.
En donker zingt mijn bloed,
van helmwee zwaar doorwogen.
Ik zeil langs regenbogen
Gods' stilte tegemoet.*

Hij ging Gods' stilte tegemoet in de nacht van 23 op 24 januari 1947.

Januari 1973

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Bako dessert	1 kg 145	140	5
Koffie Bako groene kroon	1/4 kg 33,50	29,50	4
gratis staal per gezin			
Roda Margarine	1 kg 55	46	9
Honingkoek Dinant	18,25	14	4,25
Pikles Camps	20,50	14	6,50
Bonen in tomatensaus M.Th.			
1/2 l. 2 voor 22	18	4	
Asperges punten witte gepelde			
280 gr 28	22	6	
Perziken M. Th.	1 l. 31,50	24	7,50
Perziken M. Th.	1/4 l. 2 voor 28	22	6
Erwten M. Th. extra fijn	1/2 l. 19,50	14,50	5

Deze prijzen blijven geldig zolang de voorraad strekt.

Proven „De Lovie” (4)

Vooraf willen we even terugkomen op ons vorig artikel, waarin we het hadden over de „Droogenbroodberg”. De zaak zit namelijk zo, dat de familie van Merris een heel andere versie gaf over die kunstmatige heuvel, die zij de „Berg van Barmhartigheid” noemde. De bedoeling van de familie van Merris, die het kasteel bouwde en de vijvers liet aanleggen, zou volgens hen geweest zijn: zoveel mogelijk werk verschaffen aan de volksklasse. Daarom zouden de vijvers veel groter gemaakt zijn, dan oorspronkelijk gepland, dit om de werklieden langer te kunnen aan de arbeid houden. Wat, met het oog op de armoede in die jaren, op sociaal gebied zeker als lofwaardig kan bestempeld worden.

We vernoemden reeds de familie de Broeckhooven de Bergeyck, waarvan de wapenschilden nog te zien zijn in de hall van het kasteel, onderaan de statietrap en onder het glasraam met het H. Hart. Inderdaad op 19 december 1912 kwam de Lovie in handen van de grafelijke familie de Broeckhooven de Bergeyck Cornet d'Elzius de Peissant, om volledig te zijn. Na de dood van de hr. Jules van Merris, was het domein overgegaan op diens secretaris-huisknecht, Florent Denuit, die echter enkele jaren later eveneens overleed. Zo kwamen deze bezittingen toen in handen van Dr. Cortil, bestuurder van het gesticht voor geesteszieken te Belle (Baillieu Fr.), een familielid van van Merris, om daarna, na diens overlijden en na allerlei tribulaties aangekocht te worden door graaf de Broeckhooven de Bergeyck, om te dienen als zomervestibul; zijn landgoed in Beveren-Waas was zijn winterverblijf. Deze adellijke familie bracht telkens haar huispersoneel mee uit het Land van Waas, zodat we in die tijd hier de dichtromancier Jozef Simons hebben ontmoet als leraar van de grafelijke kinderen - 10 in aantal (zie *De IJzerbode* 2e jg. nr.1).

Toen kwam de oorlog 1914-1918. De grafelijke kasteelbewoners bleven op de Lovie wonen, ondanks de raad die men hen gaf uit te wijken. Het was het 4de Engelse legerkorps - dat de Duitse Uhlanen bij de Catsberg had verslagen - dat als eerste zijn hoofdkwartier op de Lovie vestigde. Van op het platte kasteeldak kon men duidelijk de losbrandingen waarnemen van de kanonnen aan beide zijden van het front. Heden zijn nog de richtingspijltjes, met de afstands aanduidingen van de voornaamste dorpen en steden, van het front en het achterland, er te zien. Heel wat prins en generaals hebben er toen verbleven. De Prins van Wales (de latere Edward VIII van

Engeland) vertoefde er zelfs meerdere maanden. Op 5 juli 1917 had er de ontmoeting plaats tussen de Engelse koning, koning Albert van België en president Poincaré van Frankrijk. Die zelfde dag zou het „Vogeltje”, daar dicht tegenaan, herhaaldelijk door de Duitse kanonnen beschoten worden (zie *De IJzerbode*, 1e jg. nr. 6). Ondans het feit, dat Duitse vliegers herhaaldelijk boven kwamen, werd er onder de oorlog geen noemenswaardige schade aan het Lovie-domein aangebracht. Na de eerste wereldoorlog kende de Lovie een werkelijk grootse opbloei. Onder de leiding van graaf de Broeckhooven de Bergeyck werden op het domein allerlei verfraaiingswerken uitgevoerd, die zeker door onze bevolking werden gewaardeerd. Ook sprak men vol lof over de goedheid en menslievendheid van de kasteelbewoners.

In 1922 kwam daar echter bruusk een einde aan. Graaf de Broeckhooven de Bergeyck kwam er op de 2de nieuwjaarsdag plots te overlijden. Hij was amper 47 jaar oud. De gravin overleefde hem slechts één jaar en stierf te Oostende. Dit betekende meteen het einde van het glorieitijdperk van het domein. De erfenamen verkochten heel dat bezit, dat in handen kwam van de „Société Immobilière Berhein” uit Brussel. Onder de „kappingen” die er gebeurden, staat het vellen van de „rode dreef” nog het meest bekend. Samen met de verkoop van enkele grote bomen uit het domein, zou het aldus verkregen bedrag voldoende geweest zijn, om de koopsom te recupereren, zo beweert men althans.

We naderen echter stilaan de nieuwe glorieitijd van de Lovie, als sanatorium. Doch laten wij de zaken niet vooruitlopen, en even terugkeren naar de tijd onmiddellijk na de eerste wereldoorlog. Wij gaan naar Houtem bij Veurne, en wij vinden daar in het oud-legerhospitaal bij het „Doortje” (en niet bij het „Torentje” zoals ik verkeerdelijk schreef) een burgerlijk hospitaal groeien waar o.m. longtuberculose wordt behandeld. De barakken geraakten echter oud en versleten, zodat de provincie West-Vlaanderen uitkeek naar een meer geschikte plaats voor dit hospitaal. Velen onder U hebben dit allemaal nog meegemaakt, en hebben Hypoliet Benaut - Polieten van de Lovie - daar uren aan een stuk horen over vertellen. In 1926 werd er dan ook, om dit plan uit te werken een V.Z.W. - een Vereniging Zonder Winstoogmerken - opgericht, en er werd uitgezien naar een plaats om een nieuwe instelling voor longziekten op te richten. De heer Leon Bekaert sr., nijveraars uit Zwevegem, voorzitter, samen met Dr. Brutsaert, afgevaardigde-beheerder en de hr. Jo-

zef Maertens, secretaris van de V.Z.W. zetten zich aan het werk, terwijl Dr. Dewinter uit Brugge in zijn streek uitzag naar een mogelijkheid. Toen er te Sijsele een „sana” werd opgericht voor vrouwen, had men nog een reden te meer om iets gelijkaardigs uit te bouwen voor de mannen. De onderhandelingen namen een aanvang in 1928-1929, en in naam van de provincie West-Vlaanderen werd uiteindelijk de koop gesloten. Voor 1.500.000 F werd de Lovie aangekocht, wat in die tijd een respectabel bedrag uitmaakte. Het was vooral aan de hr. Bekaert en Dr. Brutsaert te danken dat de zaak haar beslag kreeg.

In het contract dat de V.Z.W. met de provincie sloot, en omwille van bepaalde subsidies die de Staat zou verlenen, werd er gepreciseerd dat de instelling moest dienen voor verpleging van longziekten. Anders mochten het ministerie van volksgezondheid en de provincie hun toelagen teruggeisen. Omwille van die bepaling moest in 1960 dit contract aangepast worden, wanneer men er een tehuis voor mentaal-gehandicapten wou van maken, doch daarover later meer.

De kogel was door de kerk. De Lovie had een nieuwe bestemming gekregen. Een nieuw bloeitijdperk, als sanatorium, was aangebroken. Daarover handelen we in een volgende bijdrage.

J. Gh. H.

ANIMHYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Centrale Verwarming

Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b

STAVELE

Tel. 057/306.52

of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

Esso

**GAS IN TANKS
DE BAENST VEURNE**

NIEUWJAAR BIJ DE OUDE ROMEINEN

Het nieuwe jaar begint op 1 januari. We zijn dat zo gewoon en we vinden dat de natuurlijke gang van zaken. Toch is dat niet altijd zo geweest, want het jaar kan om het even wanneer beginnen, dat is een kwestie van overeenkomst. 1 januari is als aanvang van het jaar zelfs niet te best gekozen. Elf dagen nadat de winter is begonnen een nieuw jaar inzetten, te midden van de meest doodse periode, heeft weinig zin. In zijn boek „De Maanden” heeft Stijn Streuvels dat zeer treffend gezegd: „Wie denkt er aan nieuw of vernieuwen als alles dood is en verlaten is” - inderdaad!

Bijna drie duizend jaar geleden was het bij de oude Romeinen nieuwjaar op 1 maart. Zij hadden toen een soort arbeidsjaar van slechts 10 maanden: *Martius, Aprilis, Majus, Junius, Quintilis, Sextilis, September, October, November en December*. De eerste maand *Martius* was aan de Romeinse oorlogsgod Mars gewijd, *Aprilis* integendeel is afgeleid van het Latijnse woord *Aperire*, d.i. openen, april is inderdaad de maand waarin de natuur open gaat. *Majus* en *Junius* waren respectievelijk opgedragen aan de godinnen *Maja* en *Juna*, gemalinnen van de oppergod *Jupiter*. Van *Quintilis* tot en met *December* beduiden de namen woordelijk: de vijfde, de zesde, de zevende, de achtste, de negende en de tiende. Dit Romeinse arbeidsjaar bestond uit 38 marktweken van acht dagen (de landbouwers werkten zeven dagen en gingen de achtste dag naar de markt, dus naar de stad!), of 304 dagen. Daarna kwam er een lange - naamloze? - rustperiode om dan in het vroege voorjaar

opnieuw per 1 maart aan het nieuwe jaar te beginnen.

De Kalender van koning Numa

Ongeveer 2.700 jaar geleden zou de ietwat fabelachtige Romeinse koning Numa Pompilius een nieuwe tijdrekening ingevoerd hebben, die de stichting van Rome (753 v. Chr.) als aanvangsdatum nam. Door aan de reeds bestaande maanden nog *Januarius* en *Februarius* toe te voegen, voerde hij het jaar in van twaalf maanden. De elfde maand, *Januarius* was gewijd aan de voormalige koning Janus, die volgens de Romeinse mythologie onder de goden werd opgenomen, als beschermgod van deuren en vensters. *Februarius* als laatste maand van het jaar, werd aan de goden van de onderwereld opgedragen en werd beschouwd als een periode van boete en verzoening (febru is reinigen). De maanden telde 31 of 29 dagen, alleen *Februarius*, de laatste maand, kreeg slechts 28 dagen toegekend.

Aldus wist koning Numa een jaar te vormen van 355 dagen dat gebaseerd was op 12 volledige maanomlopen. Ten einde het echter in overeenstemming te brengen met het zonnejaar, het jaar van de levende natuur, werd om de twee jaar tussen 23 en 24 *Februarius* een schrikkelmaand ingeschoven, *Mercidinus* geheten, die afwisselend 22 en 23 dagen telde. Op die wijze ontstond er een jaar van gemiddeld 366 dagen en één vierde dag. De dag teveel werd verantwoord door allerlei voorschriften die weinig uitstaans hadden met preciese tijdrekening. Men kende toen ook reeds de week van zeven dagen. Men noemde de weekdays naar de zon, de maan en de planeten. De huidige

Frans dagbenaming is ervan afgeleid: dag van de maan (*lune*), *lundi*; dag van Mars, *mardi*; dag van Mercurius, *mercredi*; dag van Jupiter, *jeudi*.

Een nieuw begin

In het 600e jaar van de Romeinse tijdrekening (153 vóór Christus) besloot men het jaar met januari te laten beginnen, omdat in die maand te Rome de nieuwe Consuls hun ambt aanvingen. De namen der maanden bleven echter onveranderd en aldus werd bv. *September* (woordelijk: de zevende) nu de negende maand. Ook voor *Quintilis*, *October*, *November* en *December* stemde de naam niet langer overeen met de rangorde. Het moet echter zijn dat men hierin geen erg gevonden heeft, want tot op heden is deze onlogische toestand blijven bestaan.

Toen in het jaar 696 van de Romeinse jaartelling (57 vóór Christus) Cesar de Belgische volksstammen aan het gezag van Rome onderwierp werd de hierboven beschreven kalender in ons land in zwang gebracht. Maar boven de heirbaan *Bavai-Tongeren*, bleven onze schaars bewoonde en onvruchtbare gebieden buiten de belangstelling van de Romeinse administratieve organisatie. Daar bleef nog eeuwen de primitieve tijdrekening van de Oude Belgen in zwang. Hun kalender was gesteund op de omlopen en de schijngestaten van de maan. Lange tijd is haar maandelijke cyclus de enige periode geweest die klaar en duidelijk afgebakend leek. Al hadden de Oude Belgen, door de opeenvolging van de zo fel contrasterende seizoenen ook wel enig begrip van het zonnejaar.

(rab)

NIEUW!

**SUPER GASOIL
VERWARMING**

Een „TOTAL” nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel
meer calorische
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH
Watoustraat 15
PROVEN

Tel. 304.13

NIEUWJAARSCADEAUS

- Jeugd-encyclopedia Lannoo

- Vulpen en Stylo's Parker

DRUKKERIJ - BOEKHANDEL

Guido SCHOONAERT-PAREYN
Bergenstraat 14 ROESBRUGGE

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

HET ORGEL IN DE KERK TE HARINGE

Nu de laatste twee jaren, de kerk van Haringe herhaaldelijk in de belangstelling komt, door de herstellingswerken die er worden uitgevoerd, vragen velen zich wellicht af wat er gebeurt met het orgel, dat toch één van de meest bekende sierstukken uitmaakt van deze monumentale kerk. Mogelijks hebben sommigen onder u, tijdens het godsdienstig halfuurtje 's morgens over radio Brussel, de muziek beluisterd van dit orgel, want vaak wordt een opname, gedaan in de kerk alhier, over de radio uitgezonden. De bezoekers die de laatste tijd naar Haringe kwamen afgezakt, zullen wellicht ontgoocheld geweest zijn door het feit dat zij niets meer te zien noch te horen kregen van dit instrument, doch nood dwingt en om het orgel te behoeden voor stof en vuil tijdens de herstelwerken, werd het helemaal ingekapseld, zodat het verborgen is voor de nieuwsgierige bewonderaars.

Vanwaar deze bekendheid, en de lof waarmee men over het orgel van Haringe spreekt? Wel, ziehier een beetje meer daarover.

Momenteel zou het een van de meest gaaf gebleven Barokorgels zijn van ons land. Gebouwd in 1778 en voor het eerst bespeeld op 17 april 1779, twee dagen voor de dood van de toenmalige pastoor Vormezele, die als echte kunstminnaar het bouwen ervan had mogelijk gemaakt, was het een juweel inzake klankrijkdom en omlijsting. De orgelbouwersfamilie Van Peteghem uit Gent had er inderdaad een voortreffelijk muziekinstrument van weten te maken, en het snijwerk, door een zekere Jan Elshoecht uit St-Winoksbergen vervaardigd, bracht het instrument nog meer kunstwaarde bij. Herhaaldelijk hersteld, somtijds ten goede, soms ten kwade, werd het voor het laatst grondig nagezien in 1955 door de firma Loncke, orgelbouwers uit Esen, die er op voorstel van wijlen Heer Jozef Loncke een Dulciaan Regal 16 voet aan toevoegde. Reeds voor de laatste wereldoorlog was het orgel van Haringe bekend. De gewezen kerkbaljuw Henri Ryon wist te vertellen, dat wijlen Dom Creps en de orgelst Flor Peeters indertijd gepoogd hadden het orgel van Haringe aan de haak te slaan, om het over te bren-

gen naar de St-Gummaruskerk te Lier, mits belofte een kleiner aangepast orgel te laten plaatsen in Haringekerk, de oude gewaden te laten herstellen, en nog een som geld op de hoop toe te betalen. Heeft Henri Ryon dit naderhand uit zijn duim gezogen, ik weet het niet, doch feit is, dat de toen nog aan het Lemmensgesticht studerende A. Vanhauette, thans orgelist aan de St-Maartenskerk te Kortrijk, samen met E. H. A. Deschrevel uit Haringe, thans pastoor te Edewalle (Handzame) een omstandige beschrijving hebben opgemaakt van het orgel, waarover men kan lezen in het boekje „Haringe en zijn kerk” geschreven door E. H. Bruneel, de huidige pastoor van Haringe.

Het is inderdaad met de komst van E. H. Bruneel, dat, door de herstelling van het orgel in 1955 de grote bekendheid ervan naar voren trad. Een eerste opname door de B.R.T. werd verzorgd door de inmiddels overleden Luikse orgelist Froidebise. Daarna volgde de Heer Gabriël Verschraegen, organist aan de St-Baafskatedraal van Gent, die op 9 oogst 1959 een eerste orgelrecital kwam geven. Het jaar daarop 21 oogst 1960 was het de beurt aan de Heer Kamiel D'Hooghe, toendertijd nog organist aan de hoofdkerk van Brugge. In 1962 was het de Heer Jozef Sluys, organist aan de

St-Pieterskerk te Brussel, terwijl in 1966 de Heer Herman Roelstraete, directeur van de Muziekacademie te Izegem het laatste recital kwam verzorgen. Intussen echter hadden befaamde orgelisten en muzikliefhebbers Haringe bezocht, om er te genieten van de klankrijkdom van dit Barokorgel, we vermelden o.a. de Heren Flor Peeters, organist van de St-Romboutskatedraal te Mechelen, Toebosch uit Breda, Litaise, de blinde meester uit Parijs, Avot uit St-Omaars, Marcel Druart uit Brussel, en zoveel anderen meer, terwijl ook op de platenmarkt de muziek vertolkt op het orgel te Haringe verkocht werd. In zijn pas verschenen werk „De Orgelkunst” van Flor Peeters en M. A. Vente, is eveneens een fonoplaat bijgevoegd, waarop stukken orgelmuziek te Haringe opgenomen, voorkomen. Genoegzaam bewijs, dat in de laatste jaren de belangstelling voor dit prachtig instrument steeds maar toenam.

En nu, naar we hopen, de herstellingswerken aan de kerk van Haringe in hun eindfase zijn getreden, zal de tijd wellicht niet meer zo veraf zijn, dat het orgel weer uit zijn doeken zal worden gedaan, om zijn plaats opnieuw in te nemen, en zijn klankrijkdom opnieuw „ten toon” te spreiden.

J. Gh. H.

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watoustraat 1 8994 PROVEN

Tel. 057/303 39 - 057/303 26 - 057/302 58

ALLE VERZEKERINGEN en GELDPLAATSINGEN

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

en „ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS

(A.S.L.K.) - Spaarboekjes van de post.

Erkende agenten voor :

Proven-Krombeke — Watou
Roesbrugge-Haringe en Stavele.

ONDER STAATSWAARBORG

Keurslagerij Ludo VERHAEGHE

Hoek Haringestraat/Statiestraat

ROESBRUGGE

Mevrouw,

U wilt zeker met de **Eindejaarsfeesten**, uw gasten goed ontvangen?

Breng dan iets op tafel van de **Keurslagerij VERHAEGHE**

- videes of koninginnehapjes
- kroketten
- gefarceerd speenvarken
- gefarceerde kip

- lamsbouten
- kalkoenbillen
- speciaal klaargemaakte gerechten

Een nieuwjaarscadeau voor elke klant!

Thuisbestelling

Tel. 057/305.21

Op nieuwjaarsdag gesloten

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND JANUARI

Allerhande

Roesbrugge, bij Georges Berquin, zondag 21 januari te 15 u.: Gaalbolling.

Proven, Zaal "St.-Elooi" donderdag 26 januari te 20 u. Voordracht "Abortus" door Prof. Sebruyns ingericht door Davidsfonds "IJzerweelde"

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND

Roesbrugge, in "De Gouden Arend" Biljartavond.

Voetbal

Roesbrugge bij S. Vandendriessche zondag 14 januari te 9.30 u.:

Roesbrugge - Voormezele (reserven)

zondag 14 januari te 15 u.:

Roesbrugge - Westouter

Volleybal

Roesbrugge, gemeentelijk speelplein zaterdag 13 januari te 16 u. Roevo - Lavo (dames)

zaterdag 27 januari te 16 u. Roevo - Mervoc (dames)

Schietingen aan de liggende wip

Krombeke, zondag 7 januari te 15 u. bij G. Cappoen.

Roesbrugge, maandag 8 januari te 15 u. bij J. Gunst.

Haringe, zaterdag 20 januari te 14.30 u. bij J. Boury

Roesbrugge, zondag 28 januari te 14.30 u. bij J. Gunst

Kaartingen

Roesbrugge, maandag 1 januari in "De Gouden Arend", 4de maandelijke kaarting.

Roesbrugge, dinsdag 9 januari bij J. Gunst Vrije kaarting "Derde Leeftijd"

Beveren-IJzer, maandag 15 januari

bij M. Ryon, 4de maandelijke kaarting

Roesbrugge, dinsdag 23 januari, bij J. Gunst Puntkaarting voor de "Derde Leeftijd"

Haringe, zondag 28 januari bij Martha Ryon, 4de maandelijke kaarting

Bertennest

Zondag 7 januari, Roesbrugge, vanuit 't Bertennest, te 8 uur 's morgens, vertrek met de "Bertennesters" naar het Torenhof (waar Albert Servaes woonde) te St.-Martens-Latem, voor studiebijeenkomst over "Psycho-Politiek", waarna natuurmiddagmaal bij "Lima" en trektocht. Aanmelding vooraf.

Woensdag 10 januari en voortaan elke woensdag, Roesbrugge, vanuit 't Bertennest, om 18 u., vertrek naar de natuurkookles in "Bertennest 3" te Kortrijk: zie blz. 2, want inschrijving vooraf is noodzakelijk.

Zaterdag 20 januari, Roesbrugge, vanuit 't Bertennest, om 16.30 u., vertrek met de "Bertennesters" naar Brugge voor Opening Kunsttentoonstelling met werk van Ghislain Kuyle. Voorstelling door Guido Van der Meersch. Terug te Roesbrugge, Volkskunstavond in Bertennest, met overnachting en zondagmorgen voettocht. Inschrijving vóór 15 januari.

TE KOOP

NIEUWE LUXE MINIFIETS.

Zich wenden: Haringestraat 5, Roesbrugge.

TE KOOP

WASMACHINE "FLANDRIA" in zeer goede staat. Voordelige prijs.

Zich wenden: Statiestraat 64, Roesbrugge.

Uitslag zwemmeeting

Zaterdag 16 december, ter gelegenheid van de opening van de stadswemkom te Poperinge, behaalden de Roesbrugse meisjes en jongens volgende uitslag:

Meisjes 7 jaar en jonger (schoolslag)

1. Vandermarliere Greet

Jongens 8-9 jaar (schoolslag)

1. Deschuytter Johan

Meisjes 10 jaar (schoolslag)

1. Vandermarliere Mia

Jongens 10 jaar (crawl)

2. Maes Peter

Meisjes 11 jaar (schoolslag)

2. Vanstraeceele Gerda

Meisjes 11 jaar (crawl)

1. Cappoen Ludwine

2. Cappoen Sabine

Jongens 11 jaar (schoolslag)

1. Bossaert Geert

Meisjes 14 jaar (schoolslag)

2. Cappoen Kristien

Jongens 14 jaar (crawl)

2. Cappoen Patrick

Jongens 16 jaar (schoolslag)

2. Depover Yves

DE "KORTE-POINTE" op 't BEDDE

't Is nieuwjaar en we zitten in 't putteke van de winter, er hangt vorst in de lucht en er moet meer gestookt worden dan anders. Al slapen er niet zoveel mensen meer onder de pannen, toch kan het nog koud zijn op de onverwachte slaapkamers, waar het vriesweer zilverige bloemen op de ruiten heeft getekend. Men moet beter "toegedekt" zijn en de warmste dekens worden uit de kasten gehaald. "Smijt de korte-pointe op 't bedde" hoort men nog wel eens hier in de grensstreek.

De jeugd kent dat woord niet meer. Nu spreekt men van een gewatteerde deken. De Franse benaming hiervoor is echter *courte-pointe* en omdat de juiste uitspraak zo suikermondje-achtig is, hebben onze mensen er *korte-pointe* van gemaakt.

WIST U . . .

- dat raketten geen uitvinding zijn van de laatste tijd? Reeds in 1232 gebruikten de Chinezen in een oorlog tegen de Mongolen "pijlen van vliegend vuur". In de loop der eeuwen zijn er vele proeven met raketten gedaan. De eerste raket, waarop een patent werd genomen, was een uitvinding van Charles Golightly.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Wollaert Hans en Johan, z. v. René en Beddeleem Annie (Stavele).

- Leuridan Jeroen, z. v. Hugo en Boussemaere Christiane (Beveren).

- Ducorney Viviane, d. v. André en Barroo Nelly (Beveren).

Huwelijksaankondiging

- Dekersgieter Albert van Stavele met Weyne Monique van Ichtegem.

K.B.G. "Derde Leeftijd"

De leden van de "Derde Jeugd" worden er attent op gemaakt, dat voor 1973, de maandelijke vergadering in 't Boerenhof gesteld is op de derde donderdag in plaats van de woensdag. De data der bijeenkomsten worden meegedeeld in "De IJzerbode" en in "Het Wekelijks Nieuws". Er zullen dus geen persoonlijke uitnodigingen toegestuurd worden.

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

Hebt U reeds een idee wat de wintermode U te bieden heeft aan schoenen en handtassen...

Bekijkt eens onze uitstalramen, dan bemerkt U reeds enkele modellen en prijzen van onze collectie.

Binnen grote keus van:

Schoenen voor Dames

Heren

Kinderen

Marokijnwaren

Botten - pantoffels

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

BIJ STERFGEVAL

LUXE AUTOCORBILLARD

LIJKWAGEN MET PAARDEN

ROUWBEHANG

Eén adres: **M. BEDDELEEM**

Priesterstraat 5

POPERINGE Tel. 333.98

Voor Roesbrugge en omstreken

Gelieve men zich te wenden tot:

URBAIN DEVELTER - DEHEEGHER

Bergenstraat 1 Tel. 304.54

STAVELE (BEVEREN-IJZER)

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14
ROESBRUGGE
Tel. 306 16

De beste merken van
DAMES- - HEREN- - en KINDERKLEDIJ

- Kostuums - Sportvesten - Broeken
- Pull's - Overgooiers - Kleedjes
- Rokken - Jé-jé pull's - Bloezen

Speciale kledij:
TROUW- en ROUWKLEDIJ

Matige prijzen - B.T.W. Inbegrepen

Zegels: Valois en Gezinszegels.

— Sluitingsdag: maandag. —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Fluppe Klabotse van Watou-Abeele moeste komen voor de Juuge van Poperinge. Fluppe zat daar te kijken, ol vooren ... op è kleen bankske ... In de groote zaale van het tribunaal.

le wos niet ol te stief op zijn gemak ols 'n bachten nen langen tafel op è verhoog twee venten zag ... met lange kulten aan .. djuuste gelijk twee oudewetsche pasters: den eersten dat wos de Juuge zelve die daar zat rond te draaien in een zetel en den helft van tijd è keer nerveus aan zijnen plastron trok ... en den tweeden die d'r langsten zat wos den greffier die probeerde zijnen tijd dood te doen ol spelen met 'n endetje potlood waarmee dat 'n op è blad eenigte ventjes geteekend hadde. 't En wos oek geen bizondere zittinge dien uchtend ...

Buuten Liza van Gusten van Piere Verdoncks die voor de pinne moeste komen omdat ze heur gebeurneege Manse Slaffergat verweeten hadde voor „nen omgewaaiden paddestoel“, ... en Seven Panderhulle die, met dat 'n è beetje boven zijnen tarief gegaan wos ol pinten drinken in „Het Nachtluchtje“ bij de scheele Mathilde, met zijn steekkarre tegen de deure van 't huus van den gepensioneerden Ontvanger uitgekomen wos in de plekke van in zijn garage ... bestoeg de reste in versleeten achterluchtjes, uitgebroken hennen en ol zulke prullen.

Ja ... zei de Juuge tegen Fluppe ... nu dat ze gekomen waren aan zijn affaire ... 'k gaan joen van te vooren zeggen da je gij hier niet moet beginnen met olle soorten van parabels uuteen te doen die niet van passe komen of rond den pot te draaien ... 't is hier van de waarheid te zeggen ... en nieten anders of de waarheid ... allei ... staat maar è keer rechte en doe joen klakke van joen hoofd ... En de Juuge wees nu naar Madeleintje van de meulenaars ... e snel en joeng ding ... die daar oek ol vooren zat op 'n ander bankske ... bykans niet 'n durfde roeren ... en zo verwaaien zat te kijken gelijk entwie die een haane een ei hadde zien leggen ...

Zeg nu maar è keer ... zei de Juuge ... je ziet daar Madeleintje zitten enée ... en je weet beter of ik wuk dat er gebeurd is ... allei ... beken je gie da je de vaader zijt van heur kindje ? ..

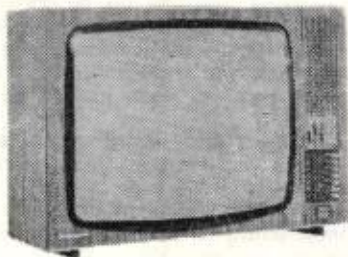
Fluppe zwelgde drie vier keers en 't kwam d'r uut ... J ... J ... Jaa'k ... meneere de Juuge. Bon ... 'k moeten joen feliciteeren, zei de Juuge, da je gie van d'eerste keer zoo schoone de waarheid zegt ...

Fluppe schartelde achter zijn klakke die op 't bansen lei ... en wos er teweege van onder ...

Hola ... hola ... riep de Juuge ... zo zeere niet ... 't en is nog niet gedaan ... we gaan nog eerst è keer klappen van de betalinge ... Laat maar zitten ... meneere de Juuge, zei Fluppe ... 'k moeten ik daarvooren nieten hebben ... 't wos geeren gedaan ...

SJORS

Het ideale
Nieuwjaarsgeschenk

EEN KLEURENTELEVISIE

Huis Jos **CAPPOEN-GANTOIS**

STATIESTRAAT 12
8990 ROESBRUGGE
Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/303 79 P.C. 9046.77

PETRUS BERTIUS (1565-1629) COSMOGRAAF van LODEWIJK XIII van FRANKRIJK

(geboren op de Beverenkalsijde)

In de 16de eeuw beleefde Europa een woelige periode. Het was een overgangstijd beladen met twijfels en onzekerheden. De vaste toestanden en waarden die de middeleeuwen hadden gedomineerd waren ontaard terwijl ervaring en geestelijke groei een nieuwe mentaliteit schiepen die niet langer kritiekloos aanvaardde wat voorgehouden werd. Het autoriteitsprincipe was aangetast. Het is geen toeval dat Copernicus (vernieuwer van ons wereldbeeld), Vesalius (vernieuwer van de anatomie) en Luther (religieus hervormer) in dezelfde jaren op de voorgrond kwamen. De Kerk, die aan de basis ligt van de beschaving van West-Europa had in de loop der eeuwen een machtspositie veroverd. Maar macht is een weelde die zelfs een goddelijke instelling maar moeilijk kan verdragen. De bisschoppen waren meer wereldlijke heren geworden dan geestelijke leiders en de landelijke priesters aan zichzelf overgelaten verloren ijver en plichtsbef. Er was behoefte aan reformatie. Maar voorrechten worden zelden of nooit prijs gegeven op grond van rationele overwegingen. Daardoor kregen de hervormingsbewegingen van Luther en Calvijn een vlugge verspreiding. Het verzet van paus en keizer waren olie op het vuur. Reeds in 1527 waren er protestantse geschriften in de Westhoek verspreid en in de volgende jaren kende vooral het Calvinisme alhier een geweldige opgang. Roesbrugge was een centrum van protestantisme.

Pieter de Bert van Duinkerke

Pieter de Bert was een ontwikkelde inwoner van Duinkerke, die reeds vroeg ingenomen was met reformatische ideeën en zelfs een actieve rol speelde in de Calvinistische beweging. In de zomer of nazomer van 1565 kwam hij zich vestigen op de Beverenkalsijde, dus op het grondgebied van Beveren/IJzer maar op enkele stappen van de kom van Roesbrugge. De reden van zijn vertrek uit Duinkerke is onzeker. Voelde hij zich daar niet langer veilig? Of werd hij naar Roesbrugge gestuurd als vertrouwensman in het vooruitzicht van bepaalde activiteiten. In elk geval in maart 1566 had te Cappel-Vijfweg, gelegen tussen Roesbrugge en Rexpoëde, de tweede hagepreek plaats van de hele Nederlanden (de eerste gebeurde te Boeschepe op 12 juli 1562) en in de nacht van 26 op 27 mei 1566 ging er een grote samenkomst door van protestanten op de „Hoge Seine“. In de hele streek kende men in die periode veelvuldig openbare predikingen, waarin tot geweld en verzet werd opgehitst en die kunnen beschouwd worden als het voorspel van de beel-

denstorm. Op 9 augustus 1566 's avonds rond 6 uur, trokken mannen uit Roesbrugge naar Krombeke, waar zij de kerk binnenvielen en de eerste georganiseerde beeldenstorm pleegden. Het inwendige van de kerk werd er vernield en de beelden werden op straat geworpen. Kort daarop werd een geuzentempel opgericht op het gehucht de „Haghedoorn“, die door pater Willem, een afvallige Augustijnernonnik, die reeds enkele jaren in het klooster van Ieper verbleef, samen met Pieter De Bert, op 15 oktober 1566 werd ingehuldigd. Het straatje gaande van de „Hoge Seine“ naar de „Haghedoorn“ werd toen Calvijnsstraatje genoemd. In de loop van de volgende maanden gebeurden heel wat baldadigheden en als gevolg daarvan begon de regering buitengewoon streng op te treden tegen de hervormden. De protestantse tempel van de „Haghedoorn“ werd met de grond gelijk gemaakt, pater Willem werd aangehouden en op 30 april 1567 te Veurne opgeknoot.

Pieter De Bert die het warm kreeg onder de voeten, verliet de streek. Met zijn gezin voer hij op de IJzer tot Nieuwpoort, van waaruit de vluchtelingen met vissersboten naar Engeland vertrokken.

Tijdens zijn verblijf alhier, was op 14 november zijn zoon geboren, Pieter De Bert junior, die later als Petrus Bertius een belangrijk personage zou worden.

Petrus Bertius, theoloog en cosmograaf

Pieter De Bert vestigde zich te Londen en bleef er een vijftal jaren. In het najaar van 1572 ging hij met zijn vrouw naar Holland; de kinderen bleven voorlopig in Engeland, waar zij onderwijs ontvingen van andere Vlaamse emigranten.

In 1577 werd de jonge Pieter, door zijn vader - die intussen predikant was geworden te Rotterdam - naar Holland geroepen. In 1584 openden zij samen een Latijnse school te Goes. In 1589 werd de zoon ingeschreven aan de universiteit te Leiden, waar hij o.m. Justus Lipsius tot leermeester had. Toen Lipsius in 1591 zijn hoogleraarsambt moest neerleggen werd hij op een reis naar Duitsland door de jonge Pieter De Bert, die intussen zijn naam in Bertius had veranderd, vergezeld. In het begin van 1592 werd Bertius door de curatoren van de Leidse universiteit uitgenodigd zich aan de hogeschool te verbinden. Hij werd er tot onderregent van het Staten-College - een instelling die in 1591 gesticht werd en bestemd was om protestantse geestelijken op te leiden - en tot eerste bibliothecaris van de universiteit aangesteld. Achteraf werd

PETRUS BERTIUS COLLEGII
ILLUSTR. ORDINUM REGENS.

hij nog hoogleraar in de zedenkunde. Ook zat hij in de strijd gewikkeld tussen remonstranten en contra-remonstranten. Hij behoorde tot de eerstgenoemde partij die qua opvattingen meer bij het katholicisme aanleunde. Bertius schreef werken van theologische aard om zijn zienswijze te staven en voerde een hardnekkige pennestrijd. Hierom werd hij als hoogleraar afgezet en was hij genoodzaakt elders troost en werk te zoeken.

In dienst van Lodewijk XIII

Hij richtte zijn blik naar Parijs, omdat hem een jaar vroeger, op bevel van Lodewijk XIII, een jaargeld was toegezegd met de titel van koninklijke aardrijkskundige, op voorwaarde dat hij een beschrijving van Frankrijk zou samenstellen. Hij ging er heen, maar vond in de Franse protestantse middens meer tegenstand dan hij verwacht had; de predikanten te Parijs weerden hem van het avondmaal. Door de protestanten afgewezen en door de katholieken niet aanvaard, was zijn positie onhoudbaar en was het hem onmogelijk ergens als leraar aangenomen te worden. Mistroostig door onbegrip en drukkende armoede, bovendien in menig opzicht reeds nauw met het katholicisme verwant, ging hij op 25 juni 1620 over tot de Roomse Kerk. In Holland was men verontwaardigd, men trachtte zelfs zijn vrouw en zijn zes kinderen te bewegen aldaar te blijven en Bertius in de steek te laten. Zij gingen echter op hun beurt naar Parijs en werden er in 1621 eveneens in de katholieke Kerk opgenomen. Drie zonen traden later in de orde van de carmelieten, een vierde werd benedictijnernonnik.

Op 20 oktober 1620 werd Bertius hoogleraar in de welsprekendheid aan het college van Boncourt en in 1622 schiep Lodewijk XIII voor hem een nieuwe leerstoel voor de mathematische wetenschappen aan het koninklijke college (Collège des Lecteurs royaux) en verleende hem de titel van koninklijk geschiedschrijver. Zijn werk beperkte zich echter voornamelijk tot de aardrijkskunde.

Bertius was geen kaartkenaar, maar een aardrijkskundige tekstschrjver; geen carto-

vervolg blz. 2

bestelling langs BERTENNEST
Bergenstraat 29, 8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/302.08 of 056/169.07
Ofwel door betaling langs
P.R. 90.50.98 der Nest Van der Hallen-
Jeugdgemeenschap te Roesbrugge.

► dat U gans het jaar door de Bertennest-uitgaven kan bestellen :

- ONZE ARBEID, maandelijkse werkschriften : abonnement 50 Fr.
- JEUGDGEBED (5 Fr.) en andere Van der Hallen-teksten
- DE WIND WAAIT, blijvend Van der Hallen-suksesboek : 30 Fr.
- ERNEST VAN DER HALLEN ofwel door B. Luyckx of K. Vertommen : 50 Fr.
- VAN DER HALLEN-GEDENKBOEK door twintigtal auteurs : 80 Fr.
- BRIEVEN AAN ELCKERLYC, zijn testament : 50 Fr.
- ANTWOORD AAN ELCKERLYC, aktueel antwoord door R. De Wachter : 50 Fr.
- CYRIEL VERSCHAEVE-KALENDER 1973 : 40 Fr.
- 16 SEIZOENEN SJOUWTONEEL, nieuw boek over „Groep Herman Bruggen“ : 100 Fr.
- MARTHA EN RIK TE VOET NAAR ROME, dagboek Rik Spiessens : 100 Fr.

- verder boeken over katholieke vernieuwing, Vlaamse Beweging, Jonge Jeugdbeweging, natuurleefwijze en kunst, Oost-Europa, Bond Zonder Naam-kaarsen en -uitgaven, IJzerbedevaart- en Bertennest-kunstaarten en -zelfklevers, Vansteenkiste- en Vlaamse Koppen-wenskaarten, enz. ...

► en elke woensdag-avond : NATUURKOOKLES - 120 Fr. in „Bertennest 3“ :

gelieve deze maand in te schrijven voor gezamenlijke heen- en terugreis en onderlinge afspraak voor eventuele andere lesdagen : lessen o.l.v. makrobiotische natuurskok André Verdaet „van Bertennest 3“ te Kortrijk.

PETRUS BERTIUS

(vervolg)

graaf, maar een cosmograaf ! Hij heeft vooral bekendheid verworven met zijn atlanten van klein formaat, met kaarten van de geëmigreerde Vlamingen Jodocus Hondius en Petrus Kaerius (die gehuwd was met de zuster van Bertius). Zijn *Tabularum Geographicorum contractum* kwam regelmatig opnieuw in druk, in 1618 verscheen een Franse uitgave, in 1650 een Duitse. Deze Vlaamse geleerde stierf te Parijs op 13 oktober 1629. Het volgend jaar verscheen van hem nog een *Geografie der Oudheid*, een compilatie uit het werk van de oudste aardrijkskundigen. Al is er in het geheel nog wel meer geografisch werk van hem gepubliceerd, toch schijnt hij zijn kennis en werkkraft teveel te hebben versnipperd om bij de grootsten te worden genoemd. Zo schreef hij ook een werkje op het gebied van de hydrografie, bij gelegenheid van de bouw van een dijk, op bevel van kardinaal de Richelieu, bestemd om de haven van Rochelle af te sluiten bij het beleg van deze stad in 1629.

Een volk dat zijn grote mannen eert, eert zichzelf. Misschien komt nog eens de dag dat de Beverenkalsijde - de Bergenstraat - waar hij geboren is, tot Petrus Bertiusstraat wordt herdoopt !

Roger-A. BLONDEAU

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Kris Deman, z. v. Gilbert en Agnès Declerck.

Overlijden

- Martha Bourrée, 68 j., echtgenote v. Maurice Barroo.

Terug voorradig

VERBETERINGSSTIFTEN

„Pelikan“

DRUKKERIJ-BOEKHANDEL

SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16 Roesbrugge

Wie kan er helpen ?

Er bestaat een prentkaart van 1932 waarop de stoomtram te zien is te midden van de markt van Roesbrugge.

Wie kan er ons deze kaart enkele dagen ter beschikking stellen om er een cliché van te maken ?

Zo vlug mogelijk a.u.b.

Wij danken voor de medewerking.

Prijzen vroeger en nu

E.H. Vanden Abeele heeft in de *Liber Memorialis* van de kerk van Roesbrugge gevonden dat de onlangs gerestaureerde eikenhouten kroonluchter door pastoor Justianus Gravet gekocht werd, in 1850, aan de beeldhouwer Jan-Frans Michiels te Brugge, voor de som van 900 F.

BIBLIOTHEEK ROESBRUGGE

De lezers en lezeressen - en alle belangstellenden - kunnen in de plaatselijke Openbare Bibliotheek „Jules Leroy“ Stationsstraat 17 te Roesbrugge-Haringe een catalogus bekomen met de belangrijkste aanwinsten sedert 1965. Tevens wordt gehoopt deze catalogus aan te vullen met lijsten, die de aanwinsten van de volgende jaren zullen bevatten.

De catalogus bevat een gedeelte, dat alle beschikbare werken van de leeszaal vermeldt. Verder is de catalogus samengesteld uit gedeelten, die de leerzame werken opnoemen, lijsten met de letterkundige werken, en bladzijden met jeugd- en kinderlectuur.

Op deze manier kan elke lezer en lezeres zijn keuze nog beter doen en bijhouden. Langs deze weg bedankt het bestuurscomité van de O.B. „Jules Leroy“ alle adverteerders, die de uitgave van een dergelijke catalogus mogelijk maakten.

D. Morez,
Bibliothecaris.

REKLAAMPRIJZEN : februari 1973

bij DEGRYSE - DESPEGHEL

Krombekestraat 17

STAVELE

1/4 kg. Hollandse Gouda kaas		19,75
Corned beef Target 340 gr.	40,75 nu	31,75
Vat Dixan 6 kg = 5 kg + 1 kg gratis	243 nu	198
Zeet fijne erwten	lit. 19,50 nu	16
Petit Beurre D.B. 370 gr.	21,50 nu	17,75
Bakmeel 3 molens 500 gr.	14,50 nu	11,50
Chocopasta Kwatta	1 kg. 46 nu	33
Halve perziken	1/4 l. 3 voor 33 nu	25
Tapioca Julienne Maggi	2 voor 35 nu	27,50
Princesse boontjes M.	1/2 l. 9,25 nu	8

NIEUW !

SUPER GASOIL
VERWARMING

Een „TOTAL“ nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel

meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH
Watoustraat 15
PROVEN

Tel. 304.13

Het Klooster van Eversam

1091 - 1794

In de uiterste oosthoek van de gemeente Stavele, langs de weg Stavele-Elzendamme, tussen de IJzer en de Poperingevaart, bezuiden de rijksweg Ieper-Veurne, staat een grote mooie hofstede. De eigenaar ervan is de heer Vrederechter Arthur Lahaye, de bewoner en uitbater is de heer Valère Quaghebeur, schepen van de gemeente. Die hofstede wordt in aller mond „Eversam” genoemd.

Het is alleen die naam en een deeltje van de hoevegebouwen die ons nog wijzen op het vermaarde klooster dat er eertijds stond en heerlijk bloeide.

De meeste mensen van hier en in de omtrek, historielezers daar gelaten, weten enkel dat er te Stavele nog een andere kerk of een klooster heeft bestaan. De Stavelnaren zelf ervaren het nog ieder jaar wanneer de pastoor hen aanspoort op 25 september hun „kleine biddag” te vieren, het enig religieuze wat de Stavelse parochie van Eversam heeft overgenomen.

Stavele is aldus in het bisdom Brugge een van de enige parochies die twee biddagen telt nl. „de kleine”, van Eversam op 25 september en „de grote biddag” op 28 november. Nochtans was het klooster van Eversam vroeger heinde en verre bekend. Het werd in 1091 gesticht en opgebouwd aan de samenvloeiing van de Vleterbeek en de IJzer. Het kende een bestaan van zevenhonderd jaar, van 1091 tot 1794. In 1091 werd het kapittel van reguliere kanunniken volgens de regel van St Augustinus gesticht door Gerardus, bisschop van Terwaan, zulks op aanvraag van Gualbertus en Elbodo.

Onze westhoek en dus meteen Stavele behoorde toen tot het bisdom van de Morinen waarvan de zetel gevestigd was te Terwaan (Noord-Frankrijk) niet ver van St Omer.

Gerardus was er bisschop van 1083 tot 1099 en onder zijn episcopaat ontstonden er verscheidene kloosters o.m. te Kassel, te Nieperkerke en te Eversam.

Niemand kan met zekerheid zeggen wie of wat de aanvragers Gualbertus en Elbodo waren en hoe de toen reeds bestaande kerk van Eversam een vrije kerk werd en dus onttrokken aan de bemoeiingen van lekeheren en die vrijgesteld werd van alle tienden- of belastingheffingen. Want ook vóór 1091 bestond er daar een kerk. Sommige auteurs menen dat Eversam een kapel is geweest, gelegen binnen het grondgebied Stavele, waar Elbodo patronaatsrechten uitoefende en waar Gualbertus, die priester was, zich gevestigd had. Men kan veronderstellen dat Eversam een parochie van kleine omvang was en die reeds bestond vóór het jaar 950, zelfs sinds 902.

In de tiende eeuw immers ontstonden in het polderland kleine dorpen met plaatsnamen die eindigden op „hem” of „Ingahem”. Eversam is een dergelijke naamvorming en zou ten laatste in de jaren 1000 gevormd zijn.

Na 1091 komt Eversam als plaatsnaam regelmatig in oorkonden voor. Thomas, de eerste

proost, wordt vermeld in 1095 in de schenkingsoorkonde aan St Walburga te Veurne: „Thomas de Eversham”, in 1100 bij de kerkwijding te Lo en in 1102 bij de stichting van het Sint Maartenskapittel te Ieper.

Vanaf 1104 wordt het kapittel van Eversam onder de gravelijke bescherming opgenomen; het krijgt grondbezittingen en verwerft reeds een zekere bekendheid en uitgestrektheid.

In 1104 schenkt de gravin Gertrudis van Saksen een runderweide met land; dit zal waarschijnlijk wel de heden nog bekende „osseweide” zijn, ongeveer 10 gemeten groot en palend aan het klooster. Nog in 1104 schenkt dezelfde weldoenerster een groot terrein om schapen op te kweken. Dit terrein had de naam „Berkel” en was te Pervijse gelegen. Later werd dit de hofstede „De groene Poort” met een windmolen en 130 gemeten zaai- en weilanden.

Eveneens in hetzelfde jaar schenkt de zoon van gravin Gertrudis nl. Robrecht van Jeruzalem, graaf van Vlaanderen, aan het kapittel van Eversam een grote oppervlakte land te Stavele, genoemd „Goudenwerf”. Deze benaming is ook terug te vinden in de oude terrier van Stavele in 1697 opgemaakt door Marinus Ollevier, gezworen landmeter van de Kasselrie van Veurne. De Goudenwerfhoek is gelegen in de noord-oosthoek van Stavele tegen de IJzer.

Ook de moerasgronden, ongeveer 94 gemeten, in de onmiddellijke omgeving van het klooster werden eigendom van de monniken.

In 1124 schonk graaf Karel de Goede (die vermoord werd in 1127 in de St Donaatkerk te Brugge) 14 gemeten land gelegen te Lo.

Er mag aangenomen worden dat Eversam reeds in 1200 circa 1600 „gemete” (± 700 Ha.) grondbezit had.

Van al deze bezittingen gebruikten de monniken nagenoeg 300 „gemete” (130 Ha.) voor eigen rekening. - Hun landbouwuitbating was toen merklijk omvangrijker dan de heden-daagse Stavelse hofstede.

In een tabel van grondbezittingen van Eversam, opgemaakt door de h. P. Callebert, zien wij dat het klooster in 1184 reeds in 23 verschillende plaatsen eigendommen bezat. Het meeste bezit hadden ze te Stavele, te Bulskamp, te Hoogstade, te West- en te Oostvleteren. Ook te Pollinkhove, Lo, Alveringem,

Krombeke en Proven hadden ze tientallen gemeten landerijen in eigendom.

Het jaar 1184 wordt hier voorop gezet omdat Paus Lucius III (1181-1185) de schenkingen die aan Eversam gedaan werden op 3 januari 1184, in een pauselijke bul - (een open brief van een paus, oudtijds geschreven op perkament en voorzien van zegel) bevestigt. De oppervlakte, de ligging en de naam van ieder schenker wordt hierin vermeld.

De Eversamse monnik en kroniekschrijver Gerard De Meestere vermeldt later, met welgevallen, stuk voor stuk, de belangrijke eigendommen waarvan de prelaat Anselm de bevestiging van de paus bekomen had. De monniken leefden dan ook in een betrekkelijke welstand, rust en vrede.

Toch kende Eversam in de loop van zijn geschiedenis verscheidene zware rampen. In 1369 werd het klooster, bij ongeluk door brand vernield. De kerk, de bibliotheek, de refter, het pand en nagenoeg alle kloostergebouwen brandden uit. Gans het archief, alle perkamenten en privileges werden de prooi der vlammen.

De heropbouw van het klooster ging gepaard met zware financiële moeilijkheden. Gelukkig kwam de abdij „Ter Duinen”, in 1107 gesticht, gelegen bij de zee, niet ver van Veurne, de Eversammers ter hulp en dankbaar zorgden zij voor een belangrijke wederdienst. Wegens zijn ligging had „Ter Duinen” een tekort aan brandhout. Tegen een jaarlijkse vergoeding van 3 stuivers en één kip per „gemete” werd door Eversam 100 „gemete” cijnsground, bouwland en bos, aan „Ter Duinen” in eigendom afgestaan. Onmiddellijk betaalde „Ter Duinen” 200 pond aan Eversam. Wanneer na de heropbouw van het klooster, de welstand hernam, wilden de monniken van Eversam de overeenkomst verbreken en zij vroegen aan de Graaf de vernietiging ervan. Hierdoor ontstond tussen de beide abdijen, die gedurende twee en een halve eeuw in volmaakte verstandhouding en vrede hadden geleefd een langdurig geding. Met het voorbijgaan van de ramp en de miserie werd de naastenliefde vergeten.

Uiteindelijk heeft „Ter Duinen” dit proces gewonnen!

(wordt vervolgd)

R. Lanszweert

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Solo margarine	kg 34	30	4
Planta	kg 44	38	6
Confituur Royal 450 gr	25	17	8
Tomatensoep met balletjes M. Th.	2 dozen 33,50	25	8,50
Jacques repen	10 voor 42,50	36	6,50
Tomaten doosjes	5 voor 25	15	10
Julienne repen	2 voor 35	25	10
Erwten en Wortelen extra M. Th.	liter 25,50	20,50	5
Jardinière Royco	2 pakjes 18,50	13,50	5
Corned beef Target grote doos	40	31,75	8,25

Proven „De Lovie” (5 en slot)

We schreven dat de Lovie een nieuwe bestemming had gekregen. Het zou een sanatorium worden, dat aan vele honderden zieken genezing zou brengen, en weldra een ruime bekendheid zou verwerven.

Doch die verandering van bestemming liep niet van een leen dakje. Het kasteel moest omgebouwd worden, en in gereedheid gebracht om patiënten te kunnen opnemen. Er was daarenboven geen voldoende watervoorraad voor de wasserij en het algemeen onderhoud. Daarom werd in 1930 een eerste boorput, van 120 m. diepte, aangelegd door de Firma Vincke uit Harelbeke. Later, in 1945, zou er nog een tweede bijkomen van 160 m. diepte. Maar ook de voedselbevoorrading diende verzekerd. Daartoe werd in 1929 een grasplein van ongeveer 4 ha. herschapen in groentetuin: „de groten hof”. Bij die tuin, langsheen de Klyttestraat werd het kleine poortje vergroot en men bracht er de toegangspoort van het hospitaal van Houtem naar toe, de thans nog geheten „Chinese poort”. Intussen was men ook het kasteel zelf onderhanden gaan nemen. Een dokterscabinet en een buroel werden er ingericht. In 1930 kwam de lift klaar, op de plaats waar de vroegere diensttrap zich bevond, terwijl een bredere diensttrap van uit de hall naar de bovenverdieping werd aangebracht.

De E. Zusters van het Hospitaal van Kortemark, die reeds in Houtem hadden dienst gedaan, kwamen mee, en vestigden zich voorlopig eveneens in het kasteel. E. H. Louis Pil was er de eerste aalmoezenier.

Dit alles was echter nog maar een begin, want van bij de start werd er reeds gedacht aan nieuwbouw. Twee paviljoenen werden gepland, links en rechts van de grote laan. Het westelijke kwam klaar in 1930, het oostelijke in 1931; dit alles onder toezicht van Dr. Brutsaert, Afgevaardigde-Beheerder. Dr. Brutsaert overleed op 16 oktober 1938 te Poperinge; hij was juist 70 jaar oud geworden. Zijn medestichter de h. Leon Bekaert sr. was reeds in 1936 overleden, zoals men kan lezen op de koperen gedenkplaat die later aangebracht werd achteraan de huidige kapel. Het was Dr. Valère Sierens, longspecialist, die in november 1930 door de beheerraad aangesteld was geworden als directeur. Dr. Sierens nam zijn intrek in het huis thans bewoond door E. H. J. Dewulf - het vroeger huis van de toezichter van het domein - tot in 1932 zijn woning klaar kwam, alwaar hij nu nog verblijft.

Op 23 november 1930 was alles zover gereed, dat een 90-tal patiënten konden worden opge-

nomen. Onder hen waren ook beendertuberculosen, doch die verhuisden na enkele maanden naar een inrichting in Den Haan a/zee. De huidige kapel dagteekent van 1934; voordien werden de goddelijke diensten verricht in het zuidelijk gedeelte van het kasteel. In 1937 was het klooster van de Zusters voltooid, en in 1947 werd het nog vergroot. Op het kasteel was er reeds in 1911 centrale verwarming, onder Graaf de Broeckhooven de Bergheyc aangelegd. Het was Maurice Bulckaert, onlangs overleden, die zorgde voor het onderhoud ervan, en die dat ook bleef doen ten tijde van het „sana”. In 1940 werd de wasserij uitgebreid en een nieuwe elektrische centrale ingericht. De oude elektrische centrale, achter het conciergehuis gelegen, voorzag het kasteel van licht reeds in de tijd van Graaf de Broeckhooven de Bergheyc. Intussen was ook een aftakking van de buurtspoorweg Poperinge-Krombeke tot in het domein aangelegd. Nu konden de wagons met steenkolen binnen worden gereden, om er gelost te worden in een overdekte opslagplaats. De tramhalte - eertijds aan de „Bakelinde” - werd overgebracht tot bij de grote ingangspoort.

In 1935 werd de grote Lourdesgrot opgericht, en Mgr. Lamiroy, bisschop van Brugge, kwam ze inwijden. De kapel van haar kant is toegewijd aan de patroon van het sana, Sint Idesbald. Hij staat uitgebeeld rechts in de kapel, met zijn staf, teken van zijn waardigheid, en een vikingboot. Hij was immers eertijds abt van „Ter Duinen”. De beeltenis zou afkomstig zijn van een kunstenaar uit Kortemark, nl. Albert Deprez, die ze in 1936 maakte. Hij was de broer van broeder Bernard uit St.-Sixtus.

Over de tweede wereldoorlog valt weinig te zeggen. Het sana werkte verder, ondanks de moeilijke oorlogsomstandigheden. Wel was er ongerustheid toen, in de bossen tussen de Canada en 't Jagershof, in 1944 de Duitsers in allerhaast een lanceerbasis voor het afschieten van hun V-1's wilden bouwen, met het doel, van daaruit Engeland te beschieten. Doch de bevrijding stak hier een stokje voor. Om de hemel te danken voor de bescherming die het sana tijdens de tweede wereldoorlog mocht ondervinden, werd in 1945 een kapel opgericht, toegewijd aan de H. Theresia van Lisieux.

Weer werd gewerkt en verbeteringen aangebracht. In 1951 werden de wegen, die het erg te verduren hadden gekregen, met asfalt en wetsand bedekt.

Was de Lovie een herstellingsoord geworden, waar de zieken rustig konden genezen, toch ontbrak de ontspanning niet. Bij de officiële

inwijding van het sana op 17 juli 1932, was koningin Elisabeth van België aanwezig, en dit gaf aanleiding tot een feest dat vele ouderen onder U zich nog zullen herinneren. En wie stapte niet op naar de „criteriums” voor beroepsrenners, die er vóór 1940 drie jaar na elkaar werden gehouden, en waar onze Vlaamse groten, waaronder Sylveer en Romain Maes, Karel Kaers o.a. werden toegejuicht door duizenden toeschouwers. Heel de streek wou daar zijn, juist zoals heden ten dage voor de „Zomerfeesten” van de Lovie. Maar ook buiten dat, hadden de zieken ontspanning. Zij hadden een eigen cinema, een speel- en leeszaal, en soms voerden ze zelfs toneel op voor eigen publiek.

Doch genoeg daarover. Hoe het verder verliep daarover kunnen wij kort zijn, want dit alles is eigentijdse geschiedenis.

Toen in 1957 of 1958, Mgr. De Smedt, bisschop van Brugge, aan de Broeders Van Dale vroeg de zorg voor zwaar mentaal-gehandicapten te willen op zich nemen, was er helemaal nog geen sprake van dit te doen in de Lovie. Het duurde nog tot 1959, voor daarin licht kwam. Het was in die tijd dat de sana's stilaan minder bezet werden, ten gevolge van de ontdekking van nieuwe geneesmiddelen tegen de T.B.C.

Het was de h. Storme, van de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen, die zich het lot van de gehandicapten ter harte trok, en met het voorstel uitpakte, de Lovie open te stellen voor de zwaar mentaal-gestoorde jongens. De stoot was gegeven. In de herfst van 1960 werden de eerste gehandicapten opgenomen. Een nieuw tijdperk voor de Lovie was begonnen.

J. Gh. H.

ANIMHYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

**WATERLEIDING
SANITAIR**
- KEUKENS
- BADKAMERS
- W.C.
- enz.
LOOD - ZINK

Roland QUINTEN-VANOOST
Statiestraat ROESBRUGGE

*Steeds vrijblijvend inlichtingen.
Grootste keus
door bezoek aan toonzalen der fabriek*

Prins Karnaval-Verkiezing

voor de gemeenten : ROESBRUGGE-HARINGE
PROVEN-KROMBEKE
STAVELE-BEVEREN
WATOU

op zaterdag 17 februari 1973

in „De Lovie”

DANS- & KARNAVALESKE AVOND

orkesten :

De Alpenjäger Blaaskapelle
het Dansorkest Avanti

Aanvang 20 uur

Inkom : 60 fr.

(koop kaarten aan Uw kandidaat . . . met voorkeurstem !)

PRINS KARNAVAL-VERKIEZING in „DE LOVIE”

Er wordt veel gesproken over fusies, federaties, cultuurcentra en nog veel meer. Maar dat is allemaal toekomstmuziek. Intussen is er sprake van enkele merkwaardige privé-initiatieven. De Westhoekers willen niet bij de pakken blijven zitten en wachten tot men van hoger hand de reddende plank toeschuift. Ze weten dat ze zwak staan in hun individualiteit, maar samen tot veel in staat zijn. Een eerste stap in de goede richting is de verkiezing van een bloedeigen Prins Karnaval ! Wanneer Roesbrugge-Haringe-Proven-Krombeke-Stavele-Beveren en Watou de handen in elkaar slaan, tellen ze een bevolking van ongeveer 8.000 inwoners. Sommige provincie-stadjes moeten het met minder stellen. Afzonderlijk zullen we wegvegeteren in onze geïsoleerdheid, samen komen we er boven op ! Deze Prins Karnaval-verkiezing is maar een eerste stap. Wat kan er allemaal uit volgen : toneel, kabaret, kleinkunst, jeugdgroeperingen, culturele prestaties, enz.

We doen vooral een oproep tot de jeugd, maar rekenen op de medewerking van iedereen. Steun met uw aanwezigheid onze Prins Karnaval-verkiezing. Dit jaar gaat die verkiezing door in „De Lovie”, toekomend jaar op een andere gemeente.

DE H. APOLLONIAVERING in de kerk van Haringe.

Naast de verering van de H. Blasius, in de kerk van Krombeke, waarover wij in een vorige bijdrage handelden, staat de viering van de H. Apollonia in de kerk van Haringe bekend als een zeer oud volksgebruik, dat tot op heden bewaard is gebleven. Getuigenissen hierover vermelden dat in de tijd die de eerste wereldoorlog voorafging, de toeloop van pelgrims zo groot was, dat zelfs onder het avondlof, gedurende de noveen, de kerk bomvol liep. Maar zoals het helaas met vele andere volksgebruiken ging, bracht de oorlog aan die devotie een zware slag toe.

De H. Apollonia heeft haar feest op 9 februari, verjaardag van haar marteldood, in het jaar 249 ! Zij wordt aangeroepen tegen tandpijn, hoofdkwalen en keelpijn, vooral gedurende de noveen volgend op haar feest, nl. van 9 tot 17 februari. De bijzonderste dagen zijn daarin de zondag en de daaropvolgende maandag, die door pastoor Jules D'Hooge, destijds werd aangekondigd als „groot-Apollonia-maandag”. Die fameuze maandag ligt in de lijn van de heiligenverering in onze streek, nl. de H. Antonius (te Oostvleteren en Houtkerke), de H. Brigida (te Beveren/IJzer) en de H. Blasius (te Krombeke), en werd tot vóór de laatste oorlog nog steeds als een soort

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS

aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE

LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : Raoul BOSSAERT-ROSSEEL

op de grote baan Veurne-leper bij WOESTEN

Tel. 057/404 42

303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

plaatselijke „misdag” gevierd door de bevolking van Haringe en omliggende.

Wie is de H. Apollonia en hoe onstond haar verering ?

Zij leefde als rijke jonge dochter in Alexandrië (Egypte), toen in 249 de Romeinse keizer Decius, aldaar een geweldige vervolging ontkelende tegen de christenen. Velen onder hen werden gefolterd of ter dood gebracht. Onder de gevangenen bevond zich de H. Apollonia. Van in haar jeugd had zij zich aan God toegewijd en door haar uitmuntende levenswandel stond zij bij de christenen in hoge achting, sommigen menen dat zij zelfs tot het diakonaat was toegelaten. Ouder geworden, had zij zich op haar landgoed buiten de stad teruggetrokken, om zich volledig te kunnen wijden aan gebed en werken van naastenliefde. Dit alles was een doorn in het oog van de heidenen. Vóór de rechter gesleurd, beval deze haar naar een afgodstempel te brengen om er aan de goden te offeren. Men trachtte haar met vleierij en beloften te overhalen, maar omdat dit niet hielp, werd zij bedreigd met de zwaarste straffen. Vruchteloos echter, want ze weigerde niet alleen wierook te branden vóór de afgodsbeelden, of de naam van Christus te belasteren, doch ze wees met klem en in krachtige taal op de erbarmelijkheid van de heidense eredienst tegenover de verheven-

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

**MEWAF
METALEN MEUBELN**

aan FABRIEKSPRIJS
FRANCO THUISGEBRACHT EN
GEPLAATST

Laat U kosteloos inlichten bij de
erkende verkoper voor uw streek :

**BUREAUMACHINES
VAN SEVENANT**

leperstraat 64 Poperinge
Tel (057) 338 45

Grote keus behangpapier : stijl - modern
voorgelijmde- en vinylpapieren
Vasttapijt in alle prijsklassen : vanaf 99 fr. de m2

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

- In alle kwaliteiten —
- In alle prijzen —

heid van het christendom. Verbitterd geworden door haar weerspanningheid en geërgd door het feit dat hij zijn doel niet bereikte, gebod de rechter haar in het gezicht te slaan, om haar de mond te snoeren. De ruwe beulen, geholpen door het gepeupel, gehoorzaamden prompt dit bevel, zodat zij haar tander: uit de mond werd geslagen, en geheel met bloed werd besmeurd.

Een oude legende verhaalt, dat de H. Apollonia, in de gevangenis teruggekeerd, tot God zou hebben gebeden, opdat alwie tot haar zijn toevlucht zou nemen, verlost zou worden van de tandpijn. God zou met liefde hebben neergekeken op de biddende martelares en haar verhoord hebben.

Terug voor de rechter gebracht en tot de brandstapel veroordeeld, zou de heilige, gedreven door de zucht naar het martelaarschap, zichzelf in de vlammen geworpen hebben die haar lichaam gretig verteerden.

Tot daar een korte levensschets van de heilige. De kerk van Haringe bezit twee beelden van de H. Apollonia. Een klein houten beeld, uit de 18de eeuw - zeker van vóór 1730 - dat zijn plaats heeft op het altaar van de H. Helena en een meer modern, plaasteren beeld. Het oudste is naar men beweert het krachtigste! Daarbij komt nog een reliek van de heilige, gevat in een mooie zilveren reliekhouders (eveneens uit het begin van de 18de eeuw). De pelgrims die de H. Apollonia komen vereren kunnen zich een litanie, ter harer ere, of ook een medaille met haar beeltenis aanschaffen, terwijl naast de gewone offerkaarsen ook nog hoofdjes en tanden in was - een „mondjes tands“ - worden gekocht en geofferd. In de volksmond heet dit „zijn tanden verkopen“. Daarbij bestaat sedert onheugelijke tijden een Broederschap van de H. Apollonia ter bevordering van haar verering. En al heeft de viering van de H. Apollonia-maandag, de laatste tijd wellicht een meer profaan tintje gekregen, toch zien wij nog regelmatig vreemde pelgrims naar Haringe komen om hulp af te smeken voor hun ongemakken. Daarbij kan men misschien volgend dichtstukje gebruiken, dat te lezen hangt bij het beeld van de heilige, wanneer zij van 9

tot 17 februari in de kerk van Haringe, ter verering is uitgesteld:

*Apollonia, Gods lieve Maagd
die de wrede nijptang draagt
waarmee 't beulenvolk in schokken
uw gebit heeft uitgetrokken,*

*Help ons in ons groot verdriet,
Wonderflesjes baten niet.
Hete doeken of compressen,
toverkruiden, wilde bessen;*

*niets beduidt die medicijn,
wilt Gij ons genadig zijn.
Drijf de pijn uit onze tanden,
zie voor U ons kaarske branden!*

J. Gh. H.

Het NIEUWE kwaliteitsweekblad

de Vlaamse
ELSEVIER

nieuws- en opiniemagazine

verschijnt vanaf 3 februari

DRUKKERIJ-BOEKHANDEL

SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16 ROESBRUGGE

HANDELAARS OPGELET!

In de jongste tijd werden in onze streek weer handelaars telefonisch gecontacteerd door personen die verklaren te behoren tot de diensten van de belastingen, de BTW of de rijkswacht en die verzoeken om een advertentie te plaatsen in bepaalde periodieken. Dat is zuivere aftroggelarij! Het gaat om duistere firma's, die ten onrechte spreken in naam van voornoemde diensten, aldus misbruik maken van vertrouwen en daarmee strafbare daden stellen.

Laat U niet vangen! Weiger kordaat op hun voorstellen in te gaan!

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watoustraat 1 8994 PROVEN

Tel. 057/303 39 - 057/303 26 - 057/302 58

ALLE VERZEKERINGEN en GELDPLAATSINGEN

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

en „ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS

(A.S.L.K.) - Spaarboekjes van de post.

Erkende agenten voor:

Proven-Krombeke — Watou

Roesbrugge-Haringe en Stavele.

ONDER STAATSWAARBORG

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Herwin D'Ooghe, z. v. Robert en Yvette Logie (Beveren).

Een paar berichtjes

Alle gemakkelikheden, activiteiten, prijskaarten, herbergkermis en andere feestelikheden worden gratis opgenomen in „De IJzerbode“. - Tekst vóór de 20ste van elke maand te bezorgen bij Geo Candaele.

Met het oog op de illustratie van een of ander artikel in „De IJzerbode“, ware het nuttig over oude prentkaarten van de gemeente te kunnen beschikken. Wie wil er ons dergelijke kaarten ter inzage bezorgen? Het gaat erom eventueel een druk-cliché te laten opmaken. De kaarten komen ongeschonden terug. Dank bij voorbaat!

Centrale Verwarming

Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b

STAVELE

Tel. 057/306.52

of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND FEBRUARI

Allerhande

Haringe, bij Martha Ryon
zaterdag 10 februari, jaarlijkse biljartprijskamp (carambol) voor alle liefhebbers.

Proven, Zaal „De Lovie“
zaterdag 17 februari te 20 u.
Dans- & Karnavaleske avond
met verkiezing van Prins Karnaval
met de orkesten „De Alpenjäger Blaaskapelle“
en het dansorkest „Avanti“.

Roesbrugge, bij Georges Berquin,
zondag 18 februari te 15 u. : gaaibolling.

Proven, Zaal „De Lovie“
zondag 25 februari te 20 u.
Avant-première van de Westhoek met Will Tura
IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND

Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
Biljartavond.

Voetbal

Roesbrugge bij S. Vandendriessche
zondag 4 februari te 9.30 u.

Roesbrugge - Geluveld (reserven)
zondag 4 februari te 15 u.

Roesbrugge - Houtem (Ieper)

zondag 11 februari te 9.30 u.
Roesbrugge - Reningelst (reserven)

zondag 18 februari te 9.30 u.

Roesbrugge - Westouter

Volleybal

Roesbrugge, gemeentelijk speelplein
zaterdag 3 februari te 16 u.

Roevo - Nidavo (dames)

zaterdag 24 februari te 16 u.

Roevo - Parthonai (dames)

Schietingen aan de liggende wip

Krombeke, zaterdag 3 februari te 14.30 u.

bij G. Cappoen : kermis-schieting

Haringe, zondag 4 februari te 14.30 u.

bij J. Boury

Roesbrugge, maandag 12 februari te 15 u.

bij J. Gunst.

Haringe, zaterdag 24 februari te 14.30 u.

bij J. Boury

Roesbrugge, zondag 25 februari te 14.30 u.

bij J. Gunst

Kaartingen

Roesbrugge, zondag 4 februari te 17 u.

bij S. Vandendriessche, prijskaarting

maandag : kandeel

Roesbrugge, maandag 5 februari in

„De Gouden Arend“, 5de maandelijkse kaarting

Beveren-IJzer, zondag 11 februari vanaf 18 u.

in „t Lusthof“ bij R. Maelstaf, prijskaarting

ter gelegenheid van herbergkermis

Roesbrugge, dinsdag 13 februari bij J. Gunst

Vrije kaarting „Derde Leeftijd“

Beveren-IJzer, donderdag 15 februari te 13.30 u.

in „t Boerenhof“, Gezellig Onderonsje met

prijskaarting voor de leden „Derde Leeftijd“

Roesbrugge, zondag 18 februari vanaf 18 u.

bij V. Deschuyt, prijskaarting

maandag : kandeel

Beveren-IJzer, maandag 19 februari

bij M. Ryon, 5de maandelijkse kaarting

Haringe, zondag 25 februari

bij Martha Ryon, 5de maandelijkse kaarting

Roesbrugge, dinsdag 27 februari, bij J. Gunst

Puntenkaarting voor de „Derde Leeftijd“

Bertennest

Vrijdag 2 februari : vanuit „t Bertennest“ te
Roesbrugge, trektocht langs veldwegen naar
Poperinge, vanwaar per auto naar de jaarlijkse

Lichtmis-viering in het Kortrijkse „Bertennest“
Inschrijving vooraf langs tel. 056/16907
Woensdag 7 februari en elke woensdag van de
maand : om 18 u. vertrek vanuit „t Bertennest“
te Roesbrugge naar de natuurkooklessen in
„Bertennest 3“ te Kortrijk : zie blz. 2,
want inschrijving vooraf is noodzakelijk.
Vanaf vrijdag 9 februari tot en met zondag
11 februari : Vlaamse trekkersontmoeting in
het „Bertennest“ te Roesbrugge, m.m.v. T.A.K.
en de „Bertennesters“. Weekeindprijs : 200 fr.
vooraf te betalen of storten.

DE IJZERBODE Informatieblad

voor de gemeenten :
Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren
op 2100 ex. verspreid met de post.

TE ONTHOUDEN

Roesbrugge, zondag 4 maart
Kiekenkaarting in de Meisjesschool.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Afgelopen met de moeilijkheden, we hebben een nieuw ministerie ! We zijn er 66 dagen zonder geweest en de gevolgen waren verschrikkelijk, nergens was er mazout of benzine te krijgen. Ik moest met mijn brommertje naar Cappeltje-Vijfweg om te tanken. Maar 't is gedaan en we zullen meer benzine krijgen dan vroeger, want er zijn nu 36 ministers. Hoe meer volk, hoe meer werk er kan gedaan worden. De leuze van 't nieuwe ministerie is „geef maar petrool“. Natuurlijk voor de komende discussies is 36 een grote bende. Ik ben al vele jaren in het bestuur van de vinkengilde en vroeger waren we met 7 in 't bestuur, nu nog met 4 en ik moet zeggen dat het nu veel beter gaat. Hoe meer hoofden hoe meer zinnen. 't Is natuurlijk een voordeel dat de eerste-minister geen Vlaams spreekt, ze zullen nu alle 36 in 't Frans moeten klappen, want met 36 ministers - waaronder 2 vrouwen - en de ene in 't Vlaams en de andere in 't Frans en misschien nog ergens een Duitser ertussen, 't is werkelijk niet te doen. Vele groeten van Gusta, die ook blij is dat we een nieuw ministerie hebben. Ze had niet graag dat ik naar de Vijfweg ging om benzine, „t is geen leven meer“ zei ze : „teveel kalk in 't water, teveel kwik in de vis en teveel picons in je kleren“ !

Allez tot later,

Pol

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

Schoenen voor de winter
of schoenen voor het
tussenseizoen
degelijk en modieus.

Bekijkt eens onze uitstalramen,
dan bemerkt U reeds enkele modellen
en prijzen van onze collecties.

Binnen grote keus van :

Schoenen voor Dames

Heren

Kinderen

Marokijnwaren

Botten - pantoffels

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

Keurslagerij Ludo VERHAEGHE

Hoek Haringestraat/Statiestraat

ROESBRUGGE

Mevrouw,

U wilt zeker uw gasten goed ontvangen ?

Breng dan iets op tafel van de **Keurslagerij VERHAEGHE**

- videes of koninginnehapjes
- kroketten
- gefarceerd speenvarken
- gefarceerde kip

- lamsbouten
- kalkoenbillen
- speciaal klaargemaakte gerechten

Thuisbestelling

Tel. 057/305.21

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuls : Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14
ROESBRUGGE
Tel. 306 16

De beste merken van
DAMES- - HEREN- - en KINDERKLEDIJ

- Kostuums - Sportvesten - Broeken
- Pull's - Overgoolers - Kleedjes
- Rokken - Jé-jé pull's - Bloezen

Speciale kledij :

TROUW- en ROUWKLEDIJ

Matige prijzen - B.T.W. Inbegrepen

Zegels : Valois en Gezinszegels.

— Sluitingsdag : maandag. —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Deken Oremus van Steenvoorde djuuste over de frontieren hadde ter okkaze van de groote kermesse een splinternieuwen orgel geïnstalleerd in zijn kerke. 't Is ol veele jaaren . . . korts achter den oorlooge van veertiene-acht-tiene. Den ouden orgel 'n wos in 't geheele nog niet opversleeten, maar met dat er è paar verlooren obussen deur 't dak van de kerke neeregekommen waaren flaks op d'orgelkassie wos geheel 't kraam naar de wuppe. Z'hadden eenigte jaaren voortgekrabbeld met 'n ouden harmonium. Maar Deken Oremus wos 'n grooten amateur van muziek en bovenoldien hadde ie nen verren kozijn die schreef in 't Ministerie zodat 't komiteit van d'oorlog-schaa ollichte d'r tusschenkwam. Den nieuwen orgel stoeg daar met ol zijn blinkende buuzen en drie engeltjes van boven d'r op in hulder sleppen op één been en met elk è trompette in hulder handen.

Deken Oremus wos daanig preutsch met zijnen orgel en ie liet ol d'artiesten en amateurs en olleman die è beetje van muziek kennesse hadde naar Steenvoorde kommen om dien nieuwen orgel è keer te probeeren. Ze kwaamen van verre en naar. En 't en wos nog geen duts . . . dien Deken . . . ie inviteerde ol die sjarels om te bluuven eten van den noene.

Gusten Bubbels die te Sokx weunde, op zijds Bergen, hadde oek hooren klappen van dien orgel en . . . van dat eten van den noene. Gusten koste eigentlijk geen noote muziek de grootte van 'n ovenkoeks. Maar ie trok olgelijk op è schoonen dag naar Steenvoorde en kwam in de pastorie ten vullen op den noene.

Meneere den Deken, zei Gusten, 'k hooren oltijd maar klappen van joenen nieuwen orgel en 'k hebbe de stoutigheid gepakt om hem è keer te kommen probeeren.

Deken Oremus die peinsde dat 'n weere è soorte van nen artiest vast hadde, liet Gusten bijzitten en trakterde achter eten nog met een van zijn flesschen besten rooden wijn. Aan tafel wos er gekout over orgels en muziek, blaaspuipen en wuk weet ik ol . . . en Gusten hield hem gelijk een die van olles op d'hoogte wos en 't zijne d'r van peinsde.

Nu . . . achter dat ze ferme 't een en 't ander bachten hulderen gilée gedraaid hadden gingen ze tegaare naar de kerke.

Op 't oksaal bekeek Gusten eerst wel tien keers dien orgel van ol onder tot ol boven en schudde zijn hoofd gelijk entwien die maar half voldaan 'n is.

Deken Oremus wees hem den zitstoel gelijk om te zeggen „probeert maar è keer“ . . .

Gusten, zonder hem 't haasten speelde zijn bovenveste uut binst dat den Deken den blaasbalg deed naar omhoogte gaan, en zochte voort links en rechts van den orgel achter entwadde dat 'n gelijk niet 'n vond . . .

Den Deken, moe van blaazen, en kurieus zijnde hoe dat er nog geen noote uut 'n kwam, vroeg also tegen Gusten . . . Vriend . . . zoek je entwat . . . ?

Meneere den Deken, zei Gusten met het serieuuste aangezichte van de wereld . . . ik 'n vinde de wrange niet . . . !

— SJORS

Primus

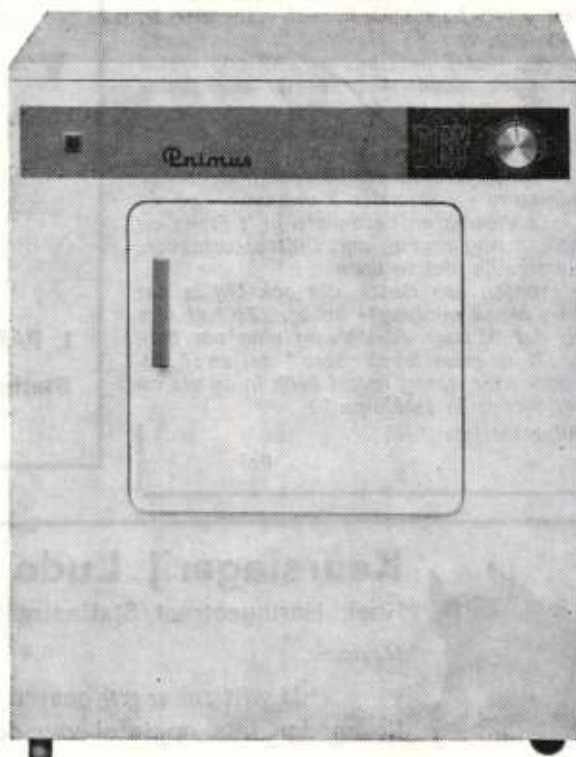
- Wassen
- Spoelen
- Drogen
- Stijven

Dit alles . . .
zonder
één handbeweging

Koop een automatische
wasmachine

Reeds vanaf

10.900 fr.

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS
STATIESTRAT 12
8990 ROESBRUGGE
Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16

8990 Roesbrugge

Tel. 057/303.79

P.C. 9046.77

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

45 jaar geleden ! De stoomtram op de markt te Roesbrugge, in 1927. De man in het midden is „Tuur Hertesseene“ (eigenlijk Jules Notredame), hij woonde in de herberg „De Casino“ en was de plaatselijke verkoper van het weekblad „De Poperingenaar“. Hij had zojuist een pak weekbladen afgehaald in „De Gouden Arend“.

DE BUURTSPORWEG TE ROESBRUGGE

1. HET VOORSPEL

De stoomtram is onafscheidelijk verbonden met het dorpsbeeld uit onze kinderjaren. Al is dat nog recente geschiedenis, toch wordt er tegenwoordig wel laatdunkend neergekeken op de vergeelde foto's van die logge gevaarten die toen onze gemeente doorkruisten. Maar de stoomtram was in die jaren een modern, comfortabel en snel vervoermiddel, dat een einde maakte aan het tijdperk van de trage diligence en de „malepost“ en het begin vormde van onze „industriële revolutie“.

Wensen en verlangens

De eerste spoorweg van het Europese vasteland kwam in 1835 in België tot stand, met de lijn Brussel-Mechelen. In de daaropvolgende twintig jaar kende ons spoorwegnet een grote uitbreiding. In die periode werd ook de lijn Kortrijk-Poperinge aangelegd en in 1851 in gebruik genomen.

In 1863 werden door Poperinge de nodige stappen gezet om een spoorlijn aan te leggen naar Hazebroek, ten einde - vooral in het belang van de hophandel - gemakkelijk in verbinding te komen met Engeland, langs de haven van Kales. De Roesbrugse overheid die eveneens het belang van een spoorweg inzag, stelde alles in het werk om die spoorlijn af te buigen naar ons grondgebied; van hier naar St.-Winoxbergen en dan verder naar de zeehaven van Duinkerke. Brieven in sierlijk handschrift en voorzien van gewichtige stempels gingen naar Brussel en men trachtte iedereen in het gelid te krijgen die over enige invloed beschikte.

Poperinge was met die tegenkanting weinig gediend en om de steun van de bevolking te krijgen voor het project Poperinge-Hazebroek, werd op 23 april 1863 een grote volksmeeting en voorlichtingsavond ingericht. Roesbrugge verzamelde zijn invloedrijkste inwoners en trok er heen met een „char-à-bancs“ om er oppositie te voeren en zijn zienswijze te verdedigen. Het mocht allemaal niet baten, Poperinge kreeg zijn zin.

In 1872 kwam er een nieuw ontwerp tot stand voor het aanleggen van een spoorweg van Poperinge naar St.-Winoxbergen, over St.-Jant-biesen, Watou, Proven, Roesbrugge (de Molenwal), Hondschote, Killem en Warhem. Aanvragen werden gedaan aan de Franse en Belgische Staat, maar er is nooit iets van in huis gekomen. Nog vele jaren zouden de gemeenten tussen Poperinge en Veurne op de diligence en het goederenvervoer met paarden en schepen, aangewezen blijven.

De tribulaties om de stoomtram

Bij de wet van 28 mei 1884 werd een nationale maatschappij opgericht voor de uitbating van buurtspoorwegen, om aldus ook de meest afgelegen gemeenten niet alleen onderling, maar tevens met de grote spoorwegen te verbinden. Reeds op 26 augustus 1884 deed het gemeentebestuur van Roesbrugge een aanvraag aan de minister van Landbouw en Openbare Werken (in die tijd waren er niet zoveel ministeriële departementen als tegenwoordig) om een rechtstreekse lijn te bekomen van Poperinge naar Roesbrugge, die alhier zou vertakken enerzijds over Rexpoëde naar St.-Winoxbergen en anderzijds naar Veurne.

Door ingenieur de Mazy van de maatschappij

werd een gunstig verslag opgesteld en men verwachtte dat die lijn zou behoren tot de eerste buurtspoorwegen die in West-Vlaanderen zouden worden aangelegd. Maar burgemeester Berten van Poperinge, die ook volksvertegenwoordiger was kwam tussenbeide en verzocht om een meer gedetailleerde studie. Volgens hem moest de spoorlijn Poperinge-Roesbrugge begrepen worden in een nog te ontwerpen algemeen plan waarin rekening werd gehouden met de wensen van Veurne en Diksmuide. Dit veroorzaakte heel wat tijdverlies.

Intussen ontstond er een hele strijd in verband met de te volgen weg van Poperinge naar Roesbrugge. Een eerste voorstel gewaagde van een rechtstreekse verbinding over Proven. Toen kwam een nieuw project waarin er sprake was van te gaan over Watou. Daarop kwam Roesbrugge met een derde voorstel voor de dag; aangezien de lijn van Poperinge naar Watou zou gaan, vond men het logisch dat zij rechtstreeks zou doorsteken naar Haringe en van daar naar Roesbrugge, met uitsluiting van Proven. Dit voorstel werd bekrachtigd door de Roesbrugse gemeenteraad op 9 januari 1900. Maar Proven beet krachtig van zich af; er kwam een hele beweging op gang onder de verschillende gemeenten, die allemaal zonder uitzondering Proven steunden.

Onderwijl was men ook al bezig aan een project van de lijn Roesbrugge-Veurne. Volgens een ontwerp van 1897 zou deze lijn aansluiten op de spoorbaan Ieper-Veurne te Wolveringem, maar door het aandringen van de stad Veurne werd besloten de lijn door te trekken over Bulskamp en daar in te haken op de baan Ieper-Veurne.

Op 4 februari 1901 riep burgemeester D. De Haene van Veurne alle gemeenten samen ten einde de definitieve loop van de spoorbaan Poperinge-Roesbrugge-Veurne in gemeen overleg uit te stippelen. Niettegenstaande alle aangewende pogingen om de afvaardiging van Roesbrugge-Haringe te overtuigen dat het erom ging zoveel mogelijk gemeenten te laten genieten van de buurtspoorweg en dat Proven inzake bevolking toch belangrijker was dan Haringe, wilde zij niet van haar standpunt afwijken en voor elk ander voorstel dan het hare weigerde zij haar geldelijke tussenkomst. Die koppigheid had voor gevolg dat de andere gemeenten besloten het deel dat Roesbrugge verschuldigd was, zelf te betalen en dat Roesbrugge alle medezeggenschap verloor en niet meer geraadpleegd werd. De baan Poperinge-Watou - Proven - Roesbrugge - Beveren - Leisele - Houtem - Wolveringem - Bulskamp - Veurne - De Panne werd, zonder de instemming van Roesbrugge, definitief aangenomen. De vergunningsaanvraag werd ingediend op 31 januari 1901 en de toestemming werd verleend bij koninklijk besluit van 23 december 1901, dat verscheen in de „Moniteur“ van 5 januari 1902.

De aanbesteding van de werken sectie Poperinge-Roesbrugge greep plaats te Brussel op 12 augustus 1903 voor 174.474 fr. Het baanvak Roesbrugge-Veurne werd aanbesteed op 25 mei 1904 voor 187.452 fr.

R.A.B.

BERTENNEST-GESCHENK

BON ter waarde van 50 fr.
voor 1 natuurmiddagmaal
in „BERTENNEST 3”
St.-Jorisstraat 31
KORTRIJK

ofwel

BON ter waarde van 120 fr.
voor 1 natuurkookles
met avondmaal inbegrepen
mits aanmelding vooraf
op bovenstaand adres.

WELKOM — DANK U!

hier afknippen of blad meebrengen ingeval
men „De IJzerbode” wenst te bewaren.

Jaarlijkse vastenbijdrage
tot bewustwording in ONZE onder-ontwikkelingslanden :

OPROEP TOT „BROEDERLIJK BERTENNEST-DELEN”

v.z.w. Bertennest geeft :

en vraagt :

— BERTENNEST-GESCHENKEN (zie bonnetje)

— „**VERSCHEEVE-KALENDER 1973**” (elke maand
bruikbare kunstpostkaart met Vlaamse Kop) gratis
voor alle streekgenoten, die tijdens het voorbije
werkjaar hun sympathie of handtekening in het „Ber-
tennest-Gastenboek” neerschreven : af te halen in
't Bertennest na tel. afspraak. Meteen gratis af te
halen aanplakbrieven over „**Borms**”, „**Genoeg Mis-
leiding**”, „**Natuurbescherming**”, „**Zangfeest 1973**”
en „**IJzerbadevaart 1973**”.

— „**DANKKAART ALS BERTENNESTVRIEND**” : mini-
mum 100 fr. steun + 50 fr. abonnement „Onze Ar-
beid” (storting voor kaarten of steunbijdragen op
P.R. 90.50.98 der Nest Van der Hallen-Jeugdgemeen-
schap te Roesbrugge).

— OPROEP TOT (HER-)ABONNERING op :

- * „**Onze Arbeid**” : 50 fr.
- * de nieuwe generatie-tijdschriften :
„**Nieuwe Gudrun**” : 80 fr.
- * „**Nieuw Verbond**” : 40 fr.
- * of het jaarboek „**Ernest van der Hallen**”, of-
wel door B. Luyckx, K. Vertommen, ofwel E.
Verstraete : 50 fr.
- * of alle vier samen tegen 150 fr.

— **MEDEWERKING MET DE „BERTENNESTERS”**
plaatselijke werk-, trekkers- en volkskunstgroep voor
beter onthaal en begeleiding der kampgroepen, eigen
streekverkenning, Frans-Vlaanderenactie en (inter-)
nationale ontmoeting langs gemeenschapskunst.

— **BESTENDIGE VRAAG NAAR** oud kampeer-
of keukengerief, vooral slaap- en toiletgerief, ook stoe-
len en anders meubelen, boeken, kledingstukken, enz.

Tel. 057/302.08 ofwel te Kortrijk 056/169.07

Hartelijk dank !

Twee prachtige prentkaarten, met de stoom-
tram op de markt te Roesbrugge, de ene van
1927 en de andere van 1932 werden ons over-
gemaakt door de h. Alfred Jamees, assistent
bij het Rijksarchief te Antwerpen. Hij is te
Roesbrugge geboren als de zoon van Ferdi-
nand Jamees, die alhier postmeester was van
1912 tot 1928. Aan de h. A. Jamees onze op-
rechte dank voor de medewerking !

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Overlijden

• Georges Fossaert, 79 j., ongehuwd.

Huwelijk

• Camiel Desaegher van Roesbrugge-Haringe
met Marie-Bernadette Kesteman van Watou.

Huwelijksaankondigingen

• Paul Neuville van Roesbrugge-Haringe met
Ria Barbier van Westvleteren.

• Marnix Regheere van Krombeke met Roza
Dambre van Roesbrugge-Haringe.

• Roger Verlet met Jeannine Deloz, beiden
van Roesbrugge.

• Willy Mouton van Roesbrugge-Haringe met
Sonia Vanhaelewyn van Moorslede.

K.V.L.V.

Roesbrugge, in de meisjesschool, op zondag
11 maart te 14 u., vergadering voor de ouders
van de Eerste Kommunikantjes. „Voorbe-
reiding en viering van familiefeesten” door
Juffrouw J. Van den Weghe.

Roesbrugge, in de meisjesschool, op woens-
dag 14 maart te 13.30 u. : Lesnamiddag „Fon-
duebereidingen” door Mej. Christiane Lans-
zweert. Iedereen welkom.

AANLEG en ONDERHOUD van TUINEN

VLAEMYNCK LUTGARD
Groenestraat 57
8992 LEISELE-Izenberge

☎ 058/29.261

BIBLIOTHEEK HARINGE

Enkele nieuwe aanwinsten :

• *Pearl Harbor* - A.J. Barker.

Een verhelderend verslag van de dramatische
aanval waarmee Japan zich in de Tweede
Wereldoorlog mengde.

• *Stalingrad* - G. Jukes

Stalingrad ... waar Hitler gehele divisies op
het spel zette in zelfmoordaanvallen; waar de
Russen ze vernietigden in een serie veldsla-
gen die berucht geworden zijn in de tweede
wereldoorlog.

• *De slag om Engeland* - E. Bishop.

Het was zomer 1940, en de „weinigens”, een
steeds kleiner wordende groep dappere pilo-
ten van de RAF, stonden als enigen tussen
Groot-Brittannië en de dreigende Duitse invasie

• *Duikbootoorlog* - D. Mason.

De duikbootoorlog was een belangrijk aspect
van het gigantische conflict, want daarmee
kwam Hitler dichter bij de overwinning dan
met enig ander wapen.

• *Herinneringen* - Albert Speer.

Vervolg. Het begint met „Intriges” en eindigt
met een uitspraak over de gemeenschappe-
lijke schuld van de toenmalige Duitse machts-
hebbers.

• *Op zoek naar groen* - M. Zwaenepoel.

50 uitstapdoelen in West-Vlaanderen.

Snoecks 73.

Literatuur, kunst, film, toneel, mode, reizen.

• *Als kantwerk aan de kim* - J. Daisne.

Met deze roman heeft J. Daisne zijn innigste,
stilste, wellicht zuiverste magisch-realistische
werk geleverd.

Mevr. Lecluyse

REKLAAMPRIJZEN : maart 1973

bij DEGRYSE - DESPEGHEL

Krombekestraat 17

— STAVELE

Fruitcoctail Libby's	l.	37,75	nu	33
Rachel Parein, 36 st.	2 voor	22	nu	18,75
Bleuette crème of Bacon		20,25	nu	16,50
Sardiniën Imperial OO 125 gr.	11	nu	9	
Vanille pudding Imperial six	14,50	nu	11,50	
Extra fijne erwten Bonduel	l.	24	nu	20
Extra fijne erwten Bonduel 1/2 l.				
	2 voor	25,50	nu	22
Fijne erwten en jonge wortelen				
	M.Th. 1/2 l.	2 voor	26	nu 22
Toffees Drobino naar keus 200 gr.	17,50	nu	15	
Lekkerkoek 500 gr.	15,50	nu	12	
Chocolade Jacques	10 repen	42,50	nu	34,50

NIEUW !

SUPER GASOIL
VERWARMING

Een „TOTAL” nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel

meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanslag

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 15

PROVEN

Tel. 304.13

De Familie CORNELIS te Stavele 1780 - 1968

Joseph Cornelis 1894-1963

Juist tien jaar geleden, op 2 maart 1963, overleed te Stavele de heer Joseph Cornelis, alhier geboren op 12 december 1894. In hem verloor Stavele een van zijn meest verdienstelijke zonen. Vijfendertig jaar lang was hij gemeentemandataris. Op 6 januari 1927 legde hij zijn eed af als gemeenteraadslid in opvolging van Julien, zijn vader. Twee maanden later op 10 maart werd hij tot schepen benoemd en begin 1938 tot burgemeester. Vanaf het begin van zijn mandaat beleefde hij de lastige tijden van mobilisatie en ravitaillement en de zware bezettingsjaren. Gedurende gans de oorlog was hij de hele dag op het gemeentehuis, hij leidde er persoonlijk alle werk. Ook na de bevrijding wijdde hij zijn meeste tijd aan de gemeentebelangen. Hij heeft hard gewerkt en zeer veel verwezenlijkt op stoffelijk, sociaal en cultureel gebied. Wij hebben hem dikwijls bewonderd om zijn alzijdig talent, hij had een rappe geest, een schrandere verstand en aalvlugge reacties en reflexen. Zijn beslissingen waren echter doordacht en overwogen. Hij was een ware diplomaat maar geen echte politiekeur, hij was te spontaan, doch hij had een gouden hart. Zijn vijfendertigjarig ononderbroken mandaat in leiding en bestuur van de gemeente bewijzen dat hij een geliefde volksvriend en leider was. De muziekmaatschappij en de toneelgilde, waar hij voorzitter en dirigent of regisseur was, waren zijn geliefde culturele verenigingen. Hij was een grote sportvriend: zijn fiets was zijn sportpaard. De „coureurs" daargelaten, kon niemand zo hard en lang fietsen als hij. Joseph Cornelis was een rasechte Stavelenaar.

Uit de familiechroniek

De eerste Cornelis, Joannes Franciscus, belandde hier als onderwijzer en koster in 1780. Hij was de zoon van de schoolkoster van het

kleine gemeentje Oeren. Hij trouwde op 8 mei 1792 met Maria Waverein uit Beveren(IJzer). Hun tweede zoon, Carolus, geboren op 30 juli 1796, volgde zijn vader op als onderwijzer en koster in 1818. Joannes Cornelis stierf te Stavele op 11 april 1818 en Maria Waverein op 26 april 1822. Het jaar daarop, op 18 juni 1823, stapte de nieuwe schoolkoster in het huwelijksbootje met de rijke Stavelse freule Catharina-Constantia Criem geboren op 25 september 1793. Haar vader oefende het rustige beroep uit van „grondeigenaar"!

Vijf jaar na zijn huwelijk, in 1828, verliet Carolus zijn orgel en zijn lessenaar en werd bierbrouwer. Kort daarop begon zijn politieke loopbaan. In 1829 werd hij burgemeester. Jammer genoeg, liet zijn zwakke gezondheid hem niet toe dit ambt lang uit te oefenen. In 1830 moest hij zijn ontslag geven. Hij zou trouwens geen lang leven hebben, op 42-jarige leeftijd stierf hij, dat was op 7 december 1838. Zijn jongste zoontje Eugenius-Ivo was amper vijf jaar oud. De weduwe hertrouwde met Pieter Ignatius Butaye. Uit haar tweede huwelijk werden geen kinderen geboren. Eugenius-Ivo, - zijn gebruikelijke voornaam was Ivo, - werd later de opvolger van zijn vader én in de brouwerij én op het gemeentehuis. In alles leek Ivo nogal progressief, voor die tijd althans. Als jonge frisse man van 20 jaar, - en 't was ook fysisch een knappe vent - trouwde hij te Tielt, in 1853, met Veneranda Mulle. Hij won bij haar verscheidene kinderen waaronder Julien. Nauwelijks 30 jaar oud, in oktober 1863, werd hij burgemeester van de gemeente.

Zijn eerste bekommernis: het onderwijs. Merk wel: er bestond nog geen schoolplicht, de schoolwetgeving was nog zeer primair. Onmiddellijk liet hij nieuwe schoolmeubelen bestellen en verbeteringswerken uitvoeren aan het schoolgebouw. In 1868 richtte hij een gemeenteschool in voor volwassenen met dagelijkse lessen van 6 tot 8 uur 's avonds. In 1874 liet hij een gemeentehuis bouwen, Stavele had er vroeger geen, met eraast een gloednieuwe school, een ruime geplaveide speelplaats en een mooi schoolhuis. In hetzelfde jaar stichtte hij de thans nog bestaande muziekmaatschappij St.-Cecilia, die toekomend jaar „Koninklijk" wordt. In 1877 werd door hem een muziekschool opgericht. De meeste gemeentewegen werden verbeterd, hij deed een politiereglement stemmen op de wegen, het passagegeld werd afgeschaft en het onderhoud van de waterlopen gereguleerd. Hij was de eerste die op het dorp voor een openbare verlichting zorgde met „Quinquets, huile et autres accessoires".

Hij is betrekkelijk jong gestorven, 59 jaar, op 20 januari 1892. Zijn zoon Julien Cornelis werd op 16 december 1895 als gemeenteraadslid beëdigd tijdens zijn eerste gemeenteraadszitting.

Zijn laatste zitting was op 30 december 1926, na 31 jaar ononderbroken mandaat.

Zeven dagen later trad zijn zoon Joseph, die wij heden vroom en dankbaar gedenken, in zijn plaats in de gemeenteraad.

Yvon, de oudste zoon van burgemeester Joseph Cornelis, werd op 11 oktober 1964 tot gemeenteraadslid verkozen en bleef dit tot 7 oktober 1968, dag waarop hij, als laatste vertegenwoordiger van het geslacht Cornelis, de gemeente Stavele verliet. Met dit vierjarig mandaat als gemeenteraadslid besloot Yvon Cornelis een daadwerkelijk medebestuur van de familie Cornelis van juist een EEUW!

138 jaar lang

Samenvattend schrijven wij:

CAROLUS	1 jaar
IVO	29 jaar
JULIEN	31 jaar
JOSEPH	35 jaar
YVON	4 jaar

Vanaf 's lands onafhankelijkheid in 1830, tot 1968 of 138 jaar lang, heeft de familie Cornelis ten dienste gestaan van de gemeente STAVELE. Mochten de Stavelnaren de familie Cornelis blijven gedenken.

Wij hopen dat Yvon, als laatste vertegenwoordiger van zijn zo verdienstelijke familie, ook zijn bakermat en die zijner voorouders niet zal vergeten.

R. Lanszweert.

PLECHTIGE HERDENKING JOSEPH CORNELIS

Op zondag 4 maart 1973 zal de gemeente Stavele op plechtige wijze haar gewezen Burgemeester heer Joseph Cornelis herdenken.

Om 9.45 u. optocht van de muziekmaatschappij met familie en sympathisanten naar de kerk. Om 10 u. plechtige hoogmis, voor de heer J. Cornelis, opgeluisterd door het zangkoor en door de muziekmaatschappij.

Na de hoogmis heeft een korte herdenking plaats aan het graf van de heer J. Cornelis. Alle Stavelnaren en vele vrienden en kennissen van wijlen Joseph Cornelis zullen eraan houden deze plichtigheid bij te wonen.

Centrale Verwarming

Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombkestraat 34 b

STAVELE

Tel. 057/306.52

of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

Ik kom „tefête"

Om te zeggen dat men *weldra* komt, hoort men in deze streek nog wel eens de uitdrukking „ik kom tefête"! Maar waar komt dat eigenaardig woord vandaan?

In vroegere tijden, met minder verplaatsingsmogelijkheden dan tegenwoordig, was er veel minder contact tussen familieleden en kennissen die niet in dezelfde omgeving woonden. Men ontmoette elkaar bij gelegenheid van een of ander feest of „fête". En als men aan de bezoekers vroeg wanneer men ze nog eens zou weerzien, antwoordde men „te fête", t.z. op het naaste feest. Intussen is de juiste betekenis vervaagd en bedoelt men tegenwoordig met „tefête", straks of weldra.

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Bako - Reklaam	kg. 98	88	10
Chocolade Jacques melk en fondent	pak 400 gr. 33	27,50	5,50
Weense worstjes Zwan	d. 22	17	5
Erwten en wortelen extra M.Th.	1/2 l. 2 voor 29	21	8
Tomaten Elvea grote doos	2 voor 21,50	18	3,50
Tomaten Elvea kleine doos	3 voor 18	15	3
Panty kousen, alle maten 3 paar : 117		95	22
Golden appels	2 kg. 36	27	9
Appelsienen	2 kg. 40	30	10
Bananen	1 kg. 25	20	5

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Het Klooster van Eversam

1091 - 1794

2 - Tot het einde van de 15e eeuw.

De uitspraak van het langdurig proces, tussen de abdij van Ter Duinen en het klooster van Eversam, werd geveld te Rijsel op 4 december 1396, in naam van Philips de Stoute, graaf van Vlaanderen, door de „Kamer van den Rade“. Het verslag van dit geding bestaat nog.

Eversam beweerde dat de overeenkomst waardeloos was omdat de bisschop van Terwaan deze niet bekrachtigd had en ook omdat de Eversamse monniken het recht niet hadden dit contract te sluiten daar de betwiste honderd „gemeten“ onvervreemdbaar patrimonium waren. Ze maakten immers deel uit van de schenking van de graven van Vlaanderen, waarop de kerk van Eversam gebouwd werd.

Het antwoord van Ter Duinen luidde : wij hebben niets ontvreemd van Eversam, wij hebben ineens 200 pond betaald en daarmee de rechten afgekocht, verder betalen wij de jaarlijkse contributie van 3 stuivers en een kip per gemet en wij zijn bereid een leek aan te stellen, die bij leven en dood, verantwoordelijk is. Bovendien bevestigen wij dat die overeenkomst wel wettelijk is, ze werd door gans de communautiteit, in kapittel verzameld, afgesloten en door onze overste, de abt van Clairvaux, bekrachtigd.

De uitspraak was geformuleerd als volgt : Ter Duinen mag in het vreedzaam bezit blijven van de honderd gemeten doch ze moeten een leek - en niet een geprofeste monnik - die aan de rechtsmacht van Eversam zou ontsnappen - als juridisch persoon aanstellen en ze moeten het tolrecht betalen.

De kroniekschrijver van Eversam schrijft : „Wij hebben verloren“.

Zeven jaar later, in 1403 koopt Eversam de acht gemeten terug die Ter Duinen boven de toegestane honderd had aangekocht.

Over deze overeenkomst en dit geding schreven L. Detrez en A. Dubois († E. P. Alberic van de St-Sixtusabdij van Westvleteren) „Entre Gens de main morte“, en † E. P. Alberic in *Bachten de Kupe*, jg. 6 nr 2 blz. 1-4.

In het Eversamse klooster volgden wel en wee, voorspoed en tegenspoed elkaar op als het keren van de getijden en het wisselen van de seizoenen.

Als in een mengelwerk vertelt de kroniekschrijver G. de Meestere de ditjes en datjes die hij het noteren waard acht; hij doet het rustig zonder passie en zonder veel geschiedkundig onderzoek.

Wij vernemen geregeld het overlijden van de prelaat en de naam van zijn opvolger, de bezoeken van hooggeplaatste personen, de schenkingen aan de abdij, de aan- of verkoop van stukken grond en ook de vaak voorkomende stormen, stortregens en onweders met de daarop volgende overstromingen en vernielingen van hooi en oogst.

Toch laat de Meestere ons even opschrikken wanneer hij begint te vertellen over de troebelen tijdens de periode van 1486-1493.

Terwijl onze vorst Maximiliaan door de Bruggelingen gevangen gehouden wordt, in 1588, werden veel plunderingen en gruwelen gepleegd, zowel door Duitse soldaten als door andere. De onlusten breidden zich in alle hevigheid uit over de gehele provincie. De oproerlingen hadden het ook gemunt op de goederen van de kerk en sloegen zelfs de hand aan priesters en kloosterlingen. In 1491 werden de prelaten van Lo en Eversam, tegen wil en dank gewapenderhand uit hun kloosters gehaald door de kapiteinen Hablitzel en Yttel en als gevangenen naar Damme overgebracht waar ze in hechtenis gehouden werden. Hier werden ze verplicht achtduizend pond, in goudgeld te betalen voor achterstallige bedragen die ze schuldig waren in de wedden van de militairen die zogezegd Vlaanderen beschermden.

Wapenschild van Eversam ingemetseld in de oostgevel van de hedendaagse hoevevoning.

Boven deze som moesten ze nog 414 goudponden neertellen voor spijs, drank en salaris voor hun bewakers en ook voor hun eigen verteer en verblijfkosten. Van die achtduizend pond goudgeld stortte de proost van Eversam, drieduizend en de proost van Lo, vijfduizend. De Duitse oversten gaven hun assignaten in de plaats. (Cartulaire de l'Abbaye de St-Pierre de LOO - XCI.)

In mei 1493 kwam de vrede van Senlis tot stand en meteen de rust in onze gewesten. De overste van Eversam trok met zijn reguliere kanunniken naar Veurne om de H. Kruisprocessie op te luisteren.

Naar aanleiding van de eerste bijdrage over het klooster van Eversam werd uitleg gevraagd over die reguliere kanunniken volgens de regel van St-Augustinus. Deze uitleg kan als volgt geresumeerd worden : kanunniken waren in die tijd geestelijken die aan een bepaalde kerk verbonden waren en die zonder samen te leven en te wonen toch de zielzorg koppelden aan de beoefening van het openbaar en gezamenlijk koorgebed. Dit waren de seculiere kanunniken. Als zij echter wel samenleefden in een klooster, onder het gezag van een overste (prelaat of abt) en tevens een deel parochiewerk deden, waren dat reguliere kanunniken die een kloosterregel volgden. De meeste volgden de regel van St-Augustinus. Zo waren onze Eversammers ook reguliere kanunniken volgens de regel van St-Augustinus. Het verschil tussen monnik en kanunnik is hier niet zo duidelijk meer.

Kommunieprentjes

Spijskaarten

Wenskaarten

LANNOO

Drukkerij - Boekhandel SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16 8990 ROESBRUGGE

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS

aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE

LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**

op de grote baan Veurne-leper bij WOESTEN

Tel. 057/404 42

303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

De thuiskledij van de Eversamse kloosterlingen was een witte wollen toog reikend tot aan de hiel en daarboven een licht wit bovenkleed, met lange mouwen, dat een hand of vier korter was dan hun tuniek. Als hoofddeksel droegen ze een zwarte baret.

Voor het koorgebed hadden ze in de zomer een superplie met lange open mouwen en een armkeuvel en 's winters een zwarte koormantel met kappe. Hun zomertijd was van Pasen tot Allerheiligen en hun wintertijd van Allerheiligen tot Paaszaterdag.

Buiten het klooster en op reis droegen ze een lange zwarte toog met een korter bovenkleed, een zwarte singel, een zwarte mantel en een zwarte hoed. Benevens deze bovenklederen droegen de religieuzen een zwarte ondervest, zwarte broek, zwarte kousen en schoenen. Ze beschikten elk over één zwarte toog en twee witte, één voor de werkdagen en één voor de zon- en feestdagen, ze hadden ook twee broeken, twee paar kousen en schoenen. Ze sliepen in een ledikant met matras en hoofdeinde gevuld met haar of wol en een pluimen oorkussen. Ze beschikten over linnen lakens en één of meer dekens naar wens of noodwendigheid.

(L.T.A. lepers kwartier 6e jg. I, blz. 27 en vlg.)

(wordt vervolgd)

R. Lanszweert

Roesbrugge: Oorlogsdossier 1914-1918

Naast al hetgeen wij in de voorbije afleveringen van „De IJzerbode” hebben aangehaald inzake gebeurtenissen die zich in de vier oorlogsjaren hebben voorgedaan, vonden wij in de aantekeningen van oud-gemeentesecretaris Aimé Claeyssoone, waaruit wij mochten putten, op datum van 14 oktober 1917 volgende vermelding: „25 soldaten van Madagascar worden het H. Doopsel alhier (Roesbrugge) in de kerk toegediend, door den heer Pastoor Brutsaert” en op 28 oktober daaropvolgend: „de 25 soldaten van de Madagascar die den 14 lest gedoopt zijn geweest ontvangen het Heilig Vormsel alhier in de kerk van den heer Deken De Brouwer uit Yper die den dienst van bisschop uitoefent in het niet bezette deel van België”.

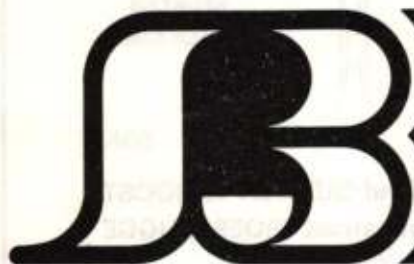
Had de geestelijkheid van Roesbrugge, naast het werk dat door de legeraalmoezeniers onder de oorlog werd verricht, zich eveneens ingezet voor het zieleheil van de soldaten die alhier gelegerd waren?

Inderdaad, dat moet wel zo geweest zijn. De h. Alex Vandermarliere, toendertijd misdienaar te Roesbrugge, kon zich de bovenaangehaalde feiten zeer goed herinneren, en na het relaas van de h. Daniël Deschuytter, waar deze mensen waren gelegerd, en na onder-

zoek in het *Liber Memorialis* van Roesbrugge, dat E. H. Pastoor Vanden Abeele heeft nageslagen kon daarop, zij het zeker nog zeer onvolledig, een overzicht worden samengesteld van de inzet die de plaatselijke geestelijkheid van Roesbrugge zich getroostte, en wat zoal voorgevallen was tijdens de laatste twee oorlogsjaren.

E. H. Alfons Polly, pastoor van Roesbrugge, overleed op 8 augustus 1917. Hoewel hij sedert 1901 aldaar pastoor was, en hij dus de eerste oorlogsjaren daar had beleefd, zijn er van hem weinig of geen aantekeningen over de oorlog nagelaten. Hij werd te Roesbrugge begraven op 13 augustus 1917. Op zijn begrafenis was ook Monseigneur De Brouwer aanwezig. Deze was als deken van Ieper, in het onbezette deel van België benoemd geworden tot Apostolisch afgevaardigde, wat zoveel wil zeggen als plaatsvervangend bisschop. (E. H. De Brouwer, deken van Ieper geworden in 1897, bleef dit tot 1919, wanneer hij zijn ambt neerlegde. Hij stierf in 1927 in het klooster van Maredsous.)

Na de begrafenis van E. H. Polly, werd de onderpastoor van Roesbrugge, E. H. Jérôme-Joseph Brutsaert, door Monseigneur De Brouwer aangesteld als dienstdoende pastoor van

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern
voorgelijmde- en vinylpapieren
Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

**MEWAF
METALEN MEUBELN**

aan FABRIEKSPRIJS
FRANCO THUISGEBRACHT EN
GEPLAATST

Laat U kosteloos inlichten bij de
erkende verkoper voor uw streek:
**BUREAUMACHINES
VAN SEVENANT**
Ieperstraat 64 Poperinge
Tel. (057) 338 45

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

- In alle kwaliteiten —
- In alle prijzen —

Roesbrugge, ambt dat hij waarnam tot in 1919, toen E. H. Camille Dassonville aldaar pastoor werd.

Het moet zijn dat E. H. Brutsaert van het goede hout was gesneden, want van hem kregen wij tal van bijzonderheden in verband met de gebeurtenissen die zich dan in Roesbrugge hebben afgespeeld. Zo stipt hij onder meer aan dat in de zomer van 1918, in de kerk van Roesbrugge een 150 kerkstoelen werden opgestapeld komend uit de St-Bertinuskerk van Poperinge, en even zoveel uit de O.L.Vrouwkerk van dezelfde stad. Hij spreekt eveneens van het terughalen uit de kerk van Eecke, bij Steenvoorde, van het grote gothiek altaar van O.L.Vrouw van Poperinge. Eecke, zegt hij, was in die tijd gans verlaten en onderhevig aan herhaalde bombardementen, zoals Poperinge trouwens ook. Verder vermeldt hij dat het koperen tabernakel van Elverdinge, dat in het klooster op de Catsberg was aangeland, ook naar Roesbrugge overgebracht werd. Als wij dat allemaal lezen, dan komt spontaan de vraag naar voor: „Wat werd er zoal uit de kerken van de frontstreek gered, of achter het front weggebracht, en wat is er naderhand daarmee gebeurd?“.

Hij verhaalt verder dat in de kerk van Roesbrugge een „missie“ werd gepredikt voor Franse soldaten, op het einde van augustus 1917. Die missie had een buitengewone bijval, want naar zijn zeggen woonden meer dan 500 soldaten de sermoenen bij, en diezelfde Monseigneur De Brouwer, waarvan reeds sprake, kwam in eigen persoon het Pontificaal Lof zingen voor de sluiting ervan.

Het voornaamste feit echter, waarover wij in een volgende aflevering zullen handelen, staat in hetzelfde Liber Memorialis aangeduid als: „doop der negers“.

J. Gh.H.

B.T.W. - LISTING

DRUKKERIJ SCHOONAERT
Bergenstraat 14-16 Roesbrugge

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watoustraat 1 8994 PROVEN

Tel. 057/303 39 - 057/303 26 - 057/302 58

ALLE VERZEKERINGEN en GELDPLAATSINGEN

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

en „ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS

(A.S.L.K.) - Spaarboekjes van de post.

Erkende agenten voor:

Proven-Krombeke — Watou
Roesbrugge-Haringe en Stavele.

ONDER STAATSWAARBORG

ROESBRUGGE

Zaal „De Gouden Arend“

11 maart 1973

20 u.

BONTE AVOND

met:

JUUL PLASTIEK

in een machtig heroptreden
na 5 jaar stilte!

LAETITIA

de grote illusioniste

JOCKAI en CARA

hypnose en magnetisme

Een avond van daverende humor
en overrompelende attracties.

Inkom 40 fr.

Kaarten van heden af bij Odiel Samoev

De „BEIAARD“ te POPERINGE

In deze streek kent iedereen „De Beiaard“, het prachtige rustoord van de Commissie van Openbare Onderstand te Poperinge, dat naast het Mariaziekenhuis gelegen is, met ingang langs de Gasthuisstraat. De naam „Beiaard“ heeft echter niets te maken met een „carillon“ of klokkenspel. In de middeleeuwen noemde men een instelling voor bejaarden, kortweg een „beyaert“ (uitspraak: *bejaart*). Men had die benaming ergens in oude geschriften teruggevonden en iemand die niet vertrouwd was met onze middeleeuwse taal las dit als „beiaard“. Men was toen juist op zoek naar de gepaste naam voor het nieuwe rustoord en deze verkeerde uitspraak van een oud woord werd onmiddellijk aangenomen als een gepaste en klankrijke naam voor de heerlijke inrichting die men zojuist kwam te voltooien.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Franky George, z. v. Frans en Magda Dehouck, (Beveren).
- Wim Lepee, z. v. Leo en Monique Lein (Beveren).

Overlijdens

- Julia Faes, echtgenote van Marcel Schottey (Beveren).
- Martha Vernieuwe, echtgenote van Jozef Van de Pas, (Beveren).
- Liliane Decroo, echtgenote van André Patfoort, (Beveren).
- Remi Allacker, ongehuwd, (Beveren).
- Alfons Butaye, ongehuwd, (Stavele).

GOUDEN BRUILOFT

De echtgenoten Daniël Barbier - Maria Danneel, Beverenkalsijde, Stavele, vieren hun gouden bruiloft. Op zaterdag 3 maart 1973 wordt een halve eeuw heerlijke huwelijks-trouw herdacht met een feestelijke Eucharistieviering in de St-Audomaruskerk te Beveren, te 9.30 u. Te 10.30 u. heeft er een ontvangst plaats op het gemeentehuis.

WATERLEIDING

SANITAIR

- KEUKENS

- BADKAMERS

- W.C.

- enz.

LOOD - ZINK

Roland QUINTEN-VANOOST

Statiestraat ROESBRUGGE

Tel. 057/303.64

Steeds vrijblijvend inlichtingen.

Grootste keus

door bezoek aan toonzalen der fabriek

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND MAART

Allerhande

Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zondag 11 maart te 20 u.
Bonte avond met Juul Plastiek ten voordele van de gemeentelijke feestelijkheden in 1973.
Roesbrugge, bij Georges Berquin,
zondag 18 maart te 15 u.: gaaiëbolling.

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND

Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
Biljartavond.

Voetbal

Roesbrugge bij S. Vandendriessche
zondag 4 maart te 9.30 u.
Roesbrugge-Werken (reserven).

Volleybal

Roesbrugge, gemeentelijk speelplein
zaterdag 24 maart te 16 u.
Roevo-Micovo (dames).

Kaartingen

Haringe, zondag 4 maart te 18 u.
bij J. Boury : prijskaarting
maandag : kandeel.
Roesbrugge, zondag 4 maart
van 10 u. - 13 u. en van 16 u. - 23 u.
Kiekenkaarting in de meisjesschool ten voordele van de zwemmende jeugd.
Roesbrugge, maandag 5 maart in
„De Gouden Arend“, 6de maandelijks kaarting
Roesbrugge, dinsdag 13 maart bij J. Gunst
Vrije kaarting „Derde Leeftijd“
Beveren-IJzer, donderdag 15 maart te 14 u.
in „t Boerenhof“, Gezellig Onderonsje met
prijskaarting voor de leden „Derde Leeftijd“.
Beveren-IJzer, maandag 19 maart
bij M. Ryon, 6de maandelijks kaarting.
Haringe, zondag 25 maart
bij Martha Ryon, 6de maandelijks kaarting.
Roesbrugge, dinsdag 27 maart, bij J. Gunst
Puntenkaarting voor de „Derde Leeftijd“.

Schietingen aan de liggende wip

Krombeke, zaterdag 3 maart te 14.30 u.
bij G. Cappoen
Haringe, zaterdag 10 maart te 14.30 u.
bij J. Boury
Roesbrugge, maandag 12 maart te 15 u.
bij J. Gunst
Roesbrugge, zondag 25 maart te 14.30 u.
bij J. Gunst.

Dansavonden

Roesbrugge, zaterdag 3 maart te 20 uur
in „De Gouden Arend“ : Thé Dansant
ingericht door Roevo Volleybalclub.
Roesbrugge, zaterdag 24 maart te 20 u.
in „t Kristen Volkshuis“ : Groot Bal
ingericht door de Brandweer.
Proven, zaterdag 31 maart te 20 uur
Zaal De Lovie : Bal met Willy Sommers.

Doortocht Wielervedstrijden

Zondag 11 maart, rond 13.30 u. : Internationale
liefhebbers - Omloop Westhoek - doortocht :
Proven, Roesbrugge, Beveren.
Zondag 11 maart rond 15.30 u. : Beroepsren-
ners Omloop Vlaamse Ardennen - doortocht
Proven, Roesbrugge, Beveren.
Zaterdag 24 maart, rond 13.40 u. : Beroeps-
renners Harelbeke - doortocht : Beveren, Sta-
vele, Krombeke.

Bertennest

Woensdag 7 maart te 17 u., in 't Bertennest
te Roesbrugge, Aswoensdagavond met her-
denking van de 25ste verjaardag van het over-
lijden van Ernest van der Hallen; bezinning
en verbroedering van de „Bertennesters“
Roesbrugge met de B.N.-ters - Kortrijk.

Zondag 11 maart, de ganse dag van 8.30 u. tot
18 u., volksdanscursus, gewijd aan de laatste
dansbundel verschenen bij het Dansarchief
van Schoten. Slechts drie nieuwe „paren“
gewenst. Men moet per paar en vóór 6 maart
inschrijven. Tel. 056/169.07. Knapzak mee-
brengen.

Woensdag 14 maart te 17 u. vanuit 't Berten-
nest samen naar de viering van het Popering-
se mirakel van O. L. Vrouw van St.-Jan, waar-
na volkszangavond in 't Bertennest.

Het NIEUWE kwaliteitsweekblad

de Vlaamse

ELSEVIER

nieuws- en opiniemagazine

Te koop in elke boekhandel.

TE KOOP

6 GASRADIATOREN geschikt voor aardgas
en propane. Zo goed als nieuw. Voordelige
prijzen. Adres ter drukkerij.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

*Voilà, de Westhoek is weer 't schaaft van de
rekening. Bij het verdelen van de minister-
portefeuilles hebben ze niet aan ons gedacht.
't Was nochtans niet slecht geregeld. Men had
minister Breyne aan de kant geschoven, maar
Hilaire Lahaye zou in zijn plaats komen. Ik
vind dat eerlijk en kameraadschappelijk, elk
op zijn beurt een „portefeuille“. Bovendien
het kan me niet schelen welke kleur onze mi-
nister heeft, als er maar iemand is die voor
ons een beetje kan zorgen. Maar bij de aan-
stelling hebben ze Lahaye en de Westhoek
vergeten. Hilaire had misverstaan wisten ze
te expliceren.
Misverstaan is altijd een slechte affaire, ik
heb het deze week zelf ondervonden. Er kwam
bij ons een heer binnen met een aktentas on-
der de arm en die man moet gezegd hebben :
„ik ben van de BTW“, maar op mijn erewoord
dat 't waar is, ik had verstaan : „van de
B.M.W.“ en ik dacht dat die vent ons een
auto kwam verkopen. Ik zei onmiddellijk dat
ik nog niet van zin was mij een wagen aan te
schaffen, maar als het eens zo verre kwam
dat ik wel aan hem zou denken, doch dat ik
voornemens was van nog een tijdje voort te
doen met mijn brommertje. 't Liep niet goed
af, de man maakte zich kwaad en 't slot van
de rekening was dat ik 2.000 fr. boete kreeg.
Als hij buiten was, maakte Gusta zich kwaad -
sedert dat er twee vrouwen in 't ministerie
zitten heeft ze veel meer noten op haar zang-
'k moest onmiddellijk naar de dokter om mijn
oren te laten spuiten. De zaak was daarmee
echter niet effen, integendeel, nog 275 fr. erbij.
Jef jongen, 't is tegenwoordig iets bij de mid-
denstand, we staan in 't midden, Inderdaad :
te midden van de miserie !*

Tot de volgende keer,

Pol

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

Schoenen voor de winter
of schoenen voor het
tussenseizoen
degelijk en modieus.

Bekijkt eens onze uitstalramen,
dan bemerkt U reeds enkele modellen
en prijzen van onze collecties.

Binnen grote keus van :

Schoenen voor Dames

Heren

Kinderen

Marokijnwaren

Botten - pantoffels

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

HET GRONDKREDIET

VAN BELGIE

Oudste Hypotheekmaatschappij (1835)

Hoogste Interesten
Discrete afhandeling
Sparboekjes
Obligaties
Leningen

wendt U in volle vertrouwen tot

Mevr. DEROO-CAPPOEN Maria

Poperingestraat 25 KROMBEKE

Tel. 057/401 38

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

**G
A
L
E
R
I
J**

VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44

Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14
ROESBRUGGE
Tel. 306 16

De beste merken van
DAMES- - HEREN- - en KINDERKLEDIJ

- Kostuums - Sportvesten - Broeken
- Pull's - Overgoolers - Kledjes
- Rokken - Jé-jé pull's - Bloezen

Speciale kledij:
TROUW- en ROUWKLEDIJ

Matige prijzen - B.T.W. Inbegrepen

Zegels: Valois en Gezinszegels.

— Sluitingsdag: maandag. —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Manten Saffelaere was een van de beste members van 't muziek van Stavele. Ie weunde bijkans t'ende de prochie en hadde om zoo te zeggen ol de jaaren dat 'n in 't muziek was deur weere en wind bijkans drie kwart verre moeten rijden met zijn velo en ol achter zijn grosse-caisse d'r op gemonteerd om op de plaatse van Stavele geen één repetitie te mankeeren.

In 't begun was Manten tamboer-majoor geweest, maar ie was zoo geweldig in 't maneuvereeren met zijn stok en smee 'n zoo hooge dat 'n een paar keers in de takken van è boom was bluuven hangen. Geheel 't muziek hadde tien minuten moeten stille staan te wachten om weere te kunnen voortmarscheeren tot dat er entwie è leere gevonden hadde om dat spel weere naar beneen te halen.

Nu ... den president hadde 't kunnen beklappen met Manten dat 'n probeerde op den grosse-caisse.

Maar Manten verouderde è beetje met è keer en le begoste oltiemets gepakt te zijn op zijn asem zodat 't zwaar kwam om met zijn velo op route te zijn.

Op nen achternoeene was 'n gaan kijken naar è koopdag van oud alaam op den Kaffhoek te Seppen Maenewaerts die naar 't oude manhuus ging en geheel zijnen santeboetiek in 't publiek deed verkopen. Daar was er oek nog è properen mottesiekel bij. Manten hadde van te voeren ol è beetje rond die machiene gedraaien ... è keer wel bekeken, en ols den notaris d'r aan kwam en vroeg wien dat er daar amateur van was, riep Manten „honderd vijftig frank!“ ... Niemand bougeerde buuten den notaris die zei „t is den joenen ... Manten .. proficiat!“.

Manten verschoot van den slag met dat 't zoo zeere gegaan was ... en trok met zijn mottesiekel naar huus. 'k Zijn nu de puppe .. peinsde Manten ... zaterdag gaan 'k d'r mei naar de repetitie van 't muziek.

Ie probeerde enigte keeren in de dreeve van d' hofstee bachten zijn huus. 't Ding pruttelde wel è beetje in 't begun maar den zaterdagavond schoot het zonder mankeeren in gang en Manten was er van deure ... rechte naar de plaatse. 't Ging gelijk lukken bakken ... tot op 'n honderd meters van 't lokaal ... 't En was niemand die wiste hoe dat 't kwam dat den moteur op è slag blokkeerde .. 't achterwiel wegsloeg ... en Manten met zijn getuig en grosse-caisse en ol, eerder tegen de grond was of dat 'n uitgerekend hadde.

Manten roeffelde zeere rechte ... keek rond ols 't niemand gezien 'n hadde ... dat is oltijd 't eerste da je doet in zulke momenten ... bekeek zijn nieuwen broek met twee groote gaten d'r in en zijn veste die ol è kant uitge-raafeld was van te schavijsteren over de steenen

Maar 't deed er omme ... Wanne Tatse, de grootste kommeere van geheel den environ hadde 't gezien ... kwam zeere ofgelopen en vroeg tegen Manten: „Och heere toch ... heb je gevoilen dè ...?“.

Neen, neen 'k ... schoot Manten uut .. kwaad gelijk è kobbesspinne ... ik kruipen ik oltijd alzo van mijn mottesiekel ..

SIJORS

Primus

- Wassen
- Spoelen
- Droegen
- Stijven

Dit alles ...
zonder
één handbeweging

Koop een automatische
wasmachine

Reeds vanaf

10.900 fr.

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS
STATIESTRAAT 12
8990 ROESBRUGGE
Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16

8990 Roesbrugge

Tel. 057/303.79

P.C. 9046.77

DE IJZERBODE
STAD
Informatieblad
voor de gemeenten
Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavate-Beveren
op 2100 ek. verspreid met de post.

1932 - De stoomtram wordt van water voorzien op de markt te Roesbrugge

DE BUURTSPORWEG TE ROESBRUGGE

2. STOOMTRAM en „MAZOUTJE” !

Het had lang geduurd en er waren veel moeilijkheden geweest, vooraleer onze streek een buurtspoorweg kreeg. Twintig jaar - van 1884 tot 1903 - was er voorbijgegaan met het opmaken van aanvragen, het beleggen van vergaderingen, het tekenen van plannen, dossierstudies en onteigeningen, maar eindelijk geraakte het toch zover dat tegen het einde van 1903 met de aanleg van het baanvak Roesbrugge-Poperinge een aanvang werd gemaakt. Onze oudste inwoners zullen zich dat nog wel herinneren, ook al is het 70 jaar geleden.

Niet iedereen was enthousiast over de stoomtram die door de dorpskom zou rijden. En toen men bij het plaatsen van de reëls bemerkte hoe dicht het gevaarte - over de hele lengte van het dorp - langs de huizen zou slieren, verbeterde het er niet op. Vooral de kinderen die tot dan toe altijd de straat als een soort openbaar speelplein hadden beschouwd, waar alleen maar paardengerij hen een beetje hinderde, maar geen gevaar uitmaakte, werden er tot vervelens toe op gewezen dat ze voortaan zoveel mogelijk van de straat moesten wegblijven en zich op andere speelterreinen moesten veilig stellen. De gevaren en de te verwachten ongevallen werden zo opgeschroefd dat menig een overtuigd was dat de helft van de bevolking op een of andere manier door de stoomtram aan zijn einde zou komen. Ook de boeren waren niet in hun nopjes, want er werd rondverteld dat de koeien, die graasden in de buurt van de spoorweg, geen melk meer zouden geven. Dat moest er nog bijkomen !

Velen die nog nooit buiten de gemeente waren geweest en nimmer een trein of een

stoomtram hadden gezien, konden zich moeilijk voorstellen wat er precies te verwachten was, terwijl mannen, die ten tijde van hun soldatendienst nog met de trein hadden gereisd, met brede gebaren uitleg verstrekten over treinen en locomotieven, met zoveel technische details, dat veel ingenieurs er beschaamd hadden bijgestaan. Ouderlingen schudden mistroostig het hoofd en voorspelden dat de wereld niet lang meer zou meegaan. „de mensen worden te slim” voegden zij er filosofisch aan toe.

De tram is daar ... !

Omdat Roesbrugge ongeveer in het midden lag van de lijn Poperinge-Veurne, werd hier even buiten het dorp (op het grondgebied van Beveren/IJzer) een remise gebouwd (de „hangaars”) waar de trams werden gestald en het personeel kon overnachten. Op de rechteroever van de IJzer - de landing - werd een hoog gebouwtje opgetrokken (het staat er nog) waar in het bovenste deel een waterbak werd aangebracht die door middel van een pompinstallatie, aangedreven door een „gaspauze”, met water van de IJzer werd gevuld. Een ondergrondse leiding bracht dit water, dat onder hoogtedruk stond, naar het midden van de markt. Naast de reëls was een langwerpige put gemetseld, die met een metalen deksel was afgesloten. Daarin stak een gekromde buis - voorzien van een kraan - die kon rechtgetrokken en in de gepaste richting gedraaid worden om de stoommachines van de nodige vloeistof te voorzien. Lange jaren was Karel Liefoghe, de schoenlapper die „tussen de bruggen” woonde, belast met het toezicht op de pompinstallatie. Hij moest door regelmatig bij te pompen het water in de vergaarbak op peil houden. Tijdens de uren dat

de motor draaide, zat Karel er zijn schoenen te herstellen.

Op 17 oktober 1905, omstreeks 13 u. schrok heel Roesbrugge op van het aanhoudend scherp gegil van een stoomfluit, terwijl een mengsel van rook en damp boven de daken bolde. „De tram is daar ... !” schreeuwde men elkaar toe. Iedereen liet zijn werk in de steek en heel de bevolking kwam op straat. Een donkergroene, van nieuwigheid glimmende machine, met één rijtuig voor reizigers kwam voor de eerste maal door ons dorp. In die wagen hadden plaats genomen, de heren Vanden Berghe en Wathélet van de maatschappij der buurtspoorwegen en de heer Van Meris, brugmeester van Poperinge en volksvertegenwoordiger. De volgende dag - 18 oktober 1905 - werd de vervoerdienst voor bidden ingericht en op maandag 23 oktober 1905 werd met de reizigerstram definitief van wal gestoken tussen Roesbrugge en Poperinge. Op 9 november kwam de „malepost” voor de laatste keer met de brieven, de dag daarop werd de postdienst door de stoomtram overgenomen. Enkele maanden later, op 1 juli 1906 kwam de aansluiting Roesbrugge-Veurne tot stand en werd de buurtspoorweg ingehuldigd.

Let op ... let op ... !

Had men aanvankelijk het hele geval met gemengde gevoelens bekeken, stilaan begreep men echter dat de stoomtram Roesbrugge uit zijn isolement had gehaald en ging men de voordelen van een comfortabel en snelrijdend vervoermiddel, met verwarmde rijtuigen (in elke wagen brandde er in de winter een kolenkacheltje) naar waarde schatten. Elke morgen om halfzeven vertrokken twee stoomtrams uit de „hangaars” één in elke richting; dat gebeurde in feite vier keer daags : 's morgens, in de voormiddag, rond de middag en in de namiddag, om 's avonds terug te keren naar hun stalplaats. Omdat de trams elkaar aan de remise kruisten, trok de logge stoommachine (27 ton), gevolgd door enkele reizigerswagens en de „fourgon” (bagagewagen) acht keer per dag door onze gemeente. Het op vaste uren voorbijpuffende konvooi met zijn doordringende stoomfluit was eigenlijk een tijdsignaal voor onze mensen, die zonder op de klok te kijken, wisten hoe laat het was. Het voorbijkomen van de eerste tram in de vroege morgen was voor velen een wekker : tijd om uit de veren te wippen. Bijna dertig jaar bleven de stoomtrams in dienst, tot ze in 1933 vervangen werden door sierlijke lichtgele spoorauto's, de zgn. „mazoutjes”, die wegens hun op- en neergaand, tweetonig claxongeluid, ook wel de „let-op”'s werden genoemd.

Onder de oorlog, toen er geen gas-oil ter beschikking was werden de oude stoommachines terug voor de dag gehaald en met de fameuze „schlamm” als stookmiddel, opnieuw over de reëls gejaagd. Een tijdje na de bevrijding kwamen de „mazoutjes” weer in gebruik en bleef de stoomdienst alleen nog behouden voor goederenvervoer.

Op 11 april 1949 werden de spoordiensten ge-

deeltelijk vervangen door autobussen. Op 10 augustus 1952 reed, met luid getromp en met bloemenfestoenen versierd, voor de laatste keer het „mazoutje“ door ons dorp. Zo werd een tijdperk afgesloten dat weliswaar door twee oorlogen was geteisterd, maar waarin Roesbrugge een intense bedrijvigheid had gekend.

De toelating tot het opbreken van de sporen werd op volgende data verleend: voor het baanvak Veurne-Roesbrugge op 18 december 1953 en voor Roesbrugge-Poperinge op 2 juli 1954. In de loop van de volgende maanden werden de reëls ter plaatse in stukken geband en weggevoerd. De spoorlijn had er precies een halve eeuw gelegen.

R.A.B.

Vanwaar het woord „tram“?

Het woord tram is afgeleid van de naam van de Engelse ingenieur Benjamin OUTRAM, die leefde in de 18de eeuw. Hij was de bezitter van een staalfabriek in het Engelse graafschap Derbyshire. Op zekere dag kwam een van de opzichters van de mijn, die de fabriek de nodige kolen leverde, naar Outram toe en vroeg hem of hij niet iets kon uitvinden om het werk van de mijnwerkers te verlichten. Zij moesten de kolen onder de grond over een dikwijls zeer grote afstand vervoeren. Outram liet in de mijngangen planken leggen waarover kleine wagentjes konden worden geduwd. Op deze wijze werd het vervoer van de kolen heel wat vergemakkelijkt.

Naar de uitvinder werd de loopplank met de wagentjes *outramway* (outramweg) genoemd. Later werd het woord afgekort en sprak men van *tramway*, totdat ook dit te lang werd en men er eenvoudig *tram* van maakte. Maar toen liepen de wagentjes al lang niet meer uitsluitend in de mijnen.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Overlijden

- Luyssen Valère, 70 j., ongehuwd.

Huwelijksaankondiging

- Neudt Frans van Roesbrugge-Haringe met Baes Francine van Stavele.

Schuttersnieuws

Jozeff Lannoye schoot zich, in de vierde ronde tot keizer, aan de overdekte, staande pers te Kortrijk, dit op zondag 4 maart. Er waren 129 deelnemers, waarvan 12 in finale kwamen. Hartelijk proficiat.

3 geweldloze wereldrevolutionairen

zoals **GANDHI** streed en leed voor zijn Volk.

zo leefde **BORMS**
leeft

voor Vlaanderen

neergekogeld, zoals nobelprijswinnaar
Martin Luther KING

Leve Jezus in de 20ste eeuw!

**BERTEN
NEST**

**BORMS
DAG**

- aanplakbrieven met tekst en tekening hierboven: op aanvraag gratis te krijgen langs 't BERTENNEST, Bergenstraat 29, ROESBRUGGE. Tel. 057/302.08
- ook daar inschrijven voor autobusreis tegen 100 fr naar de

„BORMSDAG“

zondag 8 april te Merksem-Antwerpen

Vertrek te 7 uur aan 't Bertennest, halte te Proven en elders op aanvraag. Te 10.30 uur Eucharistieviering in 't gemeentepark Merksem, waarna o.m. hulde aan Borms-vrienden Rik Baekelmans† en Cyriel Rousseu† uit Watou. Natuurlijk ook aan Ernest van der Hallen†, Eugène Vansteenkiste†, Antoon Vander Plaetse†, Pater Werenfried van Straaten, Wies Moens, Herman Bruggen, enz. . .

Ook de Nieuwe Jeugd getuigt in Nest Van der Hallen-Jeugdgemeenschap!

BIBLIOTHEEK HARINGE

Laatste aanwinsten:

- *Denkend aan Europa* - H. Brugmans.
 - De charme van één vaderland. Hierin verklaart de schrijver waarom hij van het onuitstaanbare, aarts-conservatieve, zichzelf getrouwe en altijd weer andere Europa houdt. Het is dus geen stelselmatige uiteenzetting, geen demonstratie van enigerlei stelling.
 - *Menslief, ik hou van je* - P. Bosmans.
 - Vitamines voor het hart. „Een woord dat het hart raakt verandert het hart“.
 - *9 Maanden blij* - Dana-Marion.
 - Een boek over leven in wording. Het is geschreven door 2 vrouwelijke journalisten, bijgestaan door een groep specialisten op uiteenlopende gebieden, die verband houden met de verloskunde.
 - *Lente* - S. Undset.
- Hierin wordt op een buitengewoon delicate

wijze het probleem van het moederschap, alsmede het verschil in opvatting van man en vrouw behandeld. Problemen die heden meer dan ooit actueel zijn.

- *Bokrijk zin en zijn* - J. Weyns.
Platenboek waarin woord, foto en tekening vertellen wat Bokrijk heden betekent.

Mevr. Lecluyse

AANLEG en ONDERHOUD van TUINEN

VLAEMYNCK LUTGARD
Groenestraat 57
8992 LEISELE-Izenberge

058/29.261

REKLAAMPRIJZEN: april 1973

bij **DEGRYSE - DESPEGHEL**

Krombkestraat 17

STAVELE

Koffie Dauwe Egberts, bonen of gemalen			
Moka	38,75	nu	33
Dessert	42	nu	35,75
Filterzakjes nr. 102	200 st.	65	nu 45
	40 st.	15	nu 11
Nesquick 900 gr.		73,50	nu 59
Confituur Materne naar keus		28	nu 20
Maïsolie V.D.M.		42	nu 30,50
Soepen Marie Thumas		6 voor	67
Tomaten crème		20,75	nu 15
Martini rood of wit		78	nu 69
Waspoeder Dash		225	nu 179
Spic en span 410 gr.		20,50	nu 17

NIEUW!

**SUPER GASOIL
VERWARMING**

Een „TOTAL“ nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel

meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH
Watoustraat 15
PROVEN

Tel. 304.13

EEN AFSCHEID

Zuster Rosa Marchand, missionaris in Taiwan (Formosa), komt haar medezusters vertegenwoordigen op een algemene vergadering van haar congregatie te Rome. Om deze reden werd haar vakantie verleden jaar met een maand ingekort. Nu heeft zij met haar medezusters de kans gehad deze vergadering voldoende voor te bereiden.

Alvorens naar Rome te gaan komt zij nog even haar familie groeten en afscheid nemen van vele vrienden en bekenden. Haar kort verblijf alhier valt juist samen met de Paasvakantie. Graag zal zij de kans benutten om de mensen van Krombeke toe te spreken in de parochiekerk tijdens het week-end van 7-8 april. Eveneens te Roesbrugge op 14-15 april en te Proven op Pasen 21-22 april. De hoogmis te Proven wordt tevens opgedragen voor de overleden familieleden van de zuster. Op 15 april: de zondag vóór Pasen, wordt een Formosa-namiddag gehouden in het parochiaal centrum van Krombeke. Vanaf 14 u. kan men bij een gemoedelijke koffietafel, een praatje houden met zuster Rosa, enkele chinese kunstvoorwerpen bewonderen en met veel goesting en wat geld er ook kopen. Te 16 u. en te 19 u. wordt een prachtige diamontage gehouden over het mooie eiland Formosa

door haar broer Guido Marchand. Wie enige belangstelling heeft voor het missiewerk van zuster Rosa Marchand, wordt met genoegen uitgenodigd op deze Formosa-namiddag en tot de prachtige diareeks over „het mooie eiland“. Langs deze weg dankt zuster Rosa reeds vooraf de vele mensen van haar geliefde helmat die haar en haar werk indachtig zijn met hun gebed en hun geldelijke steun.

**WATERLEIDING
SANITAIR**
- KEUKENS
- BADKAMERS
- W.C.
- enz.
LOOD - ZINK

Roland QUINTEN-VANOOST
Statiestraat ROESBRUGGE
Tel. 057/303.64

*Steeds vrijblijvend inlichtingen.
Grootste keus
door bezoek aan toonzalen der fabriek*

Kom eet een sandwich

De Engelse edelman, Edward, graaf van Montagu, graaf Sandwich, die leefde in de 18de eeuw, was een verwoed speler en zoals dat meestal gaat niet altijd gelukkig in het spel. Zo verloor hij eens binnen vierentwintig uur een bedrag dat in onze munt nogal aanzienlijk de twee miljoen zou overtreffen. Hij was tijdens het spel zo gepassioneerd dat hij zich niet eens de tijd gunde om op een fatsoenlijke manier te eten. Om geen tijd te verliezen, liet hij naar eigen idee dunne sneedjes brood met koud vlees komen. Deze belegde broodjes maakten in de Londense society opgang onder de naam *sandwiches*. Later werd de naam ook gebruikt voor dienstmannen die van voren en van achteren met een reclamebord werden behangen en zo door de stad moesten lopen. Menselijke sandwiches.

Zaal „Sint Elooi“ Proven

Zaterdag 14 april te 20 u.

KLEINKUNSTAVOND

met

Walter Capiiau

en

Luk Saffloer

Inrichters: DF., IJzerweelde
K.L.J. Proven - Beveren
Stavele en Watou.

Toegang: 50 fr.

„Zomersproetjes“

Zaal „De Lovie“
Proven

**ROCCO
GRANATA**

zaterdag 28 april

Inrichters: Top-Kerels

„Jesyca“

KOOP STEEDS

AAN ZEER VOORDELIJGE PRIJZEN

bij **PILLAERT - GANTOIS**

Bergenstraat 40

Stavele - Beveren-IJzer

Voedingswaren - textiel

— Zegels Fort, Radar en Valois —

NIEUWS VOOR DE HENGELAARS

Waterzuivering van de IJzer

Uit een nauwkeurig laboratoriumonderzoek van prof. A. Heyndrickx is gebleken dat het water van de IJzer op dusdanige wijze is verontreinigd dat de gewone rivierfauna eraan sterft. Deze verontreiniging zou te wijten zijn aan het lozen van afvalwaters bevattende natriumhydroxyde afkomstig van caustique Joda. Het water is een troebele emulsie geworden met een zeer hoge zuurtegraad, die de wanhoop uitmaakt van hengelaars en natuurliefhebbers.

Aanstaande zondag, omstreeks 11 u. zal op het grondgebied van Roesbrugge, ongeveer op de plaats waar vroeger de spoorwegbrug van de lijn Poperinge-Adinkerke was gelegen, door een ploeg scheikundigen en hydrobiologen van de Rijksuniversiteit te Gent, een proefneming gedaan worden om langs scheikundige weg het water te zuiveren. Met een eenvoudig aqua-dipool-apparaat en ongeveer 5 kgr. chemicaliën, met calciumperoxyde als hoofdbestanddeel, hoopt men in minder dan één kwartier een watergedeelte met een oppervlakte van zeker 200 m², terug in heldere toestand te krijgen en de zuurtegraad groten-deels weg te werken. Tien kgr. riviervis zal in het geklaarde gedeelte geworpen worden om de reacties van de vissen in dit scheikundig gezuiverde water na te gaan.

Moest de proefneming slagen, dan zou men op grote schaal de zuivering van de IJzer, en zeker ook van andere rivieren, voortzetten.

(Mededeling van het Ministerie van Volksgezondheid - Afdeling Pollutie)

BIJ STERFGEVAL

werp al uw materiële zorgen op de

Begrafenisonderneming

**Camille
Verslype-Casteleyn**

Bergenstr. 11, Roesbrugge

Tel. 057/304.37

de enige die in het bezit is van:

Luxe-lijkwagen en rouwkapellen

voor Roesbrugge, Beveren-IJzer
en omstreken

en die voor U

de begrafenisceremonie regelt
en alle formaliteiten GRATIS
vervult.

Het Klooster van Eversam

1091 - 1794

Alle kerken en kloosters, zowel mannen- als vrouwenkloosters werden geplunderd en gedeeltelijk of volledig verwoest door de beeldstormers en geuzen die met hun geweld- en gruweldaden gans Vlaanderen in rep en roer zetten.

De jaren 1566, 1578 en 1579 waren de ergste voor onze gewesten. De landvoogdes Margaretha van Parma schreef op 22 augustus 1566 aan haar broeder, koning Philips II dat er in het graafschap Vlaanderen alleen reeds meer dan 400 kerken verwoest werden. In 1566 kreeg Eversam ook al de eerste mokerslagen. Dit klooster was, volgens P. Heinderycx in zijn *Jaerboecken van Veurne en Veurneambacht*, het eerste van de kasselrie, waar de geuzen binnenstormden. Ze hebben er de bibliotheek geheel vernield, een deel van de boeken verbrand, de andere gescheurd en meegenomen.

In september 1566 kwam een groep beeldstormers, onder leiding van Jacques Mormetijn uit Roesbrugge, opnieuw Eversam bestormen.

In oktober van hetzelfde jaar kwam weer een andere bende die alles roofde wat onder handen viel.

In september 1568 kwam opnieuw een hele schare het klooster overrompelen waarbij een monnik die tegenstand bood, zwaar werd gewond. Weer werd er gestolen en geplunderd. De prelaat was reeds met een deel van de religieuzen gevlucht, doch deze vlucht was niet van lange duur, geleidelijk, de ene na de andere, kwamen de kloosterlingen terug. Definitief werd de verwoesting en de ontruiming in 1578 en 1579. In mei 1578, zo vertelt P. Heinderycx, lag een deel van de compagnie ruiters van Guillelmus van den Cathulle, heer van Assche, allemaal geuzen, in garnizoen te

Lo. „Die mannen deden groote moetwilligheden jehghens de geestelicken ende namentlich in de cloosters van Eversam ende van LOO, daer ze onmatich gewelt bedreven ende uit deselve droegen 't gonnen dat hun aenstont". De ene keer kwamen die beeldstormers uit Lo, de andere keer uit Roesbrugge of leper. In oktober 1578 was het een deel van de bezetting van Veurne, die kwam plunderen. Ze namen kelken en andere kostbaarheden mee en de religieuzen die hun goederen wilden beschermen, werden geslagen en gewond. De laatste slag, de genadeslag, kwam in 1579. Er waren nog enkele kloosterlingen ter plaatse gebleven, in stilte deden ze hun kerkelijke diensten en leefden van de landbouw. De geuzen gaven echter niet af. De katholieke godsdienst moest verdwijnen. Op 4 juni kwam een grote bende uit leper, ze roofden er het weinige dat nog te roven viel, mishandelden de monniken en staken kerk en klooster in brand. De treurende kloosterlingen trokken nu allen weg. Hier kon niets meer worden verricht. De ganze streek was trouwens ontvolkt, verwilderd en grotendeels overstroomd. De prelaat Jan van Loo, die ook schrijver, dichter en tevens een flinke zakenman was, verbleef te leper en kreeg de administratie van het bisdom leper toegewezen tijdens de afwezigheid van de leperse bisschop mgr. Rythovius.

Het klooster van Eversam had te leper in de Beluikstraat een refuge of vluchthuis en daar verbleven tijdens troebelen, gevaren en moeilijke tijden, meerdere kloosterlingen. Nu was de toestand echter zo rampzalig geworden - en dit voor vele jaren - dat de paters, ook „om de brode" klooster en refuge hadden moeten verlaten. L.T.A. schrijft dat pater, Ryflart van 1600 tot 1608 als pastoor, Kortemark, Handzame en Werken zou bedienen; dat pater

3 - In de Geuzentijd

Het Eversamse klooster was niet het enige in West-Vlaanderen met reguliere kanunniken volgens de regel van Sint-Augustinus. Zo kennen wij ook nog :

1. de abdij van Lo, gesticht omstreeks 1050. De huidige kerk van Lo is de vroegere kloosterkerk. Het grote koor was bestemd voor het koorgebed van de monniken;
 2. de abdij van Voormezele, begonnen met wereldlijke geestelijken in 1069 en in 1100 onder de regel van Sint-Augustinus geplaatst;
 3. de abdij van Zonnebeke, gesticht in 1072;
 4. de abdij van Waasten, was eerst een kapittel van seculariën, gesticht in 1126, doch vervangen door reguliere kanunniken in 1138;
 5. de abdij van den Eeckhoutte, gesticht te Brugge rond 1130
- Al deze kloosters en abdijen hebben dezelfde levensloop gekend : ze werden allemaal opgericht in de 11de of 12de eeuw; onder de geuzentijd (1566-1578-1579) werden ze geplunderd, verwoest of uitgebrand en ten tijde van de Franse revolutie (1792-1794-1796 en 1797) werden ze afgebroken en afgeschaft.

M. Mattart te St.-Rijkers en nadien te Gyverinkhove pastoor was en pater P. Colve te Stavele en te Krombeke. „De troebele jaren hebben het Veurneambachtse grotendeel ontvolkt en de parochies ontherderd". (L.T.A. *lepers Kwartier*, 4de jg., nr. 2, blz. 52 vv.) Het zag er dan ook naar uit dat Eversam de ondergang nabij was en deze vreselijke en rampspoedige tijden niet zou overleven. In 1585 werd dan ook besloten de abdij te verpachten, namelijk de hoevegebouwen van het klooster en een 200-tal „gemete" die vroeger altijd door de monniken gebruikt werden. De pachter was een zekere Jehan Loridan of Leuridan. De pacht werd gesloten voor negen jaar en de voorwaarden overeengekomen en opgesteld te leper op 7 september 1585. Over deze verpachting vernemen we o.a. dat de exploitatie een 200-tal „gemete" bedroeg - vóór 1370 gebruikten de monniken om en bij de 300 „gemete" - en ook dat er in de koe-stal 22 „coeslieten" waren. Boer Leuridan moest mits betaling jaarlijks 400 pond boter leveren aan de prelaat alsook twaalf „razieren" (1) tarwe en acht „razieren" haver, hij moest daarbij nog tegen betaling, jaarlijks acht hoornbeesten van het klooster laten grazen op de vetteweiden : vier in de „osseweede" en vier in de „noortweede". De osseweide was gelegen tussen de zanddreef en de hofplaats en de noordweide benoorden de hofplaats.

De geuzentijd heeft voor Eversam dertig jaar (van 1579 tot 1609) onbewoonbaarheid tot gevolg gehad. In 1609 kwam er vrede in Vlaanderen met het Twaalfjarig Bestand. De monniken van Eversam konden naar hun klooster terugkomen en aan de heropbouw beginnen.

(wordt vervolgd)

R. Lanszweert.

(1) raziere = oude maat, omtrent 80 liter.

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin
Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier : stijl - modern
voorgelijmde- en vinylpapieren

MEWAF METALEN MEUBELN

aan FABRIEKSPRIJS
FRANCO THUISGEBRACHT EN
GEPLAATST

Laat U kosteloos inlichten bij de
erkende verkoper voor uw streek :
**BUREAUMACHINES
VAN SEVENANT**
leperstraat 64 Poperinge
Tel. (057) 338 45

April 1973

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Jacqmotte moka	1/2 kg 77	69	8
Martini	de fles 74	66	8
Witte wijn St-Luc	de fles 40	32	8
Asperges Lys de France	23	19	4
Erwten extra fijn M.Th.	1. 33,25	28	5,25
Erwten extra fijn M.Th.	2 x 1/2 l. 39	33	6
Fruit Cocktail M.Th.	1/2 l. 27,50	21	6,50
Zalm Imperial extra fancy pink	1/2 d. 40,50	34	6,50
Chocolade Jacques	10 repen 45	35	10
per doos v. 30 repen		100	
Honingkoek Lukcy	2 stukken 36 en één stuk gratis		
En er zijn er nog . . .	komt zien . . .	welkom.	

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Roesbrugge: Oorlogsdossier 1914-1918

Doop der negers

Achter Roesbrugge-dorp, naar Haringe toe, ligt de Wijngaardstraat. In de weide van Henri Louwaeghe, langs de Haringestraat, waarvan het voorste deel thans met huizen bebouwd is, lag het Franse hospitaal, waarover we vroeger reeds vertelden. Dieper lag de herberg „De Wyngaard“ waar Jerome Deschuyt-ter woonde. De weg liep verder door tot aan de weilanden langs de IJzer. De zoon van Jerome Deschuyt-ter, Daniël, heeft die oude herberg afgebroken. Hij woont thans naast de Wijngaardkapel, in het huis waar onder de eerste wereldoorlog Julie Maerten huisde (na de oorlog hebben Jerome Deschuyt-ter en Julie Maerten van woonst verwisseld). Achter dit huis lag de toegangsweg tot de houten brug (zie De IJzerbode, 1e jg. nr. 7) die over de IJzer was gelegd en aansluiting gaf met een verbinding naar de „Cappelroute“. Het was een sterke brug zegt Daniël Deschuyt-ter, vervaardigd uit gave pitchpine, waarmee we na de oorlog onze schuur hebben opgetrokken, want we mochten ze afbreken tot aan de IJzer, t.z. het deel dat op onze landerijen gelegen was.

Naast de gevel van de „Wyngaard“ lag de toegangsweg tot de weiden daarachter. De Fransen hadden daar omstreeks 1915-1916 een barakkenkamp opgericht, waar honden werden afgericht, grote en kleine en van verschillende rassen. De dieren werden er goed verzorgd en goed gevoed, vooral met paardenvlees - waarvan de burgers eveneens hun deel kregen - om in goede konditie ingezet te worden aan het front, waar zij munitie en machinegeweren moesten dragen of gekwetsten en vijandelijke verkeners moesten opsporen. Nadat dit kamp in 1917 werd opgedoekt, kwamen alhier, begin september van dat jaar, een groot aantal Franse koloniale troepen. Zij huisden daar, in die weiden, in 35 of 40 tenten, waarin telkens 6 tot 8 mannen verbleven. Het waren negers uit Madagascar, die hier ingezet werden om de wegen te onderhouden en te reinigen, in verband met de veelvuldige doortocht van de troepen. Te Roesbrugge sprak men van Annamieten, inwoners dus van het huidige Vietnam, dat toen ook een Franse kolonie was, doch pastoor Brutsaert schrijft wel degelijk „inwoners van het eiland Madagascar“. Ze waren klein van gestalte en liepen meestal op klompen. Ze waren door-

gaans zachtmoedig, doch Daniël Deschuyt-ter vertelt dat ze op een zondag na de hoogmis een van hun onderofficieren met hun knuppels doodsloten. Hij kwam buiten bij Julie Maerten - Julie verkocht drank zonder erkende herberg te zijn - en de zwartjes trokken er op af, sloegen hem dood en sleepten hem in een put langs de weg, waar ze hem begroeven. Een van de zwarte onderofficieren, sergeant Franciscus Romorahova, was kristen en hij kwam pastoor Brutsaert melden dat er onder de negersoldaten een aantal katholieken waren en dat er bovendien andere zich wens-ten te bekeren. E.H. Brutsaert vroeg daarop aan de Franse officieren toelating om deze negersoldaten te gaan opzoeken, buiten de werkuren, in hun kamp. In de ogen van de negers werd hun op die manier „de Europese beschaving bijgebracht“. Drie- tot viermaal per week ging pastoor Brutsaert van 17 u. tot 21.30 u. die mensen onderwijzen in de „kristelijke leer“. Sergeant Romorahova, die reeds gedoopt was en als catechist werkzaam was geweest in Madagascar, trad er op als tolk. Elke zondag werd de h. mis in het kamp opgedragen, doch Dan. Deschuyt-ter verzekerde mij dat dit ook in de Wijngaardkapel gebeurde, waar gemakkelijk 20 tot 25 mannen, rechtstaande, de dienst konden volgen. Het sermoentje werd dan gegeven door de cathe-

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS

aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE

LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**

op de grote baan Veurne-leper bij WOESTEN

Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

Drukkerij - Boekhandel SCHOONAERT
Bergenstraat 14-16 8990 ROESBRUGGE

KOMMUNIEGESCHENKEN

*Maak ze gelukkig
met een blijvend geschenk*

Jeugdboeken **LANNOO**

Passers

Kern
SWISS

Vulpennen
Stylo's

PARKER

Van A tot Z
je vindt het zo in
Lannoo's jeugdenyclopedie
voor jongens en meisjes

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

chist, die het thema in de loop van de week kreeg van E. H. Brutsaert om het dan de zondag, in zijn eigen taal, aan zijn mensen door te geven. De Franse officieren waren daarover zeer tevreden, want de „jongens die lessen in de Europese beschaving gevolgd hadden, waren neerstig en zeer gehoorzaam”. Op 14 oktober 1917 werd een aantal onder hen gedoopt in de kerk van Roesbrugge. Alex Vandermarliere vertelt daarbij dat ze, in voorbereiding op hun doopsel, enkele zondagen voordien, na het lof, vanuit het kamp naar de kerk trokken om er door de pastoor onderwezen te worden. Op een rij, achter elkaar aan, trokken zij door het dorp, met E. H. Brutsaert als leidsman. Een tweede groep werd gedoopt op 28 oktober 1917. De deken van Poperinge was naar Roesbrugge gekomen, samen met Mgr. De Brouwer, dienstdoende bisschop, die aan de dopelingen het h. vormsel toediende. Ook enkele van hun zwarte kameraden werden eveneens gevormd. De heer Guillaume Camerlynck trad op als peter en enige juffrouwen van de „congregatie” (wie?) fungeerden als meter. Na deze kerkelijke plechtigheid werden aan de nieuw bekeerden, in de pastorij van Roesbrugge, lekkernijen aangeboden.

Ten bewijze dat ze gedoopt en gevormd waren, kregen ze naderhand van pastoor Brutsaert een door hem ondertekend attest dat zij tot de sacramenten mochten worden toegelaten. Hijzelf ging de zaterdagmiddag biecht horen in het kamp. Ook kregen zij nog elk een gebedenboek in hun taal en een „biechtkaart”, waarop in het Frans en in hun moedertaal uitleg werd gegeven over de wijze waarop ze konden biechten.

Over de verdere geschiedenis van deze mensen weten we geen bijzonderheden meer te vertellen. Hun namen - gaande van het korte Joseph Vao tot het lange Jean-Marie Rainza-fimbelo - zijn voor ons van weinig betekenis. Toch staan zij opgetekend in het *Liber Memorialis* van de kerk van Roesbrugge, als een blijvende gedachtenis aan het werk dat E. H. Brutsaert, hier geleverd heeft als zielherder, ook aan deze negers, die ver van huis in een oorlog waren betrokken die waarschijnlijk hun simpel verstand te boven ging. J. Gh. H.

KLJ-DF Kleinkunstavond

Ooit al beetgenomen geweest langs de telefoon? Nog nooit geluisterd naar BRT 2 op zondag tussen 12 en 13 u.? Wel, dan weet U reeds dat we een gezellige avond krijgen met niemand minder dan Walter Capiau. We hoeven hem zeker niet voor te stellen. Met hem krijgen we ook het Trio Luk Saffloer op bezoek die voor de muzikale noot zorgt. Deze avond wordt U aangeboden door de K.L.J. afdelingen Beveren, Proven, Stavele en Watou en DF-afdeling „IJzerweelde”. Een avond die U beslist niet mag missen. We spreken dus af in Sint-Elooi te Proven op zaterdag 14 april te 20 u.

Centrale Verwarming Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b

STAVELE

Tel. 057/306.52

of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

TE KOOP

2 GASRADIATOREN „PROMETEUS”.
Zo goed als nieuw. Zich wenden:
Hoogstadestraat 9 - Beveren-IJzer.

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watoustraat 1 8994 PROVEN

Tel. 057/303 39 - 057/303 26 - 057/302 58

ALLE VERZEKERINGEN en GELDPLAATSINGEN

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

en „ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTOKAS

(A.S.L.K.) - Spaarboekjes van de post.

Erkende agenten voor:

Proven-Krombeke — Watou

Roesbrugge-Haringe en Stavele.

ONDER STAATSWAARBORG

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

Isabelle Worm, d.v. Eric en Rita Bourree (Stavele).

Overlijdens

- Gaston Christiaens, echtg. v. Maria Dewaele (Beveren).

- Celina Pelgrims, weduwe v. Cyriel Veniere (Stavele).

Huwelijksaankondigingen

- Frans Pareyn van Poperinge met Rita Malbrancke van Stavele.

- Eric Berteloot van Westende met Mariette Deroo van Stavele.

- Frans Neudt van Roesbrugge met Francine Baes van Stavele.

- Gerard Soenen van Poperinge met Gerarda Debuysere van Beveren.

- Rik Lahaye van Stavele met Nadia Thoma van Westouter.

- Gilbert Huysentruyt van Zillebeke met Marycke Butaye van Stavele.

Muziekmaatschappij St. Cecilia

Ons muziek opent het nieuwe seizoen met een uitstap naar Lombardsijde op zondag 1 april alwaar het werd uitgenodigd om op te stappen in een feeststoet.

Toneel

Op uitnodiging van de jongens en meisjes van de K.L.J. komt de K.L.J. Toneelkring „Bartje” op zaterdag 7 april te 20 uur in de H. Hartzaal ter dorpsplaats Beveren, een vertoning geven van „De Verkochte Grootvader” een blijspel in 3 bedrijven.

Kaarten te bekomen bij S. Ryon (Tel. 307.02). Iedereen wordt er verwacht en is welkom.

Kriterium van de Westhoek

Op zondag 28 april te 3 uur namiddag ter dorpsplaats Beveren krijgen we de jaarlijkse rijwielkoers ingericht door R. Maelstaf en U. Bartholomeus. Dit is de eerste van de vier proeven van het Kriterium van de Westhoek die jaarlijks op onze gemeente plaatshebben; en telkensmale veel volk bijbrengen.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND APRIL

Gaaibolling

Roesbrugge, zondag 15 april te 15 u.
bij Georges Berquin : Grote bolling voor alle liefhebbers.

Lourdesavond

Roesbrugge, maandag 9 april te 20 u.
bij J. Gunst : Voorbereiding Lourdesavond met dia's en alle nuttige inlichtingen voor de komende bedevaart.

Chiro Proven

Proven, Zaal „Sint Elooï“
Zondag 15 april te 19.30 u.
Ouderavond, verzorgd door de Chiro-jongens.

Schietingen aan de liggende wip

Roesbrugge, maandag 9 april te 15 u.
bij J. Gunst
Roesbrugge, zondag 22 april te 14.30 u.
bij J. Gunst.

Haringe, maandag 23 april te 15 u.
bij J. Boury

Krombeke, zaterdag 23 april te 15 u.
bij G. Cappoen

Lijnvissen : „De Heydebeekvisser“

Zondag 15 april, 1ste kampioenschap voor de leden. Inschrijving in 't lokaal St.-Jozef Haringe
De prijskampen gaan door in de „Brikkepit“ te Proven van 15 u. tot 17 u.

Schieting aan de staande wip

Haringe, zondag 29 april te 14.30 u.
Bondschietsing.

Dansavond

Proven, zaterdag 28 april te 20 u.
Zaal De Lovie : Bal met Rocco Granata ingericht door Top-Kerels.

Kleinkunstavond

Proven, zaterdag 14 april te 20 u.
in „Sint-Elooï“ : Kleinkunstavond met Walter Capiau en Luk Saffloer.
ingericht door DF-KLJ.

Kaartingen

Roesbrugge, dinsdag 10 april bij J. Gunst
Vrije kaarting „Derde Leeftijd“
Beveren-IJzer, donderdag 19 april te 14 u.
in „t Boerenhof“, Gezellig Onderonsje met prijskaarting voor de leden „Derde Leeftijd“.
Roesbrugge, dinsdag 24 april bij J. Gunst
Puntenkaarting voor de „Derde Leeftijd“.
Haringe, zondag 29 april in de Zustersschool
Koekekaarting (maat naar keus)
voormiddag : 9 u.-13 u. namiddag : 16 u.-23 u.

Toneel

Beveren-IJzer, zaterdag 2 april te 20 u.
in de H. Hartzaal : Toneelopvoering
„De Verkochte Grootvader“, blijspel
ingericht door KLJ.

Wielervedstrijd

Beveren-IJzer, 28 april, te 3 u. Dorpplaats
Kriterium van de Westhoek.

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND
Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
Biljartavond.

Bertennest

Zondag 1 april, te 7 uur stipt, vertrek per autobus, vanuit 't Bertennest te Roesbrugge, naar de 3de Taalgrensmars doorheen de bedreigde Druivenstreek rond Overijse, Tervuren, enz.. Alleen telefonisch inschrijven langs nummer 056/756.55 Slechts 70 fr. alles inbegrepen, ter plaatse te betalen.

Zondag 8 april, te 7 uur stipt, vertrek per autobus vanuit 't Bertennest te Roesbrugge naar de „Bormsdag“ te Merksem-Antwerpen. Prijs

autobus 100 fr, maar inschrijving vooraf in 't Bertennest of langs Tel. 056/756.55

Maandag 9 april tot en met zaterdag 14 april, vakantiekamp in 't Bertennest te Roesbrugge door het „Tehuis Nieuwland“ uit St.-Kruis bij Brugge.

Zondag 15 april, te 13 uur, vertrek per autobus vanuit 't Bertennest te Roesbrugge naar de V.O.S.-goudwedag te Knokke-Heist in het teken van „Jeugd en Vrede“; jongeren vertrekken 's morgens reeds per fiets. Voor beide groepen vooraf inschrijven in 't Bertennest of langs Tel. 057/302.08 ofwel 056/169.07

Maandag 16 april, te 20 uur, opening van de „Goede Week“ door de „Herziening van het Proces Jezus“, forum-toneel o.l.v. Herman Bruggen in 't Bertennest te Roesbrugge. Toegang 30 fr.

Dinsdag 17 april tot Pasen, „Goede Week-werkkamp“ in 't Bertennest te Roesbrugge voor plaatselijke „Bertennesters“ en Bertennestvrienden uit gans Vlaanderen.

Zaterdag 28 april vanaf 16 uur in 't Bertennest te Roesbrugge : weekeinde door V.T.B.-reisgezelschap. Tot en met zondagavond.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Het grote onderwerp van de dag is ABORTUS. Als je tegenwoordig de TeeVee aanzet of een dagblad inkijkt, gaat het eindeloos over hetzelfde onderwerp. De ene is er voor, de andere is er tegen, met het gevolg dat de verwarring steeds groter wordt. 't Is nochtans zo simpel als bonjour : abortus is alleen verantwoord als het erom gaat het leven of de gezondheid van de moeder te redden, dus om reden van een soort wettige zelfverdediging, de rest is moord !

Bovendien met al dat geparlesant krijgen onze kinderen van heel die kwestie een verkeerde indruk. Onze jarenlange inspanning om ze een treffelijke opvoeding te geven, gaat ermee naar de knoppen. Zelfs Gusta komt onder de invloed. Zondag laatst was ik naar de saucissekermis geweest, en 't is waar, 't was laat, of liever vroeg toen ik thuis kwam. Ik had een paar keren gewonnen en een paar keren verloren en ge weet hoe het gaat, er wordt een pintje gedronken om het verlies te verkroppen en een dubbele pint om de overwinning te vieren. Ik had een kop gelijk een oude radio, absoluut niet meer selectief. Toen ik de slaapkamerdeur openstak begon het onmiddellijk : „zijt ge niet beschaamd, ik heb nog geen oog dichtgedaan“, ik bleef zeer kalm en antwoordde om niet te bruuskieren : „Ik ook niet“. Maar toen begon het pas serieus. Gusta zette zich recht in bed en glde : „'t is maar jammer, dat je moeder destijds geen abortus heeft gepleegd“. „k Was onmiddellijk nuchter van 't verschieten en mijn brave moeder, die al zoveel jaren gestorven is, heeft toen zeker in haar graf dat éne woord gezegd, dat zij alleen maar gebruikte, als ze uitzonderlijk verontwaardigd was, als het werkelijk de spuitgaten uitliep : „godverdomme“

je bedroefde makker,

Pol

WIST U ?

- dat uw lichaam een vierde van zijn energie besteedt aan het zien en als u slechte ogen hebt nog meer ?

- dat kleuren-experts een miljoen verschillende kleuren kunnen onderscheiden ?

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

Schoenen voor
het tussenseizoen
en voor elke gelegenheid
degelijk en modieus.

Bekijkt eens onze uitstalramen,
dan bemerkt U reeds enkele modellen
en prijzen van onze collecties.

Binnen grote keus van :

Schoenen voor Dames
Heren
Kinderen
Marokijnwaren
Botten - pantoffels

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

BIJ STERFGEVAL

LUXE AUTOCORBILLARD
LIJKWAGEN MET PAARDEN
ROUWBEHANG

Eén adres : M. BEDDELEEM

Priesterstraat 5
POPERINGE Tel. 333.98

Voor Roesbrugge en omstreken

Gelieve men zich te wenden tot :

URBAIN DEVELTER-DEHEEGHER

Bergenstraat 1 Tel. 304.54
STAVELE (BEVEREN-IJZER)

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14
ROESBRUGGE
Tel. 306 16

WAT IS ER MODE?

Inzake Textiel en Confectie
breng ons even een bezoek

- bretelbroeken, kostuums
sportvesten en -broeken, modehemden
- bretelbroeken, damespull's, bloezen
jacquetten, kledjes
- blazers en kinderkledij
- specialiteiten voor:
eerste- en plechtige communie
huwelijk en rouw.

Zegels: Valois en Gezinszegels.

— Sluitingsdag: maandag. —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Nè ...zei Warden Platteboone, 'n gepension-neerd boertje van Westkappel plaatse, tegen zijn wuuf ...'k leezen hier in de gazette da ze zundaage è kurieus schoon theaterstuk speelen t' Haezebroek ...hèwè Flavie ...we gaan è keer gaan kijken ...en ie plooid de gazette open op den tafel ...t staat hier sè ...in groote letters Den Kus deur den stekkerdraad of het geheim van de Bedroogen Maagd! " ...è triestig spel in negen bedrijven. Je vangt ze gy zekers ...riep Flavie ..waarin da je gie nog joen deugd vindt voor zoo nen ouden duivel ...'k heb ik ol myn buuk vul ols ik 't opschrifte hooren ...ik zyn d'r defenitief gerust in wei ..je meugt gie olleene gaan ...en de goe voyaage en de wind van achter.!

En den uutvol daarvan wos dat Warden olleene optrok den zundagachternone naar Haezebroek, op zyn piekebeste, met zyn bolhoed en zyn zwarten sleppefrak aan van ols 'n trouwde. Ie wilde niet dat ze daar in 't stee rechtuut peinsden dat 'n van de boerebuuten wos.

Zulk 'n chieken theater hadde Warden van zyn leven nog nooit gezien ..zoo groot of de kerke van Westkappel ...en ollemaale gekleurde luchten die daar weghingen aan 't plafond ...dikke tapyten op de grond om geen geruchte te maaken ...zetels geheel en gansch in paane ...en daarbij nog ol die snelle vrouwmenschen die alsaan reeke toekwaamen en ol voeren in d'eerste reeken gingen gaan zitten ... Warden keek gelyk vergaapt ...

Maar met dat 'n uit zyn eigen ol è beetje laate aan wos en nog eerst è moment geheel die doeninge bekeeken hadde ...ging 't lucht olmetnekeer dood ...t spel begoste ...en Warden stoeg daar in den zydsang.

Nu ... Warden hield hem daar stief koeste tot dat 'n bachten hem è fyntig ieffrouwjtje zag staan met è soorte van è band aan heuren arme ...een van 't Komiteit van de feestte, peinsde Warden.

Mademoiseltje, zei Warden half luide ..nen stoel ostjebleeft ...ik 'n hebbe mijn plekke niet gevonden. Maar 't Mademoiseltje roerde van geen vinne. 't Wos meer in gang om te zien hoe dat de Maagd met dien kus deur den stekkerdraad ging bedroogen zyn of met Warden plekke te zoeken. Warden probeerde 't nog è keer, maar ze wos zoodaanig gestoord dat ze Warden met heuren voet tegen d'achterste sleppe van zyn frak een kleen wuptje gaf en zei „voila ..g'hebt hier rechtuut nen stoel ..zit daàr op.!

Warden wos è beetje geaffronteerd by ol dat groot volk, en gebaarde van geen een niet meer.

Maar ols de feestte gedaan wos en Warden daar den godsgesleegeen avond wos bluuven rechte staan om te kyken naar dat theaterstuk, moeste 't nu djuuste passen dat 'n in 't naar buuten gaan tegaare met dat ieffrouwjtje aan den uitgang kwam. Zyn kolerie kwam te berde ..en ie gaf dat schepsel alzo nengeweldigen stamp tegen heur achterwerk dat ze van d'eerste keer beneen op den voorlaatsen trap stoeg.

Daar sei ...riep Warden ..hier is joen stoel weere ..en 'k hebbe joen wel te bedanken.!

SJORS

Primus

- Wassen
- Spoelen
- Drogen
- Stijven

Dit alles ...
zonder
één handbeweging

Koop een automatische
wasmachine

Reeds vanaf

10.900 fr.

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS
STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16

8990 Roesbrugge

Tel. 057/303.79

P.C. 9046.77

De Proostdijhoeve in 1973

DE PROOSTDIJ „Beauregard” aan de WAAIENBURG

Het vroegere noordelijk deel van Proven, rakend aan de Waaienburg (Roesbrugge en Stavele) noemt de proostdijhoek. Op gelijk welke stafkaart van het leger staat „de Proostdij” - thans de hoeve van Albert Vandeputte - aangeduid, evenals de Proostdijbeek die van de Switspapestraat loopt naar de Haringe-beek op de grens van Stavele. Door gronduitwisseling (1971) tussen de gemeenten is dit deel van Proven nu ingelijfd bij Roesbrugge-Haringe. Geschiedkundig mag dit een gelukkige verwezenlijking genoemd want dit deel van Proven behoorde oorspronkelijk aan de heer van Roesbrugge en de proostdij stond veeleer in betrekking met Haringe (waaronder Roesbrugge hoorde) en Stavele, dan met Proven.

In een vroegere bijdrage over de kerk van Haringe (De IJzerbode, maart 1972) stond te lezen dat bij het opkomen van de parochies, de zorg hierover werd toevertrouwd aan abdijen. Zo werden Haringe in 1147, Stavele en Winnezele in 1168 toegewezen aan de abdij van St.-Augustinus bij Terwaan. Proven daarentegen kwam onder de Brugse abdij van den Eeckhoutte te staan (1151) terwijl Beveren rechtstreeks toebehoorde aan de bisschop van Terwaan (1152). Vandaar dat de parochianen tienden moesten bezorgen aan hun patronen. In de kerk van Haringe herinnert het St.-Augustinusbeeld (vlak voor de predikstoel) met daaronder het wapenschild van de St.-Augustinusabdij, aan dit patronaatschap. Gezien Haringe en Stavele een rijk landbouwgebied vormden - in tegenstelling met het

meer bosrijke Krombeke en Proven - hadden de paters van het verre Terwaan er belang bij ter plaats een nederzetting te bezitten van waaruit zij hun tienden konden beheren. Zo bv. moesten na de oogst - vóór het inhalen - de schoven geteld; hiervan kwam een tiende toe aan de tiendeheffers. Vandaar het bijhuis van de abdij, dat genoemd werd de proostdij van „Beauregard”; de naam getuigt voor zichzelf - vanaf de Provense proostdij hadden de paters een mooi zicht (un beau regard) over hun domeinen langsheen de IJzer.

Proostdij-historie

Wanneer de proostdij precies ontstond is niet bekend. Wij weten echter dat Willem van Bethune, heer van Roesbrugge, in 1220, het deel van zijn heerlijkheid dat op Proven lag, schonk aan de abdij van St.-Augustinus bij Terwaan, mits de verplichting dat de paters de kapel van zijn kasteel zouden bedienen. Zij moesten er driemaal in de week de H. Mis opdragen. De gronden van de Roesbrugse proostdij moesten dienen tot onderhoud van de kloosterlingen die bestonden uit een tweetal paters en enkele werkbroeders. De overste noemde proost - vandaar proostdij - en werd bijgestaan door een procurator of beheerder.

Omstreeks 1230 stichtten Willem en Elisabeth van Roesbrugge op het deel van hun heerlijkheid dat zich uitstrekte over het grondgebied Beveren, een vrouwenabdij die de naam kreeg „De nieuwe Plant” en die thans nog

Moederdag

Ik dank je moeder om dit leven,
om al je moed en al je trouw.
Jij ook, je kon abortus plegen
dat ik er nimmer wezen zou.

voortleeft binnen leper onder de naam Roesbrugge Damen. Om in hun onderhoud te voorzien moesten de parochies Haringe en Beveren een deel van hun tienden afstaan aan die abdij.

In 1274 werd de kapelanie van het hof te Roesbrugge toevertrouwd aan een pater van de St.-Augustinusabdij; deze vestigde zich in een huis te Roesbrugge dat tevens moest als passanten-gasthuis dienen. De kapelanie werd bevoorrad door de proostdij.

In het midden van de 15de eeuw bereikte de Terwaanse Norbertijnenabdij het toppunt van haar bloei; paters van de abdij bedienenden als pastoor de parochies Stavele en Winnezele. In Haringe was dit wellicht ook het geval tot aan de geuzentijd.

Na de verovering van Picardië door Lodewijk XI (1461-1483) bleef die streek het strijdtoneel tussen de hertog van Boergondië en de Franse koning. Het ging er zo beroerd aan toe dat de paters van Terwaan op de vlucht gingen en zich tijdelijk vestigden op de proostdij Beauregard. Daar stierf zelfs de abt van de abdij Joannes Lippins op 1 sept. 1486 ten gevolge van de pest. Hij werd begraven in de kerk van Haringe, onder een marmeren grafsteen met volgende tekst (in vertaling): Hier rust eerbiedwaardige vader en hooggeplaatste heer Joannes Lippins, eenmaal abt van de St.-Augustinusabdij bij Terwaan en begever van deze kerk, die het leven met de dood

ruilde op de eerste dag van september in het jaar Onzes Heren 1486.

Bij de verwoesting van de stad Terwaan (1553 - DeLeti Morini) moest de hele kloostergemeenschap opnieuw haar intrek nemen in haar vluchthuis „Beauregard”. Voor de heropbouw van de verwoeste abdij werden zelfs bomen betrokken uit de Roesbrugse proostdij. Ongetwijfeld zal de proostdij te lijden hebben gehad tijdens de godsdienstberoerten; zelfs de abdij bij Terwaan werd op 27 aug. 1594 overvallen door 12 geuzen uit Oudenaarde, die de abt Adriaan Neuville, de prior Balduinus Pauchet en de provisor Nicolaus Louchart gevangen meevoerden naar leper, waar zij na 3 maanden konden vrijgekocht.

De Proosten

De eerste met-name-bekende proosten van Beauregard zijn: Louis Cadart (1573-1581), Nicolas Louchart, Jean Le Noir († 1604) en Adriaan van Blendecq († 1624), Leonard Lheureux, uit Grevelingen, werd proost in 1640, is er gestorven op 23 nov. 1643 en ligt begraven in de kerk van Haringe. In 1671 kwam prior Joannes de Lannoy, uit Ariën, als proost naar Beauregard en werd in 1678 opgevolgd door Norbertus van Blendecques die op 1 april 1691 op de proostdij gestorven is. Hierop kwam de gewezen pastoor van Rincq, Fredericus Frammerij het proostschap waarnemen van 1692 tot aan zijn dood in 1706. Op 14 februari 1709 overleed in de proostdij Milo Egrard. Hij werd opgevolgd door Gilles Crou-

VANUIT PROVEN
STEENVOORDE

NAAR

roesbrugge-haringe
aan de ijzer

**BERTEN
NEST**

burcht
der
jonge jeugd

dus : geen „verandering” maar VERJONGING !

ZONDAG 20 MEI 1973

2e LENTEMARS

VOOR NATUURLIJK
EN MENSELIJK LEVEN

- tegen de derde wereldoorlog
- scheikundige vergiftiging of bevuiling
- kindermoord of vruchtafdrijving

Alle jonge en gezonde krachten doen mee en versterken het

NIEUW IJZERFRONT VOOR NATUURBESCHERMING

Streekcontacten langs Robbe Doise, Poperingestraat 41, Krombeke (Proven).

Tel. 057/347.50

of langs 't Bertennest, alwaar „voorlichtingsavond” op woensdag 16 mei te 20 uur.

PROOSTDIJ „Beauregard”

sel, uit Hazebroek, die stierf op 12 mei 1719; als metgezel had hij ontvanger Gilbert Looman, die in 1716 onderprior werd van de abdij. In 1768 komen voor op de proostdij Robert Casart (alias Pagart) proost van 1755 tot 1769 en Herman Prevlin (alias Peuvrel) ontvanger (1755). Vanaf 1778 tot 1787 treffen wij er als proost Ignace Ricquart aan.

De Switspapen

Dat er op „Beauregard” een kapel voorkwam lijdt niet de minste twijfel. Bij het dekenaal bezoek van 1768 noteert deken Leleu van Poperinge dat er twee kloosterlingen verblijven en dat de kapel er verwaarloosd uitziet. Er wordt beloofd de kapel te herbouwen. De proostdij werd tijdens de Franse omwenteling aangeslagen en verkocht als hofstede. Van de kapel was er op de hofstede Jan Desimpel-Dufloo (de vroegere bewoners) geen spoor meer. Een heel deel van het woonhuis werd ingenomen door drie voutekamers: een kleine naast de woonkamer en twee grote op de uiteinden die heel de breedte van het gebouw innamen. Dat waren stellig de grootste voutekamers van heel de streek. Op de ene kwam zelfs een ingemetselde bedalkoof voor. Na de dood van Remi Desimpel werd de hofstede verkocht en werden aan het woonhuis heel

wat verbouwingswerken uitgevoerd, zodat van het oorspronkelijke veel verloren ging.

De proostdij „Beauregard” die in verbinding lag met de kerk van Haringe en de hofkapel van Roesbrugge, beschikte over eigen wegen daar naartoe: de Switspapenstraat en de Switspapendreef. Deze werden aldus genoemd omdat de paters als Norbertijnen in het wit gekleed gingen en goed te onderscheiden vielen van de gewone priesters of papen, zoals men ze in die tijd noemde. De Switspapenstraat - het zou beter Witpapenstraat worden - is de weg die leidt van de proostdij, langsheen de Landing, naar de kerk van Haringe. Rechtover de uitweg van de proostdij-hofstede (dicht bij de Scherpenput) verbindt een voetweg (vroeger was het een dreef) de Molenwalstraat met de Krombekestraat, langswaar de paters naar Roesbrugge trokken. Over een weg naar Stavele is mij niets bekend.

A. Deschrevel.

BIBLIOTHEEK HARINGE

Nieuwe aanwinsten:

- *Capriolen* - Walter Capiau. Dit boekje bundelt enkele van Capiau's ondeugende telefoongesprekken, geestige anekdotes en allerlei reacties om en rond het radioprogramma.
- *Tussen beitel en penseel* - R. Avermaete. Over schilders, beeldhouwers, graveurs en tekenaars.

BIJ STERFGEVAL

werp al uw materiële zorgen op de

Begrafenisonderneming

**Camille
Verslype-Casteleyn**

Bergenstr. 11, Roesbrugge

Tel. 057/304.37

de enige die in het bezit is van:

Luxe-lijkwagen en rouwkapellen

voor Roesbrugge, Beveren-IJzer
en omstreken

en die voor U

de begrafenisceremonie regelt
en alle formaliteiten GRATIS
vervult.

- Gasvuren NESTOR MARTIN
- Kachels NESTOR MARTIN en SOMY
- Grasmachines
- Draadprodukten BEKAERT

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.64

WATERLEIDING - SANITAIR

LOOD - ZINK - ASFALT - FIETSEN

— Steeds vrijblijvend inlichtingen —

NIEUW !

**SUPER GASOIL
VERWARMING**

Een „TOTAL” nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel

- meer calorieën
- minder verbruik
- geen rook
- geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH
Watoustraat 15
PROVEN

Tel. 304.13

In onze gewesten heerst nog wel de mening dat het protestantisme alleen maar in het „noorden“ - in Holland - is voorgekomen. Dat is niet juist, want in de eerste helft van de 16de eeuw waren er meer protestanten in het zuiden, dan in het noorden. Doorheen haar verschillende vormen, met het Lutheranisme vanaf omstreeks 1520, de Wederdoperij vanaf 1530 en het Calvinisme vanaf 1540 heeft de reformatie een groot deel van onze bevolking ingepalmd. Dit succes was te wijten aan een geestelijke bereidheid ontstaan door ontevredenheid over hoofdzakelijk godsdienstige en bijkomstig maatschappelijke en politieke toestanden.

De paus die een dergelijke aantasting van zijn gezag en keizer Karel (later Philips II) die geen verdeeldheid onder zijn onderdanen konden toelaten, traden gezamenlijk streng op tegen de hervormden. Daardoor had alhier tussen 1543 en 1590, in drie fasen, een uitgebreide emigratie of uitwijking plaats. Mensen hadden om hun geloof te kiezen tussen heengaan en de brandstapel. Toen werd Vlaanderen economisch en intellectueel onthoofd. Onder hen die zijn vertrokken bevond zich de cartograaf Petrus Plancius.

Plancius in onze gewesten

Plancius werd geboren als Petrus Platevoet in 1552 te Dranouter, dat toen behoorde tot de kastelenij van Belle. Over zijn jeugd is weinig bekend, maar het lijkt wel zeker dat zijn ouders de reformatie waren toegedaan. Hij ging vroeg op school naar Hondschote, die toen - dank zij de hoge bloei van de wolweverij - uitgegroeid was tot een plaats van ± 15.000 inwoners en waar naast vier andere scholen ook een Latijnse school was geopend door Paulus Leopardus (Liebaert) van Izenberge, die zelf een leerling was van de beroemde Nicolaas Cleynaerts (1494-1542). Plancius studeerde vervolgens theologie, geschiedenis en talen in Duitsland en Engeland, waarschijnlijk legde hij zich ook toe op wiskunde, sterrenkunde en aardrijkskunde.

Plancius die calvinist was, werd in 1576, het jaar van de Pacificatie van Gent, tot predikant aangesteld en kreeg opdracht te prediken in diverse gemeenten van Westvlaanderen. Begin 1577 trok hij naar Mechelen, Brussel en Leuven. Hij kende er veel succes en zou er talrijke zgn. kruiskerken hebben opgericht. Door de vervolgingen waarvan de protestanten in die jaren het slachtoffer waren, verkeerde hij vaak in groot gevaar. In 1578 keerde hij terug naar zijn geboortestreek als predikant te Menen. Maar de Malcontenten overvielen deze stad en hij kon zich enkel redden door over de Leie te zwemmen. Hij moest alles in handen van de overweldigers achterlaten. Zijn bibliotheek werd achteraf op de grote markt te leper verbrand. Daarna werd hij nog predikant van de Gereformeerde gemeente te Brussel, zeven jaar lang, tot de stad in 1585 door hongersdood gedreven noodzaak was zich over te geven aan de hertog van Parma (A. Farnèse). Hij begaf zich naar Holland, waar hij weldra tot predikant werd aangesteld in Amsterdam. Hij bleef dat gedurende 37 jaren, waarin hij blij gaf van grote geestesgaven en blakende ijver, maar tevens door zijn onverdraagzaamheid en fanatieke beginselvastheid op de geschiedenis van de Nederlandse Hervormde Kerk een overwegende invloed heeft uitgeoefend. Hebben de Vlamingen een bijdrage geleverd tot de uitbouw van Hollands „Gouden Eeuw“, ze hebben ook bijgedragen tot een streng, onnatuurlijk puritanisme dat zich tegenwoordig afreageert in minder lofwaardige excessen.

Plancius als theoloog

Toen Plancius in 1585 in Amsterdam kwam was de Gereformeerde Kerk bezig aan de preciese omschrijving van de leer en beleefde zij moeilijke tijden. De Kerk wenste soevereiniteit in eigen huis en de Staat die vreesde voor een soort theocratie wenste de zaken

werpen werden afgezet, verlieten verschillende onder hen het land. Hun komst te Antwerpen was de oorzaak van het verschijnen van een pamflet aldaar, waarin Plancius aan de kaak werd gesteld (1619).

Plancius als cartograaf

Alhoewel Plancius als predikant en theoloog zeer bedrijvig was, ligt toch zijn grootste betekenis op het gebied van de geografie, de sterrenkunde en de zeevaartkunde. Zelfs in zijn preken betrof hij deze onderwerpen, zodat een tijdgenoot die hij niet gespaard had, hem schreef: „men zegt dat gij niet goed voorbereid den predikstoel bestijgt... Nu eens spreekt gij als een geograaf over Indië en de Nieuwe Wereld, dan weer blijft gij stilstaan bij een beschouwing der sterren...“. In 1590 werd te Amsterdam een Nederlandse bijbel uitgegeven, waarin naar de gewoonte van die tijd ook vijf kaarten werden opgenomen, die het eerste cartografisch werk van Plancius uitmaken. Maar zijn cartografische prestaties worden eigenlijk pas van betekenis met zijn grote wereldkaart van 1592, de *Nova et exacta terrarum orbis tabula geographica ac hydrographica* (1,46 m x 2,33 m) waarvan er heden nog maar één exemplaar bekend is, dat te Valencia (Spanje) wordt bewaard. Vanaf 1594 werden door de Hollanders schepen naar Indië gestuurd en verschillende scheepvaartmaatschappijen opgericht met het doel met die verre streken handel te drijven. In 1602 werden al die concurrerende verenigingen samengesmolten in de „Oost-Indische Compagnie“. Plancius was niet alleen wetenschappelijk adviseur van al deze maatschappijen, maar het initiatief tot de oprichting ervan zou zelfs van hem uitgegaan zijn, terwijl hij tevens financieel zou geïnteresseerd geweest zijn. Hij gaf de stuurlui les in zeevaartkunde, nam proeven af en verstrekke bekwaamheidsgetuigschriften. Hij stimuleerde

PETRUS PLANCIUS (1552-1622) van DRANOUTER

van de godsdienst te regelen naar eigen goeddunken. Ook bestond er een strijd in de Kerk zelf tussen de Rekkelijken die aan de Staat medezeggenschap in de Kerkregeling wilden en tegen elke belijdenisdwang waren gekant en anderzijds de strenge Calvinisten of Confessionelen, die tegen staatsmedezeggenschap en voor een geprogrammeerde belijdenis waren.

Reeds spoedig trok de nieuwe leraar de aandacht en trad hij op de voorgrond. Bij vele vergaderingen, besprekingen en bemiddelingspogingen speelde Plancius een voorname rol, ook als afgevaardigde op synoden. Hij geraakte in conflict met Arminius omtrent de predestinatieleer en maakte het ook de luthers lastig. Hij beschuldigde hen van onrechtzinnigheid, van ontrouw aan de Augsburgse Confessie en van slechte gedragingen te Antwerpen, Hondschote en Brussel. Hij streed ook tegen andere sekten en tegen de Roomsen op een bijzonder heftige wijze, die soms zelfs zijn medestanders verbaasde. De aanhangers van Arminius kregen na diens dood de naam van Remonstranten. Confessionelen werden Contra-Remonstranten. Plancius moet als een van de voormannen van de Contra-Remonstrantse beweging worden beschouwd.

Toen de Remonstranten door de Dordtse Synode van november 1618 werden veroordeeld en de predikanten die zich niet wilden onder-

hun geografische belangstelling of gaf hun opdracht onderzoeken te doen, die konden leiden tot de oplossing van bepaalde problemen van aardrijkskundige aard. Zijn beroemste leerling was Willem Barentz (± 1550-1597) met wie hij in 1595 een werk uitgaf dat getiteld was: *Nieuwe Beschryvinghe ende Caertboeck van de Middellandsche Zee*, waarin een door Plancius ontworpen kaart voorkwam die gegraveerd was door die andere uitgeweken Westvlaamse cartograaf, Jodocus Hondius van Wakken.

Er zijn nog kaarten van Plancius bekend, die Italië en de omliggende landen voorstellen. In 1607 vervaardigde hij weer een grote wereldkaart, in twee halfronden, die steunde op een oudere uitgave, maar aangevuld was met meer recente vaststellingen. In 1614 en 1615 ontwierp hij respectievelijk een aard- en hemelglobe die uitgegeven werden door Pieter Van den Keere (Kaerius). Nog in 1621, één jaar voor zijn dood, verscheen een aan Plancius toegeschreven hemelglobe.

Plancius van Dranouter heeft niet alleen de Hollandse cartografie, die tot dan toe regionaal en Europees was gebleven, uitgebreid tot de ganse bekende wereld, maar hij lag tevens aan de grondslag van de Hollandse ontdekkingsreizen en de Hollandse handelsbetrekkingen met Oost- en West-Indië. Hij was een sleutelfiguur van „Hollands Glorie“.

Roger-A. BLONDEAU

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

4 - Bisschop Rythovius van leper en prelaat Loëus van Eversam

Wie was de leperse bisschop Rythovius? Wie was de Eversamse prelaat Loëus of Loensis? Waarom was de leperse bisschop afwezig in 1579? Waarom werd de Eversamse prelaat de administratie van het bisdom leper toegewezen?

Monseigneur Rythovius was de eerste bisschop van leper. Zijn eigenlijke naam was Martinus of Maarten Bauwens doch daar hij uit Rieethoven - een Kempisch dorp - afkomstig was - kreeg hij tijdens zijn verblijf te Leuven de naam Rythovius.

In februari 1558 werd hij benoemd tot Rector-Magnificus van de Leuvense universiteit. Vroeger was hij er professor in theologie en president van het H. Geest-College.

De oprichting van het bisdom leper en de benoeming van Rythovius op het consistorie van 10 maart 1561 brachten algemene vreugde te leper, immers Veurne had ook bisschopsstad willen worden en had daartoe in 1553 een verzoekschrift gericht tot Karel V.

Op 11 november 1561, feestdag van zijn patroon, tevens patroon van de stad leper, deed Rythovius zijn intrede in de nieuwe bisschopsstede. Dat Mgr. Rythovius de zaken krachtadig aanpakte en zijn hervormingen doorvoerde blijkt uit zijn vele herderlijke brieven, zijn kloostervisitaties en zijn bezoeken aan zijn 152 parochiën en de verschillende diocesane synoden die hij bijeenriep en voorzat. Dat hij een energiek man was en de waarheid durfde zeggen zal later blijken uit een brief gericht tot de koning en tot de prelaten van de reguliere kanunniken, wier regel hij streng en strikt wilde doen toepassen.

Om wille van de goede relatie die er tussen de bisschop en graaf van Egmont, de stad-

houder van Vlaanderen had bestaan, werd Rythovius door de hertog van Alva aangeduid om aan de graaf zijn terdoodveroordeling mede te delen en hem in zijn laatste ogenblikken bij te staan. Graaf van Egmont werd onthoofd op de Grote Markt te Brussel op 5 juni 1568. Hij was de oom van graaf Lamoraal van Hoorne die op het Stavelse kasteel woonde. De moeder van Lamoraal van Hoorn was Eleonora, dochter van de graaf van Egmont en Sabina van Beieren.

De leperse bisschop was einde 1577, samen met de bisschoppen van Brugge en Gent en andere vooraanstaande katholieke edellieden, abten en prelaten naar de jaarlijkse zitting van de Staten van Vlaanderen getrokken. Daar hield hij een gloedvolle rede tegen het protestantisme. Hij zou echter zijn vrijpostigheid duur moeten bekopen. Hij werd samen met de Gentse en Brugse bisschop en andere vooraanstaanden, gevangen genomen en gekerkerd op 12 december 1577.

De prelaat van Eversam was ook op die bijeenkomst uitgenodigd maar hij trok er niet naar toe, onder voorwendsel van hevige jicht. De kroniekschrijver legt de nadruk op „voorwendsel“.

Die prelaat noemde Jan van Loo of Loëus of Loensis (het was toen mode de namen te latiniseren). Hij was de eerste prelaat die door de eerste bisschop van leper, Rythovius, gewijd werd.

Jan van Loo was geboortig van Esen, van goede ouders, die hun kinderen konden laten studeren. Een broer van hem, Martin, was advocaat te Diksmuide.

Na zijn humaniorastudies te Armentières, onder leiding van Louis Petit of Parvus uit Hazebrouck, koos hij het monastieke leven en kwam te Eversam als postulant in 1547, tijdens het prelaatschap van Quintius Caulier. Hij werd geprotest in 1548. Hij schreef een mooi Latijns gedicht bij de aanstelling van Roger Trier, die in 1554 met algemene stemmen tot prelaat was verkozen en van wie Jan van Loo heel veel hield.

Jan van Loo werd zelf tot prelaat verkozen en gewijd op 13 september 1562 als opvolger van Nicolaus Schatse.

Jan van Loo was filosoof, schrijver en dichter. Ook zijn broeder Martin schreef Latijnse gedichten. Hij schreef Latijnse verzen, brieven, redevoeringen en verhandelingen. Een bundel brieven en gedichten, in handschrift, berust in de bibliotheek van het bisdom Brugge. Hij was de vriend en de mecenas van al de Westvlaamse dichters en schrijvers uit die tijd, Jacques Marchant, Jacques Sluper, Franc. Haemus, dokter Arnold Cabotere van Brugge, Marius Laureus van leper, Jan Silvius van Veurne en J. De Paep (Papius) van Waasten, enz. Vaak schaarde hij hen allen aan zijn tafel. Verscheidene onder hen droegen werken of dichtbundels op aan de Eversamse over-

ste Loensis. Hij was dan ook een zeer gekende en geëerde figuur in de geestelijke en intellectuele middens.

Ook het seminarie van leper lag hem nauw aan het hart. De Eversamse nieuwelingen en novicen zond hij er heen voor hun morele en intellectuele vorming. Ook hier was hij een ware mecenas.

Het moet ons dan ook niet verwonderen dat de leperse bisschop in 1579 de prelaat Jan van Loo, die te leper verbleef, belastte met de zorg, in zijn naam, van gans zijn diocesis (Chron. Eversam blz. 39).

In december 1577 gevangen genomen, bleven de bisschoppen van leper, Gent en Brugge opgesloten in het Prinsenhof te Gent. Rythovius achtte het eerst overbodig een plaatsvervanger in zijn bisdom aan te stellen, in de overtuiging dat hij spoedig weer op vrije voeten zou gesteld worden.

Tallose pogingen daartoe ondernomen o.m. door het leperse stadsbestuur, door het Kapittel van de St. Maartenskathedraal, door de Staten van Vlaanderen, door aartshertog Matthias en de Prins van Oranje en zelfs door koningin Elisabeth van Engeland. Niets mocht echter baten. Er werd dan ook maar besloten een ontvluchting te wagen.

In de nacht van 15 juni 1579, konden ze langs een geheime trap het kasteel ontvluchten. Met een roeibootje werden ze over de stadsgrachten gebracht, doch toen begon de tegenslag, de persoon die voor de paarden moest zorgen, had niet durven komen. Ontmoedigd maar vertrouwend op God trokken ze tevoet verder. Onderweg ontmoetten ze een Gentse slager die tegen tien uur 's morgens het stadsbestuur verwittigde en vertelde wat hij gezien had. Onmiddellijk werd alarm geslagen en met trompetters werd er uitgebazuind dat een beloning van 1000 gulden zou geschonken worden aan diegenen die een van de voortvluchtigen zou aanbrengen.

De bisschoppen van leper en Brugge en de meeste van de ontsnapten werden ontdekt en opnieuw gekerkerd. Van een nieuwe poging zou geen sprake meer zijn. Nu voorzag Rythovius een langdurige gevangenschap en vroeg dan ook om in het bestuur van zijn bisdom vervangen te worden.

Nog twee jaar zou Rythovius in de gevangenis blijven. Op 15 augustus 1581 werd hij, na veel vruchteloze pogingen, tegen een vooraanstaande protestantse predikant uitgewisseld. Hij kon echter naar zijn bisdom niet terugkeren daar de calvinisten van uit leper en Gent heel Vlaanderen overheerst hadden. Op 27 maart 1582 hernam hij het bestuur van zijn bisdom. Hij vestigde zich in juni van hetzelfde jaar met zijn secretaris Gerard Petri van Steensel en zijn zegelbewaarder Adriaan van Zeeland van Vesseem te Rijsel. Op 12 augustus 1582 trok hij naar Veurne en vandaar naar St.-Winnoksbergen. Daar in deze streken een hevige pestepidemie heerste

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

**MEWAF
METALEN MEUBELN**

aan FABRIEKSPRIJS
FRANCO THUISGEBRACHT EN
GEPLAATST

Laat U kosteloos inlichten bij de
erkende verkoper voor uw streek:

**BUREAUMACHINES
VAN SEVENANT**

leperstraat 64 Poperinge
Tel. (057) 338 45

Grote keus behangpapier: stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

Mei 1973

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Bako blauwe kroon 1/2 kg	72,50	67,50	5
Koffie Bako groene kroon 1/2 kg	67	59,50	7,50
Maïsolie Vandemoortele liter	38	27,50	10,50
Roda margarine kg	55	47	8
Brabantia margarine kg	34	27	7
Solo margarine kg	34	30	4
Planta margarine kg	44	38	6
Confituur Materne 450 gr	28	18,50	9,50
Kristalsuiker 5 kg verpakt	85	75	10
Repen Julienne 2 voor	35	25,50	9,50
Vliegenbus Ca-va-seul	78	49	29

en het getal priesters te klein was geworden hielp de bisschop zelf de zieken bezoeken en de sacramenten toedienen. Hier kreeg hij ook de vreselijke besmetting van de pestziekte. Eenzaam en afgezonderd van de wereld lag hij in het klooster der grauwe zusters Franciscanessen te St-Omaars zijn dood af te wachten.

In ballingschap is hij gestorven op 9 oktober 1583. Zijn bisschopsstad, Ieper, heeft hij niet meer teruggezien. De calvinistische bezetting liep er pas ten einde in april 1584.

Prelaat Jan van Loo trachtte de verspreide kudde religieuzen te verzamelen in de Ever-samse refuge te Ieper. Elf jaar heeft hij zijn bisschop overleefd. De heropbouw van zijn klooster heeft hij echter niet mogen beleven. Op 13 oktober 1594 stierf hij te Ieper en werd er begraven in de St-Niklaaskerk.

Over bisschop Rythovius verscheen een levensschets van de hand van P.H. Verhoeven, O. Praem, uitgeverij Cultura Wetteren, 1961, onder de titel *Maarten van Riethoven* en over Jan van Loo kan men lezen in de *Biographie des hommes remarquables de la Flandre Occidentale*, t. III, p. 272-275 en in de *Biographie Nationale de Belgique*, XI, p. 379-380.

(wordt vervolgd)

R. Lanszweert.

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS

aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE

LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater: Raoul BOSSAERT-ROSSEEL

op de grote baan Veurne-Ieper bij WOESTEN

Tel. 057/404 42

303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Roesbrugge: Oorlogsdossier 1914-1918

Madagassen en Annamieten

Het vorig artikel, over de „doop der negers te Roesbrugge“ (oktober 1918) heeft bij sommige mensen van Roesbrugge heel wat deling verwekt. Uit inlichtingen allerhande die wij mochten ontvangen blijkt duidelijk dat men de negers van Madagascar genomen heeft voor Annamieten, wat ze zekerlijk nooit geweest zijn. Er wordt mij bevestigd dat er eveneens Madagassen geleverd waren achter de Hoge-Wayenburg, op Krombeke of Stavele, want mijn zegsman wist te vertellen dat zij de zondagmorgen in groep naar de eerste mis kwamen in de kerk van Roesbrugge. De kleine mannetjes waarover Daniël Deschuytter het had, zouden dus Annamieten geweest zijn (in Haringe sprak men van Chinezen) die deel uitmaakten van een werkkorps dat de wegen moest onderhouden. Die Annamieten, bewoners van Vietnam, zijn zoals de echte Chinezen en de Japanners inderdaad klein van gestalte, doch men kan ze hoegenaamd geen negers noemen.

Had E.H. Brutsaert het dan verkeerd voor? - Heel zeker niet, want als hij schrijft „(dat er) niet verre van Roesbrugge een groot getal

Fransche soldaten (waren) gecantoneerd. Het waren negers uit 't eiland Madagascar“, dan kan men niet twijfelen aan de herkomst ervan. Niet zo moeilijk echter om te besluiten, dat er achter de hofstede Deschuytter in al die kampen zowel Madagassen als Annamieten (broederlijk vereend?) geleverd hebben, wat in de eerste wereldoorlog zeker niet ongewoon was.

Feit is, dat op Roesbrugge-Haringe zelf, en op de gemeenten rondom, zoals Krombeke, Proven, Westvleteren, Beveren en andere, heel veel koloniale troepen waren, dit zowel uit de Engelse als uit de Franse kolonies. Aimé Claeyssoone (zie vorige artikels) spreekt in dit verband van „Fransche Araben“, „Gou-niers te paard“, Turcos, Zouaven en „andere vreemde volkstammen“. In 1917 vermeldt hij de Senegalezen die van 20 tot 29 juli in „den Oosthoek gecantoneerd zijn“. Voegen wij daarbij de inwoners van Madagascar, en de Annamieten met daarbij de Marrokanen en Algerijnen die hier regelmatig opdoken. Bij de Engelsen kwamen daar nog de Australiërs, Canadezen en Transvalers, terwijl ook Portugezen en Amerikanen Roesbrugge aan-

Drukkerij - Boekhandel SCHOONAERT
Bergenstraat 14-16 8990 ROESBRUGGE

KOMMUNIEGESCHENKEN

Maak ze gelukkig
met een blijvend geschenk

Jeugdboeken LANNOO

Passers

Vulpennen
Stylo's

PARKER

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

- In alle kwaliteiten —
- In alle prijzen —

deden. Tot het Chinees werkkorps toe (waarschijnlijk dus de Annamieten?), waarvan een zestal zerkjes op het Engels kerkhof van Haringe getuigenis afleggen.

Het zou natuurlijk zeer belangwekkend zijn te kunnen achterhalen wanneer en waar al die vreemde mensen hier hebben verbleven, doch ik denk dat dit thans onmogelijk geworden is. Wel vertelt men nog op de hofsteden van de Patershoek te Westvleteren van de „oorsnijders“, halve wilden, die aldaar gelegerd waren. Die brachten als bewijs van hun koraatheid één der oren van hun gevallen vijand mee. Sommigen beweren zelfs gezien te hebben dat er onder hen waren die in hun ransel het hoofd meedroegen van een neergestoken vijand.

Reeds heel vroeg in de eerste wereldoorlog werden koloniale troepen ingezet. In dat verband vernam ik van Henri Louwaeghe-Vereecke, wonende Blokstraat te Roesbrugge-Haringe, op de „Latershoeve“, dat met de komst van de Franse Dragonders in 1914 - Aimé Claeyssoone spreekt van 1600 dragonders die op 8 november 1914 op de hofsteden van Haringe ingekwartierd waren - er ook reeds „Araben“ mee waren. Voor die Arabieren (en zeker ook voor andere soldaten) was er op Louwaeghe's hof een hospitaal ingericht. De bietenkelder diende tot operatiezaal - heel primitief ingericht - terwijl erboven op de plankenvloer van de kelderzoldering de gekwetsten op twee rijen lagen geschikt, van elkaar gescheiden door gevlochten rieten matten. Dit veldhospitaal zou wellicht daar gebleven zijn, ware het niet dat de waterbevoorrading niet genoeg verzekerd was. De Franse legerleiding had immers in de weide vóór de hoeve twee putten laten graven, zonder water te vinden. Zodoende werd alles dan maar opgedoekt en overgebracht naar Roesbrugge-dorp, langs de Wulve- of Wijngaardstraat, op de weilanden van diezelfde Louwaeghehoeve. Door zijn betere ligging dichtbij de verkeersweg Duinkerke-leper, werd dit hospitaal dan ook dra van grote betekenis (Zie daarover vorige bijdragen).

J.Gh.H.

Ik kom te fête

Een lezer heeft het maartnummer van *De IJzerbode* overgemaakt aan de bekende taalkundige Maarten van Nierop, om zijn oordeel te vragen over onze uitleg van de uitdrukking „te fête“ (komende van „op het volgende feest“).

Onze verklaring was de samenvatting van een knipsel, ons weer door een lezer overgemaakt. Welnu, Maarten van Nierop is niet akkoord. Steunende op oudere citaten, zou volgens hem „te fête“ teruggaan op het oud-Franse woord *faillite* (oudere vorm van *faill=felt*), waardoor op het feit of te *felte* moet verstaan worden als *terstond*.

Al moeten we toegeven dat zijn verklaring zeer aannemelijk lijkt, toch wordt „te fête“ bij ons meer gebruikt in de zin van *weldra*, in een nabije toekomst, in plaats van *terstond*. Kent er iemand een andere uitleg?

Centrale Verwarming Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b

STAVELE

Tel. 057/306.52

of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watoustraat 1 8994 PROVEN

Tel. 057/303 39 - 057/303 26 - 057/302 58

ALLE VERZEKERINGEN en GELDPLAATSINGEN

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

en „ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTOKAS

(A.S.L.K.) - Spaarboekjes van de post.

Erkende agenten voor:

Proven-Krombeke — Watou
Roesbrugge-Haringe en Stavele.

ONDER STAATSWAARBORG

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Frederic Andries, z. v. Norbert en Annie Porreye.
- Geert Hoet, z. v. Odier en Simonne Vandaele.
- Geert Dehaene, z. v. Willy en Agnès Deblonde.
- Patricia Cappoen, d. v. Denis en Blanche Schoonaert.

Overlijdens

- Marcel Blondeau, 63 j., wedn. v. Gerarda Worm.
 - Alida Faes, 84 j. weduwe van Jules Donche
- #### Huwelijksaankondigingen
- Marc Sioen van Dadizele met Paula Neuville van Roesbrugge.
 - Frans Decroock van Watou met Godelieve Deschrevel van Roesbrugge-Haringe.
 - José Maes met Monique Haghevooren, beiden van Roesbrugge-Haringe.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Greet Vandeputte, d. v. Frans en Yvonne Catrycke.

Huwelijksaankondigingen

- Daniël Vandenbroucke met Lena Lanszweert beiden van Stavele.
- Carlos Debacker van Izegem met Maria Vandaele van Stavele.
- Herman Ryon van Gent met Ingrid Devick van Stavele.
- Gery Declerck van Stavele (Beveren) met Magda Hauspie van Beauvoorde.
- Hendrik Maeyaert van Stavele (Beveren) met Colette Neirynck van Leisele.

Gemeentebericht:

Voortaan zal de Gewestelijke Ontvanger ten dienste van de inwoners zitdag komen houden op het gemeentehuis. Dit elke maandagvoormiddag van de onpare maanden en elke eerste maandagvoormiddag en derde donderdagvoormiddag van de pare maanden, telkens tussen 11 en 12 uur.

Coiffure Marc

Ingevolge het jaarlijks verlof, gesloten van 13 tot en met 18 mei. Terug open op 19 mei.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND MEI

Allerlei

Haringe, bij Martha Ryon
zaterdag 5 mei te 20 uur : Souper voor de leden van de Biljart- en Kaartersclub.

Haringe, vrijdag 25 mei te 20 uur
Café „St.-Martinus“, bij R. Donche
Gespreksavond over de mogelijkheden van samenwerking onder meerdere gemeenten.
Inleiding: Jan Hardeman.

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND
Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
Biljartavond.

Lijnvissen : „De Heydebeekvisser“

Zondag 13 mei, 2de kampioenschap voor de leden. Inschrijving bij Martha Ryon, Haringe. De prijskamp gaat door in de „Brikkepit“ te Proven van 15 u. tot 17 u.

Dansavonden

Proven, zaterdag 5 mei te 20 uur
Zaal „t Rozenhof“
Fantastisch Bal met het orkest „AndreX“
ten voordele van de Jaarlijkse Paardenkoersen
Proven, zaterdag 19 mei te 20 u.
Zaal „t Rozenhof“
Groot Majorettenbal met Discobar „Hoppebel“
ingericht door de Muziekmaatschappij Proven

Kaartingen

Roesbrugge, dinsdag 8 mei bij J. Gunst
Vrije kaarting „Derde Leeftijd“
Beveren-IJzer, donderdag 17 mei te 14 u.
in „t Boerenhof“, Gezellig Onderonsje met
prij斯卡arting voor de leden „Derde Leeftijd“.
Roesbrugge, dinsdag 22 mei bij J. Gunst
Puntenkaarting voor de „Derde Leeftijd“

Duivenvluchten

Roesbrugge, bij J. Gunst
Dinsdag 1 mei : Arras
Zondag 6 mei : Breteuil
Zondag 13 mei : Arras - oude & jaarl. - Dourdan
Zondag 20 mei : Breteuil - oude & jaarl.
Zondag 27 mei : Breteuil - oude & jaarl. -
Dourdan

Donderdag 31 mei : Arras

Krombeke bij Georgette Dewancker
Zondag 6 mei : Arras - jaarl. - Dourdan
Zondag 13 mei : Arras - Breteuil
Zondag 20 mei : Breteuil - Dourdan
Zondag 27 mei : Breteuil
Donderdag 31 mei : Arras oude - jongen

Schieting aan de staande wip

Roesbrugge, zaterdag 26 mei te 15 uur
Konings- en Prijsschieting aan de staande
pers bij Deschuyt Valère.

Koersdoortocht

Doortocht van de beroepsrennerskoers „Om-
loop van de Westhoek“ op woensdag 16 mei
rond 16 uur. - Doortocht : Proven - Roesbrugge
- Beveren.

Bertennest

Zondag 6 mei, om 10 uur, verzameling aan
't Bertennest te Roesbrugge voor vertrek naar
„Bertennest 3“ te Kortrijk, alwaar jongeren-
ontmoeting en „natuurmiddagmaal“, waarna
vertrek naar Algemeen V.O.S.-kongres te
Brussel. Vooraf inschrijven langs telefoon :
057/302.08 ofwel 056/169.07

Woensdag 16 mei, om 20 uur in 't Bertennest
Roesbrugge, voorlichtingsavond over natuur-
bescherming en levensrecht m.m.v. Karel
Dries met kleurdia's die o.m. het moorddadige
van „vruchtafdriving“ aantonen. Toegang vrij
en gelegenheid tot inschrijving voor „Lente-
mars“; zie blz. 2.

Zondag 20 mei, om 9 uur, verzameling aan
't Bertennest te Roesbrugge voor deelname
autokaravaan, natuurmis en volksvergadering
met 2de „Lentemars voor Natuurlijk en Men-
selijk Leven“ door Nieuw IJzerfront voor Na-
tuurbescherming.

Zondag 27 mei, om 8 uur, vertrek aan 't Ber-
tennest per autobus naar het 36e Vlaams
Nationaal Zangfeest te Antwerpen.

ROESBRUGGE

Liggende wip „De Handboog“

Lokaal „t Kristen Volkshuis“ bij J. Gunst
UITSLAG KAMPIOENSCHAP : na bekorting
1. Verneulen Jérôme
2. Lannoeye Jos.

„De Vrolijke Pikkers“

Lokaal „Sportwereld“ bij G. Decroo
UITSLAG KAMPIOENSCHAP :
1. Deloz Jean-Pierre
2. Goussey Werner
3. Goussey Fabien
Koning : Deloz Jean-Pierre
Koningin : Rondelé Monique

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

*Onze nieuwe regering is met de beste bedoe-
lingen gestart. Er was sprake van besparin-
gen, van verspillingen te beletten en nutte-
loze uitgaven te vermijden. Dat was taal naar
mijn hart.*

*Maar... hoe meer men spreekt van sparen,
hoe meer staatstoelagen er gevraagd worden.
Iedereen zit met een deficit : de steenkolen-
mijnen, de petroleumraffinaderijen, de Val-
St.-Lambert, de posterijen, de spoorwegen,
de Sabena, de gazetten en wat weet ik nog
meer. En om het ene gelijk het andere te zeg-
gen, Gusta en ik hebben gisterenavond eens
de rekening gemaakt van ons elgen inkomsten
en uitgaven en we komen dedju ook met een
tekort!*

*Maar zonder veel studie of vergaderingen
heeft Gusta onmiddellijk drastische maat-
regelen in het vooruitzicht gesteld om ons bud-
get te doen sluiten; maatregelen waarvan ik
grotendeels het slachtoffer ben. Om te be-
ginnen moet ik mijn haren laten groeien, niet
om de mode, maar om het profijt; voortaan
moet ik mijn sigaretten zelf rollen en mijn
drinkgeld zal nauwkeuriger gecontroleerd wor-
den. We moeten toekomstige maand naar de
bruiloft van een nichtje en er was mij een
nieuw kostuum beloofd, maar de uitgave is
geschrapt en ik moet mij tevreden stellen
met een nieuwe plastron. Mijn oude zwarte
hoed, die reeds ingepakt was voor de negers,
keert terug naar de kleerkast. Zelfs de Heili-
ge Kerk zal de gevolgen dragen : de eerst-
volgende weken moet ik ter kerke met al de
oude Luxemburgse francs die sedert jaren in
onze toeglade liggen.*

*Ik ben overtuigd dat men bij de volgende
verkiezingen op de aanplakborden zal kunnen
lezen : „Voor een ernstige bezuinigingspoli-
tiek - stem GUSTA“.*

*Je vriend,
Pol*

DE IJZERBODE Informatieblad

voor de gemeenten :
Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren
op 2100 ex. verspreid met de post.

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming
en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

Schoenen voor
het tussenseizoen
en voor elke gelegenheid
degelijk en modieus.

Bekijkt eens onze uitstalramen,
dan bemerkt U reeds enkele modellen
en prijzen van onze collecties.

Binnen grote keus van :

Schoenen voor Dames
Heren
Kinderen
Marokijnwaren
Botten - pantoffels

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

BIJ STERFGEVAL

LUXE AUTOCORBILLARD
LIJKWAGEN MET PAARDEN
ROUWBEHANG

Eén adres : **M. BEDDELEEM**

Priesterstraat 5
POPERINGE Tel. 333.98

Voor Roesbrugge en omstreken

Gelieve men zich te wenden tot :

URBAIN DEVELTER-DEHEEGHER

Bergenstraat 1 Tel. 304.54
STAVELE (BEVEREN-IJZER)

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

**G
A
L
E
R
I
J**

VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14
ROESBRUGGE
Tel. 306 16

WAT IS ER MODE ?

inzake Textiel en Confectie
breng ons even een bezoek

breutelbroeken, kostuums
sportvesten en -broeken, modehemden
breutelbroeken, damespull's, bloezen
jacquetten, kleedjes

blazers en kinderkledij

- specialiteiten voor:
eerste- en plechtige communie
huwelijk en rouw.

Zegels: Valois en Gezinszegels.

— Sluitingsdag: maandag. —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Sander Snippe van aan de Finteele wos dien uchtend vroeg uut zyn bedde, kontra zynen pacht dat 'n moeste gaan effen doen bij zyn propetaresse Madam De la Krotterrie de Striepeghem.

Sander huizenierde olleene op è klein nestje van è paar gemeente groot, tegae met zyn keuns, schaapen en oek nog è koeibeeste. Zyn wuuf, Melanie, wos ol fraai lange dood en by den Heere.

Van de Finteele tot aan 't ingaan van leper waar dat de propetaresse weunde, dat 'n wos niet verre . . . maar voor Sander met zyn brommer . . . dat waren ander papieren . . . ol die bierwinkels langs zyn passage . . . en heet dat de kraaien gaapten dien dag . . . nu, den uutvol wos dat 'n by Madam toege- stekt kwam flaks op den noene.

Madam wos gewillig in heur binnenplekke om 't eten ols 't meisen ieffouwe Antoinette kwam zeggen dat Sander daar wos met 't geld van den pacht.

't Is gy laat maar kom de Sander hier . . . zei Madam, die niet ol te wel heur vlaams meester 'n wos. Ze zat daar met è klein bril- letje op heur maatig groote neuze . . . met è roste parukke aan . . . en eenigte stekkers haar op heur kinne waaronder dat ze 'n groote serviette gemonteerd hadde . . . gereed om te beginnen.

't Is het niet zal déranger dat ik eerst pak den diner . . . zei Madam ols Sander binnen wos.

Doet gy maar, madam, zei Sander, die zulk groote geeste kreeg deur de goe reuke van de soepe die in zyn neuzegaaten kittelde . . . en geheel de voornoene op route zyn dat geeft appetyt. 't Vergerde nog ols Antoinette nen kurieuzen "entrée" kwam opdienen en daar- achter d'hoofdplaa met gebruinde patatten, geroosterd kalvlees en sukerboonen . . . en bovendien nog è pot verschen kaffie met è taartestuk.

Maar Madam 'n gebaarde van geen een . . . en Sander 'n wos noch nat noch drooge ge- presenteerd.

't En hadde daar oek nog niet veele gezeid geweest ols Madam achter dat ze 'n half uure binnengespeeld hadde, vroeg tegen San- der: Mais . . . 't is hoe gaat den boerenstiel met de beest en de werk . . . ?

Kurieus wel, madam, zei Sander . . . stief goed . . . Maar 'k hebbe daar 't passeerde weeke è raaren toer tegen gekomen . . .

Bè bè bè . . . zei Madam . . . 't is wat gy zeg . . . ? 't is niet van den ongeluk . . . ?

God zy gedankt . . . neen 't . . . zei Sander . . . 't is met mijn koeibeeste . . . ze kalfde zy dunderdag laatst en je moet è keer peinen . . . vuuf kalvers in eenen keer . . .

Mais enfin . . . orakelde Madam . . . dat is nen affaire die is . . . enfin . . . niet naturel.

Neen 't, zei Sander . . . 't en is niet naturel . . . maar 't slechtste van die affaire is dat è koei- beeste maar vier speenen 'n heeft . . .

Ha . . . oui . . . zei Madam . . . gelyk een die d'r kennesse van hadde . . . vier van de speen . . . enne . . . 't is wat de vijfde van de kalf dan doen . . . ?

't Vuufde kalf . . . ? . . . zei Sander . . . hewè Madam . . . 't doet dijuuste gelyk ik . . . 't staat er op te kyken . . . !

SIJORS

Primus

- Wassen
- Spoelen
- Drogen
- Stijven

Dit alles . . .
zonder
één handbeweging

Koop een automatische
wasmachine

Reeds vanaf

10.900 fr.

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS
STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16

8990 Roesbrugge

Tel. 057/303.79

P.C. 9046.77

DE ST.-JANSKERMIS te KROMBEKE

VOLKSFEESTEN ter gelegenheid der NIEUWE KERMIS te CROMBEKE

op Zondag 21 Juny 1857
en volgende dagen

Het Kollegie van Burgemeester en Schepenen
der gemeente Crombeke.

Gezien de beraedslaging der Gemeenteraad,
in date 25 Maart 1856, dragende dat in de
toekomstige de Gemeente-Kermis jaarlyks
zal aanvang nemen den naersten Zondag van
St-Jan in plaats van den 2n Zondag van Sep-
tember en dat er openbare vermakelykheden
zullen plaats hebben, heeft ten dezen einde
het volgende Programma van Volksfeesten
vastgesteld.

ZATERDAG 20 Juny - Het feest van des
andren dags zal aangekondigd worden
door het geluid der klokken en de ver-
heffing der vaderlandsche vlag.

ZONDAG 21 - Om 4 ure namiddag, in de
dorpplaats, Mastklimming en Muziekge-
spel door het genootschap van Rous-
brugge.

MAENDAG 22 - Om 4 ure namiddag, op de
dorpplaats, menigvuldige Volksspelen,
onder andere het Schotelfjespringen.

DYNSDAG 23 - Om 5 ure namiddag, by de
herberg het Doortje, twee Bollingen,
voor mannen en vrouwen.

WOENSDAG 24 - Om 5 ure namiddag, by de
herberg het Hapken, Mastklimming en
andere vermakelykheden.

DONDERDAG 25 - Om 5 ure namiddag, by
de herberg den Keizer, in de dorpplaats,
Tournospel te lyve.

ZONDAG 28, zijn Koekezonday - By de her-
berg de Leeuw, om 5 ure namiddag,
Bolling.

Voor alle de boven aengehaelde Volksspelen
zullen er menigvuldige en buitengewoone
schoone pryzen te winnen zyn.

Gedaen in het Dorphuis te Crombeke den
2 Mei 1857.

Bij bevel:

De Sekretaris, Burgemeester en Schepenen,
A. FLOOR P.F. KINGET

De Vlamingen zijn steeds een
volk geweest van kermisvierders
en Breugeliaanse genietters. Op
dat stuk gaf Krombeke, hier in
dit gewest, de toon aan : het ken-
de destijds niet minder dan drie
kermissen. Vreugdevolle feesten
met een religieuze achtergrond.

Op de gemeente Krombeke bestaat de
wijk St-Jan-steenhoek. In zijn memorie-
boek verhaalt pastoor Derache o.a. het
volgende : „In die wijk, alwaar ver-
scheidene paardenhoeven werden ge-
vonden, stond er een kapel gebouwd in
een weide en toegewijd aan de H. Jo-
hannes de Doper. Deze weide aan de
kapel toebehorende, ligt aan de beek
Krombeke van Proven scheidende (na-
bij de hoeve van h. Gilbert Deblocq,
Bromstraat). Die wijk ontleent haar
naam van die stenen kapel en wordt
eeuwen lang St-Jan-steenhoek ge-
naamd”.

Ieder jaar kwam aldaar een grote toe-
loop van volk om er St-Jan te dienen
en om de kinderen te laten zegenen en
beleden met het St-Jansevangelië. Dit
was een prebende (kerkelijk benefi-
cie); de priester-prebendier kwam ieder
jaar op St-Jansdag, de 24 juni, in de
kapel een mis opdragen, de kinderen
en andere mensen beleden, de stoel
boven het hoofd houdende terwijl hij
het St-Jansevangelië las. De laatste
prebendier was een zekere E. H. Cardi-
nael wonende te Ieper. Deze dienst
geschiedde ieder jaar in de kapel zelf
die tamelijk groot was. Naderhand werd
de kapel bouwvallig; ze werd afgebro-
ken en een nieuw klein kapelleke werd
op dezelfde plaats als aandenken aan
de oudere, opgebouwd. De jaarlijkse
dienst werd dan overgebracht naar de
parochiekerk van Krombeke.

„Dikwijls hebben wij” - zo schrijft pas-
toor Derache - „jong zijnde gezegend
en beleden geweest”. Deze dienst is
blijven voortduren tot het jaar 1796 of
1797. Alsdan werden de goederen der
kapel door het republikeinse bestuur
aangeslagen en verkocht, de prebende
met de dienst heeft een einde genomen
en de toeloop van volk is achtergeble-
ven. St-Jansdag werd sedertdien ge-
vierd gelijk overal elders, als een af-
gestelde heiligdag. Maar in 1857 werd
de jaarlijkse parochiekermis, die altijd
viel op de 2de zondag van september
overgebracht op St-Jansdag, met zoals
voorheen de St-Jansmis, zij het nu ook
in de parochiekerk.

Te Krombeke was men nogal royaal als
het om kermisvieren ging. Men had
immers een eerste kermis met Blasius,
een tweede op St-Jansdag en tenslotte
de parochiekermis in september. Zo-
veel gelegenheden om familie en ken-
nissen te onthalen met een heerlijke
maaltijd en in een vreugdevolle sfeer.

Vooraleer Krombeke parochie was,
werd er in 875 een grote kapel ge-
bouwd, bediend door een monnik van
de Cisterciënserabdij van Sithiu (St-
Omaars) en toegewijd aan Maria. Dit
bleef zo tot in 1134 toen die kapel tot
een grotere kerk werd verbouwd. Toen
werd Krombeke parochie en toegewijd
aan de H. Blasius, omdat de kasteel-
heer en enkele ridders van de kruis-
vaart naar Palestina teruggekeerd wa-
ren, met uit Sebaste enige relikwieën
van de H. Blasius en deze voor een
nieuwe kerk gestemd hadden. De brui-
ne bergstenen, afkomstig van de oude
kapel zitten thans nog ingemetseld on-
deraan de kerkmuren.

Op de grote en kleine klokken staan
beeltenissen en namen vermeld : Maria
en Blasius. Op de derde klok, die da-
teert van 1971 : Maria, Blasius en de
H. Johannes de Doper. In de kerk prijkt
een borstbeeld van St-Jan. Dit beeld is
uit hout gesneden en met verguldsel
beschilderd. Menigeen denkt dat het
zou afkomstig zijn uit de kapel van
St-Jan-steenhoek, maar dit is nog niet
bewezen.

De St-Jan-kermiszonday valt op de zon-
dag vóór 24 juni (St-Jan-feestdag), ten-
zij 24 juni op een zondag komt, dan is
het kermis op St-Jansdag zelf. Zodat
de kermis nooit vroeger voorkomt dan
op 18 juni en nooit later dan op 24 juni.
Dit jaar valt St-Janskermiszonday op de
feestdag van de heilige : zondag 24 ju-
ni. Op kermismaandag 25 juni is er te
9.30 u. een plechtig jaargetijde voor de
parochianen, terwijl op dinsdag 26 juni
te 15.30 u. de kinderzegening plaats
grijpt in de parochiekerk.

De alomvermaarde paardenkoersen, die
telkenjare een zeer grote volkstoe-
loop kennen, hebben dit jaar plaats op ker-
mismaandag, om 17 u.

M. M. Crombekanus

Verkleinde afdruk van de kermisaffiche van 1857.

HOOGDAGEN IN DIT VAN DER HALLEN-JAAR :

van vrijdagavond 8 juni tot dinsdagmorgen 12 juni

PINKSTERKONGRES

te PRISE-IMER SOUS MONTMOLLIN, CH 2205 Zwitserland
in de omgeving van de stad en het meer van NEUCHÂTEL :

3-eenhheidsdagen midden een enig natuurskader;
rond het thema :

EENHEID VAN EUROPA

DOOR KRISTELIJKE VRIENDSCHAP

samen georganiseerd door :

- „Amitié Européenne " (Zwitserland)
- „O.F. - Tous Frères " (Frankrijk)
- „Nest Van der Hallen-Jeugdgemeenschap "
- e.a. „Nieuwe Generatie "-bewegingen.

Voor deelname en inlichtingen : BERTENNEST Bergenstraat 29

8990 ROESBRUGGE TEL. 057/302.08 ofwel 056/169.07

van vrijdagavond 29 juni tot dinsdag 3 juli

VOLKS-INTERNATIONAAL KAMP

in de geest van „Pinksterkongres "

in BERTENNEST ROESBRUGGE
met :

18e BEDEVAART-MARS

langs IJzer naar IJZERKRUIS te Diksmuide

open voor meisjes en jongens vanaf 15 jaar
mits aanmelding vooraf.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Christelle Demeulenaere, d. v. Roger en Marie-Jozef Decoster.

Overlijden

- Marie Vanlaeres, 85 j. weduwe van Lucien Leys.

Gemeentenieuws

Op 29 juni 1973 gaat op het secretariaat van Ons Onderdak de openbare aanbesteding door voor het bouwen van 12 sociale woningen te Roesbrugge-Haringe. Het betreft zes woningen met drie slaapkamers en zes met vier slaapkamers van het nieuwe type, zoals er totnogtoe geen werden gebouwd. De bouwwerken zullen aanvangen in september 1973 met voorziening van nieuwe wegenis en groene zone. Voor belangstellenden liggen de plannen ter inzage in het gemeentehuis. Ook uw gemeentebestuur zorgt voor moderne huisvesting.

In de maand juni zal in de gemeente een intensieve bestrijding doorgaan van de muskusrat. De gebruikers van landerijen palende aan de ingeschreven waterlopen die de aanwezigheid vaststellen van muskusratten gelieven dit ter kennis te brengen van het gemeentebestuur met de juiste opgave van de plaats van vaststelling.

Wegens ziekte van de gemeentearbeider zijn de gemeentelijke kerkhoven thans onverzorgd. Het gemeentebestuur heeft de toelating bekomen voor het tewerkstellen van werklozen vanaf 1 juni. Het reinigen der kerkhoven zal bij voorrang worden uitgevoerd.

Haringe-Kermis

ZATERDAG 2 JUNI

te 15 u. bij J. Boury : Grote schieting op de liggende wip.

te 15 u. : Behendigheidswedstrijden voor de schoolgaande jeugd van Haringe.

te 19 u. bij Martha Ryon : Grote biljartprijskamp op carambole.

ZONDAG 3 JUNI

te 16 u. : Grote wielervedstrijd voor juniors. Vertrek bij R. Donche. Aankomst bij J. Boury.

MAANDAG 4 JUNI

te 14 u. bij Elza Vandevoorde-Braem : Grote kaarting voor de leden van de „Derde Leef-tijd " van Roesbrugge-Haringe.

te 19.30 u. bij J. Engelaere : Prijskaarting.

DINSdag 5 JUNI

rond 18.30 u. bij Elza Vandevoorde-Braem : Jaarlijkse prijskaarting.

WOENSdag 6 JUNI

bij J. Boury : Prijsvlucht uit Douai.

DONDERdag 7 JUNI

te 19.30 u. : Grote jaarlijkse kermiskaarting. Inschrijving en prijsdeling bij M. Ryon.

ZONDAG 10 JUNI

te 15 u. : Grote kermisviswedstrijd.

ZATERdag 16 JUNI

te 16 u. op de staande pers : Konings- en prijs-schieting.

Centrale Verwarming

Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekastraat 34 b

STAVELE

Tel. 057/306.52

of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

Gesplitste haaruiteinden

coupe
olymp

de wegbrandende
haarsnit

alleen bij uw specialist : **COIFFURE MARK**
Hoogstadestraat 10 - STAVELE (BEVEREN) Tel. 057/302.79
— JONGE MEISJES . . . kom gerust even langs —

NIEUW !

**SUPER GASOIL
VERWARMING**

Een „TOTAL " nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel

meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 15

PROVEN

Tel. 304.13

Prof. Dr. Oswald RUBBRECHT (1872-1941) van ROESBRUGGE-HARINGE

SCHEPPER VAN DE TANDHEELKUNDE

Dat de ongeschoolde tandentrekkers en tandmeesters in ons land hebben plaats gemaakt voor degelijk opgeleide licentiaten in de tandheelkunde, mannen dus met een universitair diploma op zak, is voornamelijk het werk van prof. dr. Oswald Rubbrecht. Deze hoogstaande geleerde, met internationale faam, die droomde van een sociaal-geneeskundige taak voor de tandarts, heeft zijn leven lang zich bijzonder ingespannen om de tandheelkunde en de stomatologie (leer van de mondziekten) de wetenschappelijke erkenning te geven die ze thans hebben verworven.

land geen dergelijke instelling bestond. Hij liet zijn doktersstudie in de steek en trok naar Genève om zich in de tandheelkunde te specialiseren. Daar werd hij in 1896, na twee jaar studie, tot laureaat uitgeroepen met de graad van „médecin-chirurgien dentiste“. Toen ging hij nog een tijdje werken in Londen. Om hier in België de tandheelkunde te mogen uitoefenen, moest hij, daar hij nog geen doctor in de geneeskunde was, het Belgisch diploma van chirurgien-dentiste weten te bemachtigen, want de in Genève toegekende graad werd alhier niet erkend. Daar er bij ons, voor tandarts nog geen universitaire opleiding was voorzien, was er in elke provincie een Geneeskundige Commissie die het diploma van chirurgien-dentiste uitreikte (wetten van 12 maart 1818 en 30 december 1884). Veel bevoegder inzake tandheelkunde dan de hele Westvlaamse Geneeskundige Commissie samen, slaagde hij in het voorgeschreven examen (1896), met grote onderscheiding. Intussen was zijn jongere broeder Rafaël, doctor in de geneeskunde geworden en begaf hij zich naar Zürich om er in de oogheelkunde te specialiseren. Oswald vergezelde hem, werkte aldaar gedurende twee jaar in de geneeskundige klinieken en verwierf er de getuigschriften die hij nodig had om te Brussel voor de middenjury de twee laatste doctorale examens af te leggen (1898).

Docent te Gent

Op het einde van de vorige eeuw vestigde Dr. Oswald Rubbrecht zich te Brugge, als een van de eerste stomatologen van ons land en bleef er in de praktijk tot 1914. Reeds in 1899 schreef hij een bijdrage in verband met de noodzakelijke hervormingen in de tandheelkunde. Hij was medestichter in 1900 van de *Société Odontologique des Docteurs en Médecine de Belgique*, die later de *Société belge de Stomatologie* werd. Van 1903 tot 1909 was hij de uitgever van het *Bulletin de la Société belge de Stomatologie*, dat ook weldra veranderd werd in *Revue belge de Stomatologie*. In 1901 werd Oswald Rubbrecht door het „Belgisch Stomatologisch Genootschap“ belast met het opstellen van de verslagen aan de universiteiten en de regering inzake een nieuwe regeling voor de opleiding van de tandartsen. Hij schreef bovendien een hele reeks bijdragen om deze eisen kracht bij te zetten. Volgens hem hoefde de tandheelkundige geen doctor in de geneeskunde te zijn. De studietijd diende volgens hem gewijd aan een eigen grondige vakkennis, waarin technische ontwikkeling en wetenschappelijke opleiding nauwkeurig gedoseerd zijn.

In 1910 schreef hij een zeer gedocumenteerde studie over erfelijke afwijkingen bij de Habsburgers. Dit leidde hem tot het vraagstuk van erfelijke misvormingen van kaakbeenderen en tanden, waarop hij in latere studies meerdere keren terugkwam, o.a. in *L'hérédité et l'orthodontie* (1929) en *Les variations maxillo-faciales et l'hérédité* (1930). Op 20 maart 1914 werd Oswald Rubbrecht docent benoemd aan de Rijksuniversiteit te Gent in de niet verplichte leergang van stomatologie. Bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog ging hij werken te De Panne in het grote hospitaal *l'Océan*, waar hij belast werd met de aangezichtsverzorging. „De Société des Gueules cassées de France“ heeft hem na de eerste wereldoorlog haar speciale erkentelijkheid betuigd voor bewezen diensten.

De weg naar de roem

Na de oorlog ondernam Dr. Rubbrecht zijn onderricht aan de Gentse universiteit. In 1926 werd hij buitengewoon hoogleraar en in 1931 ordinarius, nadat met een wet van 1929 de tandheelkunde ingeschakeld was in het hoger onderwijs, een succesvolle bekroning na vele jaren strijd.

Prof. Rubbrecht publiceerde in totaal niet minder dan 57 geschriften, die afgezien van de reeds aangehaalde, betrekking hadden op verbeteringen in de ontsmettingstechniek, verbeteringen in de anesthesie, in de techniek en in de orthodontie.

Zijn werk kende een internationale weerklank. In 1931 werd hem de prijs Claude Martin van de Académie de Médecine de Paris toegekend, hij werd erevoorzitter van de internationale congressen van New York en Philadelphia (1926), van Parijs (1931) en van Brussel (1936). Het Nederlands Tandheelkundig Genootschap koos hem tot erelid in 1939 en hetzelfde jaar werd hij benoemd tot lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde.

Hij overleed te Gent, na een kortstondige ziekte op 23 december 1941, op 69-jarige ouderdom, in het laatste jaar van zijn professoraat.

Prof. Dr. Oswald Rubbrecht van Roesbrugge-Haringe was een verdienstelijke geleerde, die een bijzondere bijdrage heeft geleverd voor de ontwikkeling van de wetenschappen in ons land; hij was een uitzonderlijke leraar, die streefde naar securiteit en precisie en die een hele schare knappe Vlaamse stomatologen heeft gevormd. Zij die hem persoonlijk gekend hebben getuigen bovendien unaniem van zijn ongecompliceerde schoonmenselijkheid.

Roger-A. BLONDEAU

De familie Rubbrecht

Op 22 oktober 1827 werd Ferdinand-A. Rubbrecht, een landbouwerszoon uit Izenberge, tot onderwijzer te Roesbrugge benoemd. Drie jaar later, op 20 november 1830, ging hij er over naar het ambt van gemeentesecretaris, waardoor hij een merkkelijk betere bezoldiging genoot: 200 fr. per jaar! Hij stierf, op 50-jarige ouderdom, op 24 september 1853. Als gemeentesecretaris werd hij vervangen door zijn zoon Benoît Rubbrecht, die echter nog geen twee jaar later, einde mei 1855, op zijn beurt ten grave werd gedragen. Benoît Rubbrecht werd als secretaris opgevolgd door zijn broeder, Louis-Augustin (toen 18 jaar oud!) die in 1880 benoemd werd tot notaris te Proven. Later werd hij nog notaris te Oostvleteren, verhuisde vervolgens naar Brugge en stierf tenslotte te Gent. Twee van zijn zonen zijn uitgegroeid tot befaamde medici: Oswald, tandheelkundige en Rafaël, oogheelkundige.

Luik, Genève, Zürich

Oswald Rubbrecht werd te Roesbrugge-Haringe op 14 augustus 1872 geboren. Hij was het tweede kind en de oudste zoon van Louis-A. Rubbrecht en Leonie Pilet. Hij genoot lager onderwijs te Roesbrugge en vanaf 1880 te Proven. Daarna ging hij naar de Middelbare School en later naar het bisschoppelijk College, te Veurne. Op aandringen van zijn moeder, die een buitengewoon wilskrachtige vrouw was, koos hij de geneeskundige loopbaan en trok in 1890 naar de universiteit van Luik, omdat aldaar een tante van hem woonachtig was.

De jonge Rubbrecht behaalde te Luik het diploma van kandidaat in de natuur- en geneeskundige wetenschappen en beëindigde er het eerste doctoraat terwijl hij tevens leerling-assistent was van professor Eduard Van Beneden (1846-1910). Eén van zijn eerste vrienden, onder zijn medestudenten, was de zoon van een tandmeester van de stad. Hij kwam bij die vriend aan huis en werd er geconfronteerd met het leven van een tandmeester. Hij werd getroffen door tal van merkwaardige dingen in dat vak, maar voelde tevens de ongeschooldheid en de onwetenschappelijke leemten die er heersten. Er ontstond bij hem als een roeping om hier baanbrekend werk te verrichten. In zijn vierde leerjaar vernam hij dat er te Genève, in Zwitserland, een Tandartsenschool was opgericht, terwijl er in ons

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

Een Eversam-hofstede. In 1613 bewoond door Adrien Leuridan, in 1642 herbouwd. (thans Daniël Feryn)

5 - Fusie-tribulaties

De eerste steenlegging voor de heropbouw van het vernielde klooster had plaats op 6 oktober 1609. Doch vooraleer die eerste steen daar lag waren er reeds erge moeilijkheden gerezen, gevaarlijke toestanden ontstaan en hadden er zich reeds een paar intriges afgespeeld.

Daar was vooreerst de geplande inlijving van het klooster van Eversam bij het kapittel te Ieper.

P. Heinderycx schrijft hierover in zijn *Jaerboeken van Veurne ende Veurnambacht* dat Carolus Maes die sinds 1607 bisschop was van Ieper, reeds in 1608 het klooster van Eversam wilde doen afschaffen om zijn bisdom en het kapittel van St.-Maarten met de Eversamse bezittingen te verrijken.

Daartoe verzocht hij het Hof dit klooster in staat van verval te verklaren en de eigendommen aan zijn bisdom en kapittel te laten overgaan mits een „redelick pensioen“ voor de abt en de religieuzen.

Zodra echter de abt dit vernam stapte hij in het harnas, hij vroeg en bekwam daarbij de hulp van de magistraat van de stad en de Casselrie van Veurne en samen bonden ze de strijd aan tegen de bisschop.

De kerkvorst voelde dat hij overhaast van stapel was gelopen en verzette daarom zijn plannen. Begin 1609 trachtte hij voorzichtig en poessief de abt en zijn religieuzen te overhalen: voor de abt zou hij pogen de bisschopszetel van Roermond - die toen onbezett was - te bekomen met daarbij nog een flink pensioen uit de middelen van Eversam. De kloosterlingen zouden allemaal kanunnik

worden in het kathedraalkapittel te Ieper of in een der collegiaalkerken van het bisdom. Met een reeks schitterende beloften kreeg bisschop Maes de proost en al de monniken op zijn hand.

Maar de magistraat van Veurne nam dit niet en onverwijld werden gezanten naar het Hof gezonden om aldaar alles in het werk te stellen teneinde die voorgenomen vervreemding te beletten. Die pogingen zouden echter weinig gebaat hebben schrijft Heinderycx. Doch zie een ander feit deed zich voor: Carolus Maes kreeg de bisschopszetel van Gent toegewezen en zijn opvolger Joannes Visschere zag van deze fusie af.

De Ieperse bisschop had die naasting niet lukraak beraamd, hij had er zeer aanneemlijke redenen voor opgegeven: de arme staat van het klooster, veroorzaakt door brand en verwoesting, de traagheid van de prelaat om de herstellingen aan te vatten en het geringe aantal kloosterlingen. Deze waren benevens abt Jacobus Vander Beke: Louis Ryfflaert, Pieter Colve, Maximiliaan Mattart, Joannes Welcenes, Georges de Carpentier, Franciscus Grenu, Jacob Winnebroodt, Pieter Temmerman en Pieter Quicke.

Gerard de Meestere zwijgt in alle talen over deze vervelende geschiedenis in zijn *Eversamse kroniek*. Doch hij was er wel goed op de hoogte van want in de *Historia Episcopatus Iprensis*, die ook uit zijn eigen handschrift getrokken is, staat bij het jaar 1609 vermeld dat het plan tot secularisering van het klooster van Eversam uitging van Carolus Maes, de bisschop van Ieper. Hij voegt erbij dat er niets van in huis kwam door de tegenstand van de prelaat en van de magistraat van de Casselrie van Veurne.

Benevens het verhaal van P. Heinderycx en het korte berichtje van de Meestere - die de abt en de monniken wit wast, door alle schuld aan de bisschop toe te schrijven - bestaat nog een derde document nl. de overeenkomst van 3 april 1609 tussen Eversam en de bisschop betreffende de secularisering van de abdij.

Uit deze overeenkomst kan wel opgemaakt worden dat die fusie, door de bisschop ontworpen, én door de abt én door al de monniken aanvaard was.

Die overeenkomst, bewaard in het archief van het bisdom Brugge, draagt de eigenhandige ondertekening van al de Eversamse kloosterlingen, behalve van pater Petrus Quicke die om redenen van studies afwezig is, maar van wiens akkoord zij zeker waren.

Volgens dit stuk zouden alle Eversammers lid worden van het kathedraalkapittel van

Ieper. Ze zouden er een eigen afdeling van vormen met, benevens de gezamenlijke kapittelvergaderingen, ook afzonderlijke bijeenkomsten. Tevens zouden ze hun wit habijt mogen afleggen en het gewone priesterkleed dragen. De inkomsten van onze kanunniken zouden geput worden uit de eigendommen van het Eversamse klooster. De overste zou een dubbel prebende krijgen d.i. de rente of pensioen of beneficie van de inkomsten van de kapittelgoederen, en dus tweemaal het inkomen van een monnik genieten. Hij mocht bovendien voor de rest van zijn leven gebruikmaken van de refuge in de Beluikstraat te Ieper waar de religieuzen tijdens de troebelen vroeger hun toevlucht en verblijf hadden. Een andere speciale clausule voor de abt was dat hij ontslagen zou blijven van alle koordiensten en ook van de kapittelvergaderingen. Dit werd hem voorgesteld omwille van zijn zwakke gezondheid en zijn hoge ouderdom (hij zou trouwens maar vier jaar meer leven).

Zoals hoger gezegd was eenieder akkoord: de bisschop, de abt en de paters. Het is zeker waar, dat in die tijd de bisschoppen erop gesteld waren hun bisdom en kapittel te verrijken door fusies en commendas (toewijzing van een kerk of abdij om er het vruchtgebruik van te genieten). Secularisaties waren toen trouwens in de mode. Dergelijke samenvoeging was vroeger gebeurd, in 1560, tussen de St.-Maartensproostdij te Ieper met 12 prebenden en een deel van het vroeger kapittel van Terenburch met 10 kanunnikdijen en later met nog eens 10 kanonikale of domheerplaatsen uit de collegiale kerk St.-Walburga uit Veurne. Die fusies waren nog geen 50 jaar geleden; die met Veurne geschiedde pas begin 1574.

Het is dan ook zeer aanneembaar dat de Ieperse bisschop die tijdgeest deelde en die mode volgde.

Doch ook van de tweede partner kunnen wij heel gemakkelijk onderstellen dat de ontworpen overeenkomst eenparig en zelfs met vreugde werd ondertekend. Voor onze Eversamse religieuzen betekende het een opluchting! Ook bij hen was er een drang naar secularisatie en meteen was het spook van de immense moeilijkheden en de fantastische kosten, die de heropbouw van hun klooster zou meebrengen, verdwenen.

Daarbij komt dat vrijwel in alle kloosters en religieuze middelen een algemene loomheid in de regeltucht en een verslappening van het geestelijk leven viel waar te nemen.

(wordt vervolgd)

R. Lanszweert.

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater: **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-Ieper bij **WOESTEN**
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN
goed en goedkoop Ingang vrij.

- Gasvuren **NESTOR MARTIN**
- Kachels **NESTOR MARTIN** en **SOMY**
- Grasmachines
- Draadprodukten **BEKAERT**

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 **ROESBRUGGE**
Tel. 057/303.64

WATERLEIDING - SANITAIR
LOOD - ZINK - ASFALT - FIETSEN

— Steeds vrijblijvend inlichtingen —

Juni 1973

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Abrikozen	1 l. 30	20	10
Perziken	1 l. 30	23	7
Cocktail	1 l. 31	23	8
Pickles Camps	20,50	14,50	6
Soep M. Th. tomaten met balletjes	1/2 l. 17,25	14,25	3
Bonen in tomatensaus M. Th. 2 x 1/2 l.	22	17,50	4,50
Kampernoelies Armour	115 gr. 22	17	5
Weense worstjes Zwan	22	17	5
Honig Julienne	2 voor 16	13	3
Elixir en Triple Sec	1/2 l. 107	93	14
Ozo frituurvet	1 kg. 56	47	9

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Het H. Bloed te Voormezele

Naast de alom bekende H. Bloedviering en de daarbij horende processie van het H. Bloed te Brugge, bezit West-Vlaanderen nog een tweede bedevaartoord waar een relikwie van het kostbaar bloed van Christus bewaard en vereerd wordt, nl. Voormezele (thans gefusioneerd met Zillebeke).

Voormezele bij Ieper, is reeds van ouds bekend. Op de kaart van Boudewijn met de IJzeren Arm, eerste graaf van Vlaanderen, wordt het reeds aangestipt. In 1069, onder de leiding van Isaac, heer van Voormezele, verkreeg het een kapittel van kanunniken, goedgekeurd door Drogo, toenmalige bisschop van Terwaan. In 1100 werd deze stichting hervormd, naar de regel van de H. Augustinus, door de gelukzalige Joannes van Waasten, eveneens gewezen bisschop van Terwaan, die er een klooster van reguliere kanunniken van maakte.

Aldus ontstond de abdij van Voormezele, die tot 1794 - tijdstip van de Franse Revolutie - bleef bestaan. Zij vormde aldus één der vijf abdijen, onder de regel van de H. Augustinus, die in het Ieperse en de streek eromtrent gelegen waren. De andere vier waren Ever-sam, Lo, Zonnebeke en Waasten. Merkwaardig is wel dat deze kloosters een „refugie“ of vluchthuis hadden binnen de omwalde stad Ieper, zoals dit ten andere bij de meeste kloosters het geval was.

Het was de tweede proost van het klooster, eveneens Isaac geheten, een geleerd en invloedrijk man, die op een van zijn reizen naar Rome de kostbare relikwie van het H. Bloed ontving en ze naar Ieper meebracht, van waar zij op 29 juni 1152 stoetsgewijs naar de abdij werd overgebracht. Sedert die tijd, bijna zonder onderbreking wordt het H.

Bloed er jaarlijks vereerd gedurende de acht-daagse van het H. Sacramentsfeest.

In de Geuzentijd

Tot aan de geuzentijd bleef de relikwie, door de monniken angstvallig bewaard en bewaakt in hun kloosterkerk. Wanneer echter in de tweede helft van de 16de eeuw de geuzen ook aldaar hun vernielzucht kwamen botvieren, werd op 15 aug. 1566 het klooster geplunderd door de Calvinisten onder leiding van de beruchte Sebastiaan Matte. Daags daarop onderging hun „refugie“, gelegen in de Hondstraat te Ieper, hetzelfde lot. Op 15 december van hetzelfde jaar werd het reeds zwaar gehavend klooster nogmaals geteisterd, nu door een geuzenbende uit Waasten. Op 17 oktober 1578, wanneer de kerk en het klooster, na een betrekkelijke periode van rust, ten dele hersteld was, werden door de „Malcontenten“ nieuwe verwoestingen aangericht.

Waar het H. Bloed in die bange dagen verborgen werd, is niet bekend. Later echter, na de heropbouw van kerk, klooster en „refugie“, werd het steeds naar Ieper overgebracht wanneer er gevaar dreigde.

Herhaaldelijk vinden we in die tijd ook melding van „onderzoeken“ die werden gedaan, naar de echtheid van de relikwie, waarbij oorkonden vermelden wie er door de kerkelijke overheid daartoe werd afgevaardigd. Tot in 1794 - waarschijnlijk op 10 mei - zowel de parochiekerk als het kasteel van Voormezele door Franse Sansculotten in as werd gelegd. De abdij, samen met de woningen op de dorpsplaats en vele boerderijen werden bijna gelijktijdig door het vuur vernield. De relikwie was echter reeds binnen Ieper in veiligheid

gebracht en bleef er tot na het Concordaat, waarschijnlijk tot 1802 of 1803, bij de „Rousbrugge-Damen“ verborgen. Wanneer alle gevaar geweken was, werd ze terug naar Voormezele gebracht, naar de pastorie, tot in 1806 de eerste noodkerk voltooid was. Van die dag af tot in september 1914 kon de verering van het H. Bloed opnieuw in volle luister geschieden, tot de eerste wereldoorlog een einde kwam stellen aan de rust van dit landelijke dorp.

Verdere gebeurtenissen

De eerste wereldoorlog werd inderdaad voor Voormezele én voor de H. Kruis-relikie een droevige tijd. Van de kerk en de behuizing bleef praktisch niets meer over. Vier jaar lang lag de gemeente in de eerste vuurlinie. De kostbare relikwie was door pastoor Desmet ingemetseld in de kelder van de pastorie. Op 12 februari 1915, werd door toedoen van twee kloosterzusters de relikwie door een Ierse redemptorist, father Keam, uit de kelder gehaald en naar Dikkebus, bij de onderpastoor, gebracht. Vandaar ging het naar het klooster van Reningelst, bij de zusters van Voormezele, om van daaruit in april 1915 door twee onderhen, naar hun medezusters in Abele-grens te worden gedragen. Doch ook daar bleek zij nog niet veilig, want bij de beschieting van „den Abele“ in 1917 werd het H. Bloed meegenomen naar Giberville in de Calvados. Pastoor Desmet, die te Lourdes verbleef, vroeg dan om het H. Bloed zelf te mogen bewaren en zo bereikte de relikwie tenslotte het genadeoord van O. L. Vrouw, waar ze bewaard bleef tot 23 december 1919, toen pastoor Desmet ze terug overbracht naar Voormezele.

Er was echter nog niemand om deze thuis-komst plechtig te vieren, want Voormezele was één puin hoop. Op 14 juni 1920 werd dan toch processie gehouden, zij het met het wel-nige waarover men beschikte, tot in 1925 op-

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier : stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen : vanaf 99 fr. de m2

MEWAF
METALEN MEUBELN

aan FABRIEKSPRIJS
FRANCO THUISGEBRACHT EN
GEPLAATST

Laat U kosteloos inlichten bij de
erkende verkoper voor uw streek :
BUREAUMACHINES
VAN SEVENANT
Ieperstraat 64 Poperinge
Tel. (057) 338 45

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

nieuw de H. Bloedprocessie haar volle luster terugkeeg.

De laatste wereldoorlog, hoewel niet zo tragisch voor Voormezele als de eerste, eiste toch enkele slachtoffers. E. H. Pecceu, pastoor, bleef met de relikwie in Voormezele. Op 12 juni 1943 werd het H. Bloed, op bevel van de bisschop - voor de hoeveelste maal? - naar leper gebracht, waar het opnieuw in de brandkoffer van de kathedraal werd opgeborgen. Zo werd de H. Bloeddag van 1943 voor Voormezele een treurige oorlogsdag, zonder bedevaart en zonder feestelijkheden. In 1944, op 18 mei, en op de H. Bloeddag werd de relikwie telkens voor één dag te Voormezele terugbezorgd. Tot op Kerstdag 1944 de leperlingen het H. Bloed feestelijk weer naar "huis" voerden.

Sindsdien is de rust teruggekeerd. Op H. Bloedzondag, laatste zondag van de noveen, d.i. de zondag die volgt op het feest van het H. Hart, wordt Voormezele wakker. Na de H. Mis, die te 16 u. plaats heeft in de kerk, wordt de plechtige processie gehouden, waarin het H. Bloed, vervat in een kostbare huls, wordt meegedragen. Deze processie werd in 1952, ter gelegenheid van de Jubelviering (1152-1952) omgevormd tot een historische en godsdienstige stoet.

Naast deze plechtige huldiging, die jaarlijks plaats heeft - dit jaar op zondag 1 juli - is te Voormezele nog het bestaan te vermelden van een Broederschap van het H. Bloed, dat reeds in 1664 goedgekeurd werd door de toenmalige paus Alexander VII.

J. Gh. H.

Voor uw NOODSLACHTINGEN

wendt U tot:

Noël VERHAEGHE
Abeelestraat 2
8991 STAVELE
Tel. 057/307.54

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watoustraat 1 8994 PROVEN

Tel. 057/303 39 - 057/303 26 - 057/302 58

ALLE VERZEKERINGEN en GELDPLAATSINGEN

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

en „ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTÉKAS

(A.S.L.K.) - Spaarboekjes van de post.

Erkende agenten voor:

Proven-Krombeke — Watou

Roesbrugge-Haringe en Stavele.

ONDER STAATSWAARBORG

Roevo-meisjes

Het seizoen 1972/73 is voorbij. 't Was niet zo schitterend, zullen wellicht velen zeggen. Inderdaad, maar we geven het niet op! Volgend jaar komen we uit in 3e provinciale. We vormen een goede ploeg, waarin iedereen meewerkt en zijn beste beentje voorzet. Meisjes die belangstelling hebben voor volleybal kunnen aansluiten en hun naam opgeven vóór 15 juni a.s. bij:

Marleen Gyssels, Bergenstr., 8990 Roesbrugge
Josée Neuville, Statiestr., 8990 Roesbrugge
Gisèle Delanote, Statiestr., 8990 Roesbrugge
Het lidgeld bedraagt 150 fr. Er wordt een pasfoto gevraagd. De trainingen gaan door de zaterdagmiddag om 14 u. op het gemeentelijk speelplein.

DE VOLKSVERZEKERING - D.V.V.

Voor alles wat betreft

- AUTO-
- BRAND-
- LEVENSVZERKERING

♦ Speciale voorwaarden voor jonggehuwden.

Spaarkas B.A.C.

- VOORHUWELIJKSSPAREN
- STUDIESPAREN

wend U tot

Yves en Martine

DUBAKOV-VANLERBERGHE

Poperingestraat 23

8994 Proven (Krombeke)

Tel. 057/404.82

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Overlijdens

- Georges Decalf, weduwn. van Marie Robyn (Beveren).
- Elisa Theeten, wed. v. Gaston Decalf (Beveren).

Huwelijksaankondigingen

- Walter Deschodt van Watou met Monique Depyter van Stavele.
- Jozef Eeckhout met Marie-Jeanne Declerck beiden van Stavele (Beveren).
- Leo Huyghe van Westvleteren met Marie-Rose Coppin van Stavele.
- Jacques Gruson van Nieuwkerke met Nadine Props van Stavele.
- Ronald Vandenberghe van Stavele met Maria Vermeulen van Boezinge.
- Maurice Regheere van Stavele met Marguerite Rubben van Westvleteren.

Politiebericht

Vanaf 1 juli moeten alle motorvoertuigen die wegens hun bouw en oorsprong meer dan 25 km per uur kunnen rijden voorzien zijn van een brandblustoestel in bedrijfsvaardige staat van het merk „BENOR“ en van een verbandkistje.

K.B.G. - Beveren

De leden van de Derde Jeugd worden in algemene vergadering verwacht op de derde WOENSDAG van juni. Kaarting, babbeltje en tombola.

Koersdoortocht

Op zaterdag 2 juni tussen 2 u. en 2.30 u. doortocht der beroepsrennerskoers van Ledegem. Doortocht: Beveren-Roesbrugge-Proven.

Beveren Kalsijde-Kermis

Zaterdag 23 juni: te 16 u. Rijwielkoers dienen als proef van het Kriterium van de Westhoek.

Vanaf 20 u. bij Georges Devreker: Speciale Attractie.

Zondag 24 juni: Wandelconcert door de Muziekmaatschappij van Stavele op de Kalsijde en de Hoge Seine.

Vanaf 20 u. bij Georges Devreker: Grote Prijskaarting.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND JUNI

Abele, zaterdag 2 juni te 14 u.
Hananwedstrijd in de zaal bij Bibiane,
gegeven door Cornette en Regheere.

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND
Roesbrugge, in „De Gouden Arend”
Biljartavond.

Davidfonds

Krombeke, in de parochiekerk, zaterdag 23 juni
te 19 u.: Eucharistieviering t.g.v. Gulden-
sporenherdenking. Daarna in de parochiezaal:
dia-avond „De Vlaamse beweging” door de
hr. Daniël Merlevede uit Ieper.

Schietingen aan de staande wip

Stavele, zaterdag 2 juni te 14.30 u.

Roesbrugge, zondag 3 juni te 14.30 u.:

Buitengewone schieting:
2 spellen hoogvogels - 40 primées à 80 fr.
kleine vogels 60 fr. - 8 hoekvogels meer dan
schutters à 100 fr. - Inleg 75 fr.

Proven, Domein „De Lovie”, woensdag 20 juni
te 15 u.: Bertina-schieting.

Beveren-IJzer, zondag 24 juni te 10 u.
bij M. Ryon: Koningsschieting.

Krombeke, zondag 24 juni te 14.30 u.

Proven-Kermis

Zaterdag 9 juni te 20 u. in „t Rozenhof”
bij A. Lemahieu: T.Dansant met Discobar
„Rosengarden”. - Inkom vrij.

Zondag 10 juni te 20 u. in „t Rozenhof”
bij A. Lemahieu: Groot bal met Discobar
„Rosengarden”. - Inkom vrij.

Lijnvissen: „De Heydebeekvisseren”

Zondag 10 juni, 3de kampioenschap voor de
leden. Inschrijving bij Martha Ryon, Haringe.
De prijskamp gaat door in de „Brikkepit”
te Proven van 15 u. tot 17 u.

Wielervedstrijd

Proven, maandag 11 juni te 16 u.:
Kriterium van de Westhoek.

Beveren-IJzer, zaterdag 23 juni te 16 u.:
Kriterium van de Westhoek.

Kaartingen

Roesbrugge, dinsdag 12 juni bij J. Gunst
Vrije kaarting „Derde Leeftijd”.

Roesbrugge, dinsdag 26 juni bij J. Gunst
Puntenkaarting voor de „Derde Leeftijd”.

Krombeke-Kermis

ZONDAG 17 JUNI
te 13 u.: Grote autozoekrit. Inschrijving bij
Wed. Pye.

ZATERDAG 23 JUNI
Vinkenstelling bij M. J. De Wancker.
te 17 u.: Koningsschieting.

KERMISZONDAG 24 JUNI
te 11 u.: Wandelconcert.
Kermisvlucht Breteuil (o. + j.) bij De Wancker
te 14 u.: Grote kermis-schieting aan de staan-
de pers. Inschrijving bij Wed. Pye.
te 19 u.: Groot bal bij Jozef Regheere-De-
jonghe en bij Roger Vanhoucke-Dequeker.

MAANDAG 25 JUNI
te 17 u.: Grote Paarden- en Ponykoersen
(zie bijzonder programma).
te 19 u.: Groot bal bij J. Regheere-Dejonghe.

DINSDAG 26 JUNI
te 20 u.: Grote prijskaarting in de Poperinge-
straat. Inschrijving bij G. Cappoen.

DONDERDAG 28 JUNI
te 20 u.: Grote prijskaarting bij R. Devos.

Bertennest

Vrijdag 8 juni, te 7 u., vertrek vanuit 't Berten-
nest te Roesbrugge, naar „Pinksterkongres”
in Zwitserland: zie blz. 2. Op aanvraag prijs
en programma toegestuurd. Inschrijven voor-
af langs 't Bertennest of langs Robbe Doise,
Poperingestraat 41 Krombeke. Tel. 057/347.50

Zondag 24 juni, om 17 u., vertrek vanuit 't Ber-
tennest te Roesbrugge, naar het Vlaams avond-
feest te St.-Winoksbergen, aangeboden door
de „Michiel De Swaenkring” met Vlaams
koor uit Duinkerke in zaal Vauban, Marché
aux Bestiaux.

Vrijdagavond 29 en zaterdag 30 juni: kamp-
vuur en volks-internationaal kamp, als voor-
bereiding tot de 18e Bedevaartmars van 1 juli
naar het IJzerkruis te Diksmuide. Aanmelden
vooraf noodzakelijk.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

*We zitten tegenwoordig met een rare wereld.
Ik heb daar juist in de gazet gelezen dat ze
nu een wetsvoorstel zullen indienen om God
uit de eedformule te schrappen. Wie zijn eed
aflegt zou dus niet meer moeten zeggen „zo
helpe mij God”. Tegenwoordig moet God
overal buiten, alleen in de vloekwoorden wordt
hij nog geduld. Ik meen dat God reeds lang
beklaagt dat hij in de scheppingstijd de vijf-
dagenweek niet in voege heeft gebracht, want
Hij haalt niet veel ere van Zijn fabricatie van
de zesde dag!*

*Het lijkt waarachtig op niemendalle meer.
Vroeger wisten we wat er ons te doen en te
laten stond, maar tegenwoordig? ... Allez, ik
heb zoals naar gewoonte mijn paasblechte
gedaan, maar 't wordt van jaar tot jaar moel-
lijker. Ik weet werkelijk niet wat er nog te
blechten valt. Vroeger bestond er een hele
reeks zonden, van verschillende graden en
met verschillende tarieven, maar tegenwoor-
dig moet je reeds straffe toeren uithalen om
nog met een beetje penitentie naar huis te
gaan. Zij die me naar de biechtstoel zagen
trekken zullen zeker gedacht hebben: „Pol
gaat er naartoe met een serieuze jaarling”,
maar 'k wist eenvoudig niet wat te zeggen.
Toen 't schuifje openging schoot er mij plots
iets te binnen, ik zei: „Eerwaarde biecht-
vader... enkele dagen geleden passeerde hier
maseur Ursula, op haar velo en... Ik aarzel-
de een beetje... ik heb naar haar bille ge-
keken”! Vroeger was dat voldoende om drie
keren de kruisweg te doen op je knieën,
'k peinsde nu gaat het gebeuren, maar neen,
zonder stemverheffing zei de biechtvader:
„dat is geen zonde, mijn zoon, ook wie op
dieet staat mag de spijkskaart bekijken, ga in
vrede!”*

*Ik wist niet meer waar ik stond en hetgene
nog nooit gebeurd is, ik heb uit de biechte
geklaapt en 't hele geval aan Gusta verteld.
Maar Gusta is niet zo modern als die pater,
zij zorgde onmiddellijk voor de gepaste peni-
tentie.*

Waar gaan we naartoe?

*Je vriend,
Pol*

DE IJZERBODE Informatieblad

voor de gemeenten:
Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren
op 2100 ex. verspreid met de post.

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

Schoenen voor
het tussenseizoen
en voor elke gelegenheid
degelijk en modieus.

Bekijkt eens onze uitstalramen,
dan bemerkt U reeds enkele modellen
en prijzen van onze collecties.

Binnen grote keus van:

Schoenen voor Dames

Heren

Kinderen

Marokijnwaren

Botten - pantoffels

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

BIJ STERFGEVAL

LUXE AUTOCORBILLARD
LIJKWAGEN MET PAARDEN
ROUWBEHANG

Eén adres: **M. BEDDELEEM**

Priesterstraat 5
POPERINGE Tel. 333.98

Voor Roesbrugge en omstreken

Gelieve men zich te wenden tot:

URBAIN DEVELTER-DEHEEGHER

Bergenstraat 1 Tel. 304.54
STAVELE (BEVEREN-IJZER)

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14
ROESBRUGGE
Tel. 306 16

WAT IS ER MODE ?

inzake Textiel en Confectie
breng ons even een bezoek

bretelbroeken, kostuums
sportvesten en -broeken, modehemden
bretelbroeken, damespull's, bloezen
jacquetten, kleedjes

blazers en kinderkledij

- specialiteiten voor:
eerste- en plechtige communie
huwelijk en rouw.

Zegels: Valois en Gezinszegels.

— Sluitingsdag: maandag. —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Djoos Kazakke was è simpelen werkmens die ol z'n leeven te Krombeke geweund hadde. En gelijk ol de treffelijke werkmenschen was 'n member van 't syndikaat, en d'r by was 't nog een van d'opperste . . . ie was in 't bestier.

In de vergaaringe hadden z'ol veele geklapt van è keer ne schoone voyaagie te doen gelijk of dat er veele sosjeteiten olle jaare uitgingen.

Ja . . . hadde den secretaris van 't syndikaat gezeid . . . 't en moet niet olsan ol voor de groote zijn . . . den kleenen man meugt oek wel z'n paart krijgen . . . en geheel 't bestier zei dat 't eigentlijk alzoos was.

Den secretaris hadde de weeke d'r achter gezorgd voor nen schoonen otobuus. In een haai en een draai waaren ol de plekken bezet en trokken de kameraaden op nen goën weekedag nuchtend d'r van deure rechte naar Brussel. D'r waren er nog niet veele van Krombeke die van z'n leven ol Brussel gezien hadden, en de mannen gingen nog è beetje kunnen vertellen ols ze thuus kwamen. Z' hadden voor die okkasie ollegaare hulder zundagsche kostuume en hulder proper klakke voor den dag gehaald, uitgenomen Djoos Kazakke zelve die ofgekomen was met zijnen oudewetschen trouwhoed met groote vooien die zijn wuuf è beetje bewerkt hadde met 't strijkijzer om d'r entwat konvenaabels van te maaken. Maar ols Djoos olleman zag met de klakke aan had 'n zeere zijnen hoed t' hoope gefrommeld en in zijn binnebeurse gestookt.

In één woord: otobuus en volk . . . 't kwam kurieus wel buuten . . . en ze waren d'r bij kontent gelijk è luus op è kam.

'k Moeten oek zeggen dat ze nen kurieuzen goen chauffeur vaste hadden die olles op 't gemak eksplikeerde . . . ol wuk voor nen kant dat ze moesten kijken . . . en wuk dat er te zien en te doene was.

Ze waren nog maar gewillig te Brussel of den chauffeur, die in den oorlooge van veertiene-achtteene vier jaar aan 't front gevochten hadde en nog oltijd in vier en vlamme schoot ols 'n entwaar entwat tegenkwam die d'r een beetje vaderlandachtig uutzag, stoeg stille met zijnen otobuus bij è groot monument en riep . . . kijkt . . . en ollegaare julder klakke of . . . en twee minuten zwijgen . . . hier rust den onbekenden soldaat.!

Achter vuuf minuuten viel den otobuus weere stille en ze zagen è kurieus hoog standbeeld van è peerd en è vent van boven d'r op met è langen baard en è moustache . . .

Kijkt . . . zei den chauffeur . . . en ollegaare julder klakke of . . . en twee minuuten zwijgen . . . hier rust Leopold den tweeden.!

Nu . . . è moment laater passeerden z' op de groote markt aan è lang gebouw met veele vensters en deuren . . . En hier . . . zei den chauffeur . . . kijkt è keer slinks . . . dat batiment daar . . . dat is 't stadhuus van Brussel . . .

Heilaba . . . staat maar . . . riep Djoos Kazakke tegen den chauffeur . . . en . . . menschen . . . zei Djoos . . . ollegaare julder klakke of . . . en twee minuuten zwijgen . . . hier rusten d'r honderd employées.

SJORS

Primus

- Wassen
- Spoelen
- Drogen
- Stijven

Dit alles . . .
zonder
één handbeweging

Koop een automatische
wasmachine

Reeds vanaf

10.900 fr.

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS
STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

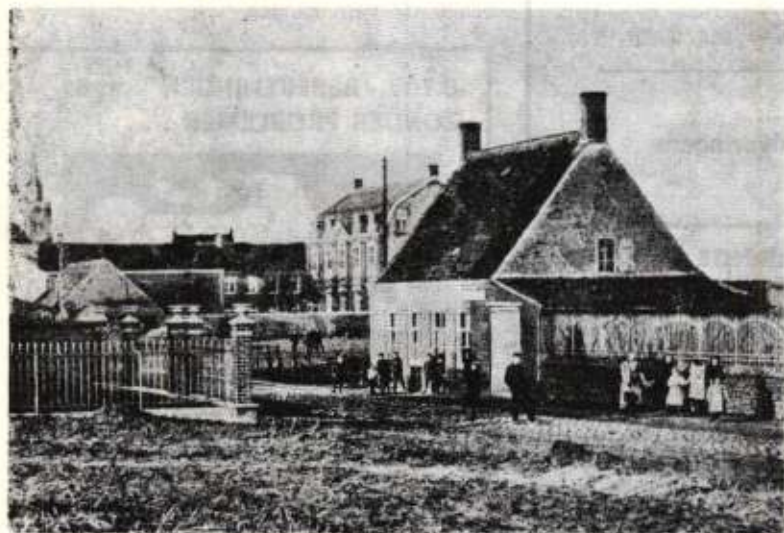
Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/303.79 P.C. 9046.77

VERDWENEN HERBERGEN te ROESBRUGGE

„Au Repos des Jardiniers” bij Cyriel Tant.

Vooraf zij gezegd dat we alleen maar kunnen steunen op ons geheugen om onderstaande opgave samen te stellen, het is dus mogelijk dat we niet volledig zijn; we zijn dankbaar voor elke op- of aanmerking daaromtrent. Vijftig jaar geleden waren er, tegelijkertijd, 37 herbergen in de grote dorpsstraat, vanaf de brouwerij Feys-Callewaert tot aan de Molenwal. Nu zijn er nog 14, waaronder een paar, wel niet zonder bier, maar zonder uithangbord:

De Sportwereld
De Gouden Arend
Het Boerenhof
Het Hof van Commerce
bij Etienne Vandewalle
(vroeger: *Hôtel de la Régence*)
Christen Volkshuis
bij wed. Martroye (vroeger: *De Reidsduif* / *De Antenne*)
Café Boldershof
Café Bristol (vroeger: *In de Voorstad*)
De Brijkerij
De Groten Bak
De Voorstad
In den Molenwal
In den Doorn (vroeger Proven, sedert 1971 Roesbrugge)

Er zijn er dus 23 verdwenen!

In de Bergenstraat

Wie 50 jaar geleden vanaf de „kleine brug” naar de Molenwal trok, moest zeker niet om zijn dorst verlegen zitten, wel integendeel, hij moest ofwel van veel wilskracht getuigen of over weinig zakgeld beschikken om nuchter ter bestemming te komen. Bijna onmiddellijk aan de start, aan zijn rechterhand, stond *Petit Paris*, nu bewoond door

Albert Weemeeuw. Enkele meters verder, links *De Sterre*, die nu in vervallen toestand verkeert, maar tot voor enkele jaren werd uitgebaat door Georges Desaegher. Wanneer men van daaruit diagonaal de straat overstak, kwam men in de nu nog bestaande *Sportwereld* terecht en een paar huizen verder in *De Vrede*, die lange jaren een goed bekende volkscafé was, uitgebaat door Gusta, wed. Coemelck. Aan dezelfde straatzijde, had men dan onmiddellijk *In den Vetten Os*, bij Jerome Cornette, beenhouwer en herbergier. Waar Julien Christiaens nu woont, had men de herberg *In de Kaai*, terwijl men twee passen verder en aan elkaar aansluitend *A la ville de Dunkerque* en *Au Pont de l'Yser* kon vinden. Beide laatstgenoemde drankhuizen werden in 1940 vernield, toen de brug over de IJzer, door een al te forse lading, letterlijk in de lucht vloog! Na de oorlog kwam er één nieuw gebouw op die plaats, de herberg *De IJzer*, maar de uitbater heeft onlangs alle bedrijvigheid gestaakt. We moeten er nog op wijzen dat *Au Pont de l'Yser*, omstreeks 1930 een Nederlandstalig uithangbord kreeg: *In de Rohaertsbrug*.

Op de Markt

In die tijd waren er op de Markt vijf cafés, waarvan er drie gebleven zijn: *De Gouden Arend* (vroeger: *A l'Aigle d'Or*), *Het Boerenhof* en *Het Hof van Commerce*. Zijn verdwenen: *De Casino*, een pompeuze naam voor een kleine, nederige plattelandsherberg (nu meubelhuis Deroo) en *Au Petit Café*, waar thans Emiel Vandewalle woonachtig is. Deze laatste herberg heeft destijds plaats moeten maken voor een bankagentschap van de Société Générale.

De tijd vanaf de Belgische Onafhankelijkheid (1830) tot het einde van de 19de eeuw was in Vlaanderen o.m. gekenmerkt door een enorme toename van drankhuizen. We hebben het vroeger reeds geschreven: in 1830 waren er op het grondgebied van Roesbrugge-Haringe slechts 14 herbergen. In de volgende decennia werd ook bij ons een bijzondere krachtsinspanning geleverd om dit aantal in de hoogte te drijven. In de jongste jaren zijn er echter veel verdwenen. We hebben in een vorige jaargang, een opgave verstrekt van 25 niet-meer-bestaande-herbergen op het grondgebied van Haringe alleen; we zouden graag hetzelfde doen voor Roesbrugge-dorp. Hetgene we tot nu toe verzameld hebben is echter te lang om één bijdrage te vullen. Vandaag handelen we enkel maar over de verdwenen drankhuizen vanaf de brug over de „dode IJzer” tot aan de Molenwal. Een volgende keer zullen we de Beverenalsijde, de Haringestraat en de Krombekestraat overlopen.

In de Statiestraat

Het begon, links, met het *Hôtel de la Régence*, dat weliswaar nu nog als herberg bestaat, maar jaren geleden, toen de muren van het statig gebouw dienden heropgefrist, is het voornamelijk uithangbord, uit Roesbrugges glorieertijd (ook Parijs heeft zijn *Hôtel de la Régence*!) verdwenen. Het *Christen Volkshuis*, dat men nu iets verder rechts aantreft, bestond een halve eeuw geleden nog niet, het kwam pas tot stand na de tweede wereldoorlog in het oude patriciërshuis van de notaris Peel. Waar nu de schoenhandel Parent gevestigd is, had men vroeger het historisch *Hôtel de la Poste*. Verder links had men *Au Lion des Flandres*, bij Honoré Schoonaert, schilder en herbergier en onmiddellijk erop aansluitend: *Het Schuttershof* en *De Vischerskring*. Een paar huizen verder naar rechts kwam men bij Remi Deschuytter, beenhouwer en herbergier, *In de Reidsduif*. Na de tweede wereldoorlog had de toenmalige uitbater Lucien Martroye, een hekel aan reidsduiven, terwijl hij met hart en ziel electricier was en hij heeft er *De Antenne* van gemaakt; nu is de *Antenne* wel niet weggewaaid, maar weggewassen, al wordt de herberg nog steeds uitgebaat. Onmiddellijk daarop volgend had men *'t Boldershof* (nu Henri Delvaal). Aan de hoek van de Krombekestraat stond *Au Retour de Bruxelles*. Een deel van het winkelhuis thans bewoond door Urbanie Wullus, vormde toen nog een afzonderlijke woning, het was de herberg *Sint Joris*. Een paar huizen verder links had men *De Zwaan*, uitgebaat door de weduwe Derache. Iets verder rechts de *Café des Alliés*. Een paar huizen voorbij het klooster baatte Pierre Nobels *De Weegschaal* uit en nog een paar stappen verder kwam men *In de Voor-*

voorbereid door

VOLKS-INTERNATIONAAL KAMP

in BERTENNEST ROESBRUGGE met:

18e BEDEVAART-MARS

langs de IJzer naar het IJZERKRUIS te Diksmuide voor meisjes en jongens vanaf 15 jaar mits aanmelding vooraf.

Voor deelname en inlichtingen:

BERTENNEST Bergenstraat 29

8990 ROESBRUGGE TEL. 057/302.08 ofwel 056/169.07

en na de IJzerbedevaart

allen naar Cyriel Verschaeve te Alveringem
BLOEMENHULDE

stad, nu Café Bristol. Rechtover de jongensschool had men *Au Repos des Jardiniers*, bij Cyriel Tant; dit huisje is in 1940 tengevolge van oorlogsomstandigheden verwoest, nu heeft men er het landhuis van Antoon Depover. Vervolgens kwam men aan *De Brijkerij*, nog iets verder rechts was men bij Karel Dentist *A la Botte de Paille* en daarop aansluitend in 't Molentje. Links, *In den Hert* was de herberg van Georges Behaeghel.

In de Poperingestraat

Waar nu Maurice Vanlaeres woont had men eveneens een herberg, *A la Briquetterie du Molenwal*, daar bijna rechtover de nu nog bestaande café *De Voorstad*, bij Honoré Vandriessche (Roesbrugge had toen meer dan één voorstad, wat denk je wel!). Vervolgens had men aan dezelfde straatzijde nog *In den Tram* en tenslotte kwam men *In den Molenwal* terecht, de oudste herberg van Roesbrugge, die dateert van omstreeks 1530. Wie toen nog niet verzadigd was, kon nog rechtover *In den Doorn* en een weinig verder *In de Smisse* de laatste glazen ledigen. We moeten er echter aan toevoegen dat in die tijd de herberg *In den Doorn - Tramstation en Pakhuis*, eigenlijk op het grondgebied van Proven gelegen was, met de grenscorrecties van 1 januari 1971 is dit nu echter Roesbrugge-Haringe geworden.

R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Trui Declerck, d. v. Frans en Greta Dehouck.

Huwelijken

- Jean-Marie Muylle van Roesbrugge-Haringe met Annie Deschuytter van Reningelst.

- Marc Mahieu van Roesbrugge met Monique Vancayzeele van Nieuwkerke.

Huwelijksaankondigingen

- Roger Benauwt van Proven met Frieda Gunst van Roesbrugge.

- Paul Ryon van Proven met Rita Vermeulen van Roesbrugge-Haringe.

- Georges Behaeghel van Roesbrugge met Maria Busschaert van Proven.

- Frans Neuville van Roesbrugge met Annie Vandewalle van Beauvoorde.

- Albert Pattyn van Roesbrugge-Haringe met Frieda Fiey van Reningelst.

- Johnny Lahaye van Stavele met Mireille De-necker van Roesbrugge.

Geneeskundige dienst.

JAARLIJKS VERLOF: Apotheek G. SAMYN
Stationsstraat 23 Roesbrugge

gesloten van 8 tot 23 juli

WACHTDIENST: Apotheek E. REGHEERE
Markt, Proven.

Verenigingen aan ronde tafel te Roesbrugge-Haringe.

Op initiatief van het Gemeentebestuur kwamen de verenigingen woensdagavond 20 juni bijeen.

De bedoeling was: onderling afspraak te maken voor hun winterwerking. Dat dit initiatief gewaardeerd werd, bewijst de overweldigende opkomst: 34 aanwezigen. De heer J. Alexander aanvaardde de opdracht een kalender op te stellen. Besloten werd dat iedere vereniging haar activiteiten zo vlug mogelijk aan de gemeente-secretaris zal melden en hem op de hoogte zal houden van haar werking. Deze eerste stap is van enorm belang voor een verdere samenwerking onder de verschillende verenigingen.

B.T.W. - BEREKENINGEN ZONDER PROBLEMEN...

Multisumma 20

Automatische, drukkende vermenigvuldigingsmachine. Het is een beroepsmachine, onmisbaar in banken, administraties en kasburelen.

VERKOOP EN HERSTELLING:
BUREAUMACHINES

VAN SEVENANT

Ieperstraat 64, POPERINGE
Tel. 057/338 45

BIBLIOTHEEK HARINGE

- *Dat moet je weten over seks!* - N. Sentilhes
Een onontbeerlijk hulpmiddel voor de ouders die de dialoog met hun bijna volwassen kinderen willen handhaven en hun vertrouwen niet willen verliezen.

- *Ik zie het zo.* - E.J. de Smedt, E. Vorlat.
Getuigenissen over geloof en godsdienst.

Gesplitste haaruiteinden

Coupe
olymp

de wegbrandende
haarsnit

alleen bij uw specialist: **COIFFURE MARK**
Hoogstadestraat 10 - STAVELE (BEVEREN) Tel. 057/302.79
— JONGE MEISJES . . . kom gerust even langs —

NIEUW!

SUPER GASOIL
VERWARMING

Een „TOTAL” nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel

meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH
Watoustraat 15
PROVEN

Tel. 304.13

Karel Romaan BERQUIN (1873-1968)

Een groot heemkundige uit de Westhoek

We hebben het geluk gehad meer dan tien jaar lang de vriend te zijn van een man, die weliswaar vijftig jaar ouder was, maar die jeudig gebleven was van hart. Karel Romaan Berquin stak tot op hoge leeftijd vol enthousiasme en initiatieven, was een vat van wijsheid en eruditie, terwijl hij bovendien kon bogen op bijna een eeuw levenservaring.

We hebben hem, wanneer hij na een lang en vruchtbaar leven, voor altijd de ogen sloot, in een gebaar van pietelt de titel gegeven van „Heervader“. Dat is de eretitel die de vader van een priester in Frans-Vlaanderen krijgt. Zijn zoon is immers kanunnik K. Berquin, diocesaan hoofdinspecteur van het secundair-meisjesonderwijs en directeur van de Zusters Maricolen te Brugge.

In 1958 stichtte Karel Romaan Berquin samen met drie vrienden de heemkring „Bachten de Kupe“, die de Westhoek, het Westland, Frans-Vlaanderen en sedert enkele jaren ook de Oosthoek (Gistel en omgeving) als studieterrain en heemschut uitkoos. In dit uitgestrekt gebied kon de heemkring „Bachten de Kupe“ zich volledig ontplooiën en belangstelling wekken tot in het buitenland. Hoofdman Berquin kende deze streek tot in haar bijzonderheden en was er diep aan gehecht; daarom was hij op 85-jarige leeftijd er nog voor te vinden het roer van deze heembeweging in handen te nemen. Niettegenstaande zijn hoge ouderdom zette hij zich nog tien jaar volledig in, zoals hij als conservator van de stad Nieuwpoort zijn beste krachten aan de historische en folkloristische aspecten van zijn stad wijdde.

We hebben de eer hem als hoofdman van „Bachten de Kupe“ op te volgen; eveneens als conservator van de stedelijke musea te Nieuwpoort, maar hem vervangen is onmogelijk, hij had immers in de loop van de jaren een te grote bagage geschiedkundige kennis verzameld, vooral wat betreft de wereldoor-

log 1914-1918, die hij van zeer nabij had meegemaakt. Het is echter onze plicht, met alle ons ten dienste staande krachten, zijn voetspoor te volgen om zijn levenstaak voort te zetten. Wij hopen te mogen volharden en te slagen.

Hoofdman-conservator K.R. Berquin was een man van nederige afkomst, maar die door een bestendige belangstelling en door volhardende studie een beslagen heemkundige is geworden. Hij was een energiek man, zijn woord getrouw, beminnelijk en krachtadig van aard en een diepgelovig mens, iemand van wie men wist wat men eraan had!

Zijn levensloop

Op 2 oktober 1873, te Vinkem, in een huisje van „plak en stak“ ademde Karel Romaan Berquin, als oudste van zeven kinderen, voor het eerst de goede lucht van „Bachten de Kupe“ in. Hij werd er gedoopt aan dezelfde doopvont die we nu nog in de kerk van Vinkem aantreffen. Zijn vader was een eenvoudige landarbeider, de goedheid in persoon; zijn moeder was een krachtadige vrouw, die het grote gezin in handen hield en aan wier vorming onze hoofdman veel te danken had. Begin 1875 verhuisden de ouders van Berquin, naar Gijverinkhove, waar hij lager onderwijs genoot. Na zijn eerste communie ging hij in de leer bij zijn peetoom Kerkhove, goud- en zilversmid te Veurne. Na acht jaar verblijf aldaar trok hij naar St.-Winoksbergen, in Frans-Vlaanderen, om er het uurwerkmaken bij te leren. Hij verbleef er drie jaar en ging nadien nog twee jaar te Izegem op stiel.

In 1893 ging hij zich vestigen als zelfstandige ambachtsman te Nieuwpoort. Het volgend jaar verhuisde hij rechtover de kerk en huwde er in 1900 met Zoë Deseck. Dit huwelijk werd gezegend met vijf kinderen. De naam Berquin was weldra inzake edelsmeedkunst en uurwerkmakerij een waarborg voor kwaliteit, want zoals in alles wat hij deed streefde hij naar de perfectie.

Onder de eerste wereldoorlog moest het gezin Berquin, noodgedwongen Nieuwpoort verlaten om zich voorlopig te De Panne te vestigen. Alle verbod en gevaar ten spijt, kwam hij toch regelmatig te Nieuwpoort de toestand verkennen. Als niet één heeft hij het wel en het wee van de stad, in die harde jaren gevolgd.

In 1922 keerde hij voorgoed naar Nieuwpoort terug, alwaar hij in de gezegende ouderdom van 94 jaar overleed, op de avond van Driekoningen 1968. Hij kreeg een fel opgemerkte begrafenis met wietewagen, die door de TV werd uitgezonden en die zeker bij velen nog is bijgebleven.

Zijn prestaties

Te Nieuwpoort wist Karel Berquin zich volledig te integreren. In 1906 werd hij er onderbevelhebber van het Brandweerkorps en van 1933 tot 1937 bevelhebber (ontslag wegens ouderdomsgrens). Levensmoed en zelfopoffering waren zijn leuze. Van 1922 tot 1940 was hij voorzitter van de Christelijke Middenstandsbond en bestuurslid van de Handelskamer.

In 1947 werd hij tot deken-van-jaren gekozen door de horlogemakersbond van Veurne en Veurne-ambacht. Twee jaar later werd hij in die hoedanigheid gevierd door de provinciale uurwerkmakersbond van West-Vlaanderen. In 1957 ontving hij te Oostende het Nijverheidsereteken van eerste klasse. In 1960 werd hij door Mgr. De Smedt ver-

eerd met het kruis van Sint-Donatus; werd hij de eerste ereburger van Nieuwpoort en kreeg hij de zilveren gedenkpenning van het „Werk der Schone Kunsten“ te Brussel. Datzelfde jaar vierde hij tevens zijn diamanten bruiloft.

Karel Berquin hielp in het atelier van zijn zoon tot zijn 85ste jaar, tot zijn ogen het niet meer aankonden.

In 1937 werd hij door de stad Nieuwpoort aangesteld tot conservator van het Pieter Braecke-museum, dat hij aanvulde met tal van archeologische en volkskundige voorwerpen. Spijtig genoeg werd het in 1940 vernield.

Tijdens de grote brand van de kerk, in 1940, redde hij zoveel hij kon en dit met een ware doodsverachting, tot de toenmalige pastoor Caesens hem verbood nog verder zijn leven te wagen.

Bachten de Kupe

In 1950 richtte hij het „Museum voor plaatselijke geschiedenis en folklore“ op, in de eerste verdieping van het stadhuis. In 1963 verhuisde het naar de Kokstraat, waar het een meer moderne structuur kreeg en veel belangstelling kent.

Een tweede museum werd ontworpen in 1958. In één jaar tijd heeft K.R. Berquin dit oorlogsmuseum (1914-1918) ingericht. Hij was onvermoeibaar en met de klare blik van een wijs, bejaard mens, wist hij dat de tijd drong, dat er hem geen eeuwigheid meer was toegete meten en dat het er moest zijn voor hij heenging of dat het er anders niet meer zou komen. Elke dag door God gegeven stond hij op de bres om de verzameling aan te vullen, de vele bezoekers te begeleiden en de aard en de herkomst van elk stuk toe te lichten.

In 1958 stichtte hij nog de heemkring „Bachten de Kupe“ en in 1964 - hij was toen 90 jaar! - richtte hij te Veurne nog het „Heem-museum Bachten de Kupe“ op (in 1969 overgebracht naar Izenberge). Vaak zijn wij samen nog op speurtocht geweest om heemstukken op te halen. Hoeveel keren is hij met de bus naar Veurne gereden, beladen met allerhande voorwerpen en voorzien van zijn boterhammen, die hij 's middags en om vier uur oppeuzelde ergens in een hoekje van het museum, om geen tijd te verliezen. Slechts een middagdutje onderbrak, op die hoge leeftijd, zijn nooit aflatende ijver. Hij heeft werkelijk gewoerd met de vele jaren en uren die God hem heeft geschonken. Alleen de dood, na een kortstondige ziekte, kon een einde stellen aan zijn rusteloze activiteiten.

Karel Romaan Berquin schreef menig artikel in het tijdschrift *Bachten de Kupe* en in *Het Wekelijks Nieuws*. Hij stelde een kataloog samen van het „Museum van Geschiedenis en folklore te Nieuwpoort“, en publiceerde een *Beknopte levensbeschrijving van Pieter-Jan Braecke, beeldhouwer, 1859-1938*.

Bij gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de heemkring „Bachten de Kupe“ en de 90ste verjaardag van hoofdman-conservator Berquin, verscheen een *Gedenkboek*, waarin zijn levensschets en artikels van zijn hand opgenomen zijn.

Dank zij K.R. Berquin heeft Nieuwpoort zijn musea, waar de geschiedenis van de stad is gematerialiseerd. Binnenkort wordt een andere droom van hem verwezenlijkt: het Openluchtmuseum van Bachten de Kupe (te Izenberge).

Hoofdman-conservator Berquin, zijn werken en wensen, worden in ere gehouden!

Marcel Messiaen

Proven : DE LOVIE, nu !

te inspecteur Bijz. Onderwijs en het bestuur van de Broeders Van Dale, werd door de provincie voorgesteld een instituut te bouwen van ± 15 miljoen, en dit aan de Broeders te verhuren, die er de zorg voor de gehandicapten zouden waarnemen. Dit plan lukte evenmin, door financiële moeilijkheden.

Tot in 1959, uit een onverwachte hoek, de zaak haar beslag kreeg. „De Lovie“ als sanatorium, liep leeg. Door de nieuwe vormen van verpleging en behandeling van T.B.C. aan huis of in de kliniek, begon de ontvolking van het sana, zodat het financieel niet meer verantwoord was dit laatste nog in stand te houden. De patiënten werden naar Syssele overgeheveld; de Zusters (van Kortemark) en het verplegend personeel verlieten hun werkterrein; wat zou er van de instelling geworden?

Hierop kwam al spoedig een antwoord, bij monde van de h. Storme. Hij bracht de idee naar voren de bestaande gebouwen een nieuwe bestemming te geven, in verband met speciaal onderwijs en gehandikaptenzorg. De kogel was door de kerk, toen in februari 1959, na veel onderhandelen, die oplossing werd aanvaard, die op 1 juni 1959 door Mgr. De Smedt zou worden goedgekeurd : de Lovie zou als „Ons Eigen Dorp“ voortaan ten dienste staan van de gehandicapte jeugd.

Er kon worden gestart, en om met 1 september 1960 de eerste jongens te kunnen opnemen, waren de eerste Broeders in augustus op de Lovie aangekomen. Ook het noviciaat zou aldaar zijn plaats krijgen, daar het de bedoeling was, de novicen eveneens in te schakelen in de werking.

Naast de Broeders waren nog de h. Leon Bulcke, de h. en mevr. Stragier (voor de keuken) en Camiel van de boerderij, als leken ingeschakeld, terwijl E. H. Delanote de eerste priester-directeur werd van de nieuwe stichting. Men bracht een eerste paviljoen van het oude sana in gereedheid - thans tot *Sparretop* en *Huize Welgemoed* omgedoopt - en beneden werden twee klassen klaargestoomd met oude banken en dito borden, terwijl boven op de eerste verdieping de slaapplekken werden ingericht. Twee broeder-onderwijzers, Br. Karel als directeur, en Br. Daniël als medeonderwijzer, konden van wal steken. De andere Broeders kregen elk een eigen taak, gaande van kok tot hovenier of econoom. Op 1 september 1960 waren er 9 kinderen aanwezig, 's anderendaags waren het er reeds 20, en dit getal zou stilaan opgevoerd worden tot ongeveer 60 op het einde van het schooljaar 1960-1961. Intussen was Dr. V. Sieren aangesteld tot dokter van het Instituut, taak die

hij zou waarnemen tot 1972, toen Dr. Van Walleghem hem zou vervangen.

Intussen, mede door de troebelen die in Belgisch Kongo de Broeders Van Dale hadden geteisterd, waren vandaar uit verschillende Broeders naar de Lovie overgekomen. Onder hen E. Broeder Vandewalle, die in 1961 met het begin van het nieuwe schooljaar tot directeur zou aangesteld worden, en die thans nog steeds die functie uitoefent. De uitbouw kon beginnen.

Waar aanvankelijk weinig keus kon gedaan worden onder de opgenomen kinderen, zodat wel enige strubbelingen ontstonden met enkelen onder hen, werd stilaan de aanvaarding gereguleerd, zodat de zwaarste gevallen er de voorrang kregen. Vanaf het begin van zijn beheer, was het dan ook de grootste betrachting van E. Br. Vandewalle een degelijke uitbouw te geven aan de zorg voor die „minstbedeelden“, en te trachten hen ook voor de toekomst veilig te stellen. Allereerst werden gebouwen uit de grond gestampt. Door de aangroei van de bevolking bleken de bestaande paviljoenen van het sana al gauw te klein. Een eerste groep van 4 paviljoenen werd opgericht, gevolgd door de bouw van een ultra moderne school met 12 klaslokalen. Daarin werd het Bijzonder Lager Onderwijs ondergebracht. Toen weldra bleek dat na hun lager onderwijs er nood was aan Technisch onderwijs, werd van wal gestoken met de vestiging van een Technische School, met twee vakken : de tuinbouw en het bouwvak. Doch ook deze inrichtingen volstonden niet, want wat moest er met de meerderjarigen aangevat worden ? Dit werd opgelost door de oprichting van een werkplaats voor aangepaste arbeid - Beschuttende Werkplaats geheten - terwijl met ingang van oktober 1972 een Revalidatiecentrum aan dit alles nog werd toegevoegd, onder leiding van de h. Paul Verhaeghe, orthopedagoog.

Dat intussen het bouwen niet stilstond spreekt vanzelf. Om de Zomerfeesten degelijk te kunnen inrichten, en de eigen kinderen ontspanning te kunnen bieden werd de Feestzaal ingeplant tussen opnieuw klaargekomen paviljoenen. Een berggruimte met garages en werkplaats kwam vlakbij het klooster tot stand. De oude vervallen serre maakte plaats voor prachtige nieuwe serres, waar de tuinbouwers naar hartelust konden planten en zaaien. De nieuwe Beroepsschool kreeg een nieuwe turnzaal en een nieuwe werkplaats. En toen de oude centrale keuken, ondergebracht in een van de kelders van het kasteel, niet meer kon voldoen, werd midden al deze nieuwbouw een gloednieuwe keuken opgetrokken, zodat ook

Wanneer wij in De IJzerbode van februari jl. onze artikelenreeks over „de Lovie“ besloten, zult U zich wellicht afgevraagd hebben : Wat is er nu van geworden, of liever, hoe is dit domein verblijfplaats geworden van zoveel mentaal-gehandicapte jongeren !

Hierop gaf Broeder Romaan - (Dieusart) - eerste directeur van het M.P.I. reeds een antwoord, in het blad „Curiosa“ van Ern. Demeyere, uitgegeven voor zijn postzegelklub met dezelfde naam.

Toen het sanatorium nog volop fungeerde, had Mgr. De Smedt herhaaldelijk de idee geopperd uit te zien naar verzorging en speciaal onderwijs voor mentaal- en fysisch gehandicapte kinderen, waarvoor weinig of geen inrichtingen bestonden. Men wist geen uitweg voor hen, en de ouders konden hen onmogelijk naar de gewone school sturen, zodat zij voortdurend met dit zorgenprobleem geconfronteerd bleven.

De „Broeders Van Dale“, „Broeders van het Bisdom“ geworden, kregen van Mgr. de stille wenk, uit te zien naar documentatie over deze nieuwe structuur, daar zij toch van hun stichter de leus hadden meegekregen te zorgen „voor de minsten onder de mijnen“. Die gedachte kreeg stilaan vaste vorm, mede door het herhaald aandringen van de bisschop ter gelegenheid van bezoeken of professies, zodat de Broeders zich al gauw deze opdracht eigen maakten, en uitzagen naar een gelegenheid om die in de werkelijkheid om te zetten. Dit liep echter niet van een leien dakje. Een eerste poging, in 1956, om in Le Bizet een inplanting te verwezenlijken, liep spaak.

In 1957, bij besprekingen op hoger vlak, tussen de h. Storme van de Bestendige Deputatie, Bruyninckx van Volksgezondheid, Verstrae-

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-Ieper bij **WOESTEN**
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING

Steeds vrijblijvend inlichtingen bij :

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 **ROESBRUGGE**

Tel. 057/303.64

- De grootste keus SANITAIR —
- door bezoek aan toonzalen van fabriek.

Juli en augustus 1973

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Jacqmotte moka	1/2 kg. 79	71	8
Olie Vitelma	fles 48	36,50	11,50
Resi frituurvet	kg. 56	47	9
Chocolade Jacques	pak 35	27	8
Honingkoek Dinant	2 voor 36,50	28	8,50
Planta margarine	kg. 44	38	6
Rode wijn Beaujolais	fles 53	45	8
Martini	fles 85	69	16
Witte wijn St-Luc	40	32	8
Erwten M. Th. extra fijn	lit. 33,25	28	5,25
Gelatine voor Potjesvlees	100 gr. 25	18	7
W.C. papier	8 rollen 26	20	6

Deze speciale prijzen zijn TWEE MAANDEN GELDIG.

de inwendige mens veilig werd gesteld. Voeg daar nog bij de laatste 4 paviljoenen voor volwassenen en u kunt zich indenken welk een gedaanteverwisseling zich binnen het domein heeft voltrokken.

En dit alles op amper 10 werkjaren. Een uitbouw die haast niet te volgen is, en die E. Broeder-directeur zeker dikwijls kopzorgen heeft bezorgd. Dat daarbij het oorspronkelijke personeel steeds maar opgevoerd werd, hoeft niet gezegd. Zowel op gebied van leerkrachten in Lager en Technisch onderwijs, als op gebied van Opvoeders en Opvoedsters, kwamen er heel wat mensen bij. Dat er ook heel wat verdwenen is vanzelfsprekend. E. H. Delanote kwam te overlijden, en werd vervangen door E. H. Dewulf, oud-directeur van het V.T.I.-leper. Broeder Karel werd opgevolgd door Broeder Daniël als schoolhoofd Lagere School, die, na zijn benoeming tot onder-directeur op zijn beurt opgevolgd werd door meester Gheysens. Diezelfde Broeder Karel, hoofd geworden van de Technische School, werd er opgevolgd door Broeder André Volon, thans nog steeds in functie. En om het geheel van het onderwijsnet volledig te maken, werd enkele jaren terug gestart met het externaat - thans semi-internaat - zodat de kinderen uit de omtrek thans dagelijks met de bus naar school kunnen, en dit vanaf hun zesde jaar. Een hele ontlasting voor de ouders die hun zorgkind toch nog graag 's avonds bij zich hebben.

Een groots werk, als men bedenkt dat momenteel reeds meer dan 300 kinderen in de Lovie worden verzorgd. Een werk dat vooral ten goede komt aan die jongens die later, wanneer hun ouders gestorven zijn, de zekerheid hebben dat toch voor hen zal gezorgd worden, want dit is het uiteindelijke doel van „Ons Eigen Dorp”. - Dat ook de mensen van de streek dit begrepen hebben, getuigt de samenwerking die jaarlijks tot uiting komt bij het inrichten van de Zomerfeesten.

Daarom, aan U allen die dit leest, een warme oproep tot deelname aan deze groots opgezette Feestdagen, die dit jaar op 7, 8 en 9 juli plaatshebben. U helpt de „minstbedeelden” onder ons, en U steunt daarmee diegenen die er zich voor inzetten.

J. Gh. H.

Gedetailleerd programma van de Zomerfeesten 1973

ZATERDAG 7 JULI

10 u. Opening tijdelijk postkantoor met speciale afstempeling van de ballonkoerier. Aanvang afstandswedstrijd verbonden aan de ballonnetjesvlucht.

17.30 u. Opblazen en opstijgen van de luchtballon, die de ballonkoerier meevoert naar onbekende bestemming. Dit gebeurt in tegenwoordigheid van de zangvedette Micha Marah.

20 u. In de grote feestzaal: amusementsavond met Micha MARAH (toegangsprijs 70 F aan de ingang van de zaal).

ZONDAG 8 JULI

11 u. H. Mis in de kapel van De Lovie, ter nagedachtenis aan de overleden medewerkers Gelegenheid tot middagmalen in beide restaurants.

14 u. Auto-cross aan de hoofdingang.

14.30 u. Optreden v. d. Volksdansgroep „Nele” uit Bissegem.

16 u. Wandelconcert in de lanen van het park.

17 u. Parachutage van de „BLACK DEVILS” uit het bekwaamingscentrum te Schaffen.

Van 17 u. tot 19 u. zullen SALIM SEGERS en ANJA aanwezig zijn en gratis handtekeningen uitreiken.

18.30 u. Opnieuw show- en muziekconcert.

20 u. Twee grote feestavonden:

- in „Oberbayern”: het Tyroler-orkest uit

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas!

Raadpleeg onze agenten te:

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Diksmuide „Die Freundschaft Blaskapelle” - in „Oud België”: de Toreadors.

MAANDAG 9 JULI

14 u. Feest voor de Gepensioneerden met medewerking v. d. ontspanningsgroep voor ouderen van dagen uit Wervik, afgewisseld met aangenaam amusementsmuziek.

20 u. Dansavond met het orkest „Freddy and the Tows” in de grote feestzaal.

Ballonkoerier

Slechts een week nog ... en wij kennen de grootste Zomerfeesten in het domein „De Lovie” te Proven. Voor de 11de uitgave van deze feesten op 7, 8 en 9 juli, belooft het inderdaad iets uniek te worden!

Wat U zeker moet meemaken op zaterdag 7 juli om 17 uur, is de avontuurlijke afvaart van de warme-lucht-ballon.

Geleid door twee piloten, zal deze kolos de hoogte ingaan. Werkelijk sensationeel!

Met de ballon gaat de ballonkoerier mee ... Het sparen van deze omslagen is een heel interessante hobby, pas enkele jaren gestart. Ervaren filatelisten weten wat dergelijke omslagen voor een verzameling kunnen betekenen. En, is het niet voor hen, het is minstens heel kostbaar ruilmateriaal!

Garandeer uw omslagen (Nederlandse & Franse) door het storten van 75 F - vóór 1 juli '73 - op PCR. 6101.99 van Demeyere Ernest 8994 Proven. Beide omslagen worden vanuit de landingsplaats aan uw adres opgestuurd.

Wie ze aangetekend wil, betaalt een supplement van 15 F per omslag. Een zeer beperkte oplage (slechts 200 stuks) is de „Speciale uitgifte”. Beide omslagen kosten echter 150 F. De ballonkoerier wordt gecontroleerd door de Nationale Luchtvaartvereniging, de „Europe air mail club”.

Langs de ballonkoerier om, steunt U daadwerkelijk „Ons Eigen Dorp” De Lovie, te Proven.

**Centrale Verwarming
Sanitair
Asfaltbedekking**

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern

Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Marc Vereyck, z. v. Georges en Alice George (Beveren).

Huwelijksaankondigingen

- Norbert Butaye van Leisele met Marleen Ulbrick van Stavele.
- Dirk Verfaillie van Nieuwkerke met Annie Slosse van Stavele.
- Gino Huyghe van Stavele (Beveren) met Monique Maekelberg van Lo.
- Freddy Barbier van Westvleteren met Jeanine Debeer van Stavele.

Overlijdens

- Maria-Louisa Vereecke, ongehuwd (Beveren)

DE VOLKSVERZEKERING - D.V.V.

Voor alles wat betreft

- AUTO- PERSOONLIJKE-
- BRAND- FAMILIALE-
- LEVENSVZERKERING

♦ Speciale voorwaarden voor jonggehuwden.

B.A.C.

- VOORHUWELIJKSSPAREN
- STUDIESPAREN
- LENING 5,5 - 7 %

wend U tot

Yves en Martine
DUBAKOV-VANLERBERGHE
Poperingestraat 23
8994 Proven (Krombeke)
Tel. 057/404.82

Kermisprogramma : STAVELE-dorp

ZONDAG 1 JULI

Wielervedstrijd Kriterium van de Westhoek op de Hoge-Seine.

ZONDAG 5 AUGUSTUS: Lostraat

Wielervedstrijd Kriterium van de Westhoek Doorlopende bolling in „Het Jagershof" bij A. Vanstechelman, 300 fr. vooruit.

ZATERDAG 25 AUGUSTUS

Na de hoogmis: wandelconcert door de muziekmaatschappij „St. Cecilia".

te 14.30 u.: grote kermischiëting aan de staande pers.

te 16.45 u. Krombekestraat 91: bijeenkomst voor „Spel zonder Grenzen" tussen de gemeenten Elverdinge, Gijverinkhove, Oostvleteren, Roesbrugge, Stavele-Centrum en Stavele-Dorp.

te 20 u.: prijskaarting in het Manillen bij Mevr. R. Slosse-Ryon.

MAANDAG 27 AUGUSTUS

te 9.30 u.: plechtige dienst voor de gesneuvelden soldaten 1914-18.

te 13 u.: vertrek van de fietstocht naar de Westvlaamse Bergen en Dikkebus Vijver (voor iedereen vanaf 13 jaar).

Ballonwedstrijd: te 17 u. inschrijving bij Marie; te 17.30 u.: afhalen van de ballons in de zaal. te 18 u.: ballonstoet voorafgegaan door de muziekmaatschappij. Datum van prijsdeling zal later vermeld worden op het bord.

te 20 u.: zangwedstrijd bij Marie.

DINSDAG 28 AUGUSTUS

te 9.30 u.: plechtige dienst voor de overleden parochianen.

van 17 tot 18 u.: gratis rondritten op de draalmolen voor de schooljeugd.

Uitstap met de muziekmaatschappij. Samenkomst om 18 u. bij R. Dever op de „Hogen Wayenburg".

WOENSDAG 29 AUGUSTUS

te 20 u.: prijskaarting in al de herbergen van de dorpsplaats. Inschrijving bij A. Wallecum. Inleg 15 fr. Tweemaal aanblijven 100 fr. Eénmaal aanblijven 60 fr.

te 20 u.: verrassingsavond door de K.L.J.

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watoustraat 1 8994 PROVEN

Tel. 057/303 39 - 057/303 26 - 057/302 58

ALLE VERZEKERINGEN en GELDPLAATSINGEN

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

en „ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTOKAS

(A.S.L.K.) - Spaarboekjes van de post.

Erkende agenten voor:

Proven-Krombeke — Watou

Roesbrugge-Haringe en Stavele.

ONDER STAATSWAARBORG

DONDERDAG 30 AUGUSTUS

te 10.30 u.: tuinbolling bij J. Porreye.

te 19 u.: prijskaarting bij R. Baes.

VRIJDAG 31 AUGUSTUS

te 17 u.: prijschiëting aan de staande pers voor alle schutters van Stavele (centrum en dorp).

ZATERDAG 1 SEPTEMBER

te 18 u.: tuinbolling bij Mevr. S. Bruneel.

Voor uw NOODSLACHTINGEN

wendt U tot:

Noël VERHAEGHE

Abeelestraat 2

8991 STAVELE

Tel. 057/307.54

V.K.S.J. - Proven

Dit jaar gaat ons kamp door van 6 tot 13 augustus. Wij zijn gelogeed op een kasteeltje, bij een vriendelijke oude dame, te Béhéricourt (NOYON-Frankrijk). Béhéricourt is een landelijk dorpje met vriendelijke mensen. Er is nog geen spoor van de hedendaagse industrialisatie. Het is een bosrijke streek met nog veel ongerepte natuur.

Werkelijk geschikt om van een week gezonde ontspanning te genieten! Inschrijving bij de leiding, zo spoedig mogelijk!

JAARLIJKS VERLOF

APOTHEEK G. SAMYN

Stationsstraat 23 ROESBRUGGE

gesloten van 8 tot 23 juli

Wachtdienst:

APOTHEEK E. REGHEERE

Markt

PROVEN.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAANDEN JULI EN AUGUSTUS

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND
Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
Biljartavond.

Schietingen aan de staande wip

Proven, zaterdag 7 juli te 14.30 u.
Beveren, zondag 15 juli te 14.30 u.
Roesbrugge, zaterdag 21 juli te 14.30 u.
bij Deschuytter V. 1.000 fr. gratis.
Haringe, zondag 29 juli te 14.30 u.
Jubileumschieting.
Krombeke, zondag 12 augustus te 14.30 u.
Federatieschieting.
Stavele, zondag 26 augustus te 14.30 u.

Lijnvissen : „De Heydebeekvisser“

Zondag 8 juli, 4de kampioenschap v. d. leden.
Zondag 19 augustus, 5de kampioenschap voor de leden.
Zondag 26 augustus, grote prijskamp voor alle liefhebbers. Inschrijving bij Martha Ryon, Haringe. De prijskampen gaan door in de „Brikkepit“ te Proven van 15 u. tot 17 u.

Bertennest

1 Juli : 18e Bedevaartmars naar Diksmuide, waarna allen naar Alveringem (zie bl. 2) volksinternationaal kamp tot 4 juli.
5 tot 12 juli : Kamp Chiro-Ronse
12 tot 18 juli : Kamp V.K.S.J.-Boezinge
18 tot 28 juli : Kamp K.A.J.-Zwijndrecht
30 tot 8 oogst : Kamp K.L.J.-Bever
8 tot 14 oogst : Kamp K.L.J.-Wambeek
14 tot 20 oogst : Kamp Vl. Meisjesbeweging „Ik Dien“
20 tot 24 oogst : Kamp K.S.A.-Kuurne
24 tot 31 oogst : Kamp Zonnegroep voor gehandikapt.

AL de merkwaardige toeristische autoroutes zijn beschreven in deze uitgave

„Met de auto door West-Vlaanderen“

Prijs : 200 fr.

DRUKKERIJ-BOEKHANDEL

SCHOONAERT ROESBRUGGE

Mededeling : Regie der Posterijen aan de bewoners van het Postkantoor Roesbrugge

Ingevolge fusies van gemeenten en de motorisering van de uitreizingsdiensten, ondergaan de postdiensten in de streek enkele belangrijke wijzigingen van 1 juli 1973 af. Eerst en vooral worden de postnummers aangepast aan de huidige toestand, evenals de benamingen van de gemeenten : de voormalige gemeenten Krombeke en Proven, worden

samen Proven met postnummer 8994; de uitreizing geschiedt vanuit Roesbrugge-Haringe. De gemeenten Stavele en Beveren worden samen Stavele met postnummer 8991; de uitreizing geschiedt eveneens vanuit Roesbrugge-Haringe.

Verder valt aan te stippen dat de onderontvangerij Proven vanaf 1.7.73 afhangt van de ontvangerij Roesbrugge-Haringe, in plaats van Poperinge.

Wat de postuitreizing betreft, wordt het voormalige Gijverinkhove (vroeger door Lo bediend) thans als Leisele door Roesbrugge-Haringe bediend; het voormalige Krombeke (dat door Oostvleteren werd bediend) wordt thans als Proven eveneens door Roesbrugge-Haringe bediend; de gemeente Stavele wordt thans bediend door Roesbrugge-Haringe, in plaats van Oostvleteren.

Tenslotte weze nog vermeld dat in de onderontvangerij Proven en de bestellershalte Proven 2 (vroeger Krombeke) en Stavele, verder alle bewerkingen als naar gewoonte kunnen uitgevoerd worden.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Iedereen verlangt ernaar een hoge ouderdom te bereiken, maar ik weet waarachtig niet of dat zo wenselijk is. Ik ben amper de vijftig voorbij en ik kan al niet meer mee met de jeugd van tegenwoordig, wat zal het dan zijn indien ik de tachtig of de negentig moest halen ? 't Is om er benauwd van te worden. Je moet toch toegeven dat onze kinderen heel anders zijn dan wij in onze jeugd. Niet dat het vroeger allemaal perfect was, verre van daar, maar me dunkt dat de slinger nu toch een beetje diep doorslaat aan de andere kant. Bovendien ik weet eigenlijk niet of er nu nog kinderen zijn. Vroeger was men volwassen aan 21 jaar, nu hebben ze dat, gelijk zoveel andere zaken, helemaal omgedraaid, ze zijn nu al volwassen aan 12 jaar ! Vroeger hadden de kinderen snotneuzen, nu hebben de snotneuzen kinderen.

Onze jongste is de laatste tijd ook volledig veranderd. Gusta heeft al menig keer gevraagd : „maar wat hapert er toch aan onze Piet, dat is 't zelfde manneke niet meer van vroeger ?“ Ik heb haar toen de kwestie geëxpliceerd en erop gewezen dat er bij die jongen een hele ommekeer aan 't gebeuren is, de overgang van jongen naar man. En ge kunt dat gemakkelijk zien : als ze niet meer vragen waar ze vandaan komen en niet meer zeggen waar ze naartoe gaan, is 't gebeurd ! Bovendien krijgt hij werkelijke eigenaardige, wat al te moderne gedachten. Met moederkensdag bijvoorbeeld, zong hij vroeger elk jaar voor Gusta, het oude, ontroerende liedje :

Als ik groot ben lieve moeder
En dan heel veel geld verdien,
Wil ik 't mooiste voor jou kopen
En je heel gelukkig zien !

Dit jaar zong hij weer hetzelfde melodietje, maar met andere woorden :

Moeder blijf nog lange leven,
Blijf gezond en kloek en sterk,
Want als jij eens zult begeven
Moet ik zelve dan aan 't werk !

Toen hij ter wereld kwam, zei de pastoor :
„Pol jongen, dat wordt de troost van je oude dag !“ „'t Zou ne keer moeten waar zijn !“

Tot na het verlof,

je vriend,
Pol

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming
en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

Schoenen voor
de zomer
en voor elke gelegenheid
degelijk en modieus.

Bekijkt eens onze uitstalramen,
dan bemerkt U reeds enkele modellen
en prijzen van onze collecties.

Binnen grote keus van :

Schoenen voor Dames

Heren

Kinderen

Marokijnwaren

Botten - pantoffels

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

ROESBRUGGE

zaterdag 4 augustus te 20 uur

In de Romantische Bierkelders
van de Brouwerij Feys

Grote BIERFEESTEN

met

„Die Alpenjäger
Blas- und Tanzkapelle“

opgeleiderd door

zangeres Adinda

Ten voordele van Voetbalclub F.C.
Roesbrugge

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 306 16

HEREN: Bloezons - modebroeken
sportvesten en -hemden
DAMES: Bretelbroeken - kledjes
rokjes - bloezen
KINDERKLEDIJ voor jongens & meisjes
Specialiteit: huwelijk en rouw
Statiestraat 14:
Stoors en overgordijnen
aan matige prijzen.
Zegels: Valois en Gezinszegels.

GROTE REKLAAMVERKOOP
in beide winkels
van 1 juli tot 15 augustus
— Sluitingsdag: maandag. —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Meneere en Madam Latour de la Banannerie weunden op 't kasteel van Wijtschaate. Z'had-den maar één zeune ... Maurice ... maar ... z'hadden d'r mei genoeg, want hulderen Maurice was nog è beetje 't eene en 't ander. ! Ols 'n een te vele hadde of een te kort, koste d'r niemand djuuste zeggen ... in olle gevol: 't was è misklaalde bakte. !

Meneere en Madam Latour hadden ol hulder peere ofgezien tegen dat Maurice aan d'oude kwam om soldaat te zijn. Nog è geluk dat Meneere een oude kennesse hadde bij den troep en alzo hadde kunnen arrangeeren dat zijn zeune daar è kleen en gemakkelijk postje kreeg in 't regiment te Brussel, zodat 'n maar djuuste binst de voornoene è paar karweitjes te doen hadde en dat 'n geheel d'achternone koste gaan wandelen.

Maurice 'n deed nieten liever of 's achternoens te gaan kijken naar 't vliegplein en de vliegmachienen.

Maar Maurice moet eigentlijk meer naar ent-wat anders gekeken hebben of naar de vliegmachienen ... want ie kwam op 't ende van zijnen soldatentijd weere naar huus met de maare dat 'n lief gevonden hadde te Brussel ... è licht en gehandig affairtje ... zei Maurice, en ze wos bij de vliegmachienen ... ze wos air-hostesje. !

Tiens ... zei moeder Latour ... 'k weet zonders wuk voor ne tuutematooie da je nu opgeslee-gen hebt. ? ..

Holaba ... zei Maurice ... 't is een met nog è beetje wind onder heur rokken ... wei ... ze voyageert geheel de weereld deure ... en ze ziet mien geeren ... z'heeft 't ollezins è keer of viere gezeid ... maar nu moeste z'op voyaage ... maar ze gaat olle momente è kaarte zenden omdat we zouden weeten waar da z' is.

En 't wos alzo ... in acht daagen kwam er è schoone postkaarte toe op 't kasteel waar-op dat er stoeg 'k Zijn in Madrid' en d'r onder heur naame „Marie Cecile“.

Maurice ging zeere gaan zoeken booven op zijn kamer in è grooten atlas en achter 'n half uure kwam ie zeggen tegen Meneere Latour dat 't in Spanje te doene wos.

De weeke d'r op ... de tweede kaarte ... „k Zijn in Chicago“, schreef Marie Cecile ... en in tien minuten wos Maurice op d'hoogte en hadde 't gevonden Ze zit in Amerika ... wei ... moedere ... ! " riep ie van booven tegen Madam Latour.

Eenigte daagen d'r achter ... weere è postkaarte ... en Maurice zoo zeere of de wind naar boven, maar ... achter drie uuren 'n wos 'n nog niet weere.

Ja ... peinsde Meneere Latour ... 'k gelooven da'k van deeze keer best è beetje gaan helpen zoeken ols we willen entwanneer eten van den noene. En ie trok naar booven en vond daar Maurice vernesteld tusschen olle soorten van atlassen en landkaarten.

Héwè merci ... zei Maurice ... bij da'k ol kijken da'k kunnen ... maar 'k en vinden 't ol geen kanten ...

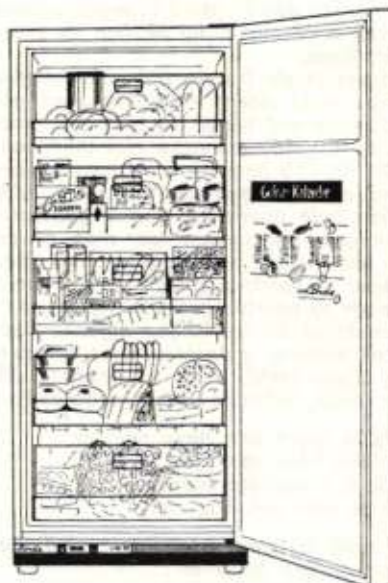
Geef maar è keer de postkaarte ... zei Meneere Latour ... 'k gaan ik vuuf minuten helpen zoeken ... Wuk schrijft ze. ? .. en ie deed teweege zijnen bril aan ...

Sè ... zei Maurice ... ze schrijft: „k Zijn in Verwachtinge“. **SJORS**

UW VERTROUWEN WAARD

de nieuwe reeks 1973 DIEPVRIES en FRIGO is voorradig

UW VERDELER :

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS
STATIESTRAAT 12 8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16

8990 Roesbrugge

Tel. 057/303.79

P.O. 9846.77

Pastoor Jules LEROY van HARINGE

1. - DE GROEI VAN EEN VERTELLER

De levensloop van Jules Leroy kan zeer kort samengevat worden: geboren te Haringe op 8 augustus 1858, priester gewijd te Brugge op 7 juni 1884, leraar aan het St.-Lodewijkskollege te Brugge op 9 januari 1885, onderpastoor te Staden op 23 september 1889, pastoor te Wulpen op 21 oktober 1910, gaat naar Veurne op rust op 20 juli 1933 en overlijdt aldaar op 16 november 1939.

Hij dankt zijn bekendheid aan de door hem geschreven volksromans „Karel de Blauwer” en „Pieter de Pensejager” en zijn vele bundels „Zeisels en Vertellingen” waarin ook zijn vroeger afzonderlijk verschenen „De Gebroeders Valentijn en Wolfried” opgenomen werd.

De lezers van „De IJzerbode” zullen ongetwijfeld vooral belangstelling hebben voor die gegevens in verband met zijn leven en werk die in nauw verband staan met hun eigen streek, Haringe, Roesbrugge, Stavele en omgeving.

Vroeger werd wel eens beweerd dat Jules Leroy te Haringe geboren werd op de hoeve gelegen Heybrugstraat 25 die thans bewoond wordt door het gezin Urbain Delerue-Depuyper. Grondige opzoekingen hebben echter het bewijs geleverd dat dit een misopvatting is. Jules Leroy werd geboren op de hoeve gelegen Nachtegaalstraat 5 waar thans het gezin Roger Blanckaert verblijft.

Jules' vader, Gusten Leroy, was afkomstig van een hofstede die we in oude documenten terugvinden onder de benaming „Beveren-overvaart” - dicht bij de kerk van Beveren - waar er vroeger een „overzet” bestond, en die daarom in de volksmond ook wel eens het „oversteekhuis” genoemd werd. Ook thans nog wonen er op die hoeve verre familieleden van Jules Leroy nl. het gezin Constant Lelieur.

Jules' grootvader, Sarlowie Leroy, stond destijds zijn steke aan de kant van de Roesbruggenas die er alles op zetten, in de eerste helft van vorige eeuw, opdat Haringe niet langer als naamgevend centrum van de gemeente zou gelden maar wel Roesbrugge. Hij werd dan ook in 1836, toen de gemeenteraadsverkiezingen volledig in dit teken stonden, met klank in de gemeenteraad verkozen. Jules' moeder, Rosalie Coene, was afkomstig van Stavele en wel van een hofstede dicht bij de wijk de „Waeyenburg” waarover destijds heel wat toverij- en spookhistories de ronde deden.

Gusten Leroy en Rosalie Coene huwden op 12 november 1856 te Stavele en vestigden zich onmiddellijk in de Nachtegaalstraat 5 te Haringe, waar Jules als eerstgeborene het licht zag op 8 augustus 1858.

Op 2 september 1865 - Jules was dan 7 jaar - verhuisde het gezin Leroy naar de boerderij en herberg „In den Haegedoorn” te Beveren aan de IJzer. Jules liep naar school te „kap-

peltje” - Oostkappel - bij meester Charles Flagolet die daar tevens dienst deed als gemeentesekretaris.

Jules wordt „paster”.

Het schijnt dat meester Flagolet verstomd stond toen Jules hem in augustus 1873 - hij was dan 15 jaar oud - vertelde dat hij na de vakantie naar Roeselare zou gaan om voor „paster” te leren. Jules was immers niet van de rapste en daarenboven zo'n doendige boerenjongen dat zo'n keuze wel verwondering moest wekken.

E. H. Alexis Decarne van Stavele, die zowel aan vader als aan moeder Leroy verwant was en dan leraar was aan het Klein Seminarie te Roeselare zal er wel voor iets tussen gezeten hebben.

Jules kwam dus in 1873 in het Klein Seminarie terecht. Gensters heeft hij er niet geslagen. Wel zijn er een paar kwaperterijen van hem uit die tijd bekend gebleven en toevallig zijn het er telkens die iets met Vlaamsgezindheid te maken hebben. Het was de tijd dat Gezelle en Verriest te Roeselare leraarden en Albrecht Rodenbach ging hem twee klassen vooraf.

De ietwat roerige gebeurtenissen in het Klein Seminarie in 1876, waarvan Rodenbach de hoofdfiguur geworden is, moeten op de 17-jarige Jules, die dan in de vijfde latijnse zat een zeer diepe indruk nagelaten hebben. Heel zijn leven is hij een Vlaming uit één stuk gebleven, zonder veel uiterlijk vertoon, maar ook zonder compromissen. Hij is een van de typische figuren geworden van dat taai Westvlaamse pastoorstas dat toch een vrij belangrijke rol gespeeld heeft in de geleidelijke Vlaamse bewustwording.

Tijdens zijn laatste kollegejaren was hij lid van de „Société Littéraire” - het Lettergild - en in de bewaard gebleven verslagboeken vinden we één Vlaams gedicht en twee Franse lezingen van hem terug. Zij zijn de vroegste bewijzen van zijn schrijvers- en vertellers-talent.

Na twee jaren Wijsbegeerte waarover zeer weinig bekend is - de latere missiebisshop

Mgr. Roelens was een van zijn klasgenoten - belandde hij in 1880 op het Groot Seminarie te Brugge. Uit getuigenissen van toenmalige medeseminaristen vernamen we dat hij dan reeds de moppentapper en onuitputtelijke verteller was die ieder gezelschap kon „verlustigen” en daarenboven iedereen met zijn legendarische krachtpatserijen verbazen kon. Op 7 juni 1884 werd hij - 26 jaar oud - priester gewijd. Hij had zijn doel bereikt want heel zijn leven heeft hij eerst en vooral priester willen zijn, en alles wat hij deed - ook het schrijven van volksromans en vertellingen - moet in deze optiek gezien worden.

Leraar.

Enkele maanden na zijn priesterwijding, nl. op 9 januari 1885 werd hij leraar benoemd aan het „Institut St.-Sauveur”, de lagere afdeling van het St.-Lodewijkskollege te Brugge. Met de aristokratische principaal Rommel die voor hem in zijn jaarlijkse verslagen over het lerarenkorps aan het bisdom, niet mals was, moet hij herhaalde malen in botsing gekomen zijn. Gezelligheid vond hij wel bij een aantal jongere leraars waarvan er verschillende op Vlaams en taalpartikularistisch gebied zeer actief waren. „Rond den Heerd” was er het lijfblad en toen dit begon te kwijnen werd „Biekorf” er opgericht. Alhoewel Jules Leroy niet bij de stichters van „Biekorf” vermeld staat moet hij het ontstaan van dit tijdschrift van zeer nabij meegemaakt hebben en werd hij er vrij vlug een regelmatig medewerker van.

Dat Leroy zich ook te Brugge nauw met zijn geboortestreek verbonden bleef voelen blijkt duidelijk uit het feit dat hij daar op zijn vrije namiddagen regelmatig op bezoek ging bij de Dautricourts in de Ezelstraat en bij de Boutens in de Braambrugstraat. Mevrouw Dautricourt was een dochter van vrederechter de Spot van Roesbrugge en Mevrouw Boutens een dochter van notaris Charles-Louis Bancourt van Proven.

De vroeger algemeen aanvaarde opvatting dat Leroy's schrijverstalent eerst ten volle tijdens zijn onderpastoorschap te Staden tot uiting kwam, moet thans volledig herzien worden. Minstens een derde van wat men steeds als te Staden geschreven aanzag, werd door hem inderdaad reeds tijdens zijn leraars-

Jongeren uit de IJzerstreek !

na de zomerkampen met jongeren van elders . . .
weer „onze“ trektoghten door eigen streek :

Daarom trek mee met de

„BERTENNESTERS“

plaatselijk werk-, trekkers- en volkskunstgroep

- voor — beter onthaal en begeleiding der kampgroepen
- eigen streekverkenning en Frans-Vlaanderenaktie
- (inter-)nationale ontmoeting langs gemeenschapskunst.

Inschrijving in 't Bertennest of langs tel. 057/302.08 of 056/169.07
Ook bij Annie Deroo, Westvleterenstraat 13, Oostvleteren
Robbe Doise, Poperingestraat 41, Krombeke-Proven Tel. 347.50
Bert Decroos, Brabantstraat 15, Poperinge Tel. 334.29

AFSPRAAK 15-16 september VOLKSDANSWEEKEINDE

met **NATUURWANDELING** langs de IJzer;
verbroedering met volksdansgroep Gistel en natuurvrienden Groot-Brugge
(lees verder Kalender in „De IJzerbode“)

NIEUWE VRIENDEN WELKOM !

periode, hetzij ongetekend hetzij onder de naam, als mengelwerk in of als bijvoegsel aan de „Gazette van Brugge“ gepubliceerd. Tijdens zijn leraarstijd publiceerde hij ook reeds een verhaaltje in „Rond den Heerd“ en stuurde hij waarschijnlijk ook reeds kluchtjes en verhaaltjes naar Alfons Vanhee om hem bij het samenstellen van „t Manneke uit de Mane“ behulpzaam te zijn. Het is zelfs niet onmogelijk dat hij dit reeds deed tijdens zijn eerste leraarsjaar nl. in 1885.

R. Watthy - Woumen

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Geboorten

- Pedro Quinten, z. v. Roland en Nicole Van-oost.
- Brita Decaesteker, d. v. Freddy en Charline Meerschaert.
- Nico Bonnez, z. v. Freddy en Rita Glorie.

Huwelijken

- Frans Blomme van Moorslede met Francine Beddeleem van Roesbrugge.
- Johan Debrycke van Vlamertinge met Gisèle Deschrevel van Roesbrugge-Haringe.
- Noël Dezitter van Poperinge met Christiane Verstraeten van Roesbrugge.

- Wilfried Vandenberghen van Proven (Krombeke) met Mariette Roelstraete van Roesbrugge-Haringe.

Overlijdens

- Joanna Porreyne, 70 j. echtgenote van Hector Ceenaeme.
- Arthur Belaen, 84 j. weduwnaar van Alice Porreyne.
- André Tant, 50 j. echtgenoot van Clara Vanstraele.
- Julien Vandenberghen, 61 j. echtgenoot van Hélène Gribbe.
- Hector Lamote, 61 j. ongehuwd.
- Julien Vernieuwe, 70 j. echtgenoot van Marguerite Vanlaeres.

ROESBRUGGE-KERMIS

ZATERDAG 1 SEPTEMBER

- te 15 u. Kermis-schieting bij J. Gunst.
- te 20 u. Gaai-bolling bij G. Berquin.
- te 20 u. Smijting Engelsevogelpik bij G. Decroo

ZONDAG 2 SEPTEMBER

- bij J. Gunst, Kermisvlucht uit Arras.
- te 14.30 u. Kermis- en federatieschieting bij V. Deschuytter.
- bij S. Vandendriessche, Voetbalmatch :
- te 16 u. : F.C. Roesbrugge - Molensport Ieper.
- te 18 u. Prijsbolling door de Uil, bij S. Vandendriessche.

vanaf 19 u. Grote kaarting voor kiekens in de vijf herbergen van de Marktplaats. Inschrijving bij E. Vandewalle.

te 20 u. Groot Bal bij J. Gunst.

MAANDAG 3 SEPTEMBER

- te 10 u. Plechtige kerkdienst.
- te 15 u. Ballonwedstrijd bij Wed. H. Soenen.
- vanaf 17.30 u. bij de drie herbergen : Bollingen door de Uil. Aanvang bij M. Wisselynck.
- te 20 u. Zangwedstrijd bij C. Ooghe.

DINSDAG 4 SEPTEMBER

- te 10 u. Plechtige kerkdienst.
- vanaf 19 u. Grote zoekwedstrijd in de vijf herbergen v. d. Statiestraat. Inschrijving bij V. Deschuytter.
- te 20 u. bij Wed. M. Decaesteker, Prijskaarting

WOENSDAG 5 SEPTEMBER

- te 14.30 u. Behendigheidswedstrijden voor de schoolgaande jeugd op het speelplein.
- te 20 u. Jaarlijkse prijskaarting bij Mevr. Fr. Vanwymeersch.

DONDERDAG 6 SEPTEMBER

- te 18.30 u. Bolling door de Uil bij G. Decroo.
- te 20 u. Smijting op de Engelsevogelpik bij G. Decroo.
- te 20 u. Biljartprijskamp bij E. Vandewalle.

VRIJDAG 7 SEPTEMBER

- te 19 u. bij J. Gunst, Prijs-schieting voor de gildeleden.

ZATERDAG 8 SEPTEMBER

- te 14.30 u. bij V. Deschuytter, Prijs-schieting voor de leden.
- te 20 u. Biljartprijskamp bij Mevr. Fr. Vanwymeersch.

ZONDAG 9 SEPTEMBER

- te 18.30 u. Prijskaarting bij R. Lucas.
- te 17 u. Trabolling bij G. Decroo.

ZONDAG 23 SEPTEMBER

- te 15 u. Prijskamp in het lijnvissen. Inschrijving bij G. Decroo.
- te 18 u. bij M. Wisselynck, Prijsbolling door de Uil ten voordele van de vissersclub.

(Zie afz. kermisprogramma)

BIBLIOTHEEK HARINGE

Nieuwe aanwinsten :

- De Kavijaks - Jozef Vantorre.
- Een boek dat alleszins het etiket „aanbevelenswaardig“ verdient.
- De duivel en de maagd - Hubert Lampo.
- Een verhaal, typerend voor wat door de grote geleerde Huizinga als „het herfsttij der middeleeuwen“ werd gekenschetst.
- Nacht in de middag - A. Koestler.
- Het verhaal is geïnspireerd door de beruchte Moskou-processen tijdens de Stalinistische epuratie.

SPAARKAS
ippa

n.v. - private spaarkas opgericht in 1903

Voor een voordelige plaatsing,
voor alle krediet
en voor tijdsparend dienstbetoon
kan U in vertrouwen terecht bij :

Robert LEPÉE, Hoogstadestraat 9 - Beveren-IJzer
Mej. DENYS, Krombekeplein 24 - Krombeke - Tel. 402.50
Magda PRINZIE, Watoustraat 25 - Proven - Tel. 302.58
Gerard DELPLACE, Krombekestr. 3 - Roesbrugge - Tel. 307.56
Mevr. Wilfried LAUREYS-COEVOET, Zwanestraat 7 - Stavele

➔ Als het om geld gaat : IPPA

NIEUW !

**SUPER GASOIL
VERWARMING**

Een „TOTAL“ nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel
meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 15

PROVEN

Tel. 304.13

GARNALENVISSERS te PAARD te OOSTDUINKERKE

naar aanleiding van het verschijnen van een boek
van onze grote kunstglazenier Frans Van Immerseel

Tot voor honderd jaar was de garnalenvangst aan onze kust uitsluitend strandvisserij. Zowel vrouwelijke als mannelijke vissers duwden het kruinet voor zich uit en trokken bij lage tij, tot aan de heupen in het water. Na elke „trek“ keerden zij terug naar het strand, waar zij de kruikorf van hun rug namen om er het gevangen parelgrijze, half-doorschijnende kluwen glimmende en trillende garnalen - vermengd met ander plankton - in te werpen. Maar daarnaast had men de kruiers te paard, die dieper in zee trokken en met groter netten konden werken. Het waren meestal kleine kustboertjes, verbouwers van enkele „gemeuten“ stugge zandgrond, die van het vissen met hun paard nog een bijberoep maakten om hun karige inkomsten te verhogen. Van één uur vóór lage tij, tot één uur daarna, trokken zij in zee om enkele kilos garnalen te bemachtigen. Tijdens het goede seizoen, dat is in het voor- en het najaar, vangen de garnalenvissers te paard, wel acht en soms tien à twaalf kilo garnalen. Het ene jaar is ook beter dan het andere. Uitzonderlijke jaren waren 1929 en 1944. Edmond Ollieux, ving in december 1929 tijdens één vangst 127 kg. In 1944 sleepte David Danneels 224 kg bijeen, maar dat waren records die ver boven het gemiddelde lagen!

Garnalen op tafel

Wanneer de garnalenvisser zijn korven grijs-gauwe, glinsterende en kriebelende garnalen thuis bezorgt, wordt de hele familie gemobiliseerd om ze verbruiksklaar te maken. Eerst wordt die wriemelende hoop levende materie - vermengd met nerveuze vraatzuchtige krabben en stuiptrekkend kleinvis, dat in een laatste overlevingspoging nog af en toe eens de kop en de staart heen en weer slaat - op een tafel door een krabbenrooster geschud, waar ook al het vuil wordt uitgepikt. De overblijvende garnalen worden dan boven een zeildoek gezift, vervolgens gewassen, daarna enkele minuten in een pekel gekookt en tenslotte op een koelnet uitgespreid. Vlug gekookt en vlug gekoeld geeft het beste resultaat, maar nog warme garnalen smaken het lekkerst. Dat alles gebeurt nog te Oostduinkerke, waardoor dit sympathieke badplaatsje de naam gekre-

„Hij wordt de laatste tijd meer gefotografeerd dan Eddy Merckx“ zei de man naast mij, terwijl talrijke toeristen de lens gericht hielden op de stoere Amand Vanbillemont, die in gele oliebroek, jekker en dito zuidwester, fier op de rug van zijn paard terug uit zee kwam. Amand is een merkwaardigheid geworden: één van de laatste drie garnalenvissers te paard. Dit trio speelt te Oostduinkerke de slotscène van een eeuwenoud bedrijf dat eens op alle stranden van West-Europa werd uitgeoefend, maar dat weldra voor altijd tot de folklore zal behoren.

Het garnalenvissen te paard heeft altijd een grote indruk gemaakt op al wie die heroïsche vechters tegen wind en water bezig zag. Zij hebben volkskunstenaars en plastische kunstenaars geboeid en geïnspireerd. In tekeningen, schilderijen, glasramen, boetseer- en keramiekwerk werden zij ver-eeuwigd. Daarom trekken hun laatste vertegenwoordigers te Oostduinkerke de aandacht van de hele wereld. Kineasten uit Japan zijn met hun hele ploeg naar Oostduinkerke gekomen om dit enig schouwspel op de filmstrook vast te leggen. De grootste Amerikaanse tijdschriften, o.m. *Life* hebben hun beste reporters naar de Westhoek gestuurd om te beschrijven en te fotograferen, wat weldra zal verdwijnen. Op 6 okt. 1966 werd in „The New York Hall“ te New York voor een talrijk en uitgelezen publiek de film vertoond van Neil Douglas, waarin een groot gedeelte aan Oostduinkerke en de garnalenvissers te paard werd gewijd. In 1971 tenslotte zijn vissers te paard opgetreden in een film van Jacques Brel, te Oostduinkerke gerealiseerd.

gen heeft dat men dààr de beste garnalen en garnalengerechten vindt. Garnalen waren destijds spijs voor arme stumpers, maar tegenwoordig zijn het luxe-ingrediënten van elk gastronomisch festijn. Vooral in ons land worden garnalen gewaardeerd en „tomates aux crevettes“ is een uitsluitend Belgische

Garnalenvissers te Paard.

Formaat : 245 x 205 mm. / 204 blz.

Illustraties : 12 kleurenplaten op groot formaat
97 zwart-wit foto's en 22 tekeningen.

Gebonden in geheel linnen stempelband.

Prijs : 580 fr.

Te verkrijgen bij :

Drukkerij-Boekhandel SCHOONAERT
Bergenstr. 14-16, ROESBRUGGE Tel. 303.79

specialiteit, al is dit verre van de enige mogelijkheid met garnalen. Garnalen-cocktail, garnalenoemeletten, garnalencroquetten, garnalenflensjes en in het bijzonder garnalenroomsoep, zijn delicatessen. Wist u dat, wat het verbruik van garnalen betreft, wij veruit aan de top staan met 650 gram per jaar en per inwoner, tegenover 130 gram voor de naburige landen. Dat is een eer voor de garnalen, want het is bekend dat het Belgische smaakorgaan verre van onderontwikkeld is!

De Orde van de Paardevisser

In 1967 werd te Oostduinkerke de „Orde van de paardevisser“ opgericht, met het doel de gebruiken van het garnalenvissen te paard te bevorderen en in eer te houden, door die boeiende visserij steeds op de voorgrond te brengen en ze te steunen. De orde richt gastronomische banketten in, maar heeft ook culturele en toeristische activiteiten op haar programma. In 1972-1973 werd zij ontvangen op het koninklijk paleis te Brussel, waar een mandje verse, krakende garnalen werd overhandigd en waar deskundige uitleg over de garnalenvangst te paard werd verstrekt door Amandus Van Billemont, in zijn garnalenvisserskostuum. Tijdens deze ontvangst werd eraan herinnerd dat ook koning Boudewijn en zijn zuster prinses Josephine-Charlotte, in hun jeugd jaren veel belangstelling vertoonden voor

deze garnalenvissers te paard. Een foto van de prinses met de garnalenvisser Leopold Godderis uit De Panne, werd destijds verkocht ten voordele van de „Nationale Bond voor Kankerbestrijding“.

Het Boek van Frans Van Immerseel

De bekende kunstenaar Frans Van Immerseel (Borsbeek 1909) is niet alleen houtsnijder, etser, bedreven tekenaar en ongetwijfeld de beste en stoutste onzer stoetenbouwers, maar hij is vooral een glazenier met internationale faam, die in forse lijnen en vlamme kleuren de glazenierskunst naar een nieuw hoogtepunt heeft gevoerd. Twee jaar geleden hield hij in het gemeentehuis van Oostduinkerke een grootse expositie, met vele tientallen brandglazen, waaronder prachtige visserstypen en garnalenvissers te paard, waarvoor hij altijd in geestdriftige bewondering heeft gestaan. Op zekere dag zegde hij toen tot zijn vriend burgemeester Honoré Loones: „Ik bezit reeds een en ander over de paardevisserij, maar kunt u mij een ernstig naslagwerk bezorgen?“ Toen antwoordde de Oostduinkerkerse burgervader: „Dat bestaat niet. Schrijf het zelf!“ Dat is niet in dovemansoren gevallen en de spreuk indachtig dat om iets grondig te kennen, men er een boek moet over schrijven, heeft Van Immerseel de vereiste documentatie verzameld en zich aan het schrijven gezet. De uitgeverij Lannoo van Tielt, bekend om haar verzorgde uitgaven, heeft het boek gepubliceerd. *Garnalenvissers te Paard* is naar inhoud en uitzicht een monument geworden. Een schitterende hulde aan vele generaties garnalenvissers. Een epos waarin oorsprong en ontwikkeling van alles wat met de garnalenvisser in verband staat op kleurige wijze en met liefde is beschreven. Geen droge encyclopedie, maar een prettig lees- en kijkboek, in vlotte stijl neergepend en overvloedig geïllustreerd, o.m. met twaalf kleurenplaten op groot formaat, waaronder verschillende reproducties van glasramen. Het is een kostbaar bezit voor al wie uit liefde of plicht met de visserij, met onze heerlijke kust, met onze leven-barende zee of met het sympathieke Oostduinkerke te maken heeft.

R.A.B.

Het Klooster van Eversam

1091 - 1794

6 - Het Stavelse klooster blijft zelfstandig.

Het Concilie van Trente (1543-1563) had het nodig geoordeeld een reeks hervormingsbesluiten uit te vaardigen. Maar Rome is zo ver, de administratie zo traag en de verstrakking zo hard!

Te Trente was het bij de grote algemene richtlijnen gebleven. Doch de lokale en provinciale concilies en synoden werkten die richtlijnen nauwkeurig uit.

Het Mechels concilie, 1570, verbood aan de priesters handel te drijven, op jacht te gaan en zich met kansspelen bezig te houden. De kloosterlingen werden verplicht het „slot" te eerbiedigen en te doen eerbiedigen en binnen te blijven, alle gewoonten die strijdig waren met de belofte van armoede af te schaffen, de monniken moesten lessen in godgeleerdheid volgen en het officie moest gebeuren op vaste uren, zonder onderbreking volledig, devoot en eerbiedig.

Voor de Eversammers en hun confraters van Lo, Voormezele en Zonnebeke en trouwens voor alle regulieren werd bepaald dat zij strikt hun regel moesten volgen, wat inhield dat het nachtofficie, om middernacht moest gezongen worden.

Reeds vele jaren - sedert 1522 - was te Eversam de „schandelijke" gewoonte ingeslopen het nachtofficie te verdagen tot in de morgenuren. En nu moest dat opnieuw veranderen! De prelaten van Lo, Voormezele en Eversam samen met de abt van Zonnebeke hebben na vele gezamenlijke onderhandelingen een verzoek gericht tot de paus om de bij hen bestaande en zogezegd toegestane gewoonte het nachtofficie-bij-dageraad te mogen blijven behouden.

Hun motieven: het ongunstige klimaat en het gevaar voor nachtelijke moordpartijen en plunderingen door rondwalende ketteren die door de verlichting van de kerk werden aangetrokken.

Paus Gregorius XIII, nam deze redenen aan en de gevraagde toestemming werd verleend. De prelaten en paters mochten nu voor altijd hun nachtofficie houden bij zonsopgang. Die pauselijke toelating moest echter nog door een koninklijke inwilliging bekrachtigd worden. De aanvraag daartoe werd dan ook gedaan.

Doch de prelaten hadden bij gans hun actie

hun bisschop over het hoofd gezien en Mgr. Martinus Rythovius de toenmalige leperse bisschop had dit zeer kwalijk genomen. In een lang, scherp en goed gemotiveerd betoog zette hij aan de koning de redenen uiteen waarom de pauselijke toelating niet mocht ingewilligd en afgekondigd worden. Van deze brief kregen de prelaten een aangepast afschrift. Stuk voor stuk worden al de beweeggronden van de aanvragers ontkracht. Het vochtige en ongezonde klimaat van deze streken is nog steeds hetzelfde als vroeger - 400 tot 500 jaar geleden. Speciaal voor Eversam - die op een natte en moerassige plaats gelegen is - wijst de bisschop erop dat daarin voorzien wordt door een bijna eeuwig brandende haard die steeds kan onderhouden worden door een onuitputtelijke voorraad brandhout. Bovendien zijn in al de kloosters van de aanvragers de kerk en de slaapzaal in éénzelfde gebouwencomplex gelegen zodat ze niet eens naar buiten moeten gaan voor het officie.

Ook het gevaar voor de gewapende benden die 's nachts rondsluipen om te plunderen, te moorden en te branden is fel overdreven. Men heeft aan de paus met geen woord gerept over de bewaking die door 's lands overheid ingesteld werd om de kerken, kloosters, pastoors en paters te beschermen en de publieke veiligheid te verzekeren.

Hofstede „De Groene Poorte" te Pervijze.

Een gift van de gravin Gertrudis van Saksen in 1104 aan het klooster van Eversam. In 1638 was deze schenking uitgegroeid tot een hofstede van 133 gemeten, met een windmolen. Boer A. Nellis was er de pachter. Thans bewoond door M. Casselman.

De bisschop beweert ook dat de paus zeker geen toestemming zou verleend hebben indien de verzoekers gemeld hadden dat hijzelf hun besluit tot verschuiven van het nachtofficie ongedaan gemaakt had, en ze hadden dat toch moeten melden.

Dit alles en nog veel meer, te lang om na te vertellen, werd in strenge bewoordingen de prelaten onder de neus gewreven.

L.T.A. geeft in het *Iepers Kwartier* jg. 6 blz. 100-104 een ingekorte en vrije vertaling van dit schrijven en een omstandig verhaal over die weinig faire handelwijze van de vier kloosteroversten.

De kroniekschrijver de Meestere meldt dat de bisschop in 1576 opnieuw eist dat de metten te middernacht zouden gezongen worden. De overste antwoordt, op 24 februari 1576, dat hij en de zijnen zullen gehoorzamen voor zover hun gezondheid het toelaat.

Niet alleen die onverkwikkelijke historie van vroeg of laat opstaan verveelde de religieuzen, ook om hun kledij gingen ze aan het bekvechten met het bisdom. Die witte toog stond hen niet meer aan en dat „wit" veranderde in „zwart". In 1608 meldt de kroniekschrijver dat er moeilijkheden gerezen waren tussen de bisschop en de reguliere kanunniken van Voormezele, Lo en Eversam. Kerkvorst Carolus en na hem zijn opvolger Joannes eisten dat de monniken zowel bui-

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-leper bij WOESTEN
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN
goed en goedkoop Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asphalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend inlichtingen bij:

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

September 1973

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Bako blauwe kroon 1/2 kg.	74,50	68	6,50
Koffie Bako groene kroon 1/2 kg.	69	63	6
Erwten extra fijn M. Th. 1/2 l. 2 v.	39	29	10
Julienne repen 2 v.	35	25,50	9,50
Perziken M. Th. literdoos 31,50	25	6,50	
Perziken M. Th. 1/2 literdoos 2 v.	44	35	9
Sardienes in olijfolie 1e keus 2 v.	36	24	12
Jacques chocolade 10 repen v.	45	37,50	7,50
Hollandse kaas 1/2 kg.	50	43	7
Honingkoek Lucky 2 stukken v.	34 + één stuk gratis		

Gratis ballons voor de kinderen.

— De beste produkten de laagste prijzen! —

ten als binnen het klooster in wit habijt zouden gekleed gaan, zoals de andere van het kapittel van Windes het deden. De weerspanningen werden gestraft maar kregen weldra vergiffenis. De bisschop van Brugge had trouwens dezelfde moeilijkheden met de reguliere kanunniken van de Eeckhoutte te Brugge. Het moet ons dan ook niet verwonderen dat de Eversammers in de hoger besproken samenvoegingsovereenkomst uitdrukkelijk bepaalden dat de geseculariseerde kloosterlingen niet langer het kloosterkleed zouden dragen maar het gewone priesterkleed.

De inlijving van het Eversamse klooster bij het bisdom Ieper ging toch niet door.

Van de geschreven overeenkomst van 3 april 1609 tot secularisering van Eversam werd afgezien.

Wie of wat was nu de oorzaak hiervan? De prelaat van Eversam en de magistraat van Veurne, zoals G. de Meestere beweerde? Of was het door de verhuizing van de Ieperse bisschop naar Gent zoals Heinderycx deed uitschijnen?

Wijlen M. Englisch, voormalig archivaris van het bisdom Brugge schreef hierover in de *Annales de la Société d'Emulation de Bruges* jg. 1939 blz. 125 en vlg. Hieruit vatten wij kort samen: Petrus Dammant, bisschop van Gent en voorganger van C. Maes, sterft te Gent op 14 december 1609. De mening van de auteurs omtrent de opvolging van de Gentse bisschop verschillen: de ene stelt het jaar 1609, een andere beweert in 1610, doch één zaak staat vast: C. Maes was zeker nog bisschop van Ieper toen hij er op 4 november 1609 de synode voorzat. Welnu op die datum waren de bouwwerken te Eversam reeds een maand begonnen, wat insluit dat het afwijzen van de overeenkomst nog vroeger gebeurd was.

Het was dus niet de bisschop. Het was ook

niet de proost want hij had mede ondertekend. Zo wordt het waarschijnlijk dat de magistraat van Veurne, door zijn bemoeiingen bij het landsbestuur, het opzet tot afschaffing van het klooster van Eversam heeft kunnen verijdelen.

Vermoedelijk, en dit is mijn persoonlijke mening, zal de heer Lammoraël van Hoorne, Heer van Stavele en Burggraaf van Veurne, wel een van de promotors geweest zijn van de strijd voor het behoud van het Stavelse klooster. In die periode 1600 tot 1669 was het kasteel; oostwaarts de kerk, „het huus van plaisance“, zonder onderbreking bewoond door de familie van Hoorn. Lammoraël was gehuwd met Juliana de Merode. Zijn zoon Philips werd geboren op het Stavelse kasteel op 25 mei 1602 en zijn drie dochters Margaritha op 20.1.1604, Anna op 15.9.1605 en Juliana in 1607.

Graaf van Hoorn was na Eversam de grootste grondbezitter op de parochie van Stavele en hij bezat op Stavele en ook op de eigendommen van Eversam, het jachtrecht.

Het is dan ook niet denkbaar, dat hij, als een van de meest invloedrijke edellieden van de kasselrij Veurne, het klooster, dat op slechts enkele boogschuiten van zijn kasteel stond, niet met man en macht zou verdedigd hebben.

R. Lanszweert

— JAARLIJKS VERLOF —

Slagerij-Spekslagerij

„DE POSTERIJ“

A. Delanote-Mahieu

Roesbrugge-Haringe

gesloten vanaf woensdag 5.9.73
tot en met vrijdag 14.9.73.

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

KANTOOR

R. VANDERGUCHT-CATTEEU

Dorpsstraat 19 8991 STAVELE

Tel. 057/307.57

doet voor U in alle vertrouwen :

- Alle VERZEKERINGEN en GELDPLAATSINGEN.
- ONDERHANDSE- en HYPOTHEEK-LENINGEN op gronden & gebouwen.
- LENINGEN voor aankoop van auto's, tractoren, televisie, meubels, enz.
- PERSOONLIJKE LENINGEN.

➔ Is bereid U gratis de nodige inlichtingen te verstrekken.

POPERINGE : 20 000 FR. PRIJZEN !

De stad Poperinge heeft een boeiende toeristische zoektocht ontworpen langs de Hoppelandroute, waaraan nog kan deelgenomen worden tot en met 9 september 1973. De vragenlijst met antwoordformulier wordt gratis verstrekt door de Dienst voor Toerisme op het stadhuis, Grote Markt 8970 Poperinge. Kan ook telefonisch aangevraagd worden: 057/340 81. Daar is ook de folder met de wegbeschrijving te verkrijgen tegen de prijs van 20 fr (uigebrede documentatiemap). De deelname aan de prijskamp is gratis en wie dus op een mooie zomerdag de zoekrit wil rijden, vraagt de documentatie aan de onthaaldienst op het stadhuis en trekt er op ult; één prijs heeft alvast iedereen: het genoegen van een heerlijke uitstap tussen en door de „hommel-hoven“ van het Poperingse Hoppeland! Aangenaam, niet moeilijk, interessant !

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier : stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen : vanaf 99 fr. de m2

**Centrale Verwarming
Sanitair
Asfaltbedekking**

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Regine Baes, d. v. Hugo en Christiane Baes (Stavele).
- Hans George, z. v. René en Madeleine Luysen (Beveren).

Overlijdens

- Jozef Debacker, weduwnaar van Maria Deschrevel (Beveren).
- Madeleine Aernout, weduwe van François Houck (Beveren).
- August Desender, echtgenoot van Irma Marey (Beveren).
- Marc Vande Lannotte, zoon van Marcel en Andrea Vanhaelewyn (Stavele).

Huwelijksaankondigingen

- Paul Vaninghelant van Stavele met Bernadette Thiers van St.-Kruis.
- Ignace Desmedt van Stavele met Marie-Bernice Taveirne van Driekapellen.
- Johan Baes van Stavele met Magda Monkerhey van Stavele.
- Johnny Lahaye van Stavele met Mireille De-necker van Roesbrugge.

Zitdag

Op maandag a.s. 27 augustus 1973 tussen 14 en 15 u. op het gemeentehuis van Stavele (Centrum), zitdag van de Inspecteur van het Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen, in verband met de sociale wetgeving der zelfstandigen.

BEVEREN-KERMIS

ZATERDAG 8 SEPTEMBER

te 19 u. Prijskaarting bij U. Bartholomeus.

ZONDAG 9 SEPTEMBER

na de hoogmis: Processie opgeluisterd door de muziekmaatschappij.

te 17 u. Ballonwedstrijd. Inschrijving bij D. Vandenbroucke.

te 18 u. Ballonstoet, voorafgegaan door de muziekmaatschappij.

Op kermiszondag, -maandag en -dinsdag: Grote doorlopende bolling bij R. Maelstaf.

MAANDAG 10 SEPTEMBER

te 9.30 u. Plechtige kerkdienst.

vanaf 19 u. Speciale Prijskaarting bij M. Ryon.

DINSDAG 11 SEPTEMBER

te 9.30 u. Plechtige kerkdienst.

te 19 u. Prijskaarting bij R. Maelstaf.

te 20 u. Prijskamp op de Trektafel bij D. Vandenbroucke.

te 21 u. Bekorting van de doorlopende bolling bij R. Maelstaf.

DONDERDAG 13 SEPTEMBER

te 16 u. Prijsschieting aan de pers voor alle schutters van Stavele (centrum en dorp).

ZONDAG 16 SEPTEMBER

Op de Wijk „De Flessche” bij L. Wullen: Trekking op de molen.

DE VOLKSVERZEKERING - D.V.V.

Voor alles wat betreft

- AUTO- PERSOONLIJKE-
- BRAND- FAMILIALE-
- LEVENSVZERZEKERING

➔ Speciale voorwaarden voor jonggehuwden.

B.A.C.

- VOORHUWELIJKSSPAREN
- STUDIESPAREN
- LENING 5,5 - 7 %

wend U tot

Yves en Martine

DUBAKOV-VANLERBERGHE

Poperingestraat 23

8994 Proven (Krombeke)

Tel. 057/404.82

TE KOOP

KACHEL, merk „NOVALUX”. - Voordelige prijs. Zich wenden: Bergenstr. 24, Roesbrugge

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watoustraat 1 8994 PROVEN

Tel. 057/303 39 - 057/303 26 - 057/302 58

ALLE VERZEKERINGEN en GELDPLAATSINGEN

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

en „ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS

(A.S.L.K.) - Spaarboekjes van de post.

Erkende agenten voor:

Proven-Krombeke — Watou

Roesbrugge-Haringe en Stavele.

ONDER STAATSWAARBORG

VAN HET EDELE SCHUTTERS GILD

Keizer 1973

Roesbrugge: Deroo Joël v. Roesbrugge

Koningen 1973

Beveren: Vanderbrigghe Marcel v. Houtem-V.

Stavele: Dekersgieter Maurice v. Stavele

Krombeke: Vandevoorde Alidore v. Krombeke

Proven: Devos Albert v. Poperinge

Haringe: Vanenghelant Camiel v. Stavele

Blijf gezond en fit!

Wees sportief!

- trainingspakken
- volley- en voetbalschoenen
- sporttruitjes en -broekjes

➔ uw ganse uitrusting aan een redelijke prijs

bij:

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35

ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

DE IJZERBODE Informatieblad

voor de gemeenten:

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND SEPTEMBER

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND
Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
Biljartavond.

Schietingen aan de staande wip

Roesbrugge, zondag 2 september te 14.30 u.
bij Deschuytter V.
Kermis- en federatieschiëting.

Stavele, zaterdag 15 september te 14 u.

Proven, zondag 23 september te 14 u.
Federatieschiëting.

Lijnvissen : „De Heydebeekvisser“

Zondag 16 september, 6de kampioenschap
voor de leden.

Zondag 30 september, koningschap voor de
leden.

Inschrijving bij Martha Ryon, Haringe. De
prijskampen gaan door in de „Brikkepit“ te
Proven van 15 u. tot 17 u.

Bertennest

Zaterdag 8 september : V.M.O.-weekeinde in
't Bertennest te Roesbrugge. Schriftelijke in-
schrijving vooraf noodzakelijk.

Zondag 9 september : met „Bertennesters“
naar de 26e Frans-Vlaamse Kultuurdag te Wa-
regem. Vertrek om 8.30 uur. Inschrijving
langs adressen op blz. 2.

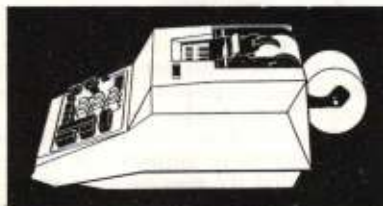
Woensdag 12 september : vanaf 20 uur volks-
dans-oefenstonden in 't Bertennest te Roes-
brugge, met verbodering met volkskunst-
groep „Hommelranke“ uit Poperinge. Nieuwe
volksdansers welkom !

Zaterdag 15 september : met „Bertennes-
ters“ naar de Volkskunstavond met Volks-
dansgroep „Viking“ te Gistel, in het kader
van het „Volksdansweekeinde“ : zie blz. 2.

Zondag 16 september te 9 uur, volksdans in
't Bertennest te Roesbrugge, te 10 uur aan-
komst natuurvrienden uit Brugge, waarna bo-
tanische wandeltocht stroomopwaarts langs
de IJzer. Voor laatkomers : 's middags te
13.30 uur, trefpunt aan de IJzerbrug op de
baan Steenvoorde-Bethune. Knapzak mee en
vooraf inschrijven langs adressen op blz. 2.

Zondag 23 september : om 8 uur, vertrek voor
Westvlaamse bedevaart naar Oostakker met

B.T.W. - BEREKENINGEN ZONDER PROBLEMEN . . .

Multisumma 20

Automatische, drukkende ver-
menigvuldigingsmachine. Het
is een beroepsmachine, onmis-
baar in banken, administraties
en kasburelen.

VERKOOP EN HERSTELLING :

BUREAUMACHINES

VAN SEVENANT

Ieperstraat 64, P O P E R I N G E

Tel. 057/338 45

terugreis langs Beauvoorde, alwaar om 17 uur
orgelrecital.

Zondag 30 september : om 7 uur, vertrek
naar „Wim Maes-dag“ te Brasschaat, met
volksdansnamiddag voor de jeugd.

Tot en met 16 september

**10 %
korting
op schoolgerief**

DRUKKERIJ-BOEKHANDEL

SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16 Roesbrugge

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Wij verwachten jou en je vrouw toekomende
zondagnamiddag. Je weet het misschien nog
niet, maar Gusta is naar Lourdes geweest
en ik heb hier een week lang de boel alleen
moeten beredderen. Maar 't ene lijkt 't ander
gezegd, ik heb er ook een beetje van gepro-
fiteerd en het enkele dagen op mijn gemak
genomen.

Gusta is er nu bijzonder op gesteld aan ieder-
een haar belevenissen te vertellen, maar kom
niet te vroeg na de middag, Gusta wil graag
eerst een fatsoenlijk dutje doen, want ze is
vermoeid, zoals iedereen die uit congé komt.
Als ik tenslotte nog iets mag vragen, klapt
niet over mirakels, want ik heb daarmee een
farce opgelopen. Gisteren zaten er hier drie
buurvrouwen en hoorde ik voor de zoveelste
keer heel die historie over de basiliek, de
kruisweg, de processie, de „Pic de Ger“ en
de „Cirque de Garvarnie“. Ik ken het reeds
van buiten en 't begint een beetje mijn voe-
ten uit te hangen. Gusta heeft bovendien voor
elke kennis een van die glazen bollen mee-
gebracht met een Onze-Vrouwtje die in 't wa-
ter staat en die een sneeuwstorm verwekt
als eraan geschud wordt. Ik hoor hele dagen
dat het klimaat ginder zo prachtig is en dat
het zo warm en zo heet is, dat de kletskep-
pen er verschroeid worden door de felle
zonnestralen, en 't is allemaal sneeuw die
men van Lourdes meebrengt, hoe rijmt men
dat te saam ? Maar om terug te komen op
dat mirakel, als ik dus gisteren weer lang ge-
noeg naar Gusta geluisterd had en voor de
zoveelste keer vernam wat ze daar allemaal
gedaan en gezien had, vroeg ik zo terloops,
een beetje om te treiteren : „Maar Gusta, ben
je nu niets vergeten, is er daar in je omgeving
soms geen mirakel gebeurd ?“ Gusta keek
venijnig op. „Niet dat ik weet“ zei ze „maar
'k gelove dat er hier een gebeurd is, want
toen ik wegging stond er één ledige whisky-
fles in de kelder en bij mijn terugkeer ston-
den er twee !“ Pardaf, dacht ik, ze heeft het
weeral gezien. Ik heb voor de rest van de
tijd wijselijk gezwegen. 't Is dus best alle
mirakels aan de kant te laten !

Tot zondag,

Je vriend,
Pol

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming
en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

De vakantie is zo voorbij . . .

Hebt u reeds gedacht
aan uw schoolgaande kinderen ?

- stevige schoenen
- boekentassen
- school- en toilet-etuis
- valiezen
- reiszakken

Dit alles bij :

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

HET GRONDKREDIET VAN BELGIE

Oudste Hypotheekmaatschappij (1835)

- Hoogste interesten
- Discrete afhandeling
- Spaarboekjes
- Obligaties
- Leningen

wendt U in volle vertrouwen tot

Mevr. DEROO-CAPPOEN Marla

Poperingestraat 25 KROMBEKE

Tel. 057/401 38

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

**G
A
L
E
R
I
J**

VERMET-LOUWYÉ

Bergenstraat 9

STAVELE-BEVEREN/IJZER

Tel. 307 44

Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE

Statiestraat 14 ROESBRUGGE

Tel. 306 16

HEREN: Bloezons - modebroeken
sportvesten en -hemden

DAMES: Bretelbroeken - kleedjes
rokjes - bloezen

KINDERKLEDIJ voor jongens & meisjes

Specialiteit: huwelijk en rouw

Statiestraat 14:

Stoors en overgordijnen
aan matige prijzen.

Zegels: Valois en Gezinszegels.

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Siessen Potvliege moeste in 't geheele niet weeten van pasters en nunnen en geheel 't geloove ... ie wiste noch van God noch van zijn gebod. Den vent 'n koste 't niet helpen ... ie wos alzo opgebrocht en ie wos bovenoldien niet gedoopt. Ie hadde nog veele andere défauts ... 't wos een van de grootste leegaards van de streeke en nen uitgewinterden pensejaager.

Siessen flokte ol geheel zijn leven bachten 't groot busch van Westvleteren ... diepe in de stikken ... in è vernukkelde barakke die nog bluuven staan wos van achter den eersten oorlooge ... moederziele olleene ... 't wos nen ouden jonkheid en 'k zijn zeker dat er geen een vrouwmensch alzo nen vermuusterden djoos aan heur been ging willen hebben.

Maar è dag met è keer ... Siessen verouderde en begoste te peinzen en te patrieken over ol hetgene dat er hem koste te wachten staan den dag dat 'n zijn pekkels draaide en in de teltinkfabrieke uutkwam. Dat wos Siessens maniere van te klappen van den dood. Enfin ... 't kwam hierop neere ... Siessen ging hem bekeeren.

Alzo kwam ie op 't gedacht van naar de pasters te gaan om te vraagen ols 'n hem wilde doopen. Ie wos binnengelaten in è kleen wachtplekske en in è moment stoeg paster Leune, è dikken grooten vent, voor hem en Siessen deed zijn gevolg uuteen.

Ol goed en wel ... zei de paster ... maar weet je gie entwat van joenen katekismus ... Je gaat moeten beginnen met daarvan eerst 't eene en 't ander te bekijken wei ... Dat wos oek d'oorzaake dat Siessen drie, vier keers te weeke 's navonds naar de pastorie ging achter lesse en om hem è beetje op d'hoogte te laten zetten van de religie, en dat 'n achter eenigste keeren gerocht wos aan 't kapittel van den kruusweg van Onzen Heere. 't Moeste d'r nu oek omme doen dat 'n daags achter die lesse in den vroegeen uchtend op route wos met zijn veugelgarioole om è vinke te vangen dat 'n zoo schoone hadde hooren schuufelen den dag d'r vooren, en dat 'n Abraham Stinkfuuz tegenkwam.

Abraham Stinkfuuz wos nen echte joode ... je zag dat sebiet ... è langen vuulen baard ... è platten groenen uutgesleegen floeren hoed ... è neuze gelijk è pioche ... plakvoeten en è veste aan om d'r soepe van te kookken.

Van ols Siessen dien vent zag ofkommen kwam zijn koleerie te berde en ie vloog zoo zeere of de wind d'r naartoe ... sloeg zijn veugelgarioole van boven op Abraham zijnen hoed ... greep hem bij 't gat van zijn broek en gaf hem daar è roeffeling dat de brokken d'r van vloogen.

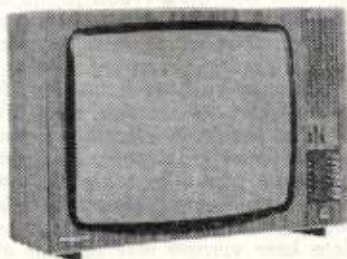
Hoolaba ... hoolaba ... riep Abraham ... alzo niet wei ... maat ... 'k gaan rechtuut naar de garde sè ... je 'n hebt ze gie zeeker nie ollemaale meer 't hoope ... ?

Héwè ... riep Siessen ... dat is voor ol 't geene dat je gijlder uitgemeeten hebt met Onzen Heere ... daar sè ... en ie gaf Abraham voor den opsluut nog è ferme schuddinge dat de mouwe van zijn veste achterbleef ... Jammaar ... riep Abraham ... dat is toch ol tweeduust jaar gepasseerd ... ?

't Is mien gelijk ... zei Siessen ... maar 'k en hebben 't ik maar gisterenavond hooren zegen ... !

SJORS

**Volg de
WERELDKAMPIOENSCHAPPEN
wielrennen op
EEN KLEURENTELEVISIE**

UW VERDELER:

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16

8990 Roesbrugge Tel. 057/303.79 P.C. 9046.77

Pastoor Jules LEROY van HARINGE

2. - ZIJN VERDERE LEVENSLÖOP

Van september 1889 tot november 1910 was Jules Leroy onderpastoor te Staden. Hij was er zeer actief. Misschien is hij wel de stichter van de „Gilde der Franciscanen” voor mannen vanaf 17-18 jaar, maar hij was vooral bedrijvig onder de „Fransmans”, zoals men de mensen noemde die telken jare gedurende enkele maanden als seizoenarbeiders naar Frankrijk gingen werken. Hij was te Staden de plaatselijke korrespondent van de „Gazette van Brugge” en werkte mee aan het blad dat Pasterke Denys voor de „Fransmans” opgericht had en dat oorspronkelijk „De Fransman”, maar weldra „De Stem uit het Vaderland” genoemd werd. Hij publiceerde verhalen in „Rond den Heerd” en in „Biekorf”, waarvan er sommige reeds eerder in de „Gazette van Brugge” verschenen waren. Ook bezorgde hij Alfons Vanhee heel wat voor zijn „Manneke uit de Mane” en had na Vanhee's dood in 1903, misschien wel een groter aandeel in de voortzetting van dit „Manneke” dan algemeen vermoed wordt.

Zijn biezonderste literair werk - als we dat zo mogen noemen, want hij zelf bedoelde het enkel als stichtende en opvoedende lektuur - uit zijn Stadenperiode is echter „Karel de Blauwer” en „Pieter de Pensejager”.

Vrienden die in de eerste bundel „Zeisels en Vertellingen”, - die Leroy in 1893 op eigen kosten liet drukken - de novelle „De Pensejager” gelezen hadden, hebben hem tot het schrijven van dergelijk werk aangezet. „Karel de Blauwer” verscheen voor het eerst in 1897-1898 als mengelwerk in de „Gazette van Brugge” en het jaar daarop in boekvorm. De eerste uitgave van „De Pensejager” - later „Pieter de Pensejager” - draagt het jaartal 1906.

Beide werken zijn nog voldoende bekend zodat we over de inhoud ervan niet hoeven uit te wijden.

Er kan echter, wat hun streekgebondenheid betreft, een interessante vergelijking tussen beide werken gemaakt worden. Zowel „Karel de Blauwer” als „Pieter de Pensejager” werden in Leroy's geboortestreek gesitueerd. Deze situering is zelfs zodanig doorgedreven dat men ze zonder meer in kaart zou kunnen brengen, waarbij wel eens zou kunnen blijken dat alle huizen, herbergen en zo meer, alle straten en wegeltjes ook in werkelijkheid bestaan hebben en er precies en juist beschreven worden met inbegrip van hun juiste ligging.

Werkelijk gebeurd

Het is wel typisch dat Leroy, die zo'n uitstekend verteller was en een ongebreidelde fantasie bezat, zich in die twee werken zo strikt aan de werkelijkheid heeft gehouden. De situering is foutloos, de figuren die er in

voorkomen zijn allemaal naar werkelijk levende personen geschreven, en zelfs het feitenmateriaal is authentiek, wat natuurlijk niet wil zeggen dat de feiten bij de beschreven personen en plaats thuis horen.

Het onderscheid tussen beide werken ligt hierin, dat voor „Karel de Bauwer” plaatsbepaling, personen en veel feitenmateriaal uit dezelfde - de eigen - streek stammen, terwijl dit voor „Pieter de Pensejager” niet het geval is. Voor „De Pensejager” zijn de personen en feiten uit Staden afkomstig, maar die zijn op een werkelijk unieke wijze naar zijn geboortestreek overgeplaatst.

Voor wie er mocht aan twifelen en denkt dat Leroy er, althans voor sommige feiten, zo maar op los gefantazeerd heeft, kunnen een paar voorbeelden volstaan. Tot de op een eerste gezicht meest gefantazeerde gebeurtenissen behoren ongetwijfeld het smokkelen met behulp van een lijkst en de wanhopige poging van Karel om de doorgang van een tolpst te forceren waarbij vlijmscherpe mesjes aan de toom van de paarden bevestigd waren zodat de tolbeambten bij een poging om de paarden tot stilstand te brengen aan de handen gekwetst werden.

Welnu, het smokkelen met een lijkst gebeurde in het najaar van 1886 tussen Toerkonje en Kortrijk en een identiek feit, wat de doorbraakpoging aan de tolpst betreft, op de brug over de Leie te Wervik begin december 1892. Beide feiten stonden te lezen onder de plaatselijke nieuwsmaren in de „Gazette van Brugge” waarvan Leroy als onderpastoor te Staden korrespondent was. Hij heeft ze daarin gelezen en ze later een plaatsje gegeven in zijn „Karel de Blauwer”.

Hij werd op 4 november 1910 pastoor benoemd te Wulpen. Hij was toen 52 jaar oud.

... zijn geboortehuis ...

Op enkele verhalen na, die samen slechts een paar bundels van de volledige verzameling van zijn „Zeisels en Vertellingen” zouden vullen, had hij toen reeds alles geschreven wat ooit van zijn hand zou gepubliceerd worden. De tijdsomstandigheden zijn ongetwijfeld de doorslaggevende faktor geweest voor deze verminderde schrijversactiviteit. Een paar jaar kennismaking met zijn nieuwe parochie, de oorlog 1914-18 vlak bij het front, de heropbouw van zijn heerlijk gehavende parochie en zijn vernielde parochiekerk, en naar het einde van zijn pastoraat de krach van de Middenstandskas te Brugge - waardoor hij op plaatselijk vlak als medeverantwoordelijke voor het beheer heel wat te verduren kreeg - hebben hem niet de voor dergelijk werk noodzakelijke gemoedsrust gegund. Heel even flakkerde zijn schrijverstant op nieuw op tijdens de periode die hij als rustend pastoor te Veurne doorbracht. Op aandringen van vrienden begon hij in „De Toekomst” - een streekuitgave van „De Poperingenaar” - met de publikatie van verhalen „Uit Leutegem”, waaraan hij plots, blijkbaar als gevolg van kwaadwillige kritiek, een eind maakte.

Zijn werk blijft

Ook als pastoor te Wulpen en zelfs toen hij te Veurne op rust was, bleef hij zich nauw met zijn geboortestreek verbonden voelen. De minste aanleiding was voldoende om er een bezoek te brengen. De jaarlijkse kermis te Beveren bleef steeds een hiervoor voorbehouden datum. De reis Wulpen-Beveren en terug, één dag gaan en één dag keren, legde hij tot 1927, de zware wandelstok in de hand, te voet af. Daarna is hij er een paar maal met zijn legendarische en door hem zelf ontwor-

CYRIEL VERSCHAEVE

vader der Vlaamse Meisjesbeweging;
zeker nu hij terug bij ons is,

en als eerste lustrum :

5e VERSCHAEVE-MARS

ALLEEN VOOR MEISJES !

weerom vanuit 't Bertennest Roesbrugge
te voet langs de IJzer en de Lovaart

naar **ALVERINGEM** op zondag 7 oktober

trefpunt vanaf zaterdagmiddag in 't Bertennest,
alwaar „Nieuwe Gudrun“-weekeinde en overnachting
aankelden langs Tel. 057/302.08 of 056/169.07

OOK GANS DANKBAAR VLAANDEREN OP POST :

nadienst om 11 uur met homilie door Pater Vande Walle O.P.
grafrede door Pater Stappers, abt van Averbode.

pen driewielers heen gereden.

Hij stierf te Veurne op 16 november 1939 en werd er in alle eenvoud begraven, maar ook na zijn dood volgden steeds maar nieuwe herdrukken van zijn verhalen en volksromans mekaar op.

De betekenis van deze rondborstige, „leutige“ pastoor - niet ten onrechte betitelde hij zijn laatste verhalenreeks, „Uit Leutegem“ en ondertekende hij die met de schuilnaam „een Leutegemnaar“ - ligt niet zozeer op het gebied van de volkskunde, ook al heeft hij heel wat dergelijke gegevens en verhalen voor het nageslacht bewaard. Leroy vervormde de door hem overgeleverde verhalen teveel naar eigen fantasie opdat ze voor wetenschappelijk onderzoek op gebied van de volkskunde bruikbaar zouden zijn.

Zijn werkelijke betekenis ligt in het feit dat hij er, dank zij zijn ongeëvenaard vertellers-talent in geslaagd is, de in zijn tijd nog maar zeer weinig ontwikkelde volksmens bevattelijke en aantrekkelijke lectuur te verschaffen. Op dit gebied was hij, omstreeks de eeuw-wisseling ongetwijfeld een unicum. De herhaalde herdrukken en hoge oplagen die zijn werken tot omstreeks 1944 gekend hebben, bewijzen mijns inziens voldoende dat hij hiermee in een werkelijke leemte voorzag. Zijn aandenken is in zijn geboortestreek levendig gebleven. Bewijzen hiervan zijn onder meer de „Karel de Blauwer-stoet“ die herhaaldelijk te Roesbrugge georganiseerd werd en het feit dat de Openbare Bibliotheek er naar hem genoemd werd.

R. Watthy - Woumen

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Jan Vulsteke, z. v. Alfons en Jacqueline De-weerd.

Overlijden

- Magdalena Denecker, 78 j. echtgenote van René Decaesteker.

DAVIDSFONDS „IJZERWEELE“

Het dagelijks bestuur van DF IJzerweelde stelde in haar laatste bijeenkomst haar komende winterwerking op.

We starten op 13 oktober met een gespreks-avond door Dr. Stefan F. Vuzdugan van de Verbruikersunie die ons zal spreken over „Macht en Onmacht van de consument“.

Ons jaarlijks toneel door de groep „Het volks-toneel voor Frans-Vlaanderen“ krijgen wij op 17 november op bezoek met „Leentje Mar-tijn begint haar leven“.

Naar aanleiding van de TV-reeks „De familie Strauss“ zullen we in december een Disco-avond houden. Dit voor de muzikelliefhebbers. Iedereen kent nu reeds Dr. Prof. Sebruyns. In de maand januari komt hij ons vertellen wat de droom is.

In gewestelijk verband, programmeren we ook een avond „Geneeskunde in dienst van het volk“. Datum : 15 februari.

Voor de Kleinkunst-liefhebbers : in samen-werking met de K.L.J. afdelingen hopen we U weerom het beste te kunnen aanbieden. Onze 11-juli-viering gaat door op 15 juni. Als spreker mogen we de heer J. Deleu, stichter van „Ons Erfdeel“ aankondigen.

Maar daarmee zijn we nog niet rond. De film-liefhebbers kunnen iedere maand in „De Lo-vie“ een prent gaan bewonderen. Het vol-ledig programma is nog niet klaar.

Ook zullen we de tonneelliefhebbers verwen-nen : inderdaad, we gaan in groep naar enkele interessante opvoeringen kijken.

We menen dat dit programma U zal bevredi-gen en hopen op een vlotte hernieuwing van het lidmaatschap.

J. Fabricius

RAIFFEISENKAS

de spaar- en kredietkas voor iedereen

OKTOBER SPAARMAAND 1973

PRACHTPRIJZEN TE WINNEN :

6 auto's Ford-Escort

100 draagbare kleuren T.V.'s

Hoe kunt U bij de gelukkige winnaars zijn ?

Vraag inlichtingen bij de kassiers :

- Dedecker Jan
Marktplein 8
8994 Proven
Tel. 057/302.32
- Vanstraesele Hendrik
Poperingestraat 19
8990 Roesbrugge-Haringe
Tel. 057/303.84
- Vandergucht Roger
Dorpstraat 19
Zwanestraat 18
8991 Stavele
Tel. 057/307.57

WAARDEBON 10 TICKETS

OKTOBER 1973
RAIFFEISEN - SPAARMAAND
Mits u tijdens de Raiffeisen-Spaarmaand 1973 een nieuwe rekening opent bij de Raiffeisen-kas ontvangt u in ruil voor deze bon 10 tickets van de Raiffeisen-Spaartrekking 1973.
(Per nieuwe rekening wordt slechts één bon aanvaard)

De precisiepassers van het huis KERN zijn in de ganse wereld een symbool van het zwitsers kwaliteitswerk.

Al de passers KERN dragen het kwaliteitsmerk hiernaast.

Drukkerij SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16 Roesbrugge

NIEUW !

SUPER GASOIL
VERWARMING

Een „TOTAL“ nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel

meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 15

PROVEN

Tel. 304.13

De DIERENARTS in Vlaanderen

De vroegste geschriften

In de 17de en 18de eeuw verschenen in het Vlaamse land wel enkele verhandelingen, die we kunnen typeren als publicaties van diergeneeskundige aard. Omstreeks 1600 zou de Brugse edelman Jan Taquet (1558-1618), die een bijzondere belangstelling had voor paarden, hierover een Nederlandstalig werk geschreven hebben. Geen enkel exemplaar is echter teruggevonden en we weten er slechts vanaf door een in 1614 in het Frans verschenen vertaling. Gerard Blasius (1625-1682), eveneens uit de streek van Brugge, publiceerde in 1674 een in het Latijn gestelde verzameling anatomische beschrijvingen van de mens en van talrijke dieren. Jacobus De Smet, die als „peirdemeester” geïnstalleerd was te Borgerhout, publiceerde in 1680 een werk, getiteld: *Den Lust-hof van het cureren der Peirden*, dat meerdere herdrukken kende. In 1769 brak op grote schaal de runderpest uit, dit had alhier de uitgave van een drietal in het Nederlands gestelde geschriften voor gevolg: één van de Antwerpse geneesheer Pieter Van Elsacker, het tweede van Jan-Baptist De Schepere, geneesheer te Ronse en het derde, dat in feite een administratief memorie was, van een lid van de Staten van Vlaanderen. Ook de bekende geneesheer Petrus Van Bavegem uit Antwerpen (1745-1805), die vooral bekend is om zijn in 1773 verschenen verhandeling, waarin hij de keizersnede (bij de mens) propageerde, schreef ook over *Het Verlossen van Koeyen*.

Veeartsenijkunde als wetenschap

Met de ervaring van eeuwen en de geschriften van heel wat amateurs, had men in de tweede helft van de 18de eeuw genoeg elementen bijeen om de diergeneeskundige wetenschap te creëren. In 1762 werd de eerste veeartsenijkundige school gesticht te Lyon, in 1765 volgde er een tweede te Alfort (Parijs). In ieder van die instellingen werd een geprogrammeerde, sterk op de praktijk gerichte, driejarige opleiding gegeven. Ook enkele Vlamingen gingen er - nog ten tijde van de Oostenrijkers - studeren. In 1773 werd door M.F. Duts een poging gedaan om te Luik een veeartsenijkundige school te stichten, maar bij gebrek aan subsidies ging de zaak niet door. Onder het Franse bewind waren de Belgische veeartsenisten verplicht hun opleiding door te maken te Alfort. Ook in de eerste jaren van de vereniging met Holland, ging men bij gebrek

aan een opleidingscentrum in de Nederlanden, nog steeds in Frankrijk studeren, maar vanaf 1817 moest men om door de staat erkend te worden een bekwaamheidsproef afleggen voor een commissie te Leiden. Evenwel werd in 1821 te Utrecht en in 1822 te Brussel een veeartsenijkundige school ingericht, deze laatste bleef bestaan tot 1830. In 1831, kort na de Belgische Omwenteling werd te Brussel een nieuwe veeartsenijkundige school gesticht, die in 1836 overgebracht werd naar Kuregem en waar uitsluitend in het Frans werd les gegeven. Van 1833 tot 1839 bestond er ook een veeartsenijkundige school te Luik, waar cursussen werden gegeven in de twee nationale talen; daar werd in het Nederlands gedoceerd door Jan-Frans Everts (1788-1846). Deze school was gegroeid uit privaat initiatief en werd in 1835 door de stad Luik ten laste genomen. Er ontstond evenwel een strijd tussen de scholen van Luik en Brussel-Kuregem, die eindigde met de afschaffing van de eerste in 1839. Al was de school te Kuregem eentalig Frans, toch verscheen van de hand van de aldaar docerende prof. Verheyen, in 1857, een *Handboek voor Veeartsenijkunde*, het enige Nederlandstalige universitaire vakboek dat in de tweede helft van de 19de eeuw, in ons land verscheen.

Bij de wet van 4 april 1890 werden de graden van candidaat en doctor in de veeartsenijkunde ingesteld en niemand mocht dit vak beoefenen tenzij hij over het diploma van doctor in de veeartsenijkunde beschikte (art. 26).

De Vlaamse veeartsenijkundige school

In oktober 1930, werden ingevolge de wet van 5 april 1930, aan de rijksuniversiteit te Gent, voor de eerste maal de leergangen van de eerste studiejaren in het Nederlands gegeven. Zij die zich wilden voorbereiden tot de eigenlijke veeartsenijkunde, moesten - toen zoals nu - eerst twee candidaturen in de natuurwetenschappen doorlopen. Wanneer men dus te Gent in oktober 1930 een aanvang nam met de volledige vernederlandstale leergangen van deze candidaturen, dan moest normaal gesproken, in oktober 1932 de Nederlandstalige veeartsenijkundige school daarop aansluiten. Maar in 1930 bestond er voor het land alleen diergeneeskundig onderwijs te Kuregem en enkel in de Franse taal. Men dacht er aanvankelijk aan aldaar, naast de bestaande Franstalige instelling, Nederlandstalig onderwijs in te richten. Een felle strijd ontbrandde echter om dit onderwijs te Gent

Nog voor hij de historie binnen trad heeft de mens bepaalde dieren in zijn huishouding opgenomen. Zij waren van buitengewoon nut voor zijn instandhouding: zij leverden hem een groot deel van het noodzakelijke voedsel - vlees, melk, eieren - terwijl hun wol of hun huid in zijn vestimentaire behoeften voorzagen. Gezien hun belangrijkheid is het zonder meer klaar dat men reeds vroeg bekommerd was om de zieke huisdieren en probeerde hieraan te verhelpen. Omdat men zoveel anatomische en fysiologische overeenkomsten tussen mens en dier vaststelde, behandelde men het zieke huisdier, mits aanpassing van hoeveelheid of dosis, met dezelfde substanties die men bij de mens aanwendde. Ook aderlatingen, magische formules en bezelingen behoorden tot de therapie. Sommige personen hadden als dierengenezers een zekere faam, vooral de smeden waren eertijds gespecialiseerd in het „meesteren van peerden”. In de 17de eeuw was er in onze gewesten voor het eerst sprake van de „peirdemeester”. Vroeger dan in de meeste landen beschikte men bij ons over een eigen naam voor de mannen die de ziekten van de paarden en het vee bestreden.

te krijgen, terwijl in Franstalige kringen en bladen fel geageerd werd tegen de splitsing van de school van Kuregem in een Franse en een Nederlandse afdeling.

In 1932 was de kwestie nog niet opgelost, met het trieste gevolg dat de studenten die de twee eerste Nederlandstalige candidaturen hadden gevolgd, verder moesten studeren te Kuregem in het Frans. Na het advies gehoord te hebben van een commissie, waarin o.a. prof. Corneel Heymans, de latere Nobelprijswinnaar, een voorname rol speelde, hakte minister Lippens de knoop door. In oktober 1933 werden te Gent de drie eerste leerkrachten van het Nederlands diergeneeskundig onderwijs aangesteld: prof. Honoré Lams van de faculteit der geneeskunde voor de histologie en de embryologie, de Nederlander Jan de Regt voor de anatomie en de geneesheer Willem Libbrecht voor de fysiologie. In lokalen met één stoel en één tafel, die Gentse collega's hadden ter beschikking gesteld, begon het eerste jaar Nederlandstalige veeartsenijkunde. Die voorlopige toestand werd bekrachtigd door de wet van 21 juni 1934. Het was een tijd van pionierswerk, want men startte vanaf het nulpunt, zonder gebouwen, zonder materieel, zonder geroutineerd personeel. Gelukkig hebben de professoren Krediet en Schornagel van de universiteit te Utrecht, die veel belang stelden in de jonge veeartsenijkundige school, veel gesteund en geholpen. Maar toen op 1 oktober 1968 - dus precies vijfendertig jaar na de stichting - bij koninklijk besluit de Gentse veeartsenijkundige school tot faculteit voor diergeneeskunde werd verheven, was die jonge Vlaamse instelling, die men destijds een kort en tragisch leven had voorspeld, uitgegroeid tot een modern en goed geoutilleerd centrum van hoogstaand wetenschappelijk werk.

Intussen werd in 1931 te Brussel de „Vlaamse Dierenartsen Vereniging” opgericht en werd door dr. Lodewijk Geurden (achteraf hoogleraar aan de veeartsenijkundige school) het *Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift* gesticht. Tenslotte werd bij de wet van 19 dec. 1950, in ons land de „Orde van de Dierenartsen” ingesteld. Alle doctors in de veeartsenijkunde, die de praktijk uitoefenen, zijn er verplichtend bij aangesloten. Zij is belast met de discipline in het korps van de dierenartsen en kan sancties treffen, gaande tot de schorsing en zelfs tot het verbod de veeartsenijkunde uit te oefenen.

Roger-A. BLONDEAU

Het Klooster van Eversam

1091 - 1794

7 - De heropbouw

Na het verdrag met de Hollanders - Antwerpen 9 april 1609 - werd in ditzelfde jaar met de heropbouw van het klooster van Eversam begonnen.

Het was Arnold, de baljuw, die in naam van prelaat Jacobus Vander Beke de eerste steen legde. Dit geschiedde op 6 oktober 1609. Tot dan toe verbleven de religieuzen in hun wijkhuis te leper.

De kroniekschrijver die erg veel van jaartalverzen houdt en er tientallen in zijn dagboek inlast, schrijft in 1611: „psaLLite DoMIno qUI habItat In slon“, of vrij vertaald: Juicht en zingt voor de Heer die woont in het Vaderhuis!

Een jaartalvers is een zin waarin een aantal letters in hoofdletters geschreven zijn, die samen een jaartal in Romeinse cijfers vormen (M: 1 000, D: 500, C: 100, L: 50, X: 10, U of V: 5 en I: 1).

Inderdaad in 1611, in de maand juni, bij de heropbouw van het klooster komen de deken en de andere monniken zich opnieuw te Eversam vestigen. Ze hebben feitelijk nog maar een voorlopig onderkomen opgetrokken in het puin van het oude klooster.

Precies op de feestdag van St.-Augustinus, wiens kloosterregel zij volgen, wordt voor het eerst de H. mis gecelebreerd door de deken van het klooster, Joannes Welcenes. In aanwezigheid van al de religieuzen en ook van de prelaat, die reeds een eerbiedwaardige ouderdom bereikt heeft en die voortdurend aan jicht lijdt en daarom altijd in de refuge van leper blijft wonen. Hij was echter voor deze gelegenheid naar Eversam gekomen. De plechtigheid ging door in het gebouw op de plaats waar vroeger het zomerverblijf stond.

Langzamerhand, stuk voor stuk, groeide het nieuwe klooster. De slaapzaal kwam gereed met Ons-Heer-Hemelvaart 1612 en de kapel die daaronder gelegen was, enkele dagen later, juist vóór Sinken.

Kenschetsend, hoe wild en woest de streek nog was in die tijd, is het lakonisch zinnetje in de kroniek, tussenin de ernstige tijdingen van het jaar 1612: „vier schapen werden binnen het beluik van het klooster door de wolven verslonden“.

In maart 1617 werd de eerste steen gelegd van het nieuwe kloosterpand dat heropge-

bouwd werd op de oude fondamenteën. Deze bouw kwam klaar even na Pasen 1618. Het nieuwe pand was met wandschilderijen versierd.

In 1621 werden een nieuw washuis en toiletten voor de religieuzen gebouwd. Het koor van de kapel kreeg een nieuw koorgestoelte en andere ornamenten. Het kerkhof, de wandelgangen en het middenhof werden in orde gebracht. Het jaar daarop bouwden ze nog een infirmerie voor de zieke paters.

Er werd hier zelfs, onder bepaalde voorwaarden, een lekebroeder aanvaard. Het was een Brabander, Hieronimus was zijn naam; hij droeg geen monnikspij en had ook geen eeuwige geloften afgelegd. Hij was aangenomen als schrijnwerker en woonde in het klooster, bij de paters. Het was een flinke ambachtsman die met buitengewone handigheid werkte aan de gebouwen, de slaapzaal en de kloosterkapel.

In 1626 bouwde Eversam twee nieuwe pacht-hoeven, de eerste bij de kloostermolen en de tweede te Stavele. In 1628 werd het oversteekhuisje „An den back“ gebouwd en in oktober betrokken door Marc Mesvil die de overzetsdienst verzekerde. De verbindingsweg Eversam-Elzendamme werd maar aangelegd in 1878-79. Vroeger gebruikte Eversam daarvoor de hofstede „ter Eversam-overvaart“ gelegen aan de overzijde van de IJzer op het grondgebied van de gemeente Hoogstade.

... het oversteekhuisje „ter backe“ ...

Het oversteekhuisje bestaat nog, het is het oudste huis van Stavele, noemt „ter backe“ en wordt als buitenverblijf gebruikt door de h. en mevr. J. van der Mersch-Lahaye. Tot voor enkele jaren woonde er de Stavelse jachtwachter R. Dieusaert.

De almanak wees reeds april 1635 toen eindelijk door prelaat Jan Welcenes de eerste steen gelegd werd voor de nieuwe kerk. Zesenvijftig jaar na de genadeslag door de beeldstormers toegebracht.

Intussen hadden de kloosterlingen ook de hoevegebouwen met de erbij horende landerijen terug in bezit genomen. In 1613 was Adrien Leuridan, zoon of familieid van de gewezen pachter van de abdij (1585), de huurder van een andere hofstede van Eversam, nl. de boerderij tegenwoordig door Daniël Ferynt uitgebaat.

Deze hoeve werd door Eversam volledig herbouwd in 1642. Het huis en de oude gebouwen zijn thans nog bewaard gebleven. Het is de oudste hofstede van Stavele, ze bleef gespaard van brand tijdens de Franse Omwenteling. In de westgevel van de hoeve-woning was een zware profielsteen, versierd met het blazoen en het devies „Parce ne pereas“ van de prelaat Jacobus Pierin (1639-1646) ingemetseld. In de stormnacht van 13-14 november 1940 werd deze steen uit de huisgevel gerukt. Deze steen berust thans bij onze Stavelse metser Adrien Sweertvaegher,

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-leper bij WOESTEN
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN
goed en goedkoop Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend Inlichtingen bij :

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

Oktober 1973

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Douwe Egberts Moka 1/2 kg. gemalen vacuum 80		68	12
Koffie Douwe Egberts Dessert 1/2 kg. gemalen vacuum 86,50		72	14,50
Solo margarine kg. 34		30	4
Roda margarine kg. 55		47	8
Pickles Camp's 280 gr.	22	16,50	5,50
Choco Pasta Kwatta kg. 48,75		40	8,75
Cacao Kwatta 227 gr.	25	20	5
Mengeling koeken 450 gr. doos	40	35	5
Bakmeel 3 Molens 2 x 500 gr.	29	25	4
Tomaten Elvea 2 grote d. voor	21,50	18	3,50
Tomaten Elvea 4 kleine d. voor	24	19,50	4,50

die hem er eerstdaags zal terugplaatsen. Benevens de heropbouw van het klooster en de wederuitbating van het landbouwbedrijf, kwam ook de recrutering terug op gang. In 1612 werden op verschillende tijdstippen vier novicen geprofest. G. de Meestere volgde in 1613 en op 3 mei 1614 legde Joannes Woultters, afkomstig van St.-Winoksbergen, zijn kloostergeloften af, hier in Eversam zelf. Hij was de eerste die dit hier kon sinds de heropbouw. De eerste die hier, na de verwoesting, zijn eerste H. mis opdroeg was D.A. Woultters die reeds het jaar voordien, in augustus, tot dispensier of econoom was aangesteld.

De hiërarchie bij onze reguliere kanunniken was nagenoeg dezelfde als in de hedendaagse kloosters: 1. de abt of prelaat of overste; 2. de deken die wij thans prior noemen en 3. de dispensier of econoom. De postulanten konden zomaar niet „ijdelhands“ het klooster binnen geraken. Benevens aanbevelingen en lovende attesten van pastoors en andere geestelijken, moest nog een bepaald bedrag aan het klooster per kontrakt beloofd of geschenken worden.

L.T.A. vertelt in *Bachten de Kupe*, jg. 8, nr. 5, blz. 106 en vlg. over Lowijs De Kersghier, een leperse postulant voor de abdij van Eversam in 1622. In die bijdrage wordt het kontrakt weergegeven tussen de prelaat van Eversam en Wed. Pachier De Kersghier. Bij de inkleding moest een som van driehonderd gulden betaald worden en bij de profes nog eens zeventienhonderd gulden. Hiervoor moest het klooster de kosten dragen „int cleeden ende professen“ en van alle andere vereiste en noodzakelijke dingen. Ingeval van overlijden of wanneer de postulant in zijn goed voor-nemen niet kan volharden, moet de kontraktant de tafelkosten betalen naar rato van de tijd die de postulant in het klooster verbleef.

R. Lanszweert

PLACIUS GEDENKDAG te Dranouter

Te Dranouter wordt een prachtig gedenk-teken - een werk van de Poperingse beeldhouwer Lucien de Gheus - opgericht voor hun dorpsgenoot Pieter Platevoet, de kartograaf Petrus Placius (1552-1622).

Op 20 oktober gaat een gedenkdag door, met onthulling van het gedenkteken en de uitgave van een fraai gedenkboek, met verzorgde illustratie.

Programma:

- 14 u. samenkomst meisjesschool Koudekotstraat te Dranouter
- 14.30 u. optocht naar het gedenkteken onthulling - korte toespraken - geuzenliedertjes
- 15.30 u. gecombineerde bus- en wandeltocht naar een aantal historische plaatsen uit de beginjaren v.d. hervorming in Vlaanderen
- 17.45 u. Heuvelandse koffietafel (een streektafel met 23 onderdelen, o.m. bollebuze en hennepot) - bijdrage 100 fr
- 19 u. interkerkelijke dienst in de Dranouterse kerk
- 20.30 u. bezoek aan Volkssterrenwacht Petrus Placius

Vooraf inschrijven bij Werkgroep Placius, Koudekotstraat 3, te 8951 Dranouter.

PRIOR PRONOSTIEKEN de meeste kans, de hoogste winst.

DEPOTHOUDER:

Georges BERQUIN

Statiestraat 79

ROESBRUGGE

Steeds formulieren ter beschikking.

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

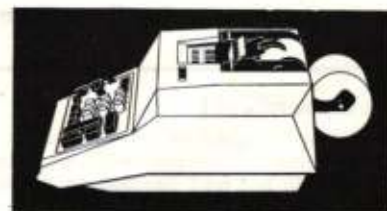
N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

B.T.W. - BEREKENINGEN ZONDER PROBLEMEN ...

Multisumma 20

Automatische, drukkende vermenigvuldigingsmachine. Het is een beroepsmachine, onmisbaar in banken, administraties en kasburelen.

VERKOOP EN HERSTELLING:

BUREAUMACHINES

VAN SEVENANT

Ieperstraat 64, POPERINGE

Tel. 057/338 45

NEKKA '73

Op 7 oktober om 15 uur in het Sportpaleis te Antwerpen. De kleinkunstthapping van 1973. Treden op: Armand, Peter Blanker, Jan De Wilde, 't Klikske, Rum, Zjef Van Uytzel, Will Ferdy, Willem Vermandere en nog zovele andere. Er vertrekt een bus om 12 u. uit Proven en u kunt meereizen tegen betaling van 200 fr. (vóór 30 september) bij: Daniël Morez, Willy Neuville, Gerda Vanderhaeghe en Mia Ryon.

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern

Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

Centrale Verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

Lourdessaardienst

Alles ligt nog zo goed in ons geheugen, en weer willen we er naartoe, anderen hebben ons met pijn in het hart gevolgd op de bedevaart, en waren ervan overtuigd in 1976 van de partij te zijn.

Dit kan voor velen werkelijkheid worden, daarom starten we op 1 oktober opnieuw met onze spaardienst. Deze loopt nu over een kortere termijn; we stellen voor een som van 150 fr. te bezorgen vóór de 15de van iedere maand aan: Albert Maes, Maria Cee-naeme of Jozef Deschuytter.

DF - „Kwik in onze vis ?”

Een beste koop wasmachine, schrijfmachine, fototoestel, welke film voor je foto's, of diapositieven, welke goede lening, wat te denken over de benzineprijzen, auto's, autobanden, afbreekbare detergents (in het oktobernummer van „Test-aankoop” ... Daarover kunnen „Test-Aankoop” en „Budget-Test” (samen 298.000 leden) je inlichten. Dat de Verbruikersunie, die beide voornoemde tijdschriften uitgeeft, processen aangesmeerd werd door A.B.A. (Belgische Apothekersfederatie), door petroleummaatschappijen, ... maar ook de water- en andere vervuiling durft aanklagen (zeestranden!), spreekt boekdelen over de achtergronden, die onze kleine wereld beheersen.

Dr. jur. Stefan Vuzdugan, public-relations-man en hoofd van de juridische dienst van „Test-Aankoop” en van de Verbruikersunie, zal ons verder informeren en laten medespreken over de macht (en onmacht?) van de verbruiker, dit op zaterdag 13 oktober te 20 u. in „Sint Eloui” Stationsstraat 8 te Proven. Allen welkom. Proefnummers van „Test-Aankoop” en „Budget-Test” zullen aldaar ter beschikking gesteld worden.

Tekenakademie te Poperinge & Proven

Onder auspiciën van Kunstkring Hoppeland, heeft de „Vrije Tekenakademie” van Poperinge sinds twee jaar een bloeiende afdeling te Proven, m.m.v. de plaatselijke overheden. Langs „De IJzerbode” willen wij ook de ouders en jongeren uit Roesbrugge-Haringe,

Krombeke en Stavele-Beveren aanmoedigen, van deze kosteloze teken- en schilderlessen gebruik te maken. Het belang van deze vaardigheidsvakken moet in deze moderne tijd zeker niet meer herhaald worden.

Te Proven hebben de lessen elke woensdagnamiddag plaats van 14 tot 16.30 u. o.l.v. Luc Maes, leraar Plastische kunsten. Wie nog wil inschrijven, gelieve dit onmiddellijk te doen langs architect Ivan Top, adviseur van de Tekenakademie, Stationsstraat 67 te Proven. Tel. 302.88

De oudere leerlingen kunnen zich dan verder bekwalen in de centrumschool „Vrije Tekenakademie” te Poperinge. Naast de plastische vakken als boetseren, enz. heeft men dan ook nog de gekende Kantwerkklassen. Tenslotte de lessen Kunstgeschiedenis en Artistieke

DE VOLKSVERZEKERING - D.V.V.

Voor alles wat betreft

- AUTO- PERSOONLIJKE
- BRAND- FAMILIALE
- LEVENSVERZEKERING

♦ Speciale voorwaarden voor jonggehuwden.

B.A.C.

- VOORHUWELIJKSSPAREN
- STUDIESPAREN
- LENING 5,5 - 7 %

wend U tot

Yves en Martine

DUBAKOV-VANLERBERGHE

Poperingestraat 23

8994 Proven (Krombeke)

Tel. 057/404.82

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watoustraat 1 8994 PROVEN

Tel. 057/303 39 - 057/303 26 - 057/302 58

ALLE VERZEKERINGEN en GELDPLAATSINGEN

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

en „ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS

(A.S.L.K.) - Spaarboekjes van de post.

Erkende agenten voor :

Proven-Krombeke — Watou

Roesbrugge-Haringe en Stavele.

ONDER STAATSWAARBORG

Voorlichting, die eveneens op een praktische wijze gegeven worden aan de hand van kunstwerken zelf, bezoeken aan tentoonstellingen of ateliers, toneelvoorstellingen, literatuur- en muziekbeluisteren. Deze laatste cursus kan zelfs door iedereen als vrije leerlingen gevolgd worden.

De directie is in handen van de heer Gilbert Reniere, voorzitter Kunstkring Hoppeland. Nader inlichtingen in de lokalen der Tekenakademie, St.-Michielstraat te Poperinge, elke woensdagavond van 17.30 tot 20 u. Tel. 347.72

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Geboorten

- Elke Debruyne, d. v. Jozef en Marie-Thérèse Brutsaert (Stavele).
- Karina Vanexem, d. v. Gisèle Vanexem (Stavele).
- Miguel Thevelein, z. v. Willy en Sybille Neyrinck (Beveren).

Overlijdens

- Ida Fossaert, echtgenote van Richard Top (Beveren).
- Robert Criem, echtgenoot van Agnès Butaye (Stavele).
- Michel Delvael, echtgenoot van Paulina Sannen (Stavele).

Huwelijksaankondigingen

- Hendrik Spigt van Schaarbeek met Joriska Vanden Castele van Stavele.
- Paul Dabaenst van Stavele met Brigitte Dezeure van Lelsele.
- Roger Coustenoble van Alveringem met Myriam Quagebeur van Stavele (Beveren).
- Frans Declercq van Stavele (Beveren) met Monique Verfaillie van Steenkerke-Veurne.
- Alain Deleurie met Patricia Vicens, beiden van Stavele (Beveren).

Verbroederingsfeest : Stavele-Beveren

Op zondag 14 oktober te 14.30 u. zullen mensen uit eigen streek in de Heilig Hartzaal optreden om onze leden gedurende een paar uurtjes te amuseren. Hierna is er koffietafel in „Het Boerenhof”, waar dan ook naar hartelust en met maats naar keus kan gekaart worden. Het bestuur rekent op een talrijke opkomst.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND OKTOBER

Davidsonfonds

Proven, zaterdag 13 oktober te 20 u. in Zaal „St.-Elooi“, gespreksavond „Macht en onmacht van de verbruiker“ door Dr. Stefan F. Vuzdugan.

Gaibolling

Roesbrugge, zondag 21 oktober te 15 u. Gaibolling bij Georges Berquin.

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND

Roesbrugge, in „De Gouden Arend“ Bijlartavond.

Kaartingen

Roesbrugge, maandag 1 oktober in „De Gouden Arend“ 1ste maandelijks kaarting. Nieuwe leden welkom.

Beveren-IJzer, donderdag 18 oktober te 14 u. in „Het Boerenhof“, maandelijks gezellige bijeenkomst met prijskaarting voor de leden van de „Derde Leeftijd“.

Haringe, zondag 28 oktober bij Martha Ryon, 1ste maandelijks kaarting voor de leden en nieuwe leden.

Bertennest

Zaterdag 6 oktober : „Nieuwe Gudrun“-week-einde alleen voor meisjes, vanaf 's middags. Voorbereiding 5de Verschaevemars naar Alveringem. Vooraf aanmelden : zie blz. 2.

Zondag 7 oktober : 5de Verschaevemars naar Alveringem. Na de mis te 11 u. aldaar, graf-hulde, middag-knapzak en per autobus naar Chinese Volkskunstavond te Gistel. Terug per autobus naar 't Bertennest.

Zondag 21 oktober : ofwel per autobus naar de Vlaams Nationale Landdag te Schepdaal; ofwel per vliegtuig naar de Duits-Europese Kulturdagen 19-20 en 21 oktober te München. Voor beide vooraf inschrijven verplicht.

PROVEN-KERMIS

VRIJDAG 12 OKTOBER

Prijskaarting bij G. Buseyne.

ZATERDAG 13 OKTOBER

te 15 u. Voetbalmatch Top Kerels-Brandweer Proven, op het terrein achter de fabriek.

te 20 u. bij M. Sergier : prijskaarting voor de leden van de spaarkas.

ZONDAG 14 OKTOBER

te 11 u. Wandelconcert met show door de muziekmaatschappij „De Volksvreugd“, en inhuldiging van het vernieuwde gemeentehuis.

Voetbalmatches :

te 9.30 u. : T.S. Proven - Watou (Jeugd)

te 15 u. : T.S. Proven - F.C. Meseu (seniors).

te 15 u. : Grote wielervedstrijd. Laatste proef van het Kriterium van de Westhoek. Inschrijving om 14 u. bij G. Rosseeuw. Vertrek om 15 u. bij de herbergen „Breda“ en „Hoppe-rank“. Aankomst bij het gemeentehuis. Prijsdeling bij Mevr. U. Savaete.

vanaf 18 u. : Grote prijskaarting in de vier herbergen van de Marktplaats. Inschrijving bij Mevr. U. Savaete.

's avonds : Groot bal bij A. Lemahieu met Discobar „Rosegarden“. Inkom vrij.

MAANDAG 15 OKTOBER

te 15.30 u. : Ballonwedstrijd. Gratis één ballon per kind tot 14 jaar. Uittoting om 17.30 u. bij C. Dever.

DINSDAG 16 OKTOBER

's avonds : Prijskaarting in de herbergen „Breda“, „Hopperank“ en „t Boldershof“. Inschrijving in herberg „Breda“.

WOENSDAG 17 OKTOBER

's avonds : Pijsschieting bij A. Deprey, voor de leden van de St.-Sebastiaansgilde.

DONDERDAG 18 OKTOBER

's avonds : Prijskaarting bij A. Lemahieu.

ZATERDAG 20 OKTOBER

te 20 u. : Smijting op de Engelse Vogelpik bij M. Sergier.

DE BAENST

St.-Denijsplein 4 8480 VEURNE

SPECIALIST GASVERWARMING

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Ik ben razend kwaad en lelijk ontgoocheld door mijn gebuur. Je kent ook Camielten, hij is nu met pensioen, nadat hij zijn hele leven bij de boer heeft gewerkt. Volgens zijn zeggen moet hij veel bekwaam, veel bedrijviger en veel slimmer geweest zijn dan de boer zelf.

Als ik in mijn tuintje het een of ander werkje wil verrichten is Camielten onmiddellijk tegen de scheidsdraad geplakt om mij goede raad te geven. Hij wil voornamelijk doorgaan voor een knappe weerprofeet. Te Brussel hebben ze alle soorten van kostelijke machines nodig om het weer te voorspellen, Camielten kan dat zonder zijn handen uit zijn zakken te halen. Hij kijkt naar de stand van de maan, fixeert de wolken, let op de vlucht van de vogels en volgt de Lotdagen! Toen ik in 't voorjaar aan 't zaaien en planten was, voorspelde Camielten een natte zomer : „We hebben geen winter gehad, dus zal de zomer ook niets betekenen“, waarschuwde hij. „Droge werken, slechte zomers zijn natte zomers“, was zijn wijze raad. Ik heb ernaar geluisterd, spijtig genoeg, had ik al de emmers water, die ik weken lang over mijn slappe groenten heb gespreid, over zijn kop gegoten, dan had hij drie maanden lang in een natte kazak rondgelopen. Maar dat zijn vooruitzichten verkeerd uitgevallen zijn, schijnt hem niet eens te deren en belet niet dat hij weer nieuwe voorspellingen doet. Hij heeft nu Gusta wils-gemaakt dat er op onze warme zomer onver-biddelijk een strenge winter volgt. Gusta die nog goedgeloviger is dan ik, is naar de Poperingse markt getrokken en heeft twee dikke beddedekens gekocht voor 2 500 fr., iets wat we normaal niet nodig hadden! Wel luster Jef, als Camielten voorspelling nu weer niet uitkomt, dan zullen er twee portretten in de gazetten staan, het mijne en het zijne. Onder het mijne zal men kunnen lezen : „de dader“, onder het zijne „het slachtoffer“. Van al die flauwe weerprofeten, verlos ons Heer!

Je vriend,
Pol

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

Blijf gezond en fit!
Wees sportief!

- trainingspakken
- volley- en voetbalschoenen
- sporttruitjes en -broekjes

uw ganse uitrusting
aan een redelijke prijs

bij :

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35

ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

HET GRONDKREDIET

VAN BELGIE

Oudste Hypotheekmaatschappij (1835)

- Hoogste interesten
- Discrete afhandeling
- Spaarboekjes
- Obligaties
- Leningen

wendt U in volle vertrouwen tot

Mevr. DEROO-CAPPOEN Marie

Poperingestraat 25 KROMBEKE

Tel. 057/401 38

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

**G
A
L
E
R
IJ**

VERMET-LOUWYE

Bergenstraat 9

STAVELE-BEVEREN/IJZER

Tel. 307 44

Bijhuls: Mevr. DESAEDELEIRE

Statiestraat 14 ROESBRUGGE

Tel. 306 16

HEREN: Bloezons - modebroeken
sportvesten en -hemden

DAMES: Bretelbroeken - kledjes
rokjes - bloezen

KINDERKLEDIJ voor jongens & meisjes

Specialiteit: huwelijk en rouw

Statiestraat 14:

Stoors en overgordijnen
aan matige prijzen.

Zegels: Valois en Gezinszegels.

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Isidoor de waatergarde van Adinkerke wos ol twintig jaar in zijnen dienst en hadde met de beste wille van de weereld nog nooit è proses kunnen maaken en alzo noot op het tribunaal gerocht.

Maar op è dag kreeg ie d'okkaze van zijn leeven. Dat kwam deur Gusten Sleppe en Miel Teute. Die twee waaren van ten uitkante van de Moere bijkans tegen 't kommiezekotje van Adinkerke. Ze mieken 't stief wel te gaare en ze waaren maar van twee dingen benauwd, en 't wos van te werken en van dood te gaan. Binst den oorloge hadden ze nog wel è beetje helpen kraamen op 't vliegplein voor de duitschers maar è keer dat geheel dat spel gepasseerd wos 'n hadden ze nieten anders kunnen uitpatrieken of olle daage met hulderen velo naar de plaatse te gaan doppen. Olleman weet da je met den dop geen vette vrouwmenschen 'n kunt kweeken en Gusten en Miel passeerden den overschot van den dag met te blauwen en te visschen.

Ne warme achternoene dat d'eene dunder-vlaage achter d'ander opkwam zei Gusten tegen Miel ... 't is 't moment wei ... we gaan paalingen vangen ... ze gaan bijten in zulk weere ...!

Zoo ... Gusten en Miel zaaten te gaare langs de vaart, olle twee zonder „permis“ ... onder è grooten paraplu ... 't wos djuuste è groote vlaage boven ... d'r vielen druppels gelijk groote vuuffranknaars ... en z'haalden den eenen paaling achter den anderen naar boven

't Gaat smaaken van den avond, zei Miel ... è poote paalingen met è vette butterstuute ... wuk is 't er nog fijnder .?

Maar ze waaren zoodaanig doende met hulder vangste en de vlage rattelde zoo stief op dien paraplu dat ze verschooten dat z'hutsten ols ze bachten hulder olmetnekeer è raare frutselinge hoorden en .. dat Isidoor de waatergarde daar stoeg.

Julderen „permis“ om te visschen ... riep Isidoor ...!

„Permis“ ..? .. vroegen Gusten en Miel ... wuk is dat ..?

'k Gaan 't julder è keer leeren .. riep Isidoor ... haalt maar julder papieren uut .. è proses verbaal ... Wuk zeg je ... Je moet hier niet van Gusten gebaaren ... 't en gaat niet pakken wei ...!

En alzo stoegen z'olle twee op den boek .. en è goe maand achternaar in de zaale van het tribunaal te Veurne.

Ols die zaake voor de pinne kwam trokken de twee beschuldigen ol vooren tot bij de Juuge, en Isidoor ols getuige d'r achter ... op zijn piekebeste in zijn groene kostuume van waatergarde.

Isidoor zette hem, teweege op è scheeven stoel die daar stoeg, djuuste gelijk of dat 't voor de reste van de voornoene wos.

De Juuge hadde dat nog ollichte in de gaaten en met dat 'n è beetje gepresseerd wos dien nuchtend zei ie tegen Isidoor: bluift maar rechte staan ... en wuk da'k zoûn willen vraagen ... joen getuigenisse zoo kort en vergaard meugelijk doen ... We gaan begunnen met d' eedaflegginge ... Ik zweere bij God den almachtigen van nieten anders of de waarheid te zeggen ...

Ik oek ... zei Isidoor .!

SJORS

Verwarmingsproblemen ??

Heel eenvoudig ... Verwarm **electrisch**

Uw huiskamer wordt verwarmd zonder de minste geur of bijkomende narigheden.

Electrisch verwarmen is veel te duur zegt men.

O NEEN ... Verwarm electrisch met

ACCUMULATIEKACHELS op nachttarief

Prijs per Kwh **0,68 fr.**

Vraag inlichtingen en documentatie bij

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16

8990 Roesbrugge Tel. 057/303.79 P.C. 9046.77

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

De Overheid van de gemeente HARINGE

Roesbrugge was sinds eeuwen het economisch centrum van de gemeente Haringe, vooreerst omdat het gelegen was langs de grote baan Duinkerke-Ieper en tevens omdat de IJzer, die vanaf Roesbrugge bevaarbaar was, een drukke scheepvaart meebracht.

Nu het fusieprobleem acuut is geworden en onze gemeente waarschijnlijk binnen afzienbare tijd in een grotere structuur zal worden opgenomen - laat ons hopen dat het verspreidingsgebied van „De IJzerbode” voorbestemd is om één schone gemeente te worden - willen we graag in een paar bijdragen handelen over de gemeenteverhouding van Haringe en Roesbrugge-Haringe in de 19de en 20ste eeuw.

Vóór de Franse Revolutie

Vóór de verovering van onze gewesten door de troepen van de Franse Republiek, in 1794, behoorde de gemeente Haringe (waarvan de wijk Roesbrugge demografisch en economisch het belangrijkste deel uitmaakte) tot de Kastelenij van Veurne.

De Magistraat of de Wet (t.t.z. het bestuur) van de Kastelenij bestond uit twee Landhouders of Burgemeesters en twintig keurheers (schepenen). De ene burgemeester was van de Commune, de andere van de Wet. Boven dit bestuurscollege stond nog een Hoogbaljuw, voor het leven benoemd door de vorst of de graaf. Burgemeester en schepenen waren niet door de bevolking verkozen maar aangeduid, naar willekeur, door de vorst uit twee lijsten opgemaakt de ene door de Hoogbaljuw en de andere door de bisschop van Ieper.

Het bestuur van elke parochie (van gemeenten was er toen nog geen sprake) bestond uit een Hoofdman, een Warandeerder en een Zetter, door de Magistraat van Veurne be-

noemd. Door het bestuur van de Kastelenij werd eveneens een kerk- en een „dischmeester” aangesteld, op voorstel van de pastoor en de aanzienlijkste parochianen. Al deze functionarissen waren aan de Magistraat van Veurne verantwoording verschuldigd.

De pastoor was belast met de burgerlijke stand, t.t.z. het opnemen van de geboorten, huwelijken en sterfgevallen.

Na de Franse Revolutie

De Franse Revolutie die een reactie was op het machtsmisbruik in een maatschappij die nog stelde op ontwaarde Middeleeuwse instellingen, begon met nieuwe sociale en administratieve vormen te ontwerpen.

Reeds op 14 december 1789 werd in Frankrijk bepaald dat de gemeenten zouden bestuurd worden door een municipale raad, met aan het hoofd een „Maire”. Het getal leden van de raad was bepaald op drie, de Maire inbegrepen, voor een bevolking beneden de 500 inwoners en op zes voor 500 tot 3 000 inwoners. Toen de Fransen alhier meester werden, gingen zij onmiddellijk ons land beschouwen als een deel van het Franse Rijk en begonnen zij alle Franse wetten en reglementen ook hier door te voeren. Doch dat alles kwam echter niet van de ene op de ander dag tot stand en de laatste jaren van de 18de eeuw bleef er nog veel van het oude in voege.

Bij decreet van de 9de Vendemiaire, jaar IV (1 oktober 1795) werd België in 9 departementen verdeeld. De gemeente Haringe be-

hoorde tot het departement van de Leie, waarvan Brugge de hoofdplaats was.

In 1800 was de hervorming reeds zo ver doorgedreven dat de laatste Hoofdman van de gemeente Haringe (de Fransen spraken van een *agent municipal*), Louis De Cock, werd vervangen door de eerste Maire of Meier.

De Meiers en Burgemeesters tot 1857

De eerste Meier van Haringe was Jacobus-Dominicus Desmedt, die op 23 september 1800 in dienst trad. Vijf jaar bleef hij in functie. Op 30 oktober 1805 (8ste Brumaire, jaar XIV) kwam in zijn plaats Jan-Baptiste Boucry, die echter twee jaar later reeds ontslag nam en op 3 december 1807 opgevolgd werd door Benedictus Waels, doctor in geneeskunde.

Weer vijf jaar later werd bij besluit van 21 december 1812 dokter Waels vervangen door Petrus-Franciscus Capoen. De nieuwe Meier (gehuwd met Joanna Brutsaert) die landbouwer was en op het gehucht het „Haandekot” woonde, werd ingehuldigd op 8 januari 1813. Maar ook zijn mandaat was van geen lange duur, want amper twee jaar later - op 13 december 1814 - kwam Antonius Cousyn van Roesbrugge, in zijn plaats.

In 1815 werd Napoleon, die de Franse Revolutionairen had opgevolgd, verslagen en verbannen en werd ons land van de Franse overheersing bevrijd. Onze provincieën werden met Holland verenigd tot het koninkrijk der Nederlanden. Dit samengaan zou echter maar 15 jaar duren, tot aan de Belgische Omwenteling in 1830. Tijdens heel de zgn. Hollandse periode bleef Antonius Cousyn burgemeester van Haringe.

Op 8 oktober 1830, werden bij beslissing van het Voorlopig Bewind, alle gemeenteraden ontbonden. Alle inwoners die een belasting van 70 gulden betaalden, werden opgeroepen om een nieuwe burgemeester te kiezen. Benoit-Winnoc Waels kwam als overwinnaar uit de stembus en was onze eerste Belgische burgemeester, maar zijn bestuur was weer van korte duur. Hij stierf op 6 april 1833 en er diende in zijn vervanging voorzien.

Onze volgende burgemeester was Guilielmus Vanhamme, afkomstig van Leuven en alhier ontvanger van de registratie. Onder zijn beheer hebben koning Leopold I en koningin Louisa-Maria op 28 september 1835 Roesbrugge bezocht. Ook burgemeester Vanhamme bleef slechts drie jaar in functie, hij stierf op zijn beurt op 24 mei 1836. In zijn plaats kwam Bernard Cousyn die gedurende 22 jaar burgemeester zou blijven, t.t.z. tot in 1858.

Het was onder het bestuur van burgemeester Cousyn dat de naam van de gemeente Haringe veranderd werd in Roesbrugge-Haringe. Op 21 maart 1855 werd door de gemeenteraad van Haringe deze wijziging aangevraagd en bij koninklijk besluit van 29 april 1857 werd ze doorgevoerd.

R.A.B.

NOOIT MEER OORLOG

**11 NOVEMBER
VREDESDAG
JONGEREN
DIKSMUIDE**

vanuit

BERTENNEST

na voorbereidingsavond en overnachting
weerom

te voet langs de IJzer

ZESDE ELF NOVEMBER-MARS

Wie niet meetrekt, ook op post :

➔ 11 uur DIKSMUIDE : St.-Niklaaskerk

➔ 18 uur KORTRIJK : met V.O.S. aan
„ Bertennest 3 ”

inschrijven MARS of AUTOBUS Diksmuide-Kortrijk-
Roesbrugge langs Tel. 057/302.08 of 056/169.07

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Geboorten

- Vincent Huys, z. v. Jean-Claude en Hélène Dewulf.
- Kristof Recour, z. v. Paul en Paula Vanwilde-meersch.
- Bart Vanexem, z. v. Jacques en Colette Vulsteke.

Overlijden

- Remi Top, 86 j. wedn. v. Blanche Vanrenterghem.

Huwelijk

- Hugo Lucas met Nicole Mahieu, beiden van Roesbrugge-Haringe.

St.-Maartensfeest

Inhaling van Sint Maarten en snoepbedeling op zaterdag 10 november.

Haringe : inhaling om 18 u. aan de kerk
snoepbedeling bij Martha Ryon.

Roesbrugge en Beverenkalsijde :

inhaling om 19 u. op de Molenwal
snoepbedeling bij Julien Gunst.

„ Luster ”-rijke verjaardag

Op zondag 4 november komt Mgr. De Smedt de Eucharistieviering leiden te 10 uur en de homilie houden. De mannen zangers, en het

meisjes- en dameskoor luisteren die mis op, onder de leiding van de Zusters. Dit alles ter gelegenheid van de verjaring van de inhuldiging van de luster.

DAVIDSFONDS „ IJZERWEELE ”

Traditie-getrouw, krijgen we het Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen op bezoek en dit op zaterdag 17 november met het stuk „ Leentje Martijn begint haar leven ”.

We vragen echter heel speciaal uw aandacht voor een film die we in „ De Lovie ” draaien nl. „ The Sound of Music ”. Deze zeer gekende muzikale kleurfilm verkreeg 5 Oscars, werd in de streek nog niet vertoond en draaien we in cinemascope.

In de hoofdrollen : Julie Andrews en Christopher Plummer.

Wie eens een goeie ontspannende en kunstvolle prent wenst te zien, zal zeker in „ De Lovie ” zijn op vrijdag 30.11. '73 om 20 uur.

RODE KRUISWERKING

We leven in een snel-evoluerende tijd : de mechanisatie staat niet stil. Het is prachtig, maar deze medaille heeft ook een keerzijde. Veel mensen worden jammer genoeg het slachtoffer van deze vooruitgang. Soms is het zelfs zo dat doktershulp telaar komt. De eerste ogenblikken na een ongeval zijn van on-

schatbare waarde. Veel mensen zijn bereid te helpen, maar weten helaas niet wat te doen. De plaatselijke Rode-Kruisafdeling richt in de maand november een cursus in voor EERSTE HULPVERLENING. Deze zal gegeven worden in „ De Lovie ”. Deze cursus bestaat uit 6 lessen van twee uur en is gratis. We dringen er bij de bevolking op aan, deze cursus te volgen. Gelieve U in te schrijven bij de leden van het Rode Kruis, op het secretariaat, Stationsstraat 96, Roesbrugge-Haringe of bij lesgever Milo Aernout.

BIBLIOTHEEK HARINGE

- James Ensor : P. Haesaerts.
- Garnalenvissers te paard : F. Van Immerseel.
- Begijnhoven in Vlaanderen : F. Weyergans en A. Zenoni.
- De Hollandse reis : J. Daisne.
- Een reportage en een poëtisch tijdsbeeld van een herrijzend Nederland anno 1945. Geïllustreerd.
- De traditionele kus : R. Hannelou.
- Telemaclus in het dorp : M. Gysen.
- In deze roman bespot Gysen, met fijne humor de kleingeestigheid in Blaren (een dorp zoals zoveel andere).
- Barbara : W. Robinson.
- De roman van een tank, die zich al vechtend een weg baant door Frankrijk, België, Nederland en Duitsland.

Het lang verwachte grote feest
is nabij !

**SINT
MAARTEN**

Bij die gelegenheid,
overgrote keus in speelgoed.
Allerlei nieuwigheden.

Huis WULLUS

Statiestraat 65 ROESBRUGGE

➔ Steeds voordelige prijzen.

— Vrije toegang —

SPAARKAS
ippa

n.v. - private spaarkas opgericht in 1903

Voor een voordelige plaatsing,
voor alle krediet
en voor tijdsparende dienstbetoon
kan U in vertrouwen terecht bij :

Robert LEPÉE, Hoogstadestraat 9 - Beveren-IJzer
Mej. DENYS, Krombekeplein 24 - Krombeke - Tel. 402.50
Magda PRINZIE, Watoustraat 25 - Proven - Tel. 302.58
Gerard DELPLACE, Krombekestr. 3 - Roesbrugge - Tel. 307.56
Mevr. Wilfried LAUREYS-COEVOET, Zwanestraat 7 - Stavele

➔ Als het om geld gaat : IPPA

NIEUW !

**SUPER GASOIL
VERWARMING**

Een „TOTAL” nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel
meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH
Watoustraat 15
PROVEN

Tel. 304.13

JEAN-MARIE GANTOIS

(1904-1968)

Hij die zijn Volk en Taal terugvond

1. - Het Preludium

Naar aanleiding van de vijfde verjaardag van het afsterven van J.M. Gantois en het mooie oud-Nederlandse lied van Huibrecht Waelrant indachtig : „Vaarwel mijn broeder - O denk toch eens aan mij” - treurzang die J.M. Gantois zielsgraag hoorde - gingen wij in blijvende verering terug naar zijn grafstede te Waten, waar zijn gekweld hart en geest eindelijk rust hebben gevonden.

De herinnering dat we vele malen samen met J.M. Gantois door dit wijd-opendeinende landschap zwerfden, maakte het tot een stil-blijde maar weemoedige tocht.

Weer stond de witte hagedoorn in volle bloei en het bloot en het houtland lagen in archaische gelatenheid, onveranderd.

Driftige wolken zwollen aan en verdrongen mekaar aan de lage grauwe hemel van zijn „harte Vlaanderen”

We reden alleen nu langs dezelfde slingerwegen „Pas op, daar is een kruisweg”, pleegde hij mij te vermanen, een kruisstraat of een kruising der wegen bedoelend - over Vlaanderens heilige Kasselberg naar Waten, de laatste heuvel van het graafschap Vlaanderen, waar J.M. Gantois geboren werd, leefde en stierf en waar nog het ouderlijk huis staat met al zijn opgeborgen herinneringen.

Hoe bekend is mij dit heerlijk wijd-open landschap met zijn neergehurkte oude, blanke hoeven, hier en daar verspreid, de vorst bedekt en beveiligd met mos en donderkruid en de oude gevels met runen getekend.

Over de nestelende gehuchten en dorpen hing andermaal, die steeds wederkerende moeheid en verstarde melancholie.

Bij onze aankomst was de avond nabij en in de deemstering vonden wij, gans alléén en ontroerd, zijn graf.

Het weerzien van zijn verweerde laatste rustplaats - die grafsteen zonder een enkel woord Nederlands, een troosteloze verlatenheid - maakte mij bedroefd, terwijl zoveel heerlijke herinneringen mijn geest nevelden.

Hier rust hij in de Dood!

Hierheen hebben een schamele schare vrienden hem ten uitvaart geleid, nog maar even en toch reeds vijf jaar geleden.

Hier ligt hij dus begraven: J.M. Gantois, wachtend op de grote dag van de opstanding en schijnbaar (?) reeds vergeten.

Hij die was een bronzzoeker, een levenswekker en voorvechter van Zuid-Vlaanderen en één der grootste geesten en trouwste zonen van de Nederlanden.

Sterven de doden dan zo snel?

Is het dan toch waar wat Hamlet vertwijfeld uitriep: „O hemel! - Twee maanden gestorven en nog niet vergeten!”

Wie was hij, priester J.M. Gantois? Die Franse geestelijke, die strijdende Zuid-Vlaming - voor de ene beroemd, voor de andere berucht - die van zichzelf zei: „Noem mij maar Nederlander”!

Hij was niet groot van gestalte maar zeer beweeglijk, met een borstelige steile kuif en fonkelende ogen die u aankeken van achter opvallende dikke brilglazen. Ogen die de weerspiegeling waren van de echte „Aristos”. De mond soms stroef, maar veelal monkelend en bloeiend van fijne humor en daarbij een heel eigen manier van knikken en schouderophalen.

Hij beschikte over een uitzonderlijke levendige intelligentie - een koningsarend thuis in de hoogste regionen - maar zonder het contact met de dagelijkse werkelijkheid te verliezen. Wat iedereen trof die J.M. Gantois mocht benaderen, was zijn onvervalste eenvoud en zijn open gemoedsrijkdom.

Hij werd als oudste van vijf kinderen geboren op 21 juli 1904 in een aristokratische doktersfamilie te Waten en kreeg een degelijke maar vanzelfsprekend een Franse opvoeding. Zijn vader, dokter Albert Felix Gantois was afkomstig uit Belle en kon wel in „de vlaemsche” spreken met zijn vele landelijke patiënten uit de streek, de dorpen waar de tijd stil stond en onze taal dank zij de geslotenheid van zijn bevolking stand hield. Zijn moeder - Vrouw-moeder - pleegde hij fier en graag te zeggen, Marthe Courtois, kwam uit Zerkel en was bevriend met de plaatselijke Vlaamse pastoor, E.H. Descamp, die zelf innig bevriend was met Guido Gezelle. Bij een bezoek aan pastoor Descamp, begin juni 1898 in Zerkel, ontmoette Vrouw-Moeder Gantois onze grote dichter en hierover kon zij nog in haar late levensavond zo zonnig vertellen.

„O, Zerkel! Nooit en zag ik schoner torre staan als uw torre daar,

Vriendelijk, echt-vlaamser mens als pastoor Descamp

En ken ik niet

Een vriend zal hij U zijn

Van herten en van ogen”

(G. Gezelle, gelegenheidsgedichten)

Ook met de legendarische Vlaamse pastoor van Killen, Ildefons Deblonde was zij verwant en abbé Courtois, studieprefekt aan het Collège St-Jacques, te Hazebroek was haar broer en kon ook Vlaams spreken.

Van de twee broers en twee zusters die J.M. Gantois had, is alleen de jongste Geneviève (1911) nog in leven en verblijft in het klooster „Bethleem” te Paray le Mondial. Zij was de enige die haar geleerde, maar veel besproken broer begreep, zeer genegen was en hem nu nog vereert.

Over zijn ouders heen, vond hij dus zijn vóór-ouders terug.

Na franstalig onderwijs in de dorpsschool te Waten, volgde hij humaniora te Arien aan de Leie, het historisch stadje met een groot verleden maar met vervallen kunstgebouwen. In april 1918 werd de stad door de Duitsers gebombardeerd en diende het college onttruimd. Zo trok hij naar het Collège St-Jacques in Hazebroek dat even later ook moest verlaten worden en overgebracht werd naar Lagrune S/M in Calvados. In dat vluchtelingen-college belandden ook heel wat vlaamssprekende leerlingen uit Poperinge en omstreken. Het misprijzen voor de moedertaal van de landelijke vlaamssprekende leerlingen - velen leerden toen voor het eerst Frans - greefde J.M. Gantois zeer in zijn rechtvaardigheidsgevoel. Daar ook was het gebruik van de „Signe d'infamie” nog in voege als schandteken dat men zijn moedertaal durfde te spreken, want het gebod was: „Défense de parler le flamand”. Op het college werd hij sterk beïnvloed door de vlaamsgezinde leraar, E.H. Andouche (1887-1948) die zijn kostbare bibliotheek, rijk aan werken over Vlaanderen en zijn cultuur, voor hem openstelde! Zo begon hij interesse te krijgen voor de Vlaamse taal en het rijk verleden van zijn geboortestreek en dit feit werd dan het preludium van zijn boeiende ontdekkingsstocht van de lage landen bij de zee, de bakermat van de Dietse beschaving.

L. C.

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

Borstkruis van de laatste monnik van Eversam

8. - De prelaat-bouwheer en de Eversamse Kroniekschrijver

De prelaat Jacob Van der Beke, sinds 3 februari 1595 opvolger van Jan van Loo, geëerd en bemind door al zijn religieuzen, stierf op 9 december 1613 als tachtigjarige en erge reumalijder. Hij werd begraven in de Sint-Niklaaskerk te Ieper.

Hij was voor zijn klooster een spaarzaam en zelfs „profijtig“ man. Al de kosten verbonden aan de refuge betaalde hij zelf. Hij schonk het klooster een kelk, verscheidene schilderstukken en andere ornamenten voor altaar en goddelijke diensten. Hij was de grote vriend van de armen en behoeftigen. Hij was een minzame vader voor zijn onderdanen en religieuzen, godvruchtig en geleerd. Meerdere in het Nederlands geschreven verhandelingen heeft hij zijn kloosterlingen nagelaten.

De deken Joannes van Welcenes volgde hem op in 1614. Deze opvolging was meer te danken aan de goddelijke voorzienigheid dan aan de wil en de gunst van zijn medebroeders, schrijft de Meestere, want de monniken hadden een andere overste gekozen, doch hun stem was van weinig tel.

Antonius de Hennin, pastoor van de Sint-Niklaaskerk te Ieper zou de Eversamse deken Jan van Welcenes eens gevraagd hebben: „Eh wel, wanneer wordt je nu prelaat van Eversam?“ waarop deze antwoordde: „En gij, wanneer wordt gij bisschop van Ieper?“

En zie, is het toeval of Gods wil, enkele dagen na zijn bisschopswijding kwam Mgr. de Hennin, de vijfde bisschop van Ieper (1614-1626) de Eversamse deken Jan van Welcenes hier tot prelaat consacreran.

Alhoewel de Meestere de andere, door de monniken gekozen overste, niet vernoemt, kunnen wij toch vermoeden dat hij pater Georges de Carpentier bedoelde; hij schrijft immers bij het overlijden van deze laatste dat hij een zeer geleerd man was, dat hij meerdere werkjes schreef en eens kandidaat-overste was hier te Eversam en ook te Voormezele.

Jan van Welcenes, zoon van Judocus en van Maria Mallet, was afkomstig van Halewijn (Haluin). Hij trad binnen in het klooster van Eversam, waarschijnlijk in 1594. Hij is een tijdje kamerdienaar geweest van de zieke prelaat Jan van Loo. Met Pasen 1596 werd hij als eerste, tijdens het proostschap van Jacob Van der Beke, geprotest.

Bij het begin van de heropbouw van Eversam in 1609 was hij pastoor te Sint-Rijkers (sinds 1607). In 1611 tot deken benoemd was hij de bouwheer van het herrijzende klooster. In mei 1614 werd hij prelaat, de prelaat-bouwheer! Vierenveertig jaar was hij monnik, vierentwintig jaar was hij overste en zevenentwintig jaar heeft hij gebouwd. Reuzewerk heeft deze proost voor zijn klooster verricht.

Met wat een taale moed, enorme wijskracht en nooit afgevend volharding heeft hij gewerkt en een berg moeilijkheden verzet, met immense financiële zorgen, in een verlaten en verwoeste streek waar er nog wolven rondsluipen die er 's nachts de schapen verslinden.

Is het dan toch de goddelijke voorzienigheid geweest, die - zoals de Meestere schreef - deze man aan het hoofd stelde van zijn communautelt tegen de wil in van zijn medebroeders?

Sinds 1616 was Jacobus Winnebroodt, die zijn opvolger was als pastoor van St.-Rijkers, tot deken aangesteld.

In 1623 na de dood van Georges de Carpentier werd hij pastoor van Hoogstade. Wanneer hij gestorven is staat nergens vermeld, doch op het feest van Sint-Silvinus in het jaar 1625 wordt Jacobus Pierin, uit Veurne, in zijn plaats tot deken benoemd.

Nog een andere monnik, nl. Petrus Timmerman sterft in 1625, na veertig jaar ziekte en lijden. Van de tien ondertekenaars van het contract met bisschop Maes bleven alleen

nog de prelaat Jan van Welcenes en Petrus Quicke over.

Al de andere Eversamse religieuzen, deken Pierin inbegrepen, waren nieuwe aanwinsten sinds 1609.

Een voorname figuur onder die nieuwe kloosterlingen was de reeds zo vaak vernoemde Eversamse kroniekschrijver Gerard de Meestere, zoon van Petrus en van Joanna Horneweghe. Hij was afkomstig van St.-Winoksbergen (Noord-Frankrijk) waar hij geboren werd op 8 maart 1594.

Hij was amper zeventien jaar toen hij in 1611 als postulant te Eversam binnentrad. Of hij vóór zijn intrede gestudeerd had of waar is ons onbekend. Daarna echter heeft hij in het bisschoppelijk seminarie zijn priesterstudies gedaan.

Dit lepers seminarie kwam tot stand in het voorjaar van 1565 als eerste in de Nederlanden en een van de allervroegste van de katholieke wereld. Het werd opgericht door de Ieperse bisschop Mgr. Martinus Rythovius naar de voorschriften van het concilie van Trente.

Het seminarieonderwijs was ook toegankelijk voor niet inwonende leerlingen en zelfs voor kloosterlingen. Zoals eerder vermeld zond prelaat Jan van Loo zijn Eversamse studenten naar het lepers seminarie.

Gerard de Meestere was een tijd lang één van de twee kamerdienaren van de bisschop doch hij was maar de laagste in rang omdat hij terzelfdertijd ook lessen volgde aan het seminarie.

Op het feest van St. Antonius de Grote, op 17 januari 1612, ontving hij uit de handen van de deken, die in de plaats van de proost de kleine kloostergemeenschap leidde, de monnikspij. Het was de eerste inkleding die hier plaats greep sedert het klooster uit zijn pulnen aan het herrijzen was. Op O. L. V. Lichtmis, 2 februari 1613 werd hij te Ieper geprotest. „Ego professione m egl seCunDA febrUari, ipris“.

Hij werd tot priester gewijd de derde zondag na Pinksteren 1618. De zondag daarop celebreerde hij zijn plechtige eremis. Dit was dus zeven jaar na zijn intrede in het klooster. Geestelijke en intellectuele vorming werden ter plaatse voortgezet. Geregeld kwamen vreemde religieuzen te Eversam onderricht geven: Latijnse taal, filosofie en teologie. Gerard de Meestere was een vertrouweling van de overste Jan van Welcenes. Zo zien wij hem in 1619 zijn prelaat vergezellen naar de begrafenis van diens vader Judocus van Welcenes en in 1622 gaat hij met zijn overste mee naar Ieper ter gelegenheid van de zaligverklaring van de H. Theresia.

R. Lanszweerd

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-Ieper bij **WOESTEN**
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN
goed en goedkoop Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend Inlichtingen bij :

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 **ROESBRUGGE**
Tel. 057/303.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

November 1973

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Planta margarine	1 kg. 44	38	6
Resi frituurvet	1 kg. 56	48	8
Honingkoek Dinant Maes	stuk 18,25	14,25	4
Nesquick	doos 36,75	31,50	5,25
Erwten & Wortelen M.Th.	l. 25,50	21,50	4
Erwten & Wortelen M.Th. 1/2 l.	2 v. 29	23,50	5,50
Prinsessenbonen Mount Eléphant	l. 24	21,50	2,50
Prinsessenbonen Mount Eléphant	3/4 l. 2 v. 36	30	6
Franse Golden appels zak v. 2 kg.	35	28	8
Bananen Chiquita	1 kg. 25	19	6

Proven : de heerlijkheid „de Couthove”

Wanneer wij in De IJzerbode (okt. 1971) begonnen met het stukje geschiedenis van het „Couthof”, dat zich afspeelde onder de oorlog 1914-1918, dan willen wij thans een meer algemeen beeld geven van deze „heerlijkheid” zoals ze indertijd werd genoemd. Mevrouw de Barones, die mij met veel belangstelling ter zijde stond, waarvoor ik haar ten eerste dank, verstrekke mij zeer waardevolle gegevens, terwijl ik bij E. Pater prior van St-Sixtus Westvleteren inzage kreeg van wat wijlen Pater Alberic had verzameld over alles wat met het „Couthof” en zijn bewoners verband hield.

Ik zou eerder moeten zeggen „dit Couthof”, want ik vond er in Zuid- of Frans-Vlaanderen eventjes drie vermeld, nl. het „Couthof” van Quadypre, een heerlijkheid afhangende van het Perron van Bergues (St-Winoxbergen-Fr.), een „Couthof” te Drincham, behoort hebbende aan een Ghyselmus van Burgburg, en het „Couthof” van Proven, dat zeker in 1517 onder die naam wordt vermeld, doch dat veel vroeger moet bekend gestaan hebben (als deel van andere heerlijkheden).

Over de uitgestrektheid van deze heerlijkheid kan worden geredetwist. In 1453 spreekt men van 42 gemet plus 37 pachtlenen, wat zeker niet zo uitzonderlijk groot is. Rond 1680-1690 beschrijft men het, als hebbende 57 gemet en 33 pachtlenen, doch men heeft er blijkbaar geen al te hoge dunk van, want men zegt „het bestaat voor het grootste gedeelte uit bos(schage) en vloges”. In 1742 wordt het geheel in Douai te koop gesteld, op last van de erfgenamen van Markies de Hem (zekere Jacques de Gand). De 2/3 ervan, overgegaan aan één der takken van „de Hem”, werden bij de verkoop, op 27 april 1743, aangekocht

door Heer Jean-Jacques-Joseph Mazeman. Het andere 1/3, overgegaan naar een tak van „de Hooreghem” (of Moreghem), werd aangekocht door Heer François-Bertin Mazeman, broer van eerstgenoemde. Het „Couthof” werd alsdan voor de eerste maal bezit van „de Mazemans”. Het zou tot 1792 duren, vooraleer het geheel onder één Mazeman zou verenigd worden (nl. onder Jacques-François-Joseph, kleinzoon van eerstgenoemde).

Het huidige kasteel dateert van 1763. Het werd gebouwd door Jean-François de Slaes Mazeman, zoon van eerstgenoemde aankoper. Hij was in leven griffier van de stad Poperinge. Van hem is het schrijven bewaard gebleven, waarbij hij aan Maria-Theresia, Keizerin van Oostenrijk en Landvoogdes der Nederlanden, vraagt om ontheffing uit zijn ambt, om zich te kunnen wijden aan de bouw van het kasteel. Hij aanziet dit kasteel echter als een zomerverblijf, daar hij met zijn gezin meestal in Poperinge verblijft houdt, in zijn huis, thans collegegebouw. Hij kon zich dit zeker veroorloven, want bij zijn huwelijk met een „van der Goesteene” waren hem daarenboven nog aanzienlijke bezittingen ten deel gevallen, daarover later echter meer.

Hun zoon, Jacques-François-Joseph Mazeman voornoemd, had als opvolger Jules-Joseph-Thimothée Mazeman, te Ieper geboren, die zou huwen met jonkvrouw Alice de Florizoone. Vóór zijn huwelijk - in 1847 - vraagt hij de adeltitel van Baron aan. Zo wordt hij de eerste Baron Mazeman de Couthove de Tonlieu. Hij is het ook die als eerste Mazeman burgemeester wordt van Proven. Dit huwelijk, dat met 5 kinderen werd gezegend, wordt echter overschaduwd door de tragische dood van hun oudste zoon Raoul. In 1857, amper 10 jaar

na hun huwelijk, sterft Mevrouw de Barones, zij was het verlies van haar kind nooit te boven gekomen.

Hun jongste zoon, opnieuw een Raoul, volgt hen op, en wordt eveneens burgemeester van Proven. Zijn huwelijk met Mevrouw Mathilde d'Outryve d'Ydewalle bleef echter zonder kinderen. De thans nog in leven zijnde Mevrouw de Barones, Suzanne d'Outryve d'Ydewalle, werd door hen geadopteerd zodat door haar huwelijk met Baron Charles d'Udekem d'Acoz, een nieuw geslacht op deze oude heerlijkheid zijn intrede doet. Door hun drie zonen, waaronder Baron Henri, de huidige burgemeester van Proven, zal het zeker kunnen bevestigd worden.

Tot daar een klein deeltje van wat over het Couthof en zijn bewoners kan worden gezegd. Meer daarover in volgende bijdragen, daar wij menen dat dit alles zeker onze belangstelling verdient.

J. GH. H.

Blijf gezond en fit!

Wees sportief!

- trainingspakken
- volley- en voetbalschoenen
- sporttruitjes en -broekjes

- ♦ uw ganse uitrusting aan een redelijke prijs

bij:

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35

ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern

Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

Centrale Verwarming
Sanitair
Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

B.T.W. - BEREKENINGEN ZONDER PROBLEMEN . . .

Multisumma 20

Automatische, drukkende vermenigvuldigingsmachine. Het is een beroepsmachine, onmisbaar in banken, administraties en kasburelen.

VERKOOP EN HERSTELLING :
BUREAUMACHINES

VAN SEVENANT
Ieperstraat 64, P O P E R I N G E
Tel. 057/338 45

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Henk Taillieu, z. v. Roger en Lena Vandenbussche (Beveren).

Overlijden

- Irena Desender, echtgenote v. Florent Ryon (Beveren).

Huwelijksaankondiging

- Francois Bulcke van Oostduinkerke met Josiane Declercq van Stavele.

Gouden Bruiloft

Op dinsdag 6 november viert het echtpaar Marcel Muylle-Devos Agnes hun vijftigjarig huwelijksjubileum. Te 9.30 u. heeft in de St.-Audomaruskkerk een plechtige dankmis plaats.

Daarna worden de jubilarissen feestelijk ontvangen op het Gemeentehuis. En het verder verloop van het feest zal bestaan in een vrolijke familiekermis. Onze hartelijkste gelukwensen.

Vinkengilde „De IJzerzangers“

Onze vinkengilde zorgt dit jaar voor de luisterrijke viering van de Gewestlaureaten, Kampioenen, Koningen en Koninginnen van de diverse gilden van het gewest „Veurne Ambacht“. Deze viering gaat door te Beveren op zondag 18 november 1973. Om 13.45 u. vergaderen alle leden en vlaggedragers der gilden van het gewest in het lokaal „Boerenhof“ bij U. Bartholomeus. Om 14 u. vertrekt de stoet, voorafgegaan door de harmonie „St.-Cecilia“ van Stavele, om de Gewestkampioenen

Achiel Vansevenant af te halen. Na de optocht : ontvangst op het gemeentehuis. Rond 15 u. heeft dan de feestzitting plaats in het lokaal met huldiging van alle Kampioenen, Koningen en Koninginnen der gilden van het gewest.

HOE ONTSTOND ALLERHEILIGEN ?

De Kerk van de eerste eeuwen kende reeds feesten ter ere van de martelaren wier gedachtenis afzonderlijk elk jaar werd gevierd. Toen onder de Romeinse keizer Diocletiaan (245-316) in 303-304 de wreedaardige 10de kristenvervolgung plaats vond, werd het aantal martelaren zo groot dat het niet langer mogelijk bleek voor elk afzonderlijk een feestdag te vieren; daardoor kwam al spoedig in het Oostelijk deel van het keizerrijk een algemene feestdag voor de martelaren in zwang. Op sommige plaatsen vierde men deze feestdag op de eerste zondag na Pinksteren, op andere plaatsen op de 13de mei.

In het Westen vinden we een feest van alle martelaren eerst in de zevende eeuw, toen paus Bonifatius IV (608-615) van keizer Phocas, het Pantheon (een heidense tempel) ter beschikking kreeg en deze op 13 mei 609 of 610 als kerk, ter ere van de H. Maagd en van alle martelaren, inwijdde. Telkenjare werd dan op 13 mei de wijdingsdag plechtig herdacht en kwamen er vele pelgrims naar Rome. Aanvankelijk kende de Kerk dus slechts het feest van alle martelaren. Maar door paus Gregorius III (731-741) werd in de St.-Pieterskerk te Rome een kapel toegewijd aan alle heiligen, waardoor hij niet alleen de martelaren maar alle heiligen wou eren.

Onder Gregorius IV (827-844) werd het feest van de 13de mei (het martelarenfeest) verplaatst naar de 1e november en beval koning Lodewijk de Vrome, op verzoek van de paus en in overleg met alle Franse en Duitse bisschoppen het feest van Allerheiligen op die dag in te voeren.

Men zou juist 1 november gekozen hebben, opdat de talrijke pelgrims die op dat feest naar Rome kwamen, beter zouden kunnen onthaald worden, op een ogenblik dat de oogst binnen was en men over nieuwe voorraden beschikte.

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watoustraat 1 8994 PROVEN

Tel. 057/303 39 - 057/303 26 - 057/302 58

ALLE VERZEKERINGEN en GELDPLAATSINGEN

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

en „ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS

(A.S.L.K.) - Spaarboekjes van de post.

Erkende agenten voor :

Proven-Krombeke — Watou

Roesbrugge-Haringe en Stavele.

ONDER STAATSWAARBORG

DE VOLKSVERZEKERING - D.V.V.

Voor alles wat betreft

- AUTO- PERSOONLIJKE-
- BRAND- FAMILIALE-
- LEVENSVZERKERING

♦ Speciale voorwaarden voor jonggehuwden.

B.A.C.

- VOORHUWELIJKSSPAREN
- STUDIESPAREN
- LENING 5,5 - 7 %

wend U tot

Yves en Martine

DUBAKOV-VANLERBERGHE

Poperingestraat 23

8994 Proven (Krombeke)

Tel. 057/404.82

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND NOVEMBER

Davidfonds Zie blz. 2.

Gaaibolling

Roesbrugge, zondag 18 november te 15 u.
Gaaibolling bij Georges Berquin.

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND

Roesbrugge, in „De Gouden Arend”
Biljartavond.

Schietingen aan de liggende wip

Haringe, donderdag 1 november - Allerheiligen
te 14.30 u. bij J. Boury.

Roesbrugge, maandag 12 november te 15 u.
bij J. Gunst.

Krombeke, zondag 18 november te 14.30 u.
bij G. Cappoen.

Roesbrugge, zondag 25 november te 14.30 u.
bij J. Gunst.

Kaartingen

Roesbrugge, zondag 4 november
bij Wed. Decaestecker
Prijskaarting in 't Manillen.

Roesbrugge, maandag 5 november
in „De Gouden Arend”,
2de maandelijks kaarting.

Haringe, zondag 11 november
bij Martha Ryon, Café „St.-Jozef”
Herbergkermis met prijskaarting.
Maandag kandeel. Telkens met saucissen.

Roesbrugge, dinsdag 13 november
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leeftijd”.
Beveren-IJzer, maandag 19 november
bij M. Ryon. 2de maandelijks kaarting.

Haringe, zondag 25 november
bij Martha Ryon, 2de maandelijks kaarting.
Roesbrugge, dinsdag 27 november
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd”

Dansavond

Proven, zaterdag 3 november te 20 u.
Speelsemuze T-Dansant in Zaal „St.-Elou”
ingericht door Chiro-jongens Proven.

Roesbrugge, zaterdag 3 november te 20 u.
Bal in Zaal „Kristen Volkshuis”,
ingericht door Brandweer Roesbrugge-Haringe.

Koffiefeest K.A.V.

Roesbrugge, woensdag 14 nov. te 19.30 u. (in-
plaats van dinsdag 7 nov. zoals eerst gemeld)
in „Kristen Volkshuis”: Jaarlijks koffiefeest.

Plichtigheden 11 november

N.S.B. Roesbrugge-Haringe
9.30 u. Vergadering bij J. Gunst - 10 u. H. Mis
10.45 u. Bezoek a. d. graven v. d. strijdmakkers
11 u. Ontvangst gemeentehuis - Ultreiking v.
Eretkens - Erewijn.

11.45 u. Bezoek aan twee leden-herbergiers
13.30 u. Middagmaal bij J. Gunst.
19.30 u. Gratis tombola voor de vrouwen.

Prijskaarting voor de leden bij J. Gunst.
Gellieve lidkaart 1974 af te halen bij J. Gunst.

Bertennest

Weekeinde 3-4 november: Jezus-weekeinde,
m.m.v. Gregoriaans koor uit Kortrijk, jeugd-
groepen uit Roeselare en Vlierbeek. Gedeel-
telijk in een klooster „over de schreve”.

Weekeinde 10-11 november: jaarlijkse voor-
bereidingsavond tot de 6de „Elf November-
mars” langs de IJzer naar Diksmuide. Zowel
voor voettocht of autobus naar Diksmuide en
Kortrijk: vooraf inschrijven, zie blz. 2.

Tweedaagse 14-15 november: verbroedering
IPSOC-studenten uit Kortrijk.

Zondag 18 november: volksdansdag met „Ber-
tennesters” en 's namiddags naar Brugge
voor Frans-Vlaanderen-werkgroep. Vooraf aan-
melden noodzakelijk.

De beste BLOEDWORST

- volgens landelijk recept
- geen scheikundige toevoegingen

Beenhouwerij Albert PYFFEROEN

Bergenstraat 25

STAVELE (Beveren)

Tel. 303.75

Dokter P. DEWULF

specialist zenuwziekten

houdt spreekuur te Poperinge
in het Mariaziekenhuis

- maandag van 9 u. tot 11.30 u.
 - dinsdag van 17.30 u. tot 19 u.
 - woensdag van 9 u. tot 11.30 u.
 - vrijdag van 9 u. tot 11.30 u.
- Ook op afspraak - tel. 341.44

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Een paar dagen geleden stond er een man in mijn winkel, die zonder andere inleiding tot mij zei: „Ik ben u komen waarschuwen”! Iemand die mij komt waarschuwen is vanzelfsprekend een vriend, want een gewaar-schuwd man is er twee waard en ik nodigde hem dus uit binnen te komen. Zegt hij zo: „binnenkort zal de wereld vergaan”! Ik stond als aan de grond genageld, dat was inderdaad een serieuze boodschap. „Ja” ging hij verder „en indien u wilt overleven, is het meer dan tijd dat u zich bekeert”! Gusta knikte dapper als om te kennen te geven dat mijn bekering inderdaad een dringende zaak is. Hij haalde nog een paar citaten uit de Bijbel aan en eindigde met een laatste dreiging: „Christus zal straks terug op aarde komen en de mensheid vernietigen”! We verwachtten hier in de eerste dagen onze blisschop, maar dat Christus zelf op het punt staat te komen, daar wist ik niet van af. Ik vroeg die man hoe het kwam dat onze pastoor daarover niets gezegd had. „Uw pastoor” antwoordde hij mij, „maar die is daarvan niet op de hoogte, want hij is een volgeling van Satan”! Nu nog beter, een mens is tegenwoordig in iedereen bedrogen, ik had waarachtig dat nooit van onze pastoor durven denken. Maar ik dacht wel onmiddellijk aan al de voor-spellingen van Camiellen, mijn gebuur en 'k peinsde: „Hola Pol, 't is hier van voorzichtig te zijn”. Ik werkte die vent dan ook zonder veel complimenten naar buiten. Maar ik had zonder Gusta gerekend. Ze was een paar uur stil en als onder de indruk maar tegen de avond kwam het eruit: „Jef” zei ze met gesmoorde stem, „als dat allemaal zo zit, wat helpt ons werken en sparen. Ik heb mij nu al twee jaar verzet tegen de bouw van dat nieuwe duivenkot dat je graag wilt, begin er maar aan! We moeten profiteren van de dagen die ons nog resten”. Ik stond voor de tweede maal perplex en ik beklagde dat ik die „Charel” nogal bruusk op straat had gezet. Moest je hem ergens tegenkomen Jef, stuur hem onmiddellijk naar mijn huis, ik schenk hem mijn schoonste koppelp duive-jongen. Hij mag er ook nog eens van profi-teren vooraleer de wereld vergaat.

*je gelukkige vriend,
Pol*

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

- school- en toilet-etuis
- valiezen
- reiszakken
- stevige schoenen
- boekentassen

Dit alles bij:

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

DE BAENST

St.-Denijsplein 4 8480 VEURNE

SPECIALIST GASVERWARMING

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

**G
A
L
E
R
IJ**

VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44

Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 306 16

HEREN: Bloezons - modebroeken
sportvesten en -hemden

DAMES: Bretelbroeken - kledjes
rokjes - bloezen

KINDERKLEDIJ voor jongens & meisjes

Specialiteit: huwelijk en rouw

Statiestraat 14:
Stoors en overgordijnen
aan matige prijzen.

Zegels: Valois en Gezinszegels.

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Thuurten Savaseul was ol eenigte jaaren op zijn pensioen.

le was vroeger, ten tijde dat 'n werkte, ol z'n leven barrierewachter geweest aan den overweg bij de treinstatie t' Avekapelle.

't En was niet straf verre van z'n huus ... tien minuuten met zijnen velo ... want Thuurten was ofkomstig van Veurne en hadde daar alsan geweund in een van de principaalste straten, ol was 't maar in è kleene doeninge. Thuurten was er olle daage geeren bij ... in de voornoene las 'n op zijn gemak de gazette ... achter den noene deed 'n een goe takske in zijn ligzetel prutste achter de vieren è beetje in zijn hoovetje en 's avonds ging 'n zijn vuuf pinten drinken in d' herberge „Den ouden tram " rechtover zijn deure.

Dat 'n wil niet zeggen dat 'n tusschenin niet anders moeste doen, verre van daar ... want Thuurten had 'n eeuwige zaage van 'n vrouwmensch. 't Was jaaren dat 'n olle daage 'n onze vaader las omdat z' ollichte in den heemel ging zijn maar z' horkten gunter booven niet veele achter Thuurtens gebeden. En pertank ... 't en was geen gemakkelijk schepsel zijn Treeze. Die klapmaschiene viel geen moment stille ... Thuurten ... de gaazebuuze is verstopt. ! ... Thuurten ... 'k gelooven dat er è veugelnest in de goote zit ... ! Thuurten ... 't gat van den vuulbak is uitgevullen wei. ! ... Thuurten ... 't zit weere entwaar è mol in 't hoovetje. !

Thuurten zei alsan van ja .. ie gerochte dat geweune ... en ie deed het ols 'n goeste hadde. le pakte 't nog ol de goe kant op ... ja, zei ie ... 'k heb z'aan mijn been en 'k gaan ze moeten verslijten gelijk of dat z'is. !

Thuurten was oek amateur van duiven. Op zijn dak stoeg er è schoon duuveslag ... al-zoo è kotje olwaar dat de duiven uut en in kosten vliegen.

Op è nuchtend ... achter dat 't geheel den nacht fraai stief gewaaien en gebuust hadde ... was dat duuveslag geheele averechts gedraaid van de wind. Thuurten trok naar boven ... monteerde è paar leeren op de pannen ... trok en duwde è beetje aan dat kraam totdat 't weere op zijn plooi was ... wilde nog zijn hamer en naagels uut zijn beurse haalen om meer vastigheid te geeven, maar ... ie speelde zijn balanse kwijt, robbelde neere van 't dak ... scheurde ol passeeren nog zijn veste aan een haak van de goote ... en kwam al-zoo met zijn hakken en klakken op den voordam uut ... en lag daar eenigte sekonden geheele bollewaarde. !

D'r stoegen rechtuut tiene twaalf menschen d'r rond ... en 't moeste vaneigens d'r omme doen dat op 't zelfste moment een van de politiemannen van Veurne passeerde ... ol dat geloop van dat volk zag ... d'r naartoe stekte ... den eenen en den anderen uut de kant duwde die ol rond Thuurten stoegen ... en bij Thuurten gerochte die bezig was met rechte te rabbelen.

Héwè ... riep de politie tegen Thuurten ... wuk is dat hier ollegaare ... ?

Ik 'n weeten 't niet wei ... zei Thuurten ... ik 'n zijn hier nog maar djuuste toegekomen. !

Verwarmingsproblemen ??

Heel eenvoudig ... Verwarm **electrisch**

Uw huiskamer wordt verwarmd zonder de minste geur of bijkomende narigheden.

Electrisch verwarmen is veel te duur zegt men.

O NEEN ... Verwarm electrisch met

ACCUMULATIEKACHELS op nachttarief

Prijs per Kwh **0,68 fr.**

Vraag inlichtingen en documentatie bij

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS
STATIESTRAAT 12
8990 ROESBRUGGE
Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/303.79 P.C. 9046.77

DE IJZERBODE
Informatieblad **STAD**
voor de gemeenten :
Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren
op 2100 ex. verspreid met de post.

Burgemeesters van de gemeente Roesbrugge-Haringe

31 juli 1933 - Veertig jaar geleden ! De h. Burgemeester Guillaume Camerlynck wordt ten grave gedragen. - Wie herkent er zich nog op deze foto ?

Sedert we in ons vorig nummer gewag maakten van de aanstaande fusie van onze gemeenten, zijn intussen - uitgaande van de Hogere Overheid - projecten verschenen waaruit blijkt dat er inderdaad veel kans bestaat dat Roesbrugge-Haringe, met Proven-Krombeke en Stavele-Beveren een nieuwe entiteit zal vormen, waarin Roesbrugge, door ligging en sociaal-economische ulstrusting, waarschijnlijk de kerngemeente zal uitmaken. Zo zou de jongstgeborene ook wel eens de langstlevende kunnen worden en een nieuwe taak toegewezen krijgen, tot men weer eens naar een nog groter structuur gaat uitkijken.

We spreken van jongstgeborene omdat de gemeente Roesbrugge-Haringe inderdaad pas van 1857 dateert. Vroeger was het, administratief gezien, Haringe zonder meer, al was er in de gewone omgang wel sprake van Roesbrugge en Haringe als twee afzonderlijke woonkernen.

In de honderd zestien jaar dat Roesbrugge-Haringe bestaat hebben we elf burgemeesters gekend. Toen Haringe tot Roesbrugge-Haringe werd omgedoopt was de h. Bernard Cousyn aan het bewind. Het jaar daarop nam hij evenwel ontslag, nadat hij 22 jaar aan het hoofd van de gemeente had gestaan. Op 15 mei 1858 werd hij vervangen door August Van den Bussche, heelmeeester, afkomstig van Poperinge. Deze bleef echter slechts korte tijd in functie, namelijk tot 31 december 1860. In de tussentijdse periode, tot de volgende verkiezing, was schepen Joannes Lehoucke dienstdoende burgemeester. Na de ge-

meenteraadsverkiezingen van 27 oktober 1863 werd de h. Lehoucke effectief burgemeester benoemd. Maar amper drie jaar later, bij koninklijk besluit van 1 januari 1867, werd hij vervangen door de h. Honoré Peel, handelaar. Deze laatste zou 37 jaar lang onafgebroken burgemeester blijven, van zijn 47ste tot zijn 84ste jaar. Daarmee is hij onbetwistbaar de recordhouder wat de beleidsduur betreft. Vooral bekommerd om de economische uitbouw van onze gemeente heeft hij sterk bijgedragen tot een periode van bloei en welvaart. Hij wist dat de IJzer de rijkdom van de gemeente uitmaakte - een eeuw geleden was dit inderdaad het geval - en daarom streefde hij er voortdurend naar de bevaarbaarheid van de stroom te bevorderen.

In de 20ste Eeuw

Bij koninklijk besluit van 18 maart 1904 werd in de plaats van de h. Peel, de h. Pieter Feys tot burgemeester benoemd. Deze laatste was afkomstig van Steenkerke en was ook aldaar burgervader geweest. In 1883 had hij de brouwerij-zoutziederij van de h. Viaene, die gelegen was op de Beverenkalsijde, aangekocht. In 1901 liet hij de zaak over aan zijn zoon de h. Cyrille Feys en ging hij zich vestigen te Roesbrugge, in het huis dat nu bewoond is door de h. notaris Raymond Deeren. Hij bleef 16 jaar aan het bewind, ook tijdens de oorlog 1914-1918 en legde pas op 15 maart 1920 zijn ambt neer. De eerste schepen, August Sarrazyn, nam toen ad interim de functie waar.

Op 8 december 1920 werd dit interim toevertrouwd aan dokter Jules Gheysen, die na de gemeenteraadsverkiezingen van 24 april 1921 tot burgemeester werd aangesteld. Dokter Gheysen die afkomstig was van Wevelgem (*30.4.1862), het type van de 19e-eeuwse plattelandsdokter, een volksvriend met brede interesse, genoot een bijzondere reputatie. Bovendien was hij een vinnige dorpspolitieker die in scherp gestelde pamfletten zijn tegenstanders te lijf ging. Hij heeft echter slechts één zesjarige periode als burgemeester stand gehouden. Op 28 december 1927 kwam in zijn plaats de h. Guillaume Camerlynck, groothandelaar in „koloniale waren“. Ook na de verkiezingen van 9 oktober 1932 zou laatstgenoemde aan het bewind blijven. Deze dienstvaardige burgemeester was echter door een zware ziekte getekend en op 24 juli 1933 dompelde zijn afsterven, niet alleen zijn familie, maar het hele dorp in rouw. Op 31 juli werd hij, door de hele streek begeleid, in de familiekerker bijgezet. De tweede schepen de h. Eucher Deheegher werd eerst dienstdoende burgemeester, maar bij koninklijk besluit van 19 september 1933 werd hij in die functie bevestigd.

Tijdens en na de Tweede Wereldoorlog

Op de vooravond van de Tweede Wereldoorlog, begin januari 1939, werd de h. notaris Robert Deeren tot burgemeester benoemd. Hij had als eerste schepen de h. Julien Vandenbussche en als tweede schepen dokter Oswald Laridon.

Bij besluit van de Secretaris-generaal van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid, dd. 28 mei 1941, betreffende de overdracht van de bevoegdheid van de gemeenteraden op het college van burgemeester en schepenen, werd alhier de laatste gemeenteraadszitting gehouden op 27 februari 1941. Op 23 juli 1941 diende de h. Julien Vandenbussche zijn ontslag in en werd hij vervangen door de h. Michel Vandaele.

De h. Deeren heeft als burgemeester een moeilijke tijd doorgemaakt, met mobilisatie, oorlog, bezetting, ravitaillering en repressie. In deze zware periode van vreemde inmenging en scherpe politieke controversen heeft hij blijk gegeven van veel diplomatie en doorzicht. Bij de eerste naoorlogse gemeenteraadsverkiezing van 26 november 1946 was hij geen kandidaat meer. Hetgene hij had doorgemaakt was hem genoeg.

Van 1947 tot einde 1952 was de h. Michel Maes hier burgemeester. Hij werd opgevolgd door de h. Guy Camerlynck, waarvan men beweert dat hij de jongste burgemeester was van heel het land, wat inderdaad aan te nemen is, daar hij pas de vereiste ouderdom van 25 jaar had overschreden. Nadat hij twee ambts-termijnen had gepresteerd kwam, begin 1964, de h. Michel Vandaele - die tot op heden de functie uitoefent - de burgemeesterszetel bezetten.
R. A. B.

29-30 DECEMBER '73

BOETEVAART
BRUGGE - ARDOOIE - WAREGEM
KORTRIJK

BOETEMAAND

in Nest Vander Hallen-
Jeugdgemeenschap :

UIT LEVENS PLICHT VOOR GEBOORTERECHT

1-2 dec. **Nieuwjaarsviering**
met opening Tentoonstelling
„KRUISWEG DER MENSHEID“

22-25 dec. **Hongerstaking**

wegens autoloze zondagen, alles bij 't station
(treinen, bussen) te Kortrijk.

Inlichtingen : BERTENNEST 3
St.-Jorisstraat 31
8500 KORTRIJK
Tel. 056/169.04 of 057/302.08

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Geboorten

- Nele Aernout, d. v. Bernard en Christiane Devloo.
- Bruno Chocquet, z. v. Robert en Rita Sergier.

Uitnodiging

Kerstfeest van de „Derde Leeftijd“

Het gemeentebestuur heeft de eer alle bewoners der gemeente die de leeftijd van 65 jaar bereikt hebben uit te nodigen tot het traditioneel Kerstfeest van de Derde Leeftijd, dat zal doorgaan op woensdag 26 december 1973 vanaf 12.30 u. in het „Kristen Volkshuis“ bij Julien Gunst, Statiestraat 25, te Roesbrugge-Haringe.

AANDACHT : er zullen geen individuele uitnodigingen worden verstuurd. Gelieve bij deelname dit te willen aangeven op het gemeentesecretariaat uiterlijk op 15 december 1973. Gelieve eveneens te willen aangeven indien U per auto wenst te worden afgehaald.

BIBLIOTHEEK ROESBRUGGE

Het bestuurscomité van de voornoemde Openbare Bibliotheek nam kennis van de verfraaiingswerken, alsmede van de aankopen van de jongste jaren, die ten goede komen aan een betere bibliotheekwerking.

Het cijferoverzicht wordt in februari in „De IJzerbode“ gepubliceerd. Toch vallen volgende aanwinsten op : Standaard Geschiedenis van de 20ste Eeuw, Reinaert Systematische Encyclop. (11 delen verschenen), en zeer onlangs aangekocht „Mijn Toekomst“ (reeks van 12 delen over alle mogelijke beroepen te kiezen na bepaalde studierichtingen). Op zondag 23 december wordt er van 10 tot 12 u. en van 14 tot 17 u. een Open-Deur-Dag gehouden. Tijdens die uren is iedereen er van harte welkom. Gratis toegang. Mogelijkheid wordt overwogen van Mini-Boekenbeurs. Berichten dienaangaande volgen.

BIBLIOTHEEK HARINGE

- Adolf Hitler - H.B. Gisevius

De schrijver, die Adolf Hitler van nabij heeft meegemaakt, probeert in dit boek de figuur van de man die zichzelf zag als de Duitse Messias te onttraadselen.

- Encyclopedie van de Vlaamse Beweging

S.C. Anderlecht

Onze dorpsgenoot Ronny Bau, die twee seizoenen geleden door F.C. Poperinge aan S.C. Anderlecht werd afgestaan voor twee jaar met optie, werd thans definitief door Anderlecht aangeworven. Hartelijk proficiat.

De Fusie-gedachte

Het bestuur van DF-IJzerweelde richt niet alleen succesvolle avonden in, doch hecht evenveel belang aan het zuiver vormingswerk, waarbij de mens centraal staat. Alle bestuursleden, stemgerechtigde inwoners van onze dierbare dorpen, zijn ten zeerste bekommerd om het welzijn (d.i. meer dan louter materiële welvaart) van hun mede-mensen.

Nu neemt het bestuur de gelegenheid te baat om te ijveren voor een gezonde uitbouw van een moderne, grotere en meer leefbare bestuursseenheid, dit liefst met eigen landelijk karakter. Alwaar de min of meer gelijkwaardige dorpen, die nu reeds op mekaar aangewezen zijn, niet hun eigenheid moeten prijsgeven, zullen de bewoners toch efficiënter en beter kunnen bediend worden door een bestuursapparaat met teamwork. In dit ruimtetijdperk, waar ook banken en andere grote instellingen fuseren, kunnen kleine gemeentebesturen tal van taken en diensten onvoldoende aan. Te meer daar er tal van opdrachten bijgekomen zijn, en anderzijds aan te kleine gemeenten ontnomen worden door centrale besturen en beslissingen te Brussel. Verdere argumentatie (over voor- en nadelen van deze herstructurering) kan gratis op het DF-secretariaat bekomen worden, nl. Stationsstraat 95 Roesbrugge-Haringe. Het bestuur van DF-IJzerweelde meent oprecht dat onderstaande toestand(en) niet meer zouden bestaan, indien 20 jaar terug tot fusies was overgegaan.

D. Morez
DF-secretaris.

Cliché „Het Wekelijks Nieuws“

ANIMHYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

NIEUW !

**SUPER GASOIL
VERWARMING**

Een „TOTAL“ nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel
meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH
Watoustraat 15
PROVEN

Tel. 304.13

JEAN-MARIE GANTOIS (1904-1968)

„Noem mij maar Nederlander“

2. - Naar de Bronnen

„De dagen zijn mij niet te lang“ zo schreef Jean-Marie Gantois, „om de Heer God te danken, dat ik reeds in mijn jonge jaren, uit de geschiedenis van mijn dorp, de zin voor het heroïsche kon aanvoelen, dat ik de betekenis begrijpen kon van wat aan het menselijk leven zijn belang, zijn waarde geeft, dat ik reeds zeer vroeg kon gewaar worden dat het leven een strijd is“.

Ieder dorp, elke stad bezit zijn adelbrieven uit het verleden en naar de dichterlijke belijdenis van Dr. Jan Klaas uit St-Omaars: „De stenen spreken, de muren hebben een stem. Zij verkondigen de fierheid van de Zuid-Vlaming tot het volk der Nederlanden te horen“.

Waten, Kassel, St-Omaars, drie historische Dietse burchten!

WATEN: gelegen aan de rechteroever van de A, met zijn schilderachtige Watenberg, waar Robrecht de Fries in 1072 een abdij liet bouwen uit dank voor zijn zege op Philips I, koning van Frankrijk en waarin later de zalige Dirk van de Elzas zou begraven worden (1168). Van op de Watenberg, laatste heuvel van het graafschap Vlaanderen, vond Albrecht Rodenbach, mijmerend over het uitgestrekte Moerenland, inspiratie voor zijn meesterwerk *Gudrun*:

*Laat storten zelf de uitverkorene,
uit houe trou, wordt Moerenland herboren.*

Over zijn geliefde stad schreef J.M. Gantois zijn klein historisch werk, *Miettes de l'histoire de Waten*.

KASSEL: oudste vestingstad van Zuid-Vlaanderen, waar Robrecht de Fries werd begraven en later zijn gebeente eerloos verstrooid. Op de glooiing van de Kasselberg en zijn omringende landouwen werd Nikolaas Zannekin in 1328 verslagen en sneuvelde hij aan het hoofd van zijn getrouwen; ook zes van de zeven zonen van het geslacht der Blankaerts vonden er de dood. In deze omgeving moest later Willem III van Nassau, prins van Oranje, het onderspit delven.

ST-OMAARS: grens tussen Vlaanderen en Artesië, vervallen kunststad, synthese-stad van Vlaamse kunst en gothiek:

*Dietse gesteente, tranen van mijn Vlaanderen
Flarden van mijn hart,
Oude aanblik van het uitgestorven huis.
Uw wazige ogen staren mij aan.*

(M.C. de Haese)

Op het seminarie zette hij zijn ontdekkings-tocht in het verleden verder en steeds nieuwe horizonten bloeiden voor hem open. Wel-dra stichtte hij er een Vlaamse studiek-ring. Zijn ontdekte moedertaal leerde hij spreken en schrijven, maar niet zonder moeite, buitengewone wilskracht en volharding, want als enig studiemateriaal bezat hij slechts een versleten woordenboek, een oude Kamerijkse katechismus, een paar Snoecks-almanakken en het Zondag-evangelie.

Zijn eerste artikel schreef hij op 16-jarige leeftijd in een Broekburgs weekblad onder de schuilnaam „Flamandière“. Enige tijd later werd hij medewerker aan het *Beffroi de Flandre*, een Duinkerks maandblad en hij

ondertekende zijn bijdragen „Gandaviensis“ (1919-1928). Ook in de *Mercur de Flandre* (1922-1931) en in de „*Vlaamsche Stemme uit Frankrijk*“ verschenen regelmatig belangrijke en richtinggevend bijdragen van zijn hand. Na het behalen van zijn baccalaureaat studeerde hij wijsbegeerte te Rijsel en trad daarna in het klein seminarie te Annap.

Als 22-jarige soldaat-seminarist schreef hij onder de schuilnaam „Edm. Bruggeman“ zijn eerste opzienbarende boek, *Les Mystiques Flamands* met een zeer lovend voorwoord van Mgr. Waffelaert, bisschop van Brugge.

Daarna studeerde hij nog gedurende acht jaar aan de Katholieke Universiteit te Rijsel in de taal- en letterkunde, de geschiedenis, de aardrijkskunde en de godgeleerdheid. Hij werd priester gewijd op 19 december 1931.

*'k ben priester, 'k ben autaar
'k ben slachtofferand*

(G. Gezelle)

Na de voltooiing van zijn schitterende universitaire studies werd hij als gewoon kapelaan - petit vicaire - eerst te Rijsel aangesteld en vervolgens te Ronk en te Robeke.

Daar leerde hij zijn Vlaamse volk in zijn ware gedaante kennen, met zijn gaven en zijn gebreken - gouden hart onder de ruwe barst - en beleefde hij als niet een de grote menselijke armoede van de plattelandsbewoner en fabrieksarbeider.

*Knielen zal ik tussen uw simpele luiden.
Zij dragen ruwe baard
en spuwen op de vloer van uw heiligdom
maar in hun ogen glanst:
de eenvoud der kleinen.*

(Wies Moens)

In dit proletarisch midden van pauperisme en zielsvervreemding kon hij zich zonder romantisme uitleven en „zijn ziel dragen in het gedrang“. Te Ronk stichtte hij een afde-

ling van het Davidsfonds en was hij de levende kern van een bekend en bloeiend meisjeskoor „De Vlaamse Meisjes“.

Zijn vlaamsgezindheid was niet langer een abstracte gedachte en droom, maar als ver-teerd door de ontdekte nieuwe idealen, trok hij als een zaaier uit om te zaaien. Hij hield wekelijkse vergaderingen, richtte voordrachten zangavonden in en legde de grondslag van een Vlaamse boekerij. Hij ontdekte Michiel de Swaen en leerde Cyr. Verschaeve kennen. Hij stichtte de ene Vlaamse kring na de andere en in 1923 bundelde hij al deze kringen tot een groot verbond, „Het Vlaamsch Verbond van Frankrijk“ (1924-1943), dat ieder jaar en met stijgende belangstelling zijn Vlaamse congressen hield. Onder zijn impuls en leiding verscheen eerst in 1929 *Le Lion de Flandre* (1929-1943) voor de franssprekende intellectuelen, en daarna *De Torrewachter* (1929-1944) meer volks ingesteld voor de nog vlaamssprekenden. Onder zijn leiding verscheenen ook nog *Onze Taal en Peuples et frontières*. Een voornaam medewerker en mederedakteur had hij gevonden in de persoon van E. H. Marcel Janssens, een geestesgenoot, een zielsvriend en een bekwaam dichter.

Hij was de inrichter en bezieler van ontelbare landjuwelen, taal en letterkundige wedstrijden. Hij vertegenwoordigde Zuid-Vlaanderen in het Algemeen Nederlands-Verbond. Hij trad overal op in Vlaanderen en Noord-Nederland met tal van voordrachten en lezingen. Ook in Zuid-Afrika kende men zijn strijd voor het behoud van de Nederlandse cultuur in Zuid-Vlaanderen.

Hij schreef artikelen over allerlei onderwerpen in het Nederlands, het Frans, het Duits en het Zuid-Afrikaans.

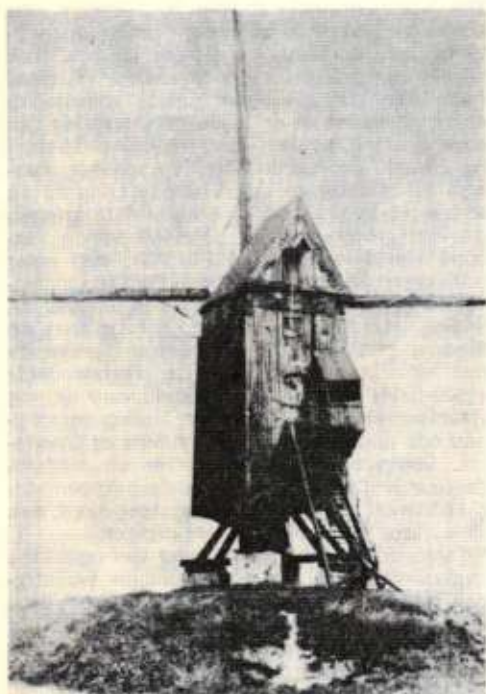
Hij wijdde bijdragen over de meeste aspecten van de Nederlandse cultuur, mystiek, letteren, toneel, beeldende kunsten en volkskunde. Honderden artikelen verschenen van zijn hand, onder allerlei schuilnamen in Zuidvlaamse, Zuid- en Noordnederlandse en buitenlandse tijdschriften. Hij trad op als spreker en publicist ter verdediging en ter bevordering van de samenwerking van alle volken en volksdelen binnen Frankrijk: de Franse Nederlanden, Occitanië, Bretagne, Baskenland, Elzas-Lotharingen.

L.C.

E.H. Gantois tussen dokter Luc Carton en advocaat Edm. Camerlynck (†)

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

In 1104 schonk de gravin Gertrudis een groot terrein, om schapen te kweken, aan het klooster van Eversam. Dit terrein was gelegen te Pervijze en noemde „Bercla" of „Berkel". Het is later uitgegroeid tot een grote mooie hofstede van 130 gemeten met eigen windmolen. Die hofstede noemde „de groene poorte". Na de Franse omwenteling werd al het klooster goed verkocht. Hofstede en molen kwamen afzonderlijk in vreemde handen. De molen „Davidsmolen" genoemd werd op 27.10.1914 stuk geschoten.

9. - De Kroniek van Eversam

Het *Chronicon Monasterii Evershamensis* of de kroniek van Eversam heeft G. de Meestere opgesteld in de loop van een zestal jaren (1629-1635). Hij behandelt hierin de geschiedenis van Eversam aan de hand van de toenmalige bestaande bronnen en kopijen. Hij schrijft dit alles, volgens zijn eigen getuigenis, tot nut van zijn confraters en tot meerdere eer en glorie van God. „Wat is er ellendiger", schrijft hij in zijn inleiding, dan niets te weten over onze voorouders en over hun verleden".

Over het ontstaan van het klooster en de etymologie van de naam Eversam geeft hij enkele inlichtingen in zijn chronicon. Volgens de overlevering ontmoetten twee broeders tijdens een jachtpartij een everzwijn. Hij noemt hierbij dat de ganse streek toen nog bos en moeras was. Eén van beiden doodt het wilde varken, terwijl zijn broeder, in nijd ontstoken, de jager doodt. Een tijd later laat de broedermoordenaar, uit godsvrucht of door gewetenswroeging gekweld, een altaar of kapel bouwen, waarbij dit gebouw en het omliggende gebied de naam Eversam kreeg, als herinnering aan deze gebeurtenis.

We moeten hier opmerken dat de oorspronkelijkheid van deze legende wel te betwijfelen valt. Zij lijkt afhankelijk van een analoog verhaal dat vermeld wordt in het chronicon *Ebersheimense*, waar Sigebert, zoon van Dagobert, omtrent het jaar 675, zeer zwaar gekwetst werd door een everzwijn (Eber), tijdens een jachtpartij in de omgeving van hun slot; vandaar de naam Ebersheim. Alhoewel deze afhankelijkheid dus zeer waarschijnlijk is, ligt aan de basis van de Eversamse legende, toch een historische kern: de in het verhaal betrokken broeders waren leden van de familie van Haveskerque, een oud adellijk geslacht, oorspronkelijk gevestigd op het landgoed en de heerlijkheid van Haveskerque, een plaats gelegen in het noorden van Frankrijk, die afhing van het Hof van Cassel. Zeker bestond

deze familie reeds in de eerste helft van de 11e eeuw: in 1047 treffen we een Rodolphus de Haverskerke aan. Wellicht waren beide broeders zijn onmiddellijke afstammelingen. Dit geslacht bleef er tot in de 14e eeuw. De heerlijkheid Haveskerque wordt dan achtereenvolgens overgenomen door de familie d'Enguien de Stavele en tenslotte de Montmorency. Rond de persoon van deze edellieden wordt dan waarschijnlijk deze legende verhaald.

G. de Meestere heeft tevens de etymologie van het woord Eversam opgezocht. In het Latijn luidt dit: „Apripratum". „Aper" is ever of everzwijn en „pratum" of „pascuum" of nog „domum" is huis of weide, bij de oude Franken „ham" of „hem". Vandaar *Eversham*, apripratum of ever(wild)varkensweide. Volgens de Meestere betekent „ham" hier zeker weide, want deze naam wordt in de oudste akten steeds vernoemd en herinnert aan een benaming van het weiland van het klooster: het aanpalende en het naburige weiland werden immers „den grooten hem" en „den kleinen hem" geheten.

Er waren heel wat kloosters met deze naam aan de kroniekschrijver bekend: Eeversham in Engeland; Everhaim in Frankrijk; Eversborch bij Osnabrück. Tenslotte ook nog Everghem! Op het gehucht Doornzele te Evergem, een gemeente in Oost-Vlaanderen, werd in de 13e eeuw een cisterciënserabdij gesticht die in 1578 door de geuzen werd verwoest. Geen enkel historisch document bewijst echter expliciet de stichting en oprichting van een altaar of een kapel als oorsprong van de abdij van Eversam, zodat chronologische situering van deze belangrijke gebeurtenis bijna onmogelijk wordt.

Het handschrift van de Meestere werd in de vorige eeuw bewerkt en is uitgegroeid tot het *Chronicon Monasterii Evershamensis*, uitgave C. Carton en F. Van de Putte, *Recueil de Chroniques, Chartres et autres documents concernant l'histoire et les antiquités de la Flandre*, reeks I, dl. XIII, 1852 en de *Historia Episcopatus Iprensis*, reeks I, dl. XII, 1851.

R. Lanszweert

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-leper bij WOESTEN
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN
goed en goedkoop

Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend inlichtingen bij:

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE
Tel. 057/303.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

10 % korting
op alle wenskaarten

gedurende de maand december.

Kerst- en Nieuwjaarsgeschenken

- Vulpennen en Stylo's PARKER
- Passers Kern
- Jeugd- en Kinderboeken LANNOO
(Vraag gratis de nieuwe brochure)

Drukkerij-Boekhandel **SCHOONAERT** Bergenstraat 14-16, **ROESBRUGGE** Tel. 057/303.79

December 1973

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Jacqmotte moka 1/2 kg	79	72	7
Koffie Bako blauwe kroon (dessert) luxe doos 1 kg	149	140	9
Koffie Bako groene kroon 1/2 kg	69	63	6
Martini de fles	85	69	16
Witte wijn St.-Luc de fles	40	32	8
Rode wijn Beaujolais de fles	60	47	13
Triple Sec 1/2 l.	107	93	14
Elixir Oud Gent 1/2 l.	107	93	14
Cognac Old Brandy 1 l.	152	135	17
Chocolade Jacques pak 400 gr	37	32	5
Julienne repen 2 v.	35	25,50	9,50
Erwten M.Th. extra fijn l.	33,25	28	5,25
Erwten M.Th. extra fijn 2 x 1/2 l. v.	39	33	6
Koffiefilterzakjes Zw. Kat 2 v.	24	18,50	5,50
Perziken M.Th. literdoos en 1/2 literdoos aan goedkope prijzen.			
Op alle likeuren en dranken : speciale korting van 5 %			
Grote keus sigaren - alle merken en prijzen.			
Pralines en lukken - goed en goedkoop.			
Speciale bloem en suiker om „lukken“ te bakken zonder tegenslag !			

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier : stijl - modern

Vasttapijt in alle prijsklassen : vanaf 99 fr. de m2

Centrale Verwarming

Sanitair

Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombkestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

POSTTARIEVEN

Brieven tot en met 20 gr. : 5 fr.
Enkele en dubbele prentkaarten (in open omslag) : 3 fr.
met naam, adres en beleefheidsformule van 5 woorden.

Proven : de heerlijkheid „de Couthove“

De geschiedenis van het Couthof als heerlijkheid - la cour de Couthove - gaat terug tot in de middeleeuwen. Hoe het ontstaan is zal wellicht nooit met zekerheid achterhaald worden, doch het is zeker dat het rond de jaren 1350 reeds als „hof“, „leenhof“ of „heerlijkheid“ vermeld staat.

In 1365 behoort het toe aan zekere Margareta van Rijsel (de Lille) om in 1367 aangekocht te worden door Wauter van Hondshoote die het overlaet aan zijn zoon, eveneens Wauter geheten, waarna het terecht komt bij Jan, heer van Hondshoote, Locre, enz, zoon van de vorige.

De enige dochter van deze Jan, Jeanne genoemd, na een eerste huwelijk met Jan, heer van Offegnies, huwt voor de tweede maal met Arnold van Hoorn. Hierdoor komt het Couthof voor meer dan een eeuw in handen van het geslacht „van Hoorn“ of „de Horne“.

Uit onze vaderlandse geschiedenis hebben wij wellicht nog onthouden dat een graaf van Hoorn samen met zijn vriend (en waarschijnlijk ook familielid) de graaf van Egmont op 5 juni 1568 op de grote markt van Brussel onthoofd werd door toedoen van de hertog van Alva. Zij werden er immers van beschuldigd ontrouw te zijn geweest aan de Spaanse koning en de rooms-katholieke godsdienst. Zij leefden inderdaad volop in de geuzentijd, de tijd van de hervorming of het protestantisme, waarvan wij vooral in onze gewesten de heftige uitbarstingen zouden kennen onder de vorm van de beeldenstorm die te Steenvoorde werd ontketend.

Het was in dit geslacht „de Horne“ dat wij de bezitters van het Couthof terug vinden. Zij bekleedden in die tijd zeer voornamelijk posten in het bestuur van onze gewesten.

Jan van Hoorn, zoon van de hierboven genoemde Arnold van Hoorn, was kastelijn van Bergen (St. Winoksbergen), maarschalk van Brabant, admiraal van Vlaanderen en kamer-

heer van Jan zonder Vrees en Philips de Goede, hertogen van Bourgondië, tevens eerste luitenant van het hertoglijk hof van Brabant. Hij werd tot ridder geslagen door Philips de Goede zelf, tijdens het beleg van Melun in 1420 en sneuvelde tijdens een gevecht bij Oostende in 1436. De hertog deed hem begraven in de Sint-Donaaskerk te Brugge, met al de eerbetuigingen aan zijn rang verschuldigd. Hij zou gehuwd geweest zijn met Margareta van Trémaulle (of Trimouille), de latere hofdame van Margareta van York, hertogin van Bourgondië, gemalin van Karel de Stoute.

Daarna kwam het Couthof aan zijn enige zoon, Philip van Hoorn, heer van Hondshoote, Stavele, Houtkerke enz., grootkamerheer van Philips de Goede, hertog van Bourgondië. Hij was het die de Luikenaars bij Montenaken versloeg in 1452, toen deze de neef van Philips de Goede niet wilden erkennen als hun nieuwe prinsbisschop. Hij stierf in 1488. Hij huwde een eerste maal met Jeanne de Lannoy, een tweede maal met een verwante, Margareta van Hoorn, dochter van Jacques I van Hoorn.

Philip van Hoorn werd opgevolgd door zijn oudste zoon, Arnold van Hoorn, heer van Gaasbeek, enz. gestorven in 1505 en begraven in Anderlecht. Hij was gehuwd met Margareta van Momerency, dochter van de heer van Nevele. Hun zoon Maximiliaan van Hoorn, burggraaf van St.-Winoksbergen en ridder van het Gulden Vlies zal in 1501 de aartshertog Philips van Oostenrijk en diens vrouw Johanna (van Castilië) vergezellen op hun reis doorheen Spanje, samen met de voornaamste edelen van de Nederlanden. Hij huwde in 1503 met een zekere Barbara van Montfort en liet zijn bezittingen over aan zijn oudste zoon Hendrik.

Hendrik van Hoorn, burggraaf van Bergen, graaf van Houtkerke, heer van Stavele, enz. Deze laatste gehuwd zijnde met Marie van

Bouchout, stierf in 1540 zonder nalatenschap. Zijn vrouw overleed in 1563, waarna de bezittingen overgingen naar zijn broeder, Martin van Hoorn.

Martin van Hoorn, zou de laatste zijn van dit geslacht die de heerlijkheid „de Couthove“ zou bezitten. Na een eerste huwelijk met Margareta van Luxemburg, dat kinderloos was gebleven, huwde hij in 1539 voor de tweede maal met Anna de Croy, burggravin van Veurne (zie „De IJzerbode“, 2e jg. nr. 1, Stavele) een dame uit het huis van Stavele. Op 13 oktober 1571, na de dood van Martin van Hoorn, werd de heerlijkheid aangekocht door een zekere Adrien van Coornhuyse.

We bevinden ons volop in de geuzentijd, want 1568, zoals ik reeds opmerkte, was het jaar van de halsrechting van Lamoral van Egmont en Philips van Hoorn, te Brussel. Dat die twee geslachten nauw met elkaar verbonden waren blijkt duidelijk in 1574, wanneer Joris van Hoorn, heer van Stavele huwt met Eleonora van Egmont, doch „het Couthof“ was dan reeds in andere handen overgegaan. Ongeveer een eeuw lang zal het in de handen blijven van de familie „van Coornhuyse“ om vervolgens in het bezit te komen van andere huizen, die het door huwelijk verwerven.

Van Adrien van Coornhuyse gaat het in 1575 over in handen van Charles-Innocent van Coornhuyse, gehuwd met Isabella de Teuremonde (wellicht van Dendermonde) waarop het geërfd wordt door zijn dochter Cornélie van Coornhuyse, volgens de boedebeschrijving van 14 juni 1616. Van daar zou het gaan naar Charles van Coornhuyse, waarschijnlijk een van haar broeders, gehuwd met Robertine van Aubremont (12 november 1631) die het naliet aan zijn dochter, Adrienne van Coornhuyse. Dit was de laatste Coornhuyse die het Couthof in bezit had. Zij huwde op 17 juni 1663 met Antoine de Lannoy.

Zo komt het terecht in de handen van hun dochter Marie-Anne de Lannoy, die op 25 september 1680 huwt met haar kozijs, François-Gilbert van Gent (de Gand), markies van

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

Hem. Daardoor komt hun zoon Michel-Maximiliaan van Gent in het bezit ervan, doch daar zijn beide huwelijken kinderloos blijven, keert het goed terug naar zijn broeder Jacques-Ignace van Gent, die echter ongehuwd blijft. Hij sterft in 1740.

De verdeling die eruit volgt brengt de 2/3 van het goed aan een neef, Jean-Jacques van Gent, markies van Hem en 1/3 aan een Gaspard d'Ennetières, baron van Hooreghem, een aanverwante tak.

Zoals ik in de vorige bijdrage schreef, worden die 2/3 en dit 1/3 in 1742 te Douai te koop gesteld en aangekocht door twee broeders Mazeman. Voortaan zal dit geslacht het Couthof beheren, zodat we met de opvolging ervan door het huidige geslacht d'Udekem d'Acoz, een punt mogen zetten achter deze opsomming. We hopen U in een volgende bijdrage een en ander te kunnen meedelen, wat er van die opeenvolgende geslachten op het „Couthof“ nog overgebleven is.

J. Gh. H.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Pedro Dewulf, z. v. Luc en Christiane Ugille (Stavele).
- Jannick Van Enghelandt, z. v. Roger en Madeleine Vanquaethem (Stavele).
- Steven Maeyaert, z. v. Frans en Maria Degadt (Beveren).

Overlijden

- Etienne Desaegher, echtg. v. Angela Verbrigghe (Beveren).

Huwelijksaankondigingen

- Bruno Dandrien van Bornival met Magda De Meulenaere van Stavele.
- Luc Leys met Lutgardis Matten, beiden van Stavele.

Uitslag : ballonwedstrijd

Namen der teruggestuurde kaartjes en plaats waar de ballonnetjes gevonden werden :

1. Mahieu Rudy - Reims
2. Wullen Marnix - Reims
3. Maelstaf Dirk - Enghien
4. Wullen Thierry - Lisbourg
5. Remmerie Caroline - Lisbourg
6. Maes Caroline - Lisbourg

7. Vereype Roger - Lisbourg
 8. Cornelies Caroline - Pernes
 9. D'Hooghe Bea - Bethune
 10. Top Christine - Choque
 11. Dewulf An - Gormechien
 12. Soelliaert Suzy - Mont Bernanchan
 13. Soelliaert Nancy - Armentiers
 14. Remmerie Katleen - Estaire
 15. Mahieu Linda - Estaire
 16. Maelstaef Dirk - Steenwerck
 17. Maelstaef Danny - Bailleul
 18. Vercruyce Jan - Bailleul
 19. Maelstaef Danny - St.-Jan-Cappel
- Plaats en datum van de prijsuitdeling worden naderhand bekend gemaakt.

Blijf gezond en fit !
Wees sportief !

- trainingspakken
- volley- en voetbalschoenen
- sporttruitjes en -broekjes

➔ uw ganse uitrusting
aan een redelijke prijs

bij :

I. PARENT - MOYAERT
Statiestraat 35
ROESBRUGGE
Tel. 057/303.20

Met KERSTMIS een TURK op tafel

Vroeger sprak men bij ons niet van kalkoenen. De naam van die dieren was bij onze landelijke bevolking : Turken. Men sprak van een Turkse heen en een Turkse haan. Ook de Engelsen noemen die vogel een „Turkey“. Dat is niet omdat kalkoenen uit Turkije afkomstig zijn (zij komen in feite uit Amerika), maar alles wat vreemd en ongewoon was, werd Turks, of Oosters of Indisch genoemd. Daarom spraken de Fransen van een *poule d'Inde* (een Indische kip) wat bij ons ver-

vormd werd tot *poeledine*. De Hollanders spraken van een Calcutta-hoen (Calcutta = de voornaamste handelsstad van Indië) en dit is tenslotte tot ons gekomen als KALKOEN !

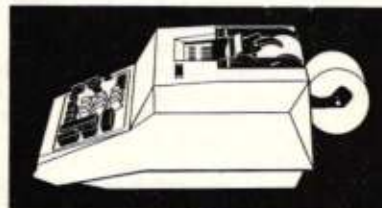
Bond zonder Naam

KERSTKAARSENAKTIE 1973

Het licht van één kerstkaars geeft meer warmte aan „Mensen in nood“ dan een hele aktentas vol woorden over „het“ probleem. Kaarsen zijn te bekomen voor Roesbrugge-Haringe bij :

- Blanckaert Roger, Nachtegaalstraat 5
- Menu Pol, Wijngaardstraat 2.

B.T.W. - BEREKENINGEN ZONDER PROBLEMEN . . .

Multisumma 20

Automatische, drukkende vermenigvuldigingsmachine. Het is een beroepsmachine, onmisbaar in banken, administraties en kasburelen.

VERKOOP EN HERSTELLING :

BUREAUMACHINES

VAN SEVENANT

leperstraat 64, P O P E R I N G E

Tel. 057/338 45

TE HUUR

SCHOON en GERIEFELIJK WOONHUIS gelegen te Roesbrugge : Statiestraat 77. Zich wenden vanaf 18 u. : M. Vanlaeres, Poperingestraat 5.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND DECEMBER

Davidfonds

Proven, donderdag 27 december te 20 u.
Zaal „St.-Elooi” - Disco-avond met „Strauss”

Gaaiobolling

Roesbrugge, zondag 16 december te 15 u.
Gaaiobolling bij Georges Berquin.

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND

Roesbrugge, in „De Gouden Arend”
Biljartavond.

Schietingen aan de liggende wip

Haringe, zaterdag 1 december te 14.30 u.
bij J. Boury

Roesbrugge, maandag 10 december te 15 u.
bij J. Gunst

Roesbrugge, zondag 23 december te 14.30 u.
bij J. Gunst

Krombeke, dinsdag 25 december - Kerstdag
te 14.30 u. bij G. Cappoen

Haringe, zaterdag 29 december te 14.30 u.
bij J. Boury

Kaartingen

ROESBRUGGE, zondag 2 december
JAARLIJKE PRIJSKAARTING
bij Georges BERQUIN
Indien autoloze zondag,
op zaterdag- EN zondagavond.

Roesbrugge, maandag 3 december
in „De Gouden Arend”
3de maandelijke kaarting.

Roesbrugge, dinsdag 11 december
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leef tijd”

Beveren-IJzer, maandag 17 december
bij M. Ryon, 3de maandelijke kaarting.

Haringe, zaterdag 22 en zondag 23 december
bij Lucienne Vandevoorde, Café „Haandekot”
Herbergkermis met prijskaarting.
Maandag kandeel.

Haringe, zondag 23 december
bij Martha Ryon, 3de maandelijke kaarting

Kerstfeest A.C.W.

Roesbrugge, zaterdag 22 december te 14.30 u.
bij J. Gunst, Poppenfeest „Het derde zwaard”
door Tientelientje.

Voor alle kinderen (leden en niet-leden).

Ouderfeest met toneelopvoering

Roesbrugge, vrijdag 7 en zaterdag 8 december
Zaal „De Gouden Arend”, telkens te 18 u. stipt
Jaarlijks Ouderfeest met toneelopvoering.

Dansavond

Roesbrugge, maandag 31 december te 20 u.
Zaal „Kristen Volkshuis” : Oudejaarsavondbal.

Beveren - K.B. Gepensioneerden

Beveren-IJzer, donderdag 20 december te 20 u.
in „t Boerenhof”, : Feestvergadering met vrije
kaarting, prijsuitreiking van het kaarterskam-
pioenschap, gratis koffietafel voor de leden,
tombola met één prijs per ledengezin, inning
van het lidgeld 1974.

Boerengilde - K.L.V.G. en K.L.J.

Beveren-IJzer, zaterdag 1 december
St.-Elooisfeest, 9.30 u. H. mis - 10.30 u. feest-
vergadering bij M. Ryon - 's avonds om 20 u.
in de H. Hartzaal, gezellig samenzijn met
avondmaal en optreden van het orkest „De
Marco's”. Gelieve vooraf in te schrijven bij
A. Devisch, H. Danneels of Fr. Catteeu. Prijs
per persoon : 75 fr.

Poppentheater „t Kapoentje”

Roesbrugge, woensdag 12 december te 13.30 u.
Zaal „De Gouden Arend”, : Kapoentjesfeest
met poppentheater, voor alle kinderen. - 15 fr.

Bertennest

Zaterdag 1 december : Oudejaarsavondviering
met reis naar Kortrijk v. opening Tent „Kruis-
weg der Mensheid”, pentekeningen door Frank
Bogaert - Pannekoekenavond met gehandicapte
vrienden (zie blz. 2)

Zondag 2 december : Nieuwjaarsviering, dit
jaar echter te Kortrijk, wegens autoloze zon-
dagen. Vooraf aanmelden v. natuurmiddagmaal
Eucharistieviering te 12 uur.

Van 22 tot 25 dec. : Amnestie-hongerstaking.
Inschrijven langs Tel. 056/169.07

Weekeinde 29-30 december, vanuit Roesbrugge
te 12.30 u. vertrek met auto's naar Brugge,
voor start „Boetevaart” ter redding uit het
zedelijk verval. Voetgangers vooraf aanmelden

De beste BLOEDWORST

- volgens landelijk recept
- geen scheikundige toevoegingen

Beenhouwerij Albert PYFFEROEN

Bergenstraat 25

STAVELE (Beveren)

Tel. 303.75

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

*Ik stond op het punt je te schrijven dat ik
niet kan geloven in die vliegende schotel die
je verleden week gezien hebt. Je weet dat ik
in heel die affaire geen zier vertrouwen heb.
Het is nu bijna dertig jaar lang dat men van
tijd tot tijd met zulke berichten afkomt, maar
't zijn en 't blijven altijd vage gegevens. In
onze jeugd hadden we dat regelmatig voor
met het monster van Loch Ness, ergens in
Schotland. Als de gazetten hun kolommen
moelijk vol kregen, haalde men het monster
van Loch Ness voor de dag. Maar toch ... se-
dert gisterenavond ben ik een beetje van
mening veranderd.*

*We zaten hier in onze keuken met Fons de
timmerman en Piere de smid, die mij een
beetje geholpen hadden aan mijn nieuw dui-
venkot. We dronken een pintje en spraken
over het onderwerp van de dag : de olie-
kwestie.*

*Fons die regelmatig de grote politiek volgt,
wees er terecht op dat de Westerse landen
nu in feite afhangen van enige pretentieuze
oliemagnaten, die ons voortaan naar hun pij-
pen zullen laten dansen. Als we met die ke-
rels niet braaf en meegaande zijn of een
oogje naar Israël durven knippen, dreigen ze
ons zonder petrool te zetten en dat kan erge
gevolgen hebben : eerst geen auto's, dan geen
verwarming en tenslotte geen electriciteit !
„Ze weten dat we moeten toegeven en ze
zullen almaar lastiger worden” zei Fons,
„als we niet vlug en onderdanig aan hun wen-
sen voldoen, pardaf, de oliekraan dicht”.
„Pol” zei Piere, „moest er hier de een of
de andere dag een oliesjeik binnen geraken
en Gusta begeren voor zijn harem, je zou
werkelijk verplicht zijn toe te geven”. Waar-
op ik alleen maar voor de grap antwoordde :
„Och, dat kan geen kwaad, hij krijgt ze on-
middellijk mee voor 200 liter mazout” ! Gusta
stond juist aan de afwas en toen heb ik in-
derdaad vliegende schotels gezien, drie na
elkaar en vlak boven mijn hoofd !*

Santé zulle !

Pol

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

- school- en toilet-etuis
- valiezen
- reiszakken
- stevige schoenen
- boekentassen

Dit alles bij :

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

Voor uw eindejaarsfeesten . . .

FIJNE DRANKEN
SIGAREN
PRALINES

Huis **PILLAERT-GANTOIS**

Bergenstraat 40

Stavele-Beveren

Tel. 057/307.52

Besprek tijdig
uw kerstboomstammen.

GANS HET JAAR VOORDELIGE PRIJZEN

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis : Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 306 16

HEREN :
Lévis broeken (speciale, lange benen)
Terlenka modebroeken : laatste snit en
kleuren - Bondvesten - Regenmantels -
Bloezons met borg - Pull's met platte-
of rolkraag, vele kleuren - Trico hemden
DAMES :
Jersey broeken met boord (tot maat 54)
Manteltjes met borg en uitneembare
kap - Mooie feestkleedjes - Pull's -
Specialiteit : huwelijk en rouw
Statiestraat 14 :
Stoors en overgordijnen
Dekens - Lakens
— **Zegels : Valois en Gezinszegels.**
Maandag gesloten —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Meneere Alois Blagaai was nen gepension-
neerden gendarme. Ie was ofkomstig van den
kafhoek ten uitkante van Pollinkhove en ie
was daar nu weere gaan weunen.
Menere Alois was è gierige pinne ... was niet
getrouwd ... en huuzenierde daar djuuste ge-
lijk è kluuzenaare ... d'r ging daar om zoo te
zeggen noch puut noch kraaie uut of in.
't Eenigste dat er buutenging was de rook
uut de schouwe en den eenigsten die daar
binnenrochte was Pietje Puupegale, 't zeuntje
van de Lange Treze waarmee dat Alois in den
tijd nog gevrijd hadde en è paar huuzen d'r
van weunde. Pietje was 'n è beetje verachtend
op olle manieren. 't Kwam oek alzoo dat 'n ol
de kommissies deed voor Meneere Alois en
daarvooren olle maande è stuk van vuuf frank
kreeg. Aan dien tarief 'n koste Meneere Alois
ollezins niemand vinden.

't Was nu daags voor de kermesse van Pol-
linkhove en Pietje hadde 't geluk dat 'n
den Zaterdagachternoeene zijnen vuuffrank-
naare kreeg van Meneere Alois.
Pietje draaide dat stuk in zijnen snuutneus-
doek ... stak olles in zijn broekbeurse en
liep te vierklauwe naar de plaatse om te kij-
ken ols de kraamen ol open waaren en uut te
kiezen wuk dat 'n den Zondag ging kunnen
koopen.

E moment later stoeg 'n daar te kijken met
zijn mond open naar ol die schoone dingen
die ze bezig waren 't installieren ... moeste
olmenekeer zijn neuze snuuten ... schartelde
zijnen zakneusdoek uut zijn broekbeurse en
hadde vergeten dat zijnen vuuffranknaare d'r
in zat. 't Gevolg daarvan was dat den dienen
in één zwaai over de straate rolde rechte
naar de goote en deur den rooster in è vuul-
pitje uitkwam.

Pietje liep alzoo zeere of de wind daar naar-
toe, hefte 't roostertje op ... ging op zijnen
buuk liggen en wroetelde en keerde met zijn
twee armen in 't water en de moeze van 't pit-
je. Maar geen avanse ... niemendolle meer
te vinden.

Ie begoste te sakkeren en te duuvelen en
olle soorten van groeve woorden uuteen te
doen. Maar de schoolmeester die daar oek
stoeg te kijken naar ol dat kermesgeweld
hoorde dat ... vond dat 't è beetje van de
schuppe liep ... ging naar Pietje en zei. Zeg
è keer ... vriend ... dat zou misschien oek
gaan met è beetje min. ? ... alzoo vloeken
daags voor de kermesse. ?

Pietje deed geheel zijn gevel uuteen ... en
dat 'n nu potvernonde milliaardedomme dien
vuuffranknaare niet meer 'n vond ...
Sasasa ... zei Meester Pennebak ... dat 'n is
geen affaire om daarvooren alzoo te keere te
gaan ... d'r bij ... je moet er oltijd op peil-
zen dat God joen ziet en dat 'n dat ollegaare
hoort ... God is overol ... je weet het wel ...
w'hebben dat geleerd in de schoole ... !
Overol ... ? ... zei Pietje ... overol ... ? ... en oek
hier in de straate. ?

Zeker, zei de Meester, zeker ...
En ... oek in dat vuulpitje ... ? ... vroeg Pietje.
Vaneigens ... zei de Meester, overol is overol !
Voila ... zei Pietje ... 't is gebeurd ... 'k en
moeten niet meer zoeken ... garantie is 'n
d'r ie mee weg !

SJORS

Denk nu reeds aan uw Kerst- en Nieuwjaarsgeschenken

GROTE KEUS :

- Moderne- en Stijl verlichting
- Radio - Hi-Fi
- Bandopnemer
- T.V.
- Alle elektrische huishoudtoestellen

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94